

Ph.d.-afhandling udført ved Afdelingen
for Sprog, Litteratur & Medier.
Institut for Kultur, Sprog & Historie,
Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet

Arkivskatte – kulturarv fra Grønland og om Grønland Arktis: medier, reception, arkiver, formidlinger

Adjunkt med ph.d.-forløb: Aviaq Fleischer
Vejleder: Jette Rygaard
Bivejleder: Lill Rastad-Bjørst

Forsidebillederne er:

Øverst: Peter Frederik Rosing og Carl Eriksen der underskriver samarbejdsaftalen mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radio-TV, august 1981. Fotograf ukendt. Atuagagdliutit/Grønlandsposten nr. 36, 02/09-1981.

Foto nr. 2: Niels-Henrik Lyng og Hans Peter (H. P.) Møller Andersen, vandskade i KNR-TV 's arkiv, 1988. Foto: Louise-Inger Lyberth, 01/03-1988.

Foto nr. 3: Børn der velkommer solens genkomst i Aasiaat, januar 1993. Screenshot fra en tv-optagelse i Tusaat tv-Aasiaat.

Nederst: Photoshop af Aqqalu Berthelsen, Facebook 10/06-2020.

Indhold	
1. Forord.....	8
1.1 Kalaallisut eqikkaaneq	10
1.2 Resumé	11
1.3 English summary	12
2. Introduktion.....	13
2.1 Struktur i afhandlingen – kappens opbygning	14
2.2 Problemformulering.....	15
2.2.1 Medie- eller kulturimperialisme	15
2.2.2 Interessen for tv-arkivet.....	16
2.3 Afgrænsning af emne.....	17
2.4 Bidrag – Ph.d. projektets forløb i tidslinje.....	19
2.5 Detaljeret oversigt over forløbet 2017-2024.....	21
3. Litteratur gennemgang	24
4. Metodiske tilgange.....	28
4.1 Forskningsdesign	30
4.2 Historisk forskningsdesign	31
4.3 Casestudie	32
4.4 Induktiv/deduktiv/abduktiv tilgang	33
4.5 Positionering	35
4.5.1 Klasse	36
4.5.2 Statsborgerskab	36
4.5.3 Fysiske evner.....	37
4.5.4 Alder.....	37
4.5.5 Køn	38
4.6 Indgangen til organisationen KNR	38
4.7 Ilisimatusarfiks retningslinjer eller mangel på samme ved projektets forløb.....	39
4.7.1 Forskningsplanlægning og udførelse.....	39
4.7.2 Dataadministration	40
4.7.3 Publicering og formidling	40
4.7.4 Forfatterskab og forskningssamarbejde.....	41
4.7.5 Ansvarlighed	41

4.7.6 Effektiv kommunikation.....	42
4.7.7 Inddrag lokalbefolkningen og opbyg og oprethold gode relationer	42
4.8 Dataindsamling og feltarbejde i museer og arkiver	43
4.8.1 KNR-TV	43
4.8.2 Aasiaat lokalmuseum og lokal radiostation (Qeqertarpaat tusaataat)	44
4.8.3 Nunatta katersugaasivia allagaateqarfialu (NKA).....	45
4.8.4 Rigsarkivet.....	45
4.8.5 Online databaser	46
4.9 Kvalitativ metode.....	46
4.10 Kvantitativ metode/Mixed methods undersøgelse.....	48
4.11 Publikums undersøgelse – researching audiences	52
5. Det teoretiske grundlag	56
5.1 At studere kultur	56
5.2 Kulturimperialisme	56
5.3 Medieimperialisme	58
5.4 Verdens tv	62
5.4.1 Kulturelt tv og publikum	63
5.4.2 Hvordan vil et nationalt tv lykkes bedst?	67
5.5 Diskursteori og -metode– kritisk diskursanalyse (CDA).....	70
5.6 Seerundersøgelser	75
5.7 Digitalisering	79
5.7.1 Den nordiske model.....	79
5.7.2 Digitalisering i Afrika	81
5.8 Fremtidens tv	83
5.9 Opsummering af det teoretiske grundlag.....	86
6. Artikelproduktionen	87
6.1 Præsentation af artiklernes indhold	88
6.1.1 #1: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv. Antologien Magt og autoritet i Grønland, Syddansk Universitetsforlag 2023. (Peer reviewed).....	88
6.1.2 #2: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021). Antologien Tro og samfund i Grønland. Aarhus Universitetsforlag, 2021. (Peer reviewed).	89

6.1.3 #3: (Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie. En undersøgelse af KNR-TV's arkivforhold og brug af genudsendelser. Grønlandsk kultur og samfundsforskning 2021-22, 2023. (Peer reviewed).....	89
6.1.4 #4: Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s. Antologien The Nordic Model of Digital Archiving, 2023. Routledge. (Uden peer review).	90
7. Artikelrækken.....	91
7.1 Artikel #2: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv	91
Medie- og kulturimperialisme & tv for inuit i Canada	92
Magtbegreber.....	96
Det grønlandske tv-udvalgs betænkning fra 1975	97
Samarbejdsaftale mellem DR og KNR fra august 1981	102
KNR-TV's første år	104
Folkene bag samtidigheds-tv i Grønland	106
Diskussion.....	111
Konklusion.....	112
Litteratur.....	113
7.1.1 Errata artikel # 2: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv.....	114
7.2 Artikel #1: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021)	115
Introduktion	115
Et forandret billede af Hans Egede?	116
Metode/Teori: Historisme og kritisk diskursanalyse	116
Avisreportage af 250-års jubilæet for Hans Egedes ankomst.....	118
Djævelsk Hans Egede	122
Fejlagtig meddelelse i AG for 275-års dagen efter Egedes ankomst.....	126
Årtusinde skiftet.....	127
Tre mio. til 300-årsjubilæet	129
Hans Egedes statue har fået afskåret sit hoved.....	131
Afsluttende bemærkninger/Konklusion.....	135
Litteratur.....	136

7.2.1 Udviklingen up-to-date for: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021). Antologien Tro og samfund i Grønland, Aarhus Universitetsforlag, 2021.	139
7.3 Artikel #3: (Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie - En undersøgelse af KNR-TV´s arkivforhold og brug af genudsendelser.	141
Abstract.....	141
Indledning	142
Metode	142
Respondenter - kvinder overrepræsenteret	143
Kalaallit Nunaata Radioas seer- og lytterundersøgelser	144
Fjernsyns æra i Grønland.....	147
Vanskelige arkiv forhold	148
TV-vaner – undersøgelse af seernes tv-forbrug i hverdagen.....	149
Hvad synes seere om KNR-TV´s programmer og genudsendelserne?	151
Konklusion.....	154
Litteratur.....	154
7.3.1 Fravalgt fra redaktørerne, til artikel #3.	155
7.4 Artikel #4: Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s.....	157
Introduction.....	157
A short history of media in Greenland	157
Lack of legislation for AV archiving in Greenland	158
Looking Abroad.....	159
AV materials from TV associations are private archives in Greenland	161
AV Records from TV-Aasiaat, 1992-1993.....	162
Concluding remarks.....	166
References	167
8. Andre resultater fra spørgeskemaundersøgelsen, februar 2022.....	169
8.1 Respondenternes tv-forbrug.....	169
8.2 KNR's troværdighed ifølge forbrugere	175
8.3 Tilfredsheden med KNR-TV	180
8.4 Utilfredsheden over KNR-TV	181
8.5 Seernes barndomsminder.....	188

8.5.1 Aldersgruppen 66-75-årige (årgang 1947-1956).....	190
8.5.2 Aldersgruppe 56-65-årige (årgang 1957-1966).....	190
8.5.3 Aldersgruppe 46-55-årige (årgang 1967-1976).....	191
8.5.4 Aldersgruppe 36-45-årige (årgang 1977-1986).....	192
8.5.5 Aldersgruppe 25-35-årige (årgang 1987-1997).....	193
9. Diskussion/Konklusion	194
9.1 Bidrag til medieimperialisme i de grønlandske medier	194
9.2 Grønlandske mediers bidrag til at skildre samfundsudviklingen	196
9.3 Bidrag til hvordan grønlænderne bliver påvirket af medier både fra Grønland og udlandet .	196
9.4 Bidrag til beskrivelsen af arkivmaterialer i det grønlandske mediearkiver	198
10. Litteraturliste.....	200
Appendix.....	215
Bilag 1. Spørgeskema	215

Arkivskatte – kulturarv fra Grønland og om Grønland.

- **Arktis: medier, reception, arkiver, formidlinger.**

Ph.d. -afhandlingen er udført ved Afdeling for Sprog, Litteratur & Medier. Institut for Kultur, Sprog & Historie, Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet, Nuuk.

Adjunkt med ph. d. forløb og cand.mag. i Sprog, Litteratur og Medier, **Aviaq Fleischer**

Hovedvejleder: Lektor emerita, ph.d. **Jette Rygaard**, Afdeling for Sprog, Litteratur & Medier, Institut for Kultur, Sprog & Historie, Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet, Nuuk

Bivejleder: Lektor og ph.d. **Lill Rastad Bjørst**, Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet.

Afhandlingen er indleveret til bedømmelse (28/11-24) og består af (221) inkl. forside og bilag. (Litteraturliste, inkl. bilag) er på (66071) ord.

1. Forord

Denne ph. d. afhandling begyndte at tage form i 2017, efter mit udforskningsbesøg i forskellige arkiver i Grønlands hovedstad Nuuk. Besøgene var i Grønlands National museum & arkiv og public servicestationens Kalaallit Nunaata Radio & Tv's arkiver. Interessen for mediearkiver og især TV-arkiver som daværende lå i kasser som analoge filer og kun ventede på at blive digitaliseret samt systematiseret, fangede min opmærksomhed og blev starten på dette forskningsprojekt med fokus på Grønlands TV-historie med udgangspunkt i tv-arkiv. Efter to barselsorlov i 2018 og senere i 2019, begyndte mit artikelproduktion i 2020. Det første blev udgivet i 2021, i antologien *Tro og Samfund i Grønland – i 300-året for Hans Egedes ankomst*. Bogkapitlet havde titlen: *Forestillinger om Hans Egede – fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021)* (Fleischer, 2021). Den næste artikel udgivet i antologien *Magt og autoritet i Grønland* med titlen: *Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv* (Fleischer, 2023a). Her dykkede jeg mere ned i tilblivelsen af den grønlandske tv-produktion i de sidste 30 år.

Sidenhen er der i mit arbejde blevet sat mere fokus på datamateriale fra tv-arkiverne både i KNR-TV men også via ét casestudie i Aasiaats lokal-tv-foreningers arkiv for at forstå arkivernes tilstand men også deres funktion nu til dags. Det tredje artikel (*Gen*)*udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie – en undersøgelse af KNR-TV's arkivforhold og brug af genudsendelser* udkom i Ilisimatusarfiks videnskabelige tidsskrift *Grønlands Kultur og Samfundsforskning 2022-23* i 2023 (Fleischer 2023b). Den sidste artikel, #4 udkom i antologien *The Nordic Model of Digital Archiving: An Introduction*, med titlen: *Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s* i 2023 (Fleischer 2023c).

Det 6-årige forløb, hvor stillingen som adjunkt hvor jeg underviste blev sidestillet med et ph. forløb, har givet mig en chance til at fordybe mig i medier i Grønland, arkivstudier samt kulturstudier generelt. I mine analyser af tv's begyndelse i Grønland, har jeg haft mulighed for at interviewe de resterende personer som har været med i arbejdet med tv-ets begyndelse. Dette har givet mig mulighed for at reflektere over spørgsmål som jeg endnu ikke havde tænkt på i starten af forløbet. Samtidig har jeg også ved brug af spørgeskemaundersøgelser, kvantitativ metode haft mulighed for at få ny viden om receptionen af KNR-tv's anvendelse af deres arkiver i den daglige programplanlægning og hvad den kollektive hukommelse er omkring tv-programmer produceret i løbet af 40-årige tv-produktion i Grønland. I artikel #4 blev der også reflekteret over Grønlands

arkivlov samt kulturarvslov, hvor diskussionen om lovgivningen finder frem til at, der bør sættes større fokus på medie-arkiver og især den moderne Grønlandske histories bevarelse i lovgivningen mere end hidtil (Fleischer 2023c).

En stor tak skal lyde til min familie, især min mand og børn for hele tiden at tilpasse årstiderne og rejserne efter mine arbejdstider forskellige steder og tidspunkter. Særligt tak til mine venner, kolleger og medstuderende for at være interesseret i ph. d. projektet og hele forløbet igennem. Hovedsageligt tak til min hovedvejleder Jette Rygaard for hele tiden at have opfordret mig til at blive en ph. d. studerende og for altid at stå klar med konstruktiv kritik i vejledningsprocessen, samt min bivejleder Lill Rastad Bjørst der uden tøven har accepteret i at være min bivejleder. Tak til min forhenværende kollega Rosannguaq Rossen om at give gode råd i forhold til ph.d. - projektet, men samtidig for at besvare alle mulige spørgsmål der også var relateret til det at være adjunkt på et universitet. Christoph Hare Svenstrup, tusind tak for at korrekturlæse afhandlingen når jeg sendte kapitlerne én efter én. Tak til Nina Ramaputra for din hjælp til statistik-delen. Anna Biilmann, tak for at læse noget af afhandlingen for at se om den er forståelig. Specielt tak til min kusine Paniaraq Rosing-Søltoft og min mand Iinnguaq, for at gennemtjekke om artiklerne i afhandlingen er ensartet med de publicerede artikler. Ikke mindst tak til mine kollegaer og veninder Camilla Kleemann-Andersen og Ivalu I. Ingemann for altid at støtte mig i alt mellem himmel og jord, samt en stor tak til resten af kollegerne og vennerne fra Institut for Kultur, Sprog og Historie, især universitetsbibliotekaren med din servicering. En special tak til ansatte i KNR-TV, Qeqertarpaat tusaataat, Aasiaat lokalmuseum og Grønlands Nationale museum og arkiv.

Endnu en tak vil lyde for alle mine familiemedlemmer (min far og stedmor, mine svigerforældre, mine fastre, min moster, mine kusiner og bror Kim samt andre søskende) som har fundet tid til at passe vores børn i forbindelse med tjenesterejse, enten når jeg forlod børnene hjemme eller tog dem med mig til Danmark eller Aasiaat pre-corona, i coronatiden og post-corona.

Denne afhandling vil jeg dedikere til min mand, Iinnguaq, for hele tiden at kæmpe med mig og vores børn Ivaaq og Inneruulaq – forhåbentlig har I arvet vores stædighed <3 Samt ikke mindst mine afdøde bedsteforældre Karl & Emilie Jørgensen, for hele tiden at tro på mig og for at opdrage mig til en respekt for uddannelse. Æret være deres minde.

Nuuk, 28. november 2024

1.1 Kalaallisut eqikkaaneq

Uani ph.d.-nngorniummi allaaserisanik misissukkanik toqqammavilimmi, Kalaallit Nunaanni 1970-ikkunniit tusagassiutitigut ineriartornerup isikkivinnit assigiinngitsuniit isigalugu misissuineruvoq. Allaaserisami Kalaallit Nunaanni ataatsikkoortumik tv-qaleqqaarneq ukkatarineqarpoq, misissueriaaserlu diskursanalysemik taagorneqartartoq atorlugu tusagassiutini imarineqartartut misissoqqissaarneqarput aammalu KNR-TV-mi Tusaat tv-Aasiaasimasumilu toqqortaait qanoq issusaat imarisaallu paasiniarneqarlutik. Allaaserisani sisamani najoqqutarineqartuni, Kalaallit Nunaanni tusagassiutit oqaluttuarisaanerannit assigiinngitsuniit isigalugu takutinneqarpoq. Allaaserisaq siullermi norskiusup danskiusullu Hans Egedep tusagassiutini saqqummiunneqartarnera ukiuni 50-ini (1971-2021) sukuiarneqarpoq. Tassani aamma atuarneqarsinnaavoq kalaallit inuiaqatigiivisa oqartussaasunut isummertaasaasa allanngornerat. Allaaserisami tullermi DR-ip KNR-TV-llu ataatsikkoortumik tv-qalernerup 1982-imi atuutinneqalernerani suleqatigiinneq misissoqqissaarneqarpoq, pissaaneqarnermik isiginnittaaseq aallaavigalugu. Allaaserisami tassani takutinneqarpoq KNR-TV-p aallartisartup taavalu DR-ip sunniuteqarsinnaalluurtutut isigineqarsinnaasup oqartussaanermik oqimaatigiinngitsumi inissisimaneri. Allaaserisat pingajussaanni isiginnaartartut KNR-TV-p toqqortaataasa qanoq igineri ukkatarineqarpoq, isiginnaartartut aallakaatitassiat aallakaateqqinneqartartullu qanganisaaneruset isummerfigaat. Allaaserisami sisamassaasumi kingullermilu Tusaat tv-Aasiaasimasup tv-mi aallakaatitassiat toqqortaatai sammineqarput, taakku Aasianni katersugaasivimmiilersimasut. Aallakaatitassiat sunik imaqaarnersut qanorlu innersut oqaluttuarineqarpoq, tassungalu atatillugu Kalaallit Nunaanni allagaateqarnermut inatsit aammalu kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu inatsisit oqallisigineqarlutik.

Tamakkiisumik allaaserisap ersarissarpaa, qanoq kalaallit inuiaqatigiivisa tusagassiutinit nunatsinneersunit nunanilu allaneersunit sunnertittarneri aammalu ataatsikkoortumik tv-qalernerup 1982-imi aallarteqqaarneraniit qanoq taanna sunnertinneq ingerlasimanersaq. Tusagassiutit sunniiniartarnerat (medieimperialistisk) aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni tusagassiutinit sunnertinneq, nunani allani tusagassiutit sunniisarnerisulli (Amerika minillugu) ingerlasimavoq.

Allaaserisami pingaarnermi Kalaallit Nunaanni siunissami tv-qarneq qanoq ingerlasinnaanersaq oqallisigineqarpoq aammalu allagaateqarnermut inatsit kulturikkullu eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu inatsisit qanoq suliareqqqinneqarsinnaanersut

siunnersuusiortoqarluni, Kalaallit Nunaata oqaluttuassartaa nutaanerusoq tv-kkut aallakaatittakkanit aallaaveqartut tammatsaalineqassappata.

Najoqqutatut allaaserisami atorneqartut katersat tassaapput, Kalaallit Nunaanni tusagassiutineersut (radio, aviisit, tv, nittartakkani nutaarsiassat aammalu inuit attaveqatigiittarfiineersut), ilisimatusaatitut allaaserisat, atuakkiat piviusulersaarutit takorluukkiallu, inatsisit nalunaarutillu, nalunaarusiat, suleqatigiinnissamut isumaqatigiissutit, eqqumiitsuliortunik KNR-milu atorfeqartunik apersuinerit minnerunngitsumillu isiginnaartartut apeqquusiannik immersugaannit akissutissarsinermi.

1.2 Resumé

I denne artikelbaserede ph. d.-afhandling bliver forskellige aspekter af medieudviklingen fra 1970-ernes grønlandske samfund efterforsket, igennem forskellige analyser. Ph.d.-afhandlingen fokuserer på tilblivelsen af det grønlandske samtidigheds-tv, indholdet i medierne, som bliver analyseret diskursivt, samt tilstanden og indholdet af mediearkiver i henholdsvis KNR-TV og den forhenværende lokal-tv-station Tusaat tv-Aasiaat. Afhandlingen består af fire artikler, som alle viser et aspekt af mediehistorien i Grønland. I den første artikel analyserer jeg fremstillingen af den norsk-danske missionær Hans Egede i de grønlandske medier over 50 år fra 1971 til 2021. Deri kan der også læses et skift i opfattelsen af autoriteter i det grønlandske samfund. I den anden artikel bliver samarbejdet mellem DR og KNR-TV i tilblivelsen af samtidigheds-tv i 1982 analyseret ud fra et magtperspektiv. Denne artikel belyser et uligt magtforhold mellem den opstartende KNR-TV og den indflydelsesrige Danmarks Radio. I den tredje artikel bliver seerne omdrejningspunktet for en receptionsanalyse af KNR-TV's arkiver, af hvordan seerne opfatter gamle udsendelser og genudsendelser. I den sidste og fjerde artikel er der fokus på Tusaat tv-Aasiaats mediearkiver, som er havnet på det lokale museum i Aasiaat. Mediearkivernes indhold og tilstand bliver beskrevet, og i den sammenhæng bliver arkivloven samt kulturarvsloven i Grønland diskuteret.

Afhandlingen belyser, hvordan det grønlandske samfund bliver påvirket af medier indefra og udefra, samt hvorfra mediepåvirkningen har foregået fra samtidigheds-tv-ets begyndelse i 1982. Medieimperialistisk set har mediepåvirkningen været på stort set på samme niveau som alle andre lande udenfor Amerika.

I afhandlingen diskuteres, hvordan fremtidens tv kan se ud i Grønland, og hvordan arkivloven samt kulturarvsloven kan blive revideret, hvis den moderne grønlandske historie via tv-medier ønskes at blive bevaret.

Det empiriske materiale i afhandlingen er metodisk indsamlet via kilder fra de grønlandske medier (radio, aviser, tv, net nyheder og sociale medier), forskningsartikler, fiktiv og faktuel litteratur, lovtekster og bekendtgørelser, rapporter, samarbejdsaftaler, kvalitative interviews med kunstnere og KNR-medarbejdere samt ikke mindst fra kvantitative undersøgelser af seere via en spørgeskemaundersøgelse.

1.3 English summary

In this article-based PhD thesis, different aspects of media development from 1970s Greenlandic society are investigated through different analyses. The PhD thesis focuses on the creation of Greenlandic simultaneous television, the content of the media analyzed discursively, and the state and content of media archives in KNR-TV and the former local TV station Tusaat tv-Aasiaat, respectively. The four articles of the dissertation all show an aspect of media history in Greenland. The first article is an analysis of the portrayal of the Norwegian Danish missionary Hans Egede in the Greenlandic media over the course of 50 years from 1971 to 2021. Within this time span a shift in the perception of authorities in the Greenlandic society can be seen. In the second article, the cooperation between DR and KNR-TV in the creation of simultaneous television in 1982 is analyzed from a power perspective. This article sheds light on an unequal power relationship between the starting KNR-TV and the influential Danmarks Radio. In the third article, the viewer's perspective on KNR-TV's archives becomes the focal point of a reception analysis, of how the viewers perceive old broadcasts and rebroadcasts. In the last and fourth article, the focus is on Tusaat TV-Aasiaat's media archives, which are now stored in the local museum in Aasiaat. The content and condition of the media archives are described, and in this context the Archives Act and the Cultural Heritage Act in Greenland are discussed.

The dissertation sheds light on how Greenlandic is affected by media both from within and from outside of the society, and on how the media influence has taken place from the beginning of simultaneous television in 1982. From a media imperialist point of view the media influence has taken place at roughly the same level as all other countries outside of America.

The dissertation discusses what the future of television may look like in Greenland, and how the Archives Act and the Cultural Heritage Act can be revised if the modern Greenlandic history via TV media is to be preserved.

The empirical material in the thesis has been methodically collected through sources like Greenlandic media (radio, newspapers, TV, online news and social media), research articles, fictional and factual literature, legal texts and executive orders, reports, collaboration agreements, qualitative interviews with artists and KNR employees and, not least, from quantitative studies of viewers via a questionnaire survey.

2. Introduktion

”First, radio and television are for the 20th century what the print media of newspapers and books were to the 19th century: the primary means of building and reinforcing national identity. Television becomes crucial medium to unify geographically and ethnically dispersed and diverse peoples into a sense of nationhood.” (Straubhaar 2007: 61).

Der er arkiver i hver by og bygd i Grønland, som arbejder for at bevare kulturen og historien til eftertiden. Under udforskningen af et godt emne til et ph. d. projekt i 2017 besøgte min hovedvejleder Jette Rygaard og jeg en række arkiver i Nuuk – Grønlands hovedstad. I Nuuk kan man bl. a. tilgå NKA – Nunatta Katersugaasivia allagaateqarfialu (Grønlands Nationalarkiv og museum), Groenlandica og National public service-radio-og tv-station Kalaallit Nunaata Radioa (KNR) som de vigtige kulturbærende institutioner. I arkiverne i Nuuk er der rigtig mange spændende arkivalier som venter blot på at blive undersøgt. For arkiver indeholder meget og mangt til al verdens interessante projekter. Dette ph. d. projekt har gren i medievidenskab og for interesserede dertil ligger der i NKA et stort arkivmateriale med avisudklip fra danske aviser omhandlende Grønland i perioden juli 1952-1988, som stort set er udforsket. Ligeledes ligger der på NKA, udskrifter af radioavisernes indhold i Grønland 1940-1983. KNR har to arkiver dels et med ældre radiomateriale og et andet med tv-materiale. Digitaliseringen er igangværende, hvor KNR havde fundet eksterne midler til formålet. Udover tv-og radio arkiver samt nationalarkivet er der også de landsdækkende aviser Atuagagdliutit og Sermitsiaq, samt Timarit.is¹ som også interesserer medieforskere, hvor hjemmesiden gør det muligt at søge efter emne, årstal, efter

¹ Tidsangivet database for aviser

udgivelse m.m. I dette ph. d. projekt faldt valget på at dykke nærmere ned i mediearkiver på tv-stationen KNR-TV som i mange år stod gemt i kasser og kun ventede på at blive digitaliseret. Undervejs i projektet har de bogprojekter som jeg har bidraget til, faldt sammen med de interesser fokuspunkter der var i mit projekt. Den første artikel skulle med i en jubilæumsbog om Hans Egede, derfor blev fremstillingen af Hans Egede i de grønlandske medier et oplagt valg. Den næste artikel skulle med i bogprojektet om Magt og autoritet i Grønland, historien om samarbejdet mellem Kalaallit Nunaata Radioa og Danmarks Radio i tilblivelsen af nationalt tv i Grønland blev fokus på artiklen. Den tredje artikel blev til, af interesse for KNR-TV's arkiv og bruget af dette i hverdagens tv-programlægning samt hvordan seerne synes om det. Den sidste artikel kom med i en antologi om digital arkivering, derfor faldt det naturligt at skrive om det datamateriale som jeg i sin tid hentede fra museet i Aasiaat. Sammenfattet har projektet fokus på analyser af hvordan de grønlandske og danske medier har præsenteret emner, der vedrørte Grønland fra samtidigheds tv's start i 1982 og op igennem tiden.

2.1 Struktur i afhandlingen – kappens opbygning

Den artikelbaserede ph. d. projekt består af fire publicerede artikler, tre peer reviewede og en er uden review. Artiklerne handler om repræsentation af Grønlandsrelaterede emner i både de grønlandske og danske medier fra 1970-erne og op til nutiden. Samlet set viser afhandlingen medielandskabets forskellige aspekter i Grønland. Kappens opbygning begynder med at forklare projektets problemformulering, hvor jeg også præsenterer baggrunden for valget af emner til artiklerne, en emneafgrænsning og præsentation af eksisterende forskning. Der vil således være et kapitel om metode og teori, hvor jeg kommer nærmere ind på kulturimperialisme, medieimperialisme, kritisk diskursanalyse, teorier om tv og seerundersøgelser, digitaliseringstermer og metodeafsnit om forskningsdesign, forskellige tilgange, positionering, retningslinjer, dataindsamling samt kvantitativ og kvalitativ forskning. Efter præsentation af de fire forskellige artikler der ligger til grund for ph. d. projektet i afsnit, vil jeg inkludere andre resultater fra min spørgeskemaundersøgelse og derefter afsluttes kappen med en diskuterende konklusion på hele ph. d.-projektet.

2.2 Problemformulering

Grønland som medieland har nogle udfordringer, som er unikke: Landets størrelse, infrastruktur, den lille befolkningstal, lille sprogeområde og ikke mindst sin status som koloni siden den dansk/norske præst og missionær Hans Egedes ankomst til Grønland i 1721 og frem til anden verdenskrig. Disse omstændigheder har igennem alle årene bidraget til ressourcemæssige udfordringer for medierne i Grønland (Rygaard 2015). Medier har på den anden side også bidraget til at være en slags *kit* for et folk der bor spredt, men som alligevel har en stærk samhørigheds- og familiefølelse (Rygaard 2004). Et studie af dette medielandskab giver således et indblik i det levede liv i det moderne Grønland.

2.2.1 Medie- eller kulturimperialisme

Ifølge den britiske sociolog John B. Thompson varierer menneskers måder at forstå medieprodukter på efter deres sociale baggrund og omstændigheder. Mediernes budskaber modtages symbolsk af mennesker og bliver anvendt til mediebrugernes egne formål både lokalt og i bestemte social-historiske kontekster. I den hermeneutiske tradition fortolkes symbolske former som noget, der bliver indoptaget i mennesker, så de får en forståelse af sig selv og andre. Mediepåvirkningen kan beskrives som en selv-skabelsesproces, hvor nogle informationer bibeholdes, mens andre bliver udelukket. (Thompson 1995).

Andre forskere som professor i globale medier og kommunikation Terhi Rantanen (The London School of Economics and Political Science 14/11-24) har påpeget, at kommunikationen mellem de store medieproducerende lande og tredje verdenslande foregår på ulige vilkår. Programmer og nyheder produceres og distribueres af store medieproducenter og nyhedsbureauer fra de industrielle samfund, som vi har set det i den såkaldte medie- eller kultur imperialisme. (Roosvall & Salovaara-Moring 2010). Danmark har i den henseende altid været 'storebror' rent mediemæssigt i forhold til tv-indholdet i KNR, hvor grønlandsk producerede programmer igennem årene knapt er kommet på den anden side af 20 % grønlandske programmer over for de resterende ca. 80 % af danske, udenlandske programmer og programtyper (Rygaard 2015). Kan man drage paralleller fra Rantanens forskning i Grønland? Hvad har den kulturelle medie-imperialisme betydet i grønlandsk kontekst? Hvor meget har medierne bidraget til at skildre samfundsudviklingen? Og hvordan bliver grønlænderne påvirket af medieprodukter både udefra og

indefra? Sidst men ikke mindst: Hvor meget uopdaget arkivmateriale er der i grønlandske, som det er værd at få frem og analyseret?

Med disse overordnede spørgsmål vil jeg undersøge, hvad arkiverne gemmer på af kulturarv i forhold til repræsentation og egen præsentation af Grønland. Allerede en første overordnet undersøgelse af mediearkiverne i NKA og KNR har vist mig, at medierne i høj grad har været med til at præge samfundsudviklingen i Grønland. Et spændende materiale der bare venter på at komme frem i lyset.

2.2.2 Interessen for tv-arkivet

Min interesse for og første generelle udforskning af NKA's og KNR's mediearkiver vil centrere sig omkring selve indholdet i medierede kvasi-interaktioner, nemlig programmer af kulturel art primært fra KNR-TV i 1982, hvor samtidigheds tv startede i Grønland. I Grønland som i andre lande vi kan sammenligne os med, som f.eks. Canada, har det, at få sit eget nationale tv været heftigt debatteret (Rygaard, 2004; 2015; Alia 1999). I Grønland har debatten været centreret om det praktiske, ressourcemæssige og økonomiske aspekt af at gøre tv lovligt og muligt (Rygaard 2004: 167) og om det kulturelt oplysende, demokratisk udviklende og underholdende (Rygaard 2004: 170). Imidlertid var der både i Grønland og i Canada også kritiske røster imod indførelsen af tv, da man frygtede for den ulige konkurrence og den udefrakommende imperialistiske påvirkning. (Alia 1999; Rygaard 2004)

Under et besøg på KNR's radio og tv-arkiv fik jeg et første overblik i, hvor meget materiale der fandtes. Radioens arkiv starter fra 1952 og tv fra 1982. Tv-arkivet var spændende for mig at forske i, da det dels indholdsmæssigt aldrig er blevet analyseret og dels, fordi tv, som intet andet medie betegnes som et familiemedie, der binder både familier og et land sammen: "Research has shown television to be to a large extent a family media. [...] Television's characteristic as a family media means that it fulfils an essential mediating role between different members of families, between parents and children, and between families and society and culture as a whole" (Alasuutari, Armstrong & Kytömäki 1991). I tv's tidlige start skulle tv ifølge formålsbestemmelserne: (Tv i Grønland 1975: 38) "tage sig af grønlandske problemer" (Tv i Grønland 1975: 39; Rygaard 2004: 171), skulle møde befolkningens behov for "underholdning",...[...] "oplysning" og samtidig medvirke til at give "befolkningen en videre horisont" (Ibid.).

2.3 Afgrænsning af emne

Den seksårige (syvårige med barsel medregnet) adjunkt (med undervisningsforpligtelse) med ph. d. forløb, blev brugt primært på arkivforskning, kombineret med interviews, dataindsamling, seminar, workshops, konferencer og undervisning. De emner som artiklerne dækkede, ledte mig til at finde data i forskellige nationale og danske arkiver som blev baggrunden for mine analyser. Jeg har gennemgået de grønlandske og danske medier i søgen efter bestemte emner, som i den første artikel blev Hans Egede i tidsperioden 1971-2021, i den næste artikel med søgeordet; samarbejde mellem KNR og DR samt tv, i den tredje artikel har jeg fulgt med i den samtidige debat omkring KNR's situation med mangel af journalister i 2022-23 og Naalakkersuisoqs fratræden fra sit arbejde pga. det selvsamme sag, dog uden at det blev fokus i artiklen og i den sidste artikel har jeg gennemgået forhenværende lokal-tv's analoge arkiver som befandt sig i den lokale museum i Aasiaat. Med udgangspunkt i tiden omkring tilblivelsen af den grønlandske samtidigheds-tv i 1982 i arbejdet op til og derefter, har jeg forsket i medierne og i arkivalier. Samtidig har jeg anvendt kvantitativ og kvalitativ metode og vil analysere repræsentation af bestemte emner i Grønland via medierne fra det grønlandske samfund. Derudover vil jeg diskutere betydningen for mediernes udvikling for det grønlandske samfund set fra tv-mediet primært. Det har været meningen med afhandlingen at bidrage med viden om arkivernes indhold og mediehistorie, samt drage paralleller til mediernes rolle i samfundet i fortiden og nutiden. I ph. d. projektbeskrivelsen og problemformuleringen står der at jeg vil inddrage tv-optagelser i de første årtier af KNR-TV 's tid (1982-1992), men jeg fandt hurtigt ud af at materialet var meget omfattende eller til tider ikke eksisterende pga. skade på analoge filer og netop derfor ikke var til at finde længere på arkiverne. For at afgrænse projektet var det for mig en god løsning at fordybe mig i bestemte emner, som stadig tog afsæt i KNR-TV og deres arkiv som udgangspunkt.

Covid-19 har i de år som jeg samlede empiri, sat begrænsninger for hvilke arkiver jeg kunne besøge for at indsamle mine baggrundsdata. Derfor har jeg ikke kunne besøge de danske arkiver som jeg tidligt i projektet ellers besluttede jeg mig for at besøge. Men til trods for det, har jeg haft online adgang til forskellige databaser og personlig kontakt med institutioner rundt omkring i søgen efter bestemte arkivalier. Emneafgrænsningerne tager udgangspunkt i artiklerne, hvor hver artikels emne blev det som jeg uddybede mig i under tilblivelsen af artiklerne.

Fokus på perioden omkring tilblivelsen af samtidigheds-tv i Grønland, gjorde det nødvendigt at afgrænse tidspunktet for medieanalyser omkring 1970-80-90'erne. Men det udelukkes ikke at

analyserne perspektiveres til 2020'ernes medier i Grønland. For hvordan bliver bestemte emner repræsenteret i medierne? Hvordan kan tilblivelsen af samtidigheds-tv forstås? Hvad gemmer der sig i arkiverne? Og hvordan er deres tilstande nutidig? Fokus er ikke direkte på mediepolitik, eller børn og unges mediebrug, heller ikke om journalistik i små samfund som Grønland, som allerede er blevet forsket i af andre forskere (Kleist Pedersen, 1999; Rygaard, 1999; Hussain, 2018; Ravn-Højgaard, 2023).

De seks interviews som blev foretaget under projektet, har alle været semi-strukturerede interviews som professor Alan Bryman (1947-2017) har kaldt det i sin bog *Social research methods* (Bryman, 2016: 468). Termen semi-struktureret interviews definition er en bred vifte af instanser. Forstået på denne måde at den typisk refererer til generel form for interview-guide, men at man har mulighed for at variere sine spørgsmål. Spørgsmålenes formulering er ofte lidt anderledes end det forskeren har forberedt i sin interview-guide. Intervieweren kan også spørge yderligere spørgsmål, uanset om det står i interview-guiden eller ej (Bryman 2016: 201). Inden interviewene har jeg altid udarbejdet en interviewguide. Spørgsmålene der startede alle interviewene har ledt til samtaler med de interviewede, hvor processen altid har været fleksibel hvor interviewede har styret samtalen – dog med en balancegang mellem begge parter. Interviewede har altid vidst at der er bestemte oplysninger som jeg kom for at spørge dem om.

De kvalitative interviews er gennemført med nøglepersoner som; kunstnere og medarbejdere i tv-stationen er også suppleret med kvantitative spørgeskemaer udarbejdet i *SurveyXact*, for voksne tv-seere af KNR-TV, for at finde ud af deres mediebrug og reception af KNR-TV's genudsendelsespraksis i 2022.

Ved projektets afslutning lykkedes det mig at få et forskningsophold på Aarhus Universitetets Institut for Kommunikation og Kultur, afdeling for Medievidenskab og Journalistik, hvor der i afdelingen var adskillige medieforskere som jeg kunne sparre med i forhold til mit projekt. På samme tid havde jeg mulighed for at besøge Det Kongelige Bibliotekets mediesamling, som også indbefatter tv-optagelser. Det er dog pt. under digitalisering. Jeg har således arbejdet ganske lidt i danske arkiver - men langt hen ad vejen haft mit fokus på forskellige arkiver i Grønland hvor jeg har kunne indsamle empiri til brug for analyserne i artikler (jf. min begrænsede afgang til arkiver udenfor Grønland under Corona-pandemien).

Under projektet har jeg deltaget i to konferencer og holdt oplæg med udgangspunkt i to af mine artikler, den allerførste artikel *Forestillinger om Hans Egede*...blev præsenteret til konferencen Greenland + Denmark 1721+300 = 2021 arrangeret af Aalborg Universitet i København i 2021. Det

andet konference deltagelse var i Association of Canadian archivist conference i 2023, hvor præsentationen var ud fra min fjerde artikel om *Local audiovisual media archives in Greenland*. Jeg deltog også i en række seminarer i Grønland f.eks. Greenland Science Week i 2021 med Hans Egede-artiklen, Uddannelsesstyrelsens Læringsseminar i 2022 med oplægget omkring digitale arkiver i undervisningen og Forskningsseminar i afdelingen for Medievidenskab og Journalistik på Aarhus Universitet i 2023 om *(Gen)udsendelser i grønlandsk kultur, sprog og historie....* Desuden var jeg ene arrangør af et seminar med titlen: Seminar i forbindelse med KNR-TV's 40-års jubilæum, i oktober 2022, dertil havde jeg inviteret studerende og undervisere fra Afdelingen for Sprog, Litteratur og Medier. Her præsenterede de deres projekter fra emnefaget Grønlands tv-historie som jeg afholdt i foråret 2021 og medieforskere samt et panel af Naalakkersuisoq for Kultur, Peter Olsen, KNR's direktør Karl-Henrik Simonsen (afbud pga. sygdom), KNR-TV's chef Niels-Pavia Lynge, TV- redaktør Nuno Pedersen og bestyrelsesmedlem for KNR Jørgen Chemnitz. På dagen for seminaret blev der præsenteret og diskuteret KNR-TV's virke i løbet af de 40-årige virke samt fremtidsvisionen for tv-mediet i Grønland.

I afhandlingen vil der sættes fokus på, hvordan tiden omkring tilblivelsen af samtidigheds-tv i Grønland har præget mediebilledet i samfundet, især i tv-mediet. Derudover vil jeg i min metodiske tilgang og teoretisk grundlag uddybe de metoder og teorier som jeg i artiklerne har anvendt. Under kapitlet i mit bidrag til forskning indenfor grønlandsk medieforskning diskuterer jeg mine arkivfund, arkivloven, kulturarvsloven, digitaliseringen i Grønland og de interviews og kvantitative undersøgelsers resultater som blev foretaget under projektet. Til slut vil jeg konkludere hele projektet, samtidig med at diskutere resultaterne. I diskussions-/konklusionskapitlet vil jeg derudover pege på nye mulige forskningsprojekter og mit bidrag til mediebilledet i det grønlandske samfund.

2.4 Bidrag – Ph.d. projektets forløb i tidslinje

Ansættelsen som adjunkt med ph. d. forløb begyndte 1. august 2017, det efterår i 2017 underviste jeg i to fag; Grønlandske tekster før 1970 og i Litterært emne. Derefter holdt jeg barselsorlov i foråret 2018. Da jeg kom tilbage fra barselsorlov, tog jeg flere ph. d. kurser og begyndte min empirisamling med særligt fokus på KNR-TV 's arkiver. I forår 2019 holdt jeg igen barselsorlov og meget af efterår 2019. Men derefter i foråret 2020, begyndte min undervisning igen med faget Grønlandske tekster efter 1970. I efteråret 2020 kom jeg med i forskerhold på 21 med arbejdstitel:

Mediated arctic geographies, som min hovedvejleder Jette Rygaard også er medlem af. Der bidrog jeg med at skrive om tegneserien: *Tutineq siulleq/De første skridt* af Nuka K. Godtfredsen (2009) og et andet afsnit om arktisk rap, hvor vi var fire forskere som skrev sammen på et kapitel. Senest har jeg skrevet en refleksion om Julie Edel Hardenbergs essays og digte der handler om forskellige temaer indenfor postkolonialisme i Grønland. Det semester underviste jeg også i Medievidenskab I. På dette tidspunkt afleverede jeg min første artikel til redaktøren som blev udgivet året efter i antologien *Tro og samfund i Grønland*. I foråret 2021 underviste jeg 3. B. A. årgang og Kandidatstuderende i emnefaget der tog udgangspunkt i mit ph. d. projekt, Grønlands tv-historie. Der blev afdækket forskellige vinkler indenfor tv-historie af de studerende som var meget gavnlige i forhold til mit projekt og selv havde deres egne projekter, som de senere præsenterede i et seminar om KNR-TV. Sommeren 2021 tog jeg til mit første konference Greenland + Denmark 1721 + 300 = 2021 arrangeret af Aalborg Universitet i København. Om efteråret underviste jeg igen i faget Grønlandske tekster før 1970, for så derefter for at undervise i den sammenhængende fag, foråret 2022, Grønlandske tekster efter 1970. Forløbet der indtil efterår 2022 ikke har haft særlig mange undervisningsfrie semestre, begyndte med to undervisningsfrie semestre, hvor tiden blev brugt til at skrive resten af mine artikler færdige, arrangere et seminar, tage resten af de forventelige ph. d. kurser og opstarten af afhandlingen. Efteråret 2023 er det sidste krævede undervisning i adjunktstillingen i den allersidste undervisning i faget Grønlandske tekster før 1970, inden studieordningen for Sprog, Litteratur og Medier overgår til en ny studieordning i efteråret 2024. Derudover har jeg undervist tredje års B. A. studerende i metode indenfor medier ad tre omgange, hvor faget også har andre undervisere fra den samme afdeling.

Ph.d. projektets krav om at tage kurser på 30 ECTS-point, blev opfyldt i februar 2023. Med det allersidste kursus som blev holdt på Aalborg Universitet, om at skrive sin afhandling. Ph.d.-kurserne er langt hen ad vejen taget på forskellige universiteter, Aalborg Universitet, Roskilde Universitet, Aarhus Universitet, Københavns Universitet samt Ilisimatusarfik. Nogle ECTS-point blev hentet fra oplæg fra en konference. Kravet om udlandsophold blev tilsammen med ph. d. kurserne forskellige steder i Danmark, suppleret med et ophold på Aarhus Universitet i april og maj 2023, hvor der blev tid til at mødes med fagfæller indenfor medievidenskab, men også hentet inspiration fra adjunkter, ph. d. studerende, lektorer og professorer fra stedet. Som sagt, gav opholdet på Aarhus Universitet mig en mulighed for at besøge den kongelige bibliotekets mediearkiver. De sidste to undervisningsfrie semestre i året 2024, blev brugt til at afslutte afhandlingen.

2.5 Detaljeret oversigt over forløbet 2017-2024

Efterår 2017:

Etablering af kontakt til KNR-TV og første besøg på deres arkiver.

Undervisning i to fag, tilsammen 12,5 ECTS-point.

Forår 2018:

Barselsorlov.

Efterår 2018:

Undervisning i ét fag, på 7,5 ECTS-point.

Deltagelse i tre ph. d.-kurser i alt på 8,75 ECTS-point, Aalborg Universitet og Ilisimatusarfik.

Skrive en populærvidenskabelig artikel for Ilisimatusarfiks online tidsskrift Ilisimatusaat.

Forår 2019:

Deltagelse i ét ph. kursus på i alt 1 ECTS-point, Ilisimatusarfik. Barselsorlov fra februar.

Efterår 2019:

Barselsorlov indtil november

Forår 2020:

Undervisning i ét fag, på 7,5 ECTS-point

Deltagelse i ét ph. d. kursus på i alt 4 ECTS-point, Ilisimatusarfik.

Dataindsamling fra Timarit.is, KNR.gl, Sermitsiaq.ag, debatterne fra Facebook i juni 2020,

Ilisimatusarfiks bibliotek og Groenlandica.

Kvalitativt interview med kunstner Hans Peter Kleemann

Skrive min første artikel for antologien Tro og samfund i Grønland

Efterår 2020:

Undervisning i ét fag, på 7,5 ECTS-point

Deltagelse i tre ph. d.-kurser i alt på 6,3 ECTS-point, Københavns Universitet og Ilisimatusarfik.

Aflevering af første artikel for antologien Tro og samfund i Grønland.

Forår 2021:

Undervisning i emnefag med udgangspunkt i ph. d. projekt; Grønlands tv-historie på 10 ECTS-point.

Kvalitativt interview med KNR-tv-afdelingens mangeårige ansat Niels-Pavia Lyngé, journalist Maliinanguak M. Mølgaard og Noah Mølgaard.

Være i kontakt med Rigsarkivet, i forbindelse med søgen efter samarbejdsaftale mellem KNR-TV og Danmarks Radio fra 1980-erne.

Deltagelse ved international konference som oplægsholder; Greenland – Denmark 1721 + 300 = 2021. København, juni.

Skrive en populærvidenskabelig artikel for Ilisimatusarfiks online tidsskrift Ilisimatusaat.

Skrive sammen med tre andre forskere fra samarbejdet med titel *Mediated arctic geography* om tegneserien *Tutineq siulleq/De første skridt* Nuka K. Godtfredsen og om arktisk rap. Bogen *The Mediated Arctic*, udkom september 2024 med Manchester University Press som udgiver og Johannes Riquet som redaktør.

Efterår 2021:

Undervisning i ét fag, på 7,5 ECTS-point.

Kvalitativt interview med KNR-TV -afdelingens mangeårige ansatte Niels-Pavia Lyngé, arkivar i KNR-TV Nathan Biilmann og KNR-TV 's chef Kim Larsen.

Feltarbejde og dataindsamling i Aasiaat museum.

Oplægsholder ved Greenlandic Science Week.

Skrive min anden artikel til antologien *Magt og autoritet i Grønland*.

Forår 2022:

Undervisning i ét fag, på 7,5 ECTS-point

Deltagelse i to ph. d.-kurser i alt på 4 ECTS-point, Aarhus Universitet.

Kvalitativt interview med KNR's direktør Karl Henrik Simonsen samt tv-afvikler og arkivar Niels Pata Kleemann.

Deltagelse i Inuiaat tillerenerat 25/02-22 om igangværende spørgeskemaundersøgelse om KNR-TV og deres (gen)udsendelser på KNR (radio).

Deltagelse Illeq – KNR-TV's talkshow.

Kvantitativ undersøgelse blandt KNR-TV's voksne seere, februar.

Skrive min tredje artikel til Ilisimatusarfiks tidsskrift *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning*.

Efterår 2022:

Arrangere og afholde seminar i forbindelse med KNR-TV's 40-års jubilæum.

Deltagelse i ét ph. d.-kurser på 3 ECTS-point, Ilisimatusarfik.

Workshopholder i Uddannelsesstyrelsen læringsseminar om anvendelse af digitale arkiver i undervisningen.

Skrive min tredje og fjerde artikel til Ilisimatusarfiks tidsskrift *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* og *Nordic model of digital archiving*, udgiver Routledge.

Forår 2023:

Udlandsophold/miljøskifte på Aarhus Universitetets medievidenskab.

Feltarbejde i Det kongelige bibliotek.

Deltagelse i ét ph. d.-kurser på 3 ECTS-point.

Deltagelse ved to forskningsseminarer, den ene om VOD-kulturer og det andet om seerundersøgelser. Aarhus Universitet, maj.

Deltagelse ved international conference som oplægsholder. Canadian association of archivists; Archives, Belonging and the Welfare State: Reflections from the Nordic Region, Charlottetown, Canada. Juni-juli.

Skrive min tredje og fjerde artikel til Ilisimatusarfiks tidsskrift *Grønlandsk kultur- og samfundsforskning* og *Nordic model of digital archiving*, udgiver Routledge.

Begynde med at skrive min afhandling.

Efterår 2023:

Undervisning i to fag, på i alt 10 ECTS-point

Skrive en refleksion over Julie Edel Hardenbergs essays og digte, i samarbejde med projektet *Mediated arctic geography*.

Skrive min afhandling.

Forår 2024:

Skrive min afhandling.

Efterår 2024:

Færdiggørelse og aflevering af ph. d. projektet.

Forår 2025:

Forsvar af ph. d. projektet.

3. Litteratur gennemgang

Hen ad vejen under projektets forløb, gennemgik jeg litteratur inden for medieforskning, arkivforskning og specielt om tv-forskning i Grønland. Det var nødvendigt at kende den eksisterende viden indenfor de berøringsflader som artiklerne til dette ph. d. projekt har bevæget sig ind under. Vinklingen af hver artikel har betydet at literature review som jeg foretog, bevægede sig vidt omkring, men altid med hovedemnet; medier i Grønland. De styrende elementer i dette projekt har været de arkivmaterialer som jeg fandt i arkiverne, samt den seer-undersøgelse jeg foretog tilbage i 2022. Derfor har literature review kredset rundt om emner som; Hans Egede, tv-ets begyndelse i Grønland, postkoloniale samfund, arkivforskning i tv-medier og lokal-tv-foreninger.

I den første artikel som jeg skrev - *Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021)* (Fleischer 2021), for at forstå mediefremstillingen af præsten Hans Egede, har jeg anvendt forskellige forskeres undersøgelser indenfor Egede. Kristendommen og den postkoloniale samfund i Grønland samt verdenssynet fra kalaallit (grønlændere), for at belyse diskursen af Egede i tidsperioden 1971-2021. Teolog og ph. d. Kathrine Kjærgaard har i sit ph. d. projekt studeret billeder og forestillinger i tidsperioden 1721-2008, hvor Grønland er blevet en del af den bibelske fortælling ifølge hende. Hendes artikel der en del af projektet: *Berømmelig i Norge, Roesværdig i Danmark Men Udødelig i Grønland – Hans Egede-receptionen gennem tre hundrede år med henblik på kunstneriske fremstillinger* (Kjærgaard 2008) har været med til at belyse mine analyser i fremstillingen af Hans Egede i de grønlandske medier i tidsperioden 1971-2021. Det samme har Lektor emerita ph. d. Karen Langgård gjort, hvor hun i 2018 udgav sin artikel med titlen *Kristendommen i de grønlandske aviser fra 1861 og ind i det 20. århundrede* (Langgård 2018). Deri har Langgård konkluderet at det grønlandske samfund var sekulariseret, hvor der ikke blev sat

spørgsmålstegn ved kristendommen helt ind i det 20. århundrede. Langgård har i sin lange karriere indenfor grønlandsk sprog og litteratur været meget inspirerende og gentagende gange har jeg læst hendes tekster for bedre information om bestemte emner, disse bliver uddybet i mine artikler. Hendes forhenværende kolleger i Ilisimatusarfik – Grønlands Universitet Lektor emerita Birgit Kleist Pedersen og Lektor emerita ph. d. Jette Rygaard har ligeledes forsket i grønlandsk litteratur, men også i de grønlandske medier. I deres virke har de banet vejen for min forskning, på baggrund af deres forskningsinteresser. I den første artikel jeg skrev, har jeg anvendt Kleist Pedersens *Greenlandic images and the Post-colonial: Is it such a Big Deal after all?* (Kleist Pedersen 2014). I artiklen havde Kleist Pedersen inddraget sin egen engelske oversættelse af et digt om Hans Egede *Palasi* fra Piitsukkut (1980), som jeg har anvendt som sammenligningsgrundlag for digtet *Toornaarsuk* som udkom i 1984-85 fra bandet Unneraarsuit som jeg analyserede. Seniorforsker Birgitte Sonne har været med til at klarlægge betydningen af *Toornaarsuk*, fra et inuitperspektiv i hendes bog: *Worldviews of the Greenlanders – An Inuit Arctic perspective* (Sonne 2017). Sonnes definition af *Toornaarsuk* har været med til at underbygge min analyse. Lektor Kirsten Thisted har ligeledes i sin analyse af Kim Leines *Profeterne i evighedsfjorden* (Leine 2012), haft fokus på forholdet mellem Grønland og Danmark, idet Thisted påpeger at Danmark har været en mild koloniasator. Men på trods af det, er enhver kolonisering, en kolonisering af det onde (Thisted 2015: 107). Når man behandler emnet Hans Egede kan man ikke undgå at kigge på koloniseringen, derfor er Thistedes konstatering blevet genbekræftet i mine analyser.

Den andet artikel - *Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata radioa ved opstarten af samtidigheds-tv* (Fleischer 2023a), er en analyse af magtforholdet mellem DR og KNR-TV ved nationalt tv's opstart i Grønland. Idet har litteratur omkring KNR-TV selv samt medie og samfundsforhold i datidens Grønland været gavnlige. Daværende studerende i film- og medievidenskab ved Københavns Universitet Birna Marianne Kleivan og Ulla Hjorth Nielsen fik skrevet en undersøgelse af, hvordan det første år med samtidigheds-TV var forløbet og det udkom i februar 1984 med titlen *KNR-TV's første år*. Undersøgelsen kommer vidt omkring, lige fra økonomi, struktur, medarbejdere, faciliteter, teknik, egenproduktion, den danske sendeflade, versionering, forholdet mellem KNR-TV og lokale tv-stationer, KNR-TV i forhold til andre medier (videoer), og satellit tv. Som en afslutning af undersøgelsen har Kleivan og Nielsen påpeget at KNR-TV ikke burde overhale lokale produktioner, men til gengæld skal udvikle sig stille og roligt gennem en hurtigt voksende egenproduktion. Den undersøgelse har jeg brugt til at faktatjekke visse emner samt hentet citat fra KNR's konsulent i 1980-erne fra DR, både i artikel # 2 og artikel # 3. Før KNR-TV

’s etablering skrev Jørgen Poulsen sit speciale i Filmvidenskab fra Københavns Universitet 1975; *Samfundsforhold og mediestruktur i Grønland*. Poulsen undersøgte hvilke konsekvenser etableringen af samtidigheds-tv vil få i det daværende mediefattige grønlandske samfund. Idet når der blev påbegyndt tv, næsten uden egenproduktion og med påvirkning af dansk og vesteuropæisk kultur, ville udenlandsk produceret tv være dominerende overfor den grønlandske identitet (Poulsen 1975: 14). Poulsen har i sit speciale kommet vidt omkring, for hvordan indførelse af tv ville påvirke en række områder. Såsom politisk, økonomisk, socialt, indenfor fritids- og uddannelsessektoren, i den grønlandske offentlighed og om tv-betænkningen. Desuden har Poulsen også diskuteret massemediernes funktion i en kapitalistisk samfund, specielle forhold vedr. medier i Grønland, uddannelse kommunikation og udvikling, tv-teknisk, programindhold, praktiske problemer ift. oversættelse – landets størrelse – kvalificeret arbejdskraft – konkurrence om statstilskud, samt alternativer til tv. Uden at komme ind på væsentlige forhold i specialet har jeg anvendt primært Poulsens afsnit om den grønlandske tv-betænkning som jeg bearbejdede i den anden artikel som jeg skrev. I 1998 udgav Peter Frederik Rosing (d. 2011 som 70-år) og Marianne Stenbæk jubilæumsbogen *Radiormiut* i forbindelse med KNR’s 40-års jubilæum. Rosing havde i forskellige år tilsammen arbejdet i forskellige stillinger i 25 år i KNR, sidste gang som i 2001 (Heilmann 2011). Stenbæk er KNR’s korrespondent siden 1983, hun er professor på McGill University ved Montreal, Canada og underviser i inuit litteratur og film. Jubilæumsbogen er ikke en akademisk undersøgelse, men den giver et godt billede af personer som har tilknytning til KNR gennem tiderne. I bogen kan man også læse om personerne, der havde arbejdet med tv før samtidigheds-tv-ets begyndelse. Mine interviewspørgsmål er skrevet efter jeg har læst grundigt om de personer som jeg ville interviewe eller spørge ind til.

I den tredje artikel med titlen: *(Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie – En undersøgelse af KNR-TV’s arkivforhold og brug af genudsendelser* (Fleischer, 2023b), er der ikke anvendt særlig mange foreløbige akademiske undersøgelser med samme tema. På foranledning af litteraturen er mest baseret på betænkningen om tv i Grønland fra 1975, samt KNR’s egne lytter og seerundersøgelser gennem årene. Derfor drager vi videre til den fjerde artikel i litteraturgennemgangen.

Local audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat’s audiovisual archives from the 1990s (Fleischer, 2023c), denne casestudie kommer nærmere ind på indholdet af mediearkiver fra forhenværende lokal tv-forening i Aasiaat. Piret Laas’ undersøgelse i sit speciale fra Islands Universitet, *Preserving the national heritage: Audiovisual collections in Iceland*

(2009), givet billede af hvordan man kan lave en undersøgelse af mediearkiver og givet inspiration til min egen casestudie. I denne artikel har Karen Langgårds artikel *Greenlandic Literature from Colonial Times to Self-Government* (2011), hjulpet mig i at fastlægge mediehistorien da Langgård havde et velskreven afsnit om mediernes udvikling gennem næsten de sidste 300 år fra 1721. Det samme gjorde Jette Rygaard, fra hendes to artikler henholdsvis *En tv-historie* (Rygaard, 2004) og *Qanorooq? Identitet i mediealderen* (Rygaard, 2011) hvor Rygaard kommer nærmere ind på det emne som jeg behandler og berører en del i min egen undersøgelse; nemlig tv-ets historie og identitet.

Udover allerede nævnte forskning i medier og medieindhold, er det værd at nævne Inge Kleivans beskrivelse af Fjernsyn og sprog i Grønland (1976) og Benedicta Pécselis Massemedier i Grønland (1980), som begge er udgivet i Tidsskriftet Grønland. Kleivan skildrer hvordan planlægningen af indførelse af nationalt tv foregår, samt diskussioner om hvilket sprog der vil dominere fjernsynet når tiden kom med indførelse af tv. Kleivans pointe er at der vil gå lang tid inden det bliver ligeligt fordeling mellem grønlandsk-sprogede udsendelser i Grønland og udenlandske udsendelser. Der var bekymring om: "...at den dansk-sprogede dominans i fjernsynet kan få en så afgørende betydning, at den ikke bare vil resultere i, at grønlænderne lærer dansk, men også i, at den grønlandske sprog går sin undergang i møde" (Kleivan 1975: 222). I den samme artikel nævner Kleivan at diskussioner om tv-ets opstart i Grønland, førte til et ønske om decentralisering at tv-programproduktion til lokal-tv-er hvor de fastansatte vil få løn, men at andre vil arbejde frivilligt med at skabe tv (Kleivan 1975: 225). Pécselis artikel om massemedier er en beskrivelse af medielandskabet før samtidigheds-tv's begyndelse og hvilke medier der er tilgængelige for den grønlandske befolkning. Ud fra tv-perspektiv blev de lokale-tv-er beskrevet i fakta om deres tilbliven, medlemskab samt hvordan tv-stationer praktisk udsender programmer, med bånd sendt fra Danmark af private personer.

Den seneste forskning indenfor medieområdet i Grønland, kan findes hos Naima Hussein og Signe Ravn-Højgaard. Hussein og Ravn-Højgaard har begge ph. d. med baggrund i journalistuddannelsen fra Grønland. I 2018 har Hussein i sin afhandling med titlen: *Journalistik i små samfund: et studie af journalistisk praksis på grønlandske nyhedsmedier*, studeret Grønlands medielandskab ud fra begrebet 'småsamfundsjournalistik'. Journalistikken der kan karakteriseres som lokaljournalistik og nichejournalistik, der præges af et parameter som kildenærhed, mangel på ressourcer og knowhow, loyalitetsforhandlinger mm. (Hussain 2018: 192). Hussain har også studeret KNRs nyhedsredaktion og viser derfra at nyhedsredaktionen i et lille mediesystem med de

grønlandske journalistikfelter er tæt knyttet til det danske via citatpraksis, rekruttering, uddannelse samt sprog (ibid.). Journalistiksproget har Hussain også undersøgt og erkendt at det tosprogede samfund fungerer en række symbolske strukturer omkring sproget. Sproget er knyttet til identitetsspørgsmål i Grønland, der dermed får sproget til at være symbolsk. Når redaktionsmøderne foregår på dansk, så har nogle journalister bedre forudsætninger end andre af deres kolleger. Desuden er der også uformelle fællesskaber på grønlandsk, som ikke grønlandsk talende har sværere ved at deltage i. versionisterne har en afgørende og en magtfuld rolle i nyhedsredaktionerne (Hussain 2018: 193).

Ravn-Højgaard blev ph. d. i 2023 med sin afhandling: Offentligheden i mikrosamfund – et casestudie af det grønlandske mediesystem. I forhold til Hussain har Ravn-Højgaard udbygget småsamfundsjournalistikken i sit teoretiske bidrag, som på engelsk kaldes 'micro media system', et system der påstår at forstå meget små mediesystemer. Til 'micro media system', tilføjer Ravn-Højgaard yderligere fire karakteristika, ud fra sine analyser, som er: 1) staten har en stor rolle i mediesystemet, 2) stor social integration i samfundet med mange rolleoverlap, 3) multifunktionalisme blandt journalister og medier samt 4) afhængighed af få individer.

Hun har i sin konklusion påpeget at offentlighedens infrastruktur har udviklet sig enormt fra anden verdenskrig til 2020-erne (Ravn-Højgaard 2023: 163). Fra litteraturgennemgang overgår kapitlerne til metodekapitlet.

4. Metodiske tilgange

Her i metodekapitlet vil de metoder og tilgange der blev anvendt i artikelproduktionen præsenteres og uddybet. Desuden skal jeg argumentere for mine valg og fravalg af metoder og tilgange til projektet. Først vil jeg præsentere et skema over den empiri som blev genereret under ph. d. forløbet, så et overblik over projektet bliver mere overskueliggjort.

Artikler/seminar	Hvor	Hvornår	Aktører	Materiale/data
Artikel #1	Nuuk KNR Onlinedatabaser National museum-og arkiv i Grønland	Marts-juni 2020	Journalister Politikere Kunstnere (musikere, billedkunstnere) Fagfolk Borgere i Sermersooq Kommune Præster	14 x avisartikler 3 x Fiktive tekster 1 x Lovtekst/bekendtgørelser 2 x TV-udsendelser á ca. 15 min. varighed hver 1 x Radioudsendelser á 59 min. varighed 6 x Billeder Interviewmateriale (20 min.)
Artikel #2	Nuuk KNR National museum-og arkiv i Grønland Rigsarkivet	Februar-september 2021	Journalister TV-ansatte (DR/KNR) Politikere Beslutningstagere (GRL. /DA.) TV-betæknings arbejdsgruppe TV-forbrugere	2 x Avisartikler 2 x Rapporter 1x Samarbejdsaftaler 4 x Lovtekst/bekendtgørelser 4 x Billeder Interviewmateriale (2 timer og 5 min.)
Artikel # 3	Nuuk KNR National museum-og arkiv Hele Grønland (via spørgeskemaundersøgelse)	Februar-august 2022	KNR-ansatte Politikere Tilskudsgivere TV-forbrugere i hele Grønland	1 x Avisartikler 6 x Rapporter 1 x Billed Interviewmateriale (1 time og 20 min.) Spørgeskema besvarelser (721 stk.)
Artikel #4	Aasiaat Lokalt museum	November 2021 & Oktober-november 2022	TV-ansatte (lokal-tv-forening) Museumsansatte Politikere Lov myndighed Beboere i Aasiaat	1 x Avisartikler 2 x Lovtekst/bekendtgørelser TV-bånd 11 af 3 timers varighed hver 1 x Billeder
Seminar KNR-TV's 40-års jubilæum	Nuuk Ilimmarfik	Oktober 2022	Politikere (Naalakkersuisoq for kultur) Bestyrelse for KNR KNR-ansatte Studerende Forskere Arkiv-ansatte Andre interesserede	Studerendes projekter Forskernes undersøgelser i tv-området Paneldiskussion mellem Naalakkersuisoq, KNR-TV's chef, TV-redaktør, bestyrelsesmedlem for KNR

Figur 01. Mængden af date/materiale i projektet.

4.1 Forskningsdesign

Hele min uddannelsesbaggrund er baseret på min B. A og KA i Sprog, Litteratur og Medier på Ilisimatusarfik på nær et enkelt semesters ophold på kandidatuddannelsen i medievidenskab på Aalborg Universitet. Specialiseringen indenfor medier har præget mine metodevalg og fravalg, i ph.d.-projektet. Grundlæggende læner jeg mig i min forskning op ad den hermeneutiske fortolkende metode (eng. descriptive method). Hermeneutisk fortolkende metode, er en kvalitativ forskningstilgang til analyse. Hvor forskeren forbliver tæt på data, bruger begrænsede rammer for fortolkning af data og kategoriserer information i temaer (Creswell & Creswell 2023: 15).

I ph.d.-forløbets begyndelse havde jeg en idé om at fokusere på ét forskningsfelt, nemlig KNR-TV's mediearkiver. Spørgsmålene der skal besvares i afhandlingen, listes op i denne problemformulering; **hvad har den kulturelle medie-imperialisme betydet i for de grønlandske medier? Hvordan har de grønlandske medier bidraget til at skildre samfundsudviklingen? Og hvordan bliver grønlænderne påvirket af medieprodukter både udefra og indefra? Sidst men ikke mindst: Hvor meget ukendt arkivmateriale er der i grønlandske arkiver, som det er værd at få frem og analyseret?** Disse spørgsmål kan forekomme abstrakte, derfor har de artikler til antologier som jeg har publiceret, bidraget til at bestemme for hvilke aspekter af de grønlandske mediers arkiver der kunne komme frem i lyset. Men interessen for arkivmaterialerne og hvordan disse har indflydelse på det grønlandske samfund er kernen i dette projekt. En god forklarende metode sætter spørgsmålstejn ved "hvad foregår der?" (descriptive research) ift. "hvorfor sker det?" (explanatory research) (Vaus 2001: 1). "The first step in any research is to find out what is happening or what has happened. This involves describing attitudes, behaviours, or conditions, and is called descriptive research. A second step, analysing why these attitudes, behaviours or conditions occur is called explanatory research" (Kane 1985: 13). Hermeneutisk forklarende metoder til dele bliver anvendt i denne proces, men en anden forskningsdesign kommer i spil i skrivningen af artiklerne. Nemlig; "Historical research and writing are basically descriptive; they begin with narration of events in a time sequence" (Savitt 1980: 53). Citatet er en god overgang til det næste afsnit om historisk design, der blev anvendt som forskningsdesign i afhandlingen.

4.2 Historisk forskningsdesign

Ifølge Jørgensen & Nielsen (2001) starter historiske undersøgelser altid med ”en problemstilling, et spørgsmål, en undren over et fænomen i fortiden eller nutiden. Historikeren stiller spørgsmål og rejser problemstillinger, som hun undersøger. Spørgsmålet afgrænser en del af fortiden, som skal undersøges. Det er også med til at bestemme, hvilke kilder, der har relevans for undersøgelsen, og hvilke ´udsagn´ i de relevante kilder, der kan komme på tale som fakta, det vil sige gøres til genstand for vurdering som beretning eller danne udgangspunkt for en levns slutning. Historiske undersøgelser er således altid begrænsede af spørgsmålet og det perspektiv, det implicerer” (Jørgensen & Nielsen (red.), 2001: 60-61). Citatet beskriver også min begyndelse på en historisk undersøgelse, i tre af artiklerne i afhandlingen, nemlig artikel #1, #2 og #4. For at forstå mediehistorien og kulturhistorien i Grønland, har jeg stillet forskellige spørgsmål som jeg har besvaret bl.a. ved at samle kilder fra officielle dokumenter, arkiver, rapporter, lydfiler, billeder, visuelle optagelser, aviser og fagbøger. Metoderne og teorierne som bliver anvendt ved hver artikel, er forskellig i hver af dem, på denne måde kunne jeg tydeliggøre aspekterne af mediehistorien. Claus Møller Jørgensen lektor i historievidenskabs teori, metode og historie ved Aarhus Universitet (Aarhus Universitet 27/08-24), påpeger: ”...der er intet til hinder for, at man bruger forskellige teorier til at få forskellige spørgsmål belyst. Flere perspektiver kan måske ligefrem siges at give en rigere læsning.” (Jørgensen & Nielsen (red.), 2001: 65). Alle disse historiske artefakter som bliver behandlet som kilder kan sommetider efterlade en informationsmangel i søgen på at besvare spørgsmålet eller et perspektiv. Derfor er man nødsaget som forsker i at gøre brug af forskellige mixed metoder for at finde svar på forskningsspørgsmålene. I dette projekt er kvalitativ metode anvendt i de historiske undersøgelser for at have et fuldendt billede af det emne jeg udforskede. Kvalitativ metode bliver uddybet senere i dette afsnit.

I en historisk undersøgelse har forskeren en ”akademisk frihed”, og er principielt ”frit stillet hvad angår valg af emne” (Marquardt 1991: 15). Derfor har jeg, selvom antologierne som jeg har bidraget til, har sat rammen for hvilket emne jeg skal fokusere på; selv fundet på perspektivet og spørgsmål i mine forskningsdesigns. Men dertil kommer en detaljeret undersøgelse af eksisterende kildemateriale, der kan forsvare undersøgelsens gyldighed/validitet (ibid.). Lektor emeritus Ole Marquardt fra Aarhus Universitet og Ilisimatusarfik har i 1991 udgivet *Historisk metode*, hvor han har klassificeret tre grundtyper af kilder; - beretninger, - private skrivelser og – institutionaliserede skrivelser (dokumenter og aktstykker) (Marquardt 1991: 42). Beretningerne dækker over historiske

fremstillinger, mine kilder som kan kaldes beretninger, er tekster som: avisartikler om Hans Egede, jubilæumsbog om KNR, tv-udsendelser m.m. Dog skulle jeg være kildekritisk over de materialer som kom fra det forhenværende lokale-tv Tusaat tv-Aasiaat, pga. som det fremkom da jeg så optagelserne var at der ikke var sorteret i de optagelser som blev redigeret og vist på tv og de optagelser som ikke kom på tv. Private dokumenter er ikke anvendt i denne undersøgelse, mens en del institutionelle skrivelser er kommet i spil i form af: samarbejdsaftaler mellem DR og KNR, betænkningen fra det grønlandske tv-udvalg om grønlandske tv fra 1975, arkiv-og kulturarvsloven. En række fiktive kilder er kommet med i undersøgelse, historikere Peter Claus & John Marriott fra Oxford University og Pembroke College, Oxford (Claus & Marriott 2017:1) har diskuteret brugen af fiktive kilder. "... for us historians to pose questions about the boundary between history and literature. This boundary is not rigid or well defined" (Claus & Marriott 2017: 384). Samt fortsætter senere i deres afsnit om litteratur som historie;" Fiction, in other words, is not necessarily escapism but can offer new ways of speaking and thinking about experiences beyond the grasp of the historian" (Claus & Marriott 2017: 389). En anden forklaring har historikeren Dominick LaCapra formuleret: "mirror image or at least a symptom of some sociohistorical or perhaps transhistorical process or structure such as capitalism, colonialism, the rise of the individual, the emergence of a distinctive if not unique form of experience or subjectivity... The text thus becomes a document of the times or perhaps of transhistorical forces" (LaCapra 2013: 13). I Grønland er det kilderne som digtet/sangen Toornaarsuk af Unneraarsuit (Unneraarsuit 1984-85) og Palasi af Piitsukkut (Piitsukkut 1980), der sætter et billede på kunstnernes udforskning af de menneskelige fantasier og følelser og et nyt syn på historien. Som litteraturteoretiker forstår jeg en historisk kontekst, sådan at den tillader os at se receptionen af det eller giver os mulighed for at tolke historien anderledes end de reelle "sandfærdige" kilder ville vise. Mine undersøgelser er kulturhistoriske og medieteoritiske analyser.

4.3 Casestudie

I en casestudie (som artikel #4), er det nødvendigt at afklare hvad "unit of analysis" er (Bryman 2016: 61). Med en casestudie, er casen selve objektet for ens interesse, derfor vil forskeren undersøge casen uddybende. Casestudiet er ikke et særegen forskningsdesign, for man kan kalde en hvilket som helst undersøgelse for et casestudie. Derfor hedder tilgangen *idiographic* tilgang. Når en dominerende forsknings strategi er kvalitativ, plejer et casestudie at have en induktiv tilgang til

relationen mellem teori og de undersøgte elementer (Bryman 2016: 61-62). I artikel #4, er casestudien initieret af interesse for at dykke nærmere ind i indholdet af lokal-tv's produktion fra 1990-erne en "unit of analysis". Induktion, deduktion og abduktiv tilgang forklares nærmere herunder.

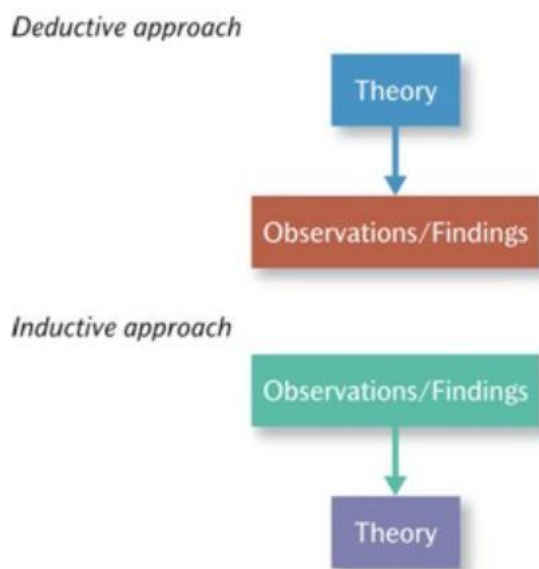
4.4 Induktiv/deduktiv/abduktiv tilgang

I den empiri som jeg samlede til dette projekt, har jeg anvendt overvejende induktiv tilgang i alle artikler. Selvom jeg stiller et spørgsmål, formulerer en problemformulering eller perspektiv i starten af hver artikel skrivning og indsamling af data, kunne jeg vente med at bestemme mig i en bestemt metode eller teori i starten. Den induktive eller deduktive tilgang, fremkommer af en relation mellem empiri og metode/teori. I den deduktive tilgang har jeg en teoretisk idé eller hypotese inden jeg laver mit forskningsdesign, jeg lader således teorien eller metoden afgøre hvordan jeg behandler empirien. Nedenstående figur viser rækkefølgen ved en deduktiv undersøgelse.

Figur 02. Processen af deduktion. Kilde: Bryman 2016: 21.

I modsætning til det foregår den induktive tilgang foregår den modsatte vej. Følgende figur viser kort forskellen mellem induktive og deduktive tilgang til undersøgelserne.

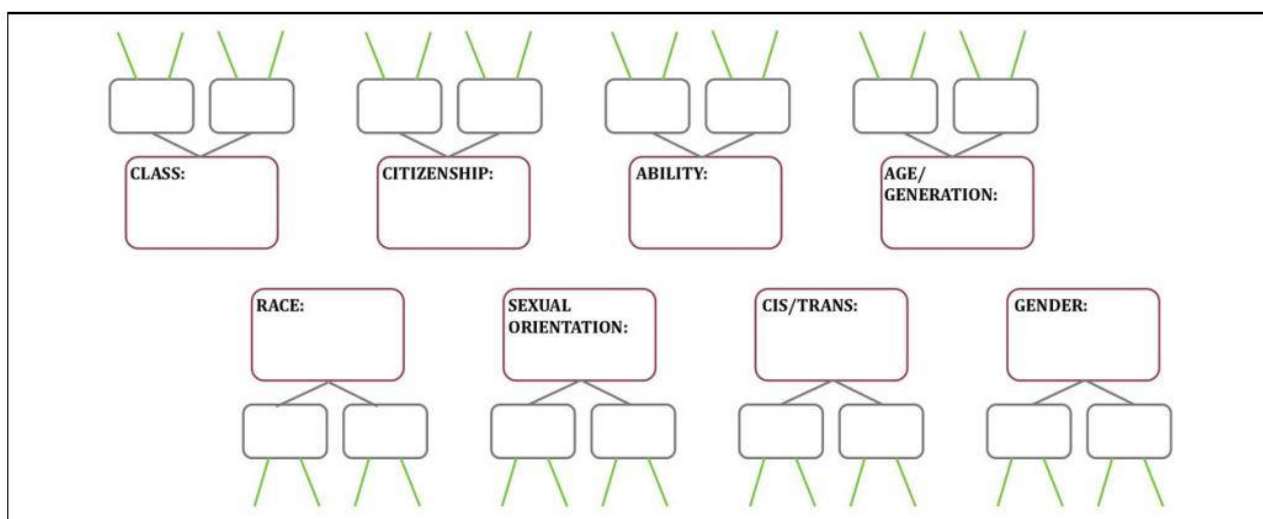
Figur 03. Forskellen mellem induktiv og deduktiv tilgang. Kilde: Bryman 2016: 26.

Alle undersøgelser i dette projekt begyndte med dataindsamling og databearbejdning samtidig med refleksion over hvilke teorier der ville passe til at analysere empirien. I den første artikel faldt valget på diskursteori, i den næste artikel hvor magtbegreber blev anvendt til analysen. I artikel #3 og #4 valgte jeg at gennemføre komparative analyser ved at sammenligne empirien med lignende undersøgelser og hændelser fra andre lande. Men en anden tilgang kom på spil; abduktiv tilgang. Abduktiv tilgang er en tilgang hvor forskerens undren tager udgangspunkt i sig selv men også sine informanternes perspektiver, i hvordan de beskriver og forstår verdenen. Forskeren skal huske på at de stemmer der har bidraget til undersøgelserne, både teksternes stemmer og respondenternes stemmer (Bryman 2016: 394). Der er et element af induktion i den abduktive tilgang. Forskellen til abduktiv tilgang er at den teoretiske redegørelse er funderet på forskerens verdenssyn. Fokus i abduktion er forklaringer og forståelser for de undersøgte verdenssyn, der er med til at tydeliggøre fortolkningerne i undersøgelsen. I næste afsnit vil forskerens positionering uddybes.

4.5 Positionering

Det første erindring jeg personligt har i tv-sammenhæng, var som barn da jeg så børneudsendelse med Silamiuts skuespillertrup baseret på den gamle inuits sagn *Anngannguujunnguaq* i KNR-TV. Dengang blev jeg skræmt og begyndte at græde, for levemåden og den måde som skuespillerne var klædt på med sælskindsdragter, var så langt fra vores virkelighed i slutningen af 1980-erne. Jeg var kun omkring 3 år da Silamiut-produktionen kom på tv i 1988 og interessen for tv-udsendelser er ikke blevet mindre med tiden.

Danielle Jacobson & Nida Mustafa har skrevet en artikel om positionering og artiklen med titlen: *Social Identity Map: A Reflexivity Tool for Practicing Explicit Positionality in Critical Qualitative Research* vil være udgangspunkt for mine refleksioner ang. positionering i forhold til dette ph.d.-projekt. Jacobson og Mustafa har udarbejdet en model til inspiration for refleksion over egen positionering, der kommer rundt om: “the fluidity of our ever-changing social identities; (2) the abstract, intangible nature of our social identities; (3) the difficulty of knowing which facets of our social identity are more influential over time and place; and (4) how our social identities impact the research process” (Jacobson & Mustafa 2019: 2). Denne positioneringsmodel har de kaldt for *Social Identity Map*, for at kunne hjælpe forskere i at eksplicitere deres sociale identitet og dermed reflektere over deres egen positionering. I en positionerings kort som vises nedenfor som model:

Figur 04. Social Identity Map. Kilde: Jacobson & Mustafa 2019.

Efter at have udfyldt modellen med egne oplysninger, er den en god kilde til at reflektere over ens forskning og hvordan ens egne personlige oplysninger og position kan have effekt på resultater eller fund. Alt efter hvilken forskning man udøver, kan denne models forskellige punkter være relevante eller irrelevante, derfor bliver modellen yderligere personliggjort efter nøje overvejelse. Reflektionen over ens egen sociale identitet kan være med til at danne overblik over hvordan man selv ser verden og hvordan man fortolker det, men også hvordan andre ser på en (ibid.). Jeg har valgt ikke at lave model over min sociale identitet, men valgt at reflektere over nogle af punkterne som kommer følgende herefter.

4.5.1 Klasse

Jeg befinder mig i middelklassen, med en lang videregående uddannelse bag mig og har eget hjem sammen med min familie (mand og to børn – dreng og pige). Som middelklasse familie har vi en række ansvar i dagligdagen, udover jobbet også ansvar til at varetage familien, økonomien og omgangskredsen. Til dette forskningsprojekt har mine informanter i interviewdelen i højere grad været i samme klasse som mig, nemlig middelklassen med job og private ansvar. Undtaget direktøren for KNR, som kan anses for at være i en højere klasse end mig – økonomisk og positionsmæssigt. I interview-situation får direktører eller andre ledere et indtryk af, at de får ”appetit” for intellektuel udveksling, ræsonnement og en drøftelse under betingelser, der er fri for krav fra handlinger (Trinczek 2009: 210). Ifølge Trinczek jo højere en leders kvalifikationsniveau er, formel status, eller jo større vedkommendes ansvarsområde er hans/hendes forventninger til interviewerens formelle status større. I ledernes perspektiv skal en interviewer i det mindste have en ph. d. grad eller være en lektor (Trinczek 2009: 211). Her i Grønland er forskningen en ung kultur, derfor anser direktøren for KNR, ph. d. studenten som en alvorlig forsker og accepterer derfor en interview med mig. Kommunikationen med informanterne har været nem og har været tillidsskabende, så snart informanter bliver bekendtgjort om hvad dette projekt går ud på.

4.5.2 Statsborgerskab

I forhold til statsborgerskabet står det til, at alle grønlandskfødte borgere, har et dansk statsborgerskab. Selvom jeg ikke fokuserer på postkoloniale teorier i dette ph. d. projekt, har det vist sig alligevel relevant at reflektere over den postkoloniale situation i næsten alle de artikler som

jeg har skrevet til dette projekt. For eksempel i temaartiklen om Hans Egede, som viser at et ligeværdigt samarbejde mellem to lande, i sidste ende kan føles som et uligt magtforhold – som det også er bevist i artiklen om *Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv* (Fleischer 2023a). Lovgivningen i Grønland, i kulturarvsloven og arkivloven, ligner på mange punkter de samme lovgivninger i Danmark. Som grønlandsk født forsker har jeg i forhold til danskfødte eller udenlandske forskere en fordel i sprog, hvis man behersker sproget grønlandsk. At kunne tale grønlandsk på modersmålsniveau skaber ofte en tættere relation til interview-personer. Det at kunne tale sammen på eget modersmål giver bedre mulighed for at udtrykke sig i de mange diskussionsemner der dukker op under interview-processen.

4.5.3 Fysiske evner

Noget jeg ikke reflekterer ret meget over, mens projektet kører over flere år, er hvor jeg som person uden handicap er privilegeret. Hvis jeg havde haft en form for handicap, især fysisk handicap som betyder at man er nødsaget til at bruge en rullestol, ville det have været svært at indsamle data i forskellige museer med mange forskellige faciliteter. Fysisk kunnen kan jeg tage for givet. Adgang til mange institutioner i Grønland er vanskeligt for handicappede, pga. ikke-handicapvenlige indgange. For ikke at tale om de arkiver som jeg indsamlede mine data, der befandt sig på lofter og lokaler med en masse kasser stillet på forskellige vis. Dog berører det alle som skulle have støvmide allergi, da kasserne og de rum som kasserne var i trængte til at blive ordentligt rengjort. På KNR-TV's arkiver er fugtigheden problematisk pga. vandskade, men der var opstillet en luftrenser på stedet. I Aasiaat var museets bygninger og opbevaringssteder gamle, nogle uopvarmede og derfor vanskelige at befinde sig i, i længere tid især om vinteren i kulden.

4.5.4 Alder

Hvis alder skal spille en rolle i forskningspositionen, er det i forhold til hvornår man er opvokset og hvad man har oplevet i barndommen, ungdommen og i voksenlivet. At være født i midten af 1980'erne betyder at jeg er født efter samtidigheds-tv er blevet en realitet i Grønland. Det vil sige at jeg er vant til at have et tv og en tv-programoversigt man følger med i, i min hverdag. Samtidig husker jeg en tid uden sociale medier og internet. Jeg har således oplevet internettets frembrud på tæt hold som ung og har observeret både i mit privatliv og som forsker betydningen af de

grønlandske medier i hverdagens Grønland. At kunne sætte spørgsmålstegn ved de forskellige emner, f.eks. det historiske aspekt er styrken til at forstå verden på en anden måde.

4.5.5 Køn

Et kig i de færdige ph. d.-afhandlinger fra Ilisimatusarfik viser at 23 ud 30 færdiguddannede doktorer er kvinder (Ilisimatusarfik 07/11-24). Dermed kan det anses som en normalitet at have ph. d.-studerende der er kvinder i Grønland. Selv den afdeling jeg er ansat hos med fastansatte, er størstedelen kvinder, da kun én af dem er en mand ud af fem ansatte. Ilisimatusarfik har en kvindelig rektor, kvindelig direktør, bestyrelses forpersonen er dog en mand. Som en kommende forsker, mangler man ikke kvindelige forbilleder i Grønland. Derfor er det en styrke at kunne spejle og sparre med personer der har samme køn som en selv. Når man skal lade køn være afgørende faktor i forskningen, men dette burde ikke spille en rolle. I mødet med informanter i undersøgelsen har jeg ikke oplevet at køn har været afgørende for en bestemt hændelse eller situation. Men tillid har spillet en rolle og dette vil jeg reflektere over i næste under afsnit.

4.6 Indgangen til organisationen KNR

Projektet begyndte i august 2017, men pga. undervisning og to barsler efter hinanden, har kontakten til arkiver, organisationen KNR og museer først gradvist bygget op fra år 2018. Den første kontakt til KNR-TV om at anmode om en adgang til deres TV-arkiver skete pr. mail i første omgang august 2018. Jeg fandt frem til deres arkiv-medarbejder, som sendte mig videre til sin overordnede. Vedkomne sendte mig videre i systemet til tv-chefen, men på det daværende tidspunkt var han på ferie. Jeg tog kontakt igen i oktober 2018, hvor tv-chefen tvivlede på om jeg kunne få fuld adgang til tv-arkivet pga. arkivets tilstand – arkivmaterialerne lå i nogle lejede lokaler i papæsker uorganiseret. Han henviste mig til en lille del af arkivet som på daværende tidspunkt var digitaliseret i begrænset mængde. Efter lidt vedholdenhed med at holde kontakten ved lige på mailen, fik jeg endelig et telefonnummer på den arkivansatte som kunne guide mig i arkivet. Jeg havde en hel liste over de programmer som jeg ønskede at finde, som jeg har udtaget fra de gamle tv-programoversigter som udkom i aviserne. Med listen på mig mødte jeg den arkivansatte og vi sad sammen og prøvede at finde de gamle tv-programmer inde i deres digitaliserede arkiv. Kun en lille del af det var muligt at finde, nogle var digitaliserede og andre lå stadig i kasser. Dataindsamlingen

blev så småt begyndt i oktober 2018, med en vej gennem tv-chefen og arkivmedarbejderen. Dataindsamlingen bliver uddybet i afsnittet om det samme emne.

4.7 Ilisimatusarfiks retningslinjer eller mangel på samme ved projektets forløb

Naalakkersuisut har bestemt at Ilisimatusarfik skal udarbejde nationale forskningsetiske retningslinjer i årene 2022-2030. Den seneste retningslinje som er blevet godkendt af akademisk råd i februar 2024, er på otte sider og er en tidlig version af forskningsetiske retningslinjer (Ilisimatusarfik 02/09-24). Retningslinjerne er delt i to dele; den første er om generelle forskningsetiske retningslinjer med syv underafsnit; forskningsplanlægning og udførelse, dataadministration, publicering og formidling, forfatterskab, forskningssamarbejde, interessekonflikter samt praksis ved videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis. Del to indbefatter særlige retningslinjer for forskning i Grønland og har fire underafsnit; ansvarlighed, effektiv kommunikation, respekt for oprindelige kulturer og befolkning samt at inddrage lokalbefolkningen og opbygge og opretholde gode relationer. Disse vil jeg gøre rede for og relatere det til min egen forskning i de kommende afsnit.

4.7.1 Forskningsplanlægning og udførelse

Stort set alle retningslinjernes indhold gælder for mig som forsker, men dele af det er mere relevant for mig i min position som fastansat forsker/underviser i Ilisimatusarfik og herboende. Følgende er en gennemgang af det relevante punkter for mit vedkommende.

Forskerne i Grønland skal for det første have forskningstilladelse i Grønland, dette projekt kan siges allerede at have en tilladelse igennem ph. d. skolen på Ilisimatusarfik. Underpunkt to i forskningsplanlægning og udførelse kræves der at interviewpersoner skal have et informeret samtykke, hvor en klar formular kan hentes fra Ilisimatusarfiks hjemmeside. Siden min forskning begyndte i 2017, langt før de etiske retningslinjer så dagens lys – har det for mig ikke været muligt at anvende mig af en formular. Men informeret samtykke er altid givet mundtligt til mig og alle interviews er optaget i lyd, så man altid kan henvise til den samtale mellem interviewer og interviewede personer. Ved brug af spørgeskema kræves der mindst informationer om, hvad projektet går ud på, hvad den indsamlede data skal bruges til og hvorvidt og hvordan der sikres anonymitet. Til en spørgeskemaundersøgelse foretaget februar 2022 står der i præsentationsdelen:

Hej,

Denne undersøgelse fokuserer på KNR-TV's udsendelser og genudsendelser. Voksne fra 25 år der er bosat i Grønland kan deltage i undersøgelsen. Det vil tage omkring 5 minutter at besvare spørgsmålene. Respondenter har mulighed for at vinde en iPad. Undersøgelsen vil blive anvendt som data til en artikel.

God fornøjelse:

Aviaq Fleischer

Adjunkt med ph. d. forløb

Afdeling for Sprog, Litteratur og Medier

Grønlands Universitet

Desværre står der ikke skrevet i præsentationen, hvorvidt og hvordan deltagernes anonymitet vil sikres, selvom det er sikret implicit. Denne information vil jeg tage til efterretning ved fremtidige undersøgelser.

4.7.2 Dataadministration

Under min ansættelse i Ilisimatusarfik er personalet blevet informeret om Persondataloven for Grønland og denne har været en følgesvend i vores arbejde sidenhen. I spørgeskemaet fra 2022, er deltagerne blev informeret om at data skal anvendes til at skrive artikler. Dette er blevet respekteret og efterfulgt i arbejdet med denne ph.d.-afhandling. Derfor skal de indsamlede data ikke anvendes fx til undervisning eller andet. De primære data opbevares i en online database som man først logger ind i, med brugernavn og kode. Ilisimatusarfik har licens til SurveyXact og derfor er der tillid til firmaet bag. Ved evt. fratrædelse fra Ilisimatusarfik, vil data blive slettet fra databasen.

4.7.3 Publicering og formidling

Pligten til at publicere sin forskning er efterkommet i form af fire artikler og denne afhandling.

Det der står i retningslinjerne: ”Forskeren skal i sine formidlingsvalg være opmærksom på, hvordan forskningsresultater kommer samfundet til størst mulig gavn” (Ilisimatusarfik 02/09-24). Punktet er åbent for fortolkning, derfor anses det fra min side at udgivelse i tre antologier og et tidsskrift er en form for en god formidling til samfundet. To af artiklerne er endda tilgængelige online og meget let tilgængelige for de interesserede i det Grønlandske samfund, de skandinaviske samfund og for de engelske talende er teksterne tilgængelige internationalt. Tre ud af fire artikler er peer reviewed og alle har haft en redaktør med forskningsbaggrund, derfor skal der være tillid til at der er brugt korrekte referencer og pålidelige data.

4.7.4 Forfatterskab og forskningssamarbejde

Tidligt i ph. d. forløbets proces blev jeg deltager i forskningsprojektet *Mediated Arctic Geographies*, hvor formålet er at undersøge fiktion og kunst, poetisk og politisk i de arktiske regioner. Samarbejdet har medlemmer fra Ilisimatusarfik, Tampere Universitet i Finland, Quebec Universitet i Montreal Canada, Royal Holloway Universitet i London England, Durham Universitet i England, Helsinki Universitet, Umeå Universitet i Sverige, Harvard Universitet i Amerika, UiT arktisk universitet i Norge, Queen’s Universitet i Irland, Universitet Alberta i Canada, Universitet Nottingham i England, Oulu Universitet i Finland, Universitet Wisconsin-Madison i Amerika, Durham Universitet i England og Georgia Universitet i Amerika. I det samarbejde har jeg skrevet sammen med 3-4 forskere og to bogkapitler og publikation er undervejs i skrivende stund. Alle kapitlerne er revideret og min deltagelse i skrivningen af bogens kapitler bliver krediteret med mit navn i forfatterlisten. Forskningssamarbejdet har været med til at sætte Ilisimatusarfik på landkortet som en international medieforskningspartner, hvor undertegnede har bidraget med en grønlandsk synsvinkel og empiri til samarbejdet. Dertil sikres der at forskning udøves fra den arktiske del af Rigsfællesskabet udenom de danske universiteter, fordi projektets fokus er den arktiske geografi set fra kunsten og fiktion poetisk og politisk.

4.7.5 Ansvarlighed

De samarbejdspartnere som har bidraget med viden og data forventes at blive anerkendt i forskningsprodukterne. Denne anerkendelse kan findes i introduktionens forord helt i starten af afhandlingen. Anonymiseringen af spørgeskemaundersøgelsen sker ved at deltagere ikke behøver at

kendes ved navn, men kunne give samtykke til mulige interview ved at afgive deres navn og mailadresse sidst i undersøgelsen. Dette var vejen til at deltage i lodtrækning om en iPad, derfor havde en stor procentdel valgt at afgive navn og mailadresse. På trods af det, skal der i artiklerne kun refereres til deltagerne ved køn og aldersgruppe og evt. bosted, når der citeres fra deltagernes besvarelser. I interviewdelen har interviewpersoner deltaget ved gensidig mundtligt samtykke og via deres virke som KNR-ansatte eller deres virke som kunstnere. Alle interviewpersoner er hørt før artiklerne er blevet publiceret og har godkendt det der stod som deres udtalelse. Hvis der i fremtiden vil blive anvendt mere fra deres interviews, vil disse personer blive informeret inden arbejdet påbegyndes.

4.7.6 Effektiv kommunikation

Forskeren forventes at kommunikere forventninger, formål og potentielle resultater under hele projektperioden. Kommunikationen med informanter samt lokalsamfundet er sket løbende. Inddragelse af forskningsobjekter såsom institutionen KNR, Naalakkersuisut, museer og arkiver samt andre forskere og studerende ved Ilisimatusarfik er sket via invitation til et seminar om KNR-TV's 40-års jubilæum i november 2022. Når alle artikler var blevet publiceret, fik informanterne de implicerede artikler sendt til sig selv. I årenes løb har KNR radio-og tv-afdeling været gode til at interviewe mig om min forskning, det er blevet til fire tv-optrædener og fire radio-deltagelse. Desuden kan der via Ilisimatusarfiks populære videnskabelige tidsskrift læses to artikler om min forskning. Derudover blev der formidlet via seminarer (Inerisaaviks læringsfestival 2022) og konferencer (Greenland Science Week 2021) med deltagelse fra det grønlandske samfund. Det har helt klart været en fordel at kunne grønlandsk på modersmålsniveau, da stort set alle informanter og samarbejdspartnere har kunne kommunikere direkte med mig på grønlandsk eller det sprog som det var mest behageligt for dem at benytte. Men deltagere ved spørgeskemaundersøgelsen havde mulighed for at besvare undersøgelsen enten på grønlandsk, dansk og engelsk som jeg behersker som sprog.

4.7.7 Inddrag lokalbefolkningen og opbyg og oprethold gode relationer

Dette projekt har inddraget lokalbefolkningen og lokale institutioner i forskningen og i dataindsamlingen, uden dem har det ikke været muligt at undersøge feltet. Især i indsamlingen af

data i Aasiaat har lokalbefolkningen været behjælpelige med at lokalisere de arkivalier som jeg var på, udgik efter, dette uddybes i næste afsnit. De relationer der blev opbygget under projektperioden tænkes at fortsætte selv efter ph. d. projektets afslutning. Ph.d.-projektet vil ikke være slutpunkt for forskningen i det emne, da der stadig ligger data især fra spørgeskemaundersøgelsen der kan arbejdes videre på i fremtiden. Jeg har også planer om at indlevere arkivalierne til Aasiaat museum, ved at arrangere én dag hvor lokalbefolkningen kan få præsenteret forskningsresultaterne.

4.8 Dataindsamling og feltarbejde i museer og arkiver

De dataindsamlinger og feltarbejde der blev foretaget til projektet, begyndte for alvor fra 2018. Det har altid været hensigten at fokus skulle være public-service tv-stationen KNR-TV's arkiver, men alle de andre dataindsamlinger har også bidraget til at besvare forskningsspørgsmålene i det hele taget. Følgende bliver en beskrivelse af dataindsamlingen og feltarbejde i de respektive museer og arkiver.

4.8.1 KNR-TV

Afsnittet med titlen: "Indgangen til organisationen KNR", er det kort beskrevet hvordan relationen til KNR-TV blev etableret tilbage i 2018. Dataindsamlingen i KNR-TV 's arkiver er sket vedvarende i årene 2018-2022. I første periode skulle jeg finde ud af, hvilket emne jeg skulle have fokus på i mine artikelproduktioner. Da valget for det første artikel faldt på Hans Egede, kunne jeg via KNR-TV 's arkiver sammen med arkivmedarbejdere finde de tv-optagelser der havde med emnet at gøre. I dataindsamlingen til artikel #2, var KNR-TV 's arkiv fokus i sin helhed, da jeg var interesseret i at udfolde arkivhistorien i hele KNR-TV 's funktion gennem årene (fra 1980'erne-). Derfor blev de nøglepersoner der har arbejdet i KNR-TV siden opstarten af samtidigheds-tv interviewet. Aspektet med brugen af KNR-TV 's arkiv i tv-programmet i nutiden, blev også fokuspunktet for artikel #3. Deraf blev arkivansatte interviewet om forholdene for den nutidige arkivbrug. Den allerførste dataindsamling som havde fokus på kulturelle tv-udsendelser fra 1982 og op igennem 1980-erne, ved brug af gamle tv-programoversigt blev ikke en del af artikelproduktionen denne omgang. Da det som nævnt i introduktionen; havde de mulige antologier som jeg blev inviteret til at bidrage til, en afgørende faktor for det emnevalg der blev foretaget til projektet.

4.8.2 Aasiaat lokalmuseum og lokal radiostation (Qeqertarpaat tusaataat)

Efter erkendelse af betydningen af lokal-tv-foreninger for opstarten af public-service tv-stationen, blev det min interesse at afdække betydningen af lokal-tv-produktion i årene hvor lokal-tv-produktion var mere almindeligt og en del af tv-programmet i KNR-TV. I tiden for opstarten af nationalt tv, var der 25 lokal-tv-foreninger (Fleischer 2023b). Under min barselsperiode i 2019 rejste jeg til Aasiaat i privat øjemed. I den forbindelse begyndte jeg så småt at etablere kontakt til den lokale radiostation som også førhen havde haft en lokal-tv-afdeling. Den ansatte fra lokal-tv-foreningens tid, forklarede at deres tv-arkiv var blevet overdraget til det lokale museum. Med den information vendte jeg tilbage til arbejdet efter barselsperioden var afsluttet og besluttede mig for at tage på en feltarbejde/dataindsamling i efteråret 2021, med finansiering fra Ilisimatusarfiks 1 % pulje. I november 2021 tog jeg til Aasiaat igen og lokaliserede tv-arkiverne på lokalmuseet. Det tog et par dage at lokalisere præcist det, jeg var på, udkig efter. Grunden til at det ikke var muligt fra museets side at lokalisere arkivalierne i deres system, var at de ikke var registreret i deres registreringssystem. Derfor ledte jeg sammen med medarbejdere i museet i de fysiske arkiver, på flere lokaliteter i Aasiaat. På daværende tidspunkt var lokalmuseet lukket for offentligheden pga. renovering og pga. insekt angreb i form af klædemøl (Sermitsiaq.ag 11/09-19). Oprindeligt var jeg interesseret i tv-optagelser fra 1980-erne, men det vidste sig at båndene ikke kunne afspilles pga. mangel af kabler til afspilleren. Formatet var gammelt og svært tilgængeligt. Derfor faldt valget på VHS-bånd der var blevet taget i brug i 1990-erne, privat stod jeg med en VHS-bånd afspiller som jeg kunne anvende til formålet. En kasse fyldt med de bånd som jeg mente kunne være blevet vist i KNR-TV, blev taget tilbage til Nuuk for nærmere undersøgelse. Den dag i dag befinder kassen i Ilisimatusarfik i aflåst arkiv. Museumsinspektøren var fra starten blevet informeret om at det vil tage tid inden arkivalierne kommer tilbage til museet. Dette har hun bekræftet og accepteret. Da artiklen om det samme emne udkom, har jeg sendt den videre til lokalmuseet. Planen for tilbagelevering af bånd-arkivet til Aasiaat er sat til efter afslutningen af ph. d. forløbet, så muligheden for at undersøge arkiv-båndene ikke er længere relevant for projektet under skrivningen af afhandlingen.

4.8.3 Nunatta katersugaasivia allagaateqarfialu (NKA)

De billeder som jeg ønskede at vedlægge til artikel #1, fik mig til at kontakte mediehuset Sermitsiaq.AG i søgen efter billederne. Den administrativt ansatte forklarede at de originale fotos var blevet overdraget til NKA. Derfor kontaktede jeg dem, for at lokalisere billederne. NKA's fotoarkiver er opdelt i emner, derfor fik jeg god hjælp fra museumsansatte til at finde billederne. Da de billeder jeg skulle bruge til artiklen, var fundet, blev de scannet ind og sendt videre til mig via mail. Det lykkedes mig dog ikke at finde alle de billeder jeg ønskede at bruge, pga. foto var enten privat eller befandt sig på et andet arkiv. Da deadline for indlevering af artiklen gjorde det umuligt for mig at finde originalt foto af et forsidebillede i 1971 i avisen AG, valgte jeg selv at scanne billedet og anvende det i min artikel. Viden om et fotoarkiv i NKA har bragt mig tilbage til NKA's arkiv ad to omgange, da jeg igen skulle bruge billeder til artikel #2 og #3. NKA var meget behjælpelige begge omgange.

4.8.4 Rigsarkivet

Til artikel #2, havde jeg vanskeligheder ved at lokalisere dokumentet, samarbejdsaftalen mellem KNR-TV og DR-TV i 1981. Som jeg fik bekendtskab til ved at læse en avisartikel fra AG fra 2. september 1981. Det første naturlige skridt for mig var at lede efter dokumentet var i KNR, men ledelsessekretæren forklarede at papirdokumenter var blevet efterladt i den skimmelsvamp ramte bygning som KNR flyttede ud fra i 2015. Derfor henviste hun mig til DR. Jeg kontaktede DR fra deres hjemmeside, men fik aldrig svar. Derfor ringede jeg til dem efter et stykke tid. En opringning hjalp mig til at få en mailadresse på en arkivansat, men forespørgslen blev sendt videre til Rigsarkivet med den forklaring at DR har overdraget deres gamle dokumenter dertil. Endelig lykkedes det mig at finde samarbejdsaftalen mellem KNR og DR fra 1981 i Rigsarkivet, som blev sendt videre til mig pr. mail. Dette blev betalt fra dette ph. d.-projekt. Servicering for udefrakommende forskere og andre interesserede er ikke gratis og ydelsen anses som en service fra Rigsarkivet.

4.8.5 Online databaser

Tidligt i projektforløbet da forestillingen om et helt andet udbytte af undersøgelsen stadig var i sigte, foretog jeg dataindsamling først via online databaser. Siddende på mit kontor, kan jeg tilgå Timarit.is, Sermitsiaq.ag, knr.gl og andre relevante hjemmesider i min søgen efter emner, bestemte årgange af aviser eller andet. Min tilgang til at finde gamle tv-programmer fra KNR-TV's egenproduktion, var at afsøge gamle aviser i Timarit.is, simpelthen ved at bladre alle aviser ugentligt igennem via computeren. Efter kategorisering og efter at have lavet en liste over egenproduktion fra KNR-TV det første leveår som national tv-station 1982-83, søgte jeg hvert tv-program i KNR.gl. KNR-TV har det med at sætte deres egen produktioner på det sociale media Youtube.com. Derfor var den første tilgang til programfladen enten via at søge programmerne frem på YouTube.com eller knr.gl. Først hvis jeg ikke havde mulighed for at finde det online, gik jeg til det fysiske arkiv. Det vidste sig også at tv-programmer have fået forskellige titler, alt efter om deres titler var blevet ændret i genudsendelsestiden.

4.9 Kvalitativ metode

Det historiske forskningsdesign som blev anvendt til artiklerne og de historiske data som empiri, skulle kombineres med interviews af nøglepersoner for at undersøgelsen kunne blive gyldigt. På engelsk *validity*, på dansk her kaldes *gyldighed* forklares således: “validity is one of the strengths of qualitative research and is based on determining whether the findings are accurate from the researcher's standpoint, the participant, or the readers of an account” (Creswell & Miller 2000 i Creswell & Creswell 2023: 213). Gyldighed, troværdighed eller ægthed bliver forbedret ved at *triangulere* forskellige data, ved at undersøge beviser fra kilderne og derefter bygge en sammenhængende argumentation. Denne form for proces øger undersøgelsens troværdighed (ibid.). Som et eksempel på en triangulering i min undersøgelse, kan der nævnes at der blev anvendt flere kilder i den første artikel. Kilder som: Publikationer i aviser, radioudsendelse, billeder, tv-programmer, interview af en kunstner og kilder fra de sociale medier i behandling af emnet Hans Egede.

En god tommelfingerregel ifølge Creswell & Creswell er at have en interviewprotokol (Creswell & Creswell 2023: XXVII). Protokollen skal sikre at man har en række spørgsmål klargjort før interviewet påbegyndes og at man har et optagerapparat til at optage interviewet. Forskerne skal

sikre at notere informationer ved at skrive noter, optage lyd eller filme interviewet. Det anbefales at forskeren altid tager noter under interviewet for at sikre besvarelser, i tilfælde af at optagerapparater skulle svigte med at virke. Noterne skal indeholde disse informationer som det mindste: hvornår optagelsen er foretaget, tid og dato, hvor interviewet er afholdt samt interviewerens og interviewedes navn. Protokollen anbefaler at spørgsmålene skal være på omkring én eller to sider og det ville være bedst hvis intervieweren har øvet sine spørgsmål, så det virker mere professionelt. Antallet af spørgsmål kan variere fra fem til ti spørgsmål, selvom det præcise tal ikke kan fastlægges totalt. Interviewet burde indeholde tre hoveddele; introduktion (introduktion af forskeren, præsentation af formålet med interviewet, informeret samtykke, information om interviewstrukturen, spørge om interviewede har spørgsmål og evt. andre betingelser ved interviewet), interviewspørgsmålene (5-10 spørgsmål) og lukkevejledning (taksigelse til interviewede, genbekræfte fortrolighed, hvis der er behov for det; ønske om et nyt interview session, hvis nødvendigt informere om hvordan undersøgelsesresultaterne bliver præsenteret for interviewede) (Creswell & Creswell 2023: 203-204). Alle disse gode råd er en god måde at sikre sig om de interviews jeg foretog under projektperioden, er valide. Jeg har lavet en introduktion af mig, præsenteret formålet med interviewet, lavet et informeret samtykke, informeret om interviewstrukturen, spurgt om interviewede havde spørgsmål - alle disse elementer er gjort førhen optagelsen af interviewpersonerne skete. Interviewspørgsmålene var på 5-10 i antal. Det blev i min eget interview afgivet en taksigelse, dog uden at genbekræfte fortrolighed eller informeret om hvordan undersøgelsesresultater ville blive præsenteret for den interviewede. Men de seks interviews der blev indsamlet i årene 2020-2022, har formen været semi-struktureret interviews. Semi-strukturering er defineret som at intervieweren har en række generelle spørgsmål, som hun bruger som guide. De spørgsmål kan variere i interviewdelen pga. en samtalelignende form, dvs. interviewede kan snakke om bestemte emner som intervieweren ville ønske at spørge yderligere til (Bryman 2016: 201). I det første interview fra 2020, er optagelsen begyndt med en introduktion af interviewede. Ifølge den allerede nævnte interviewprotokol var introduktionen blevet afholdt inden man begyndte at optage interviewet, da kontakten til mulig interviewet blev etableret. Formålet med interviewet i artikel #1 var at finde ud af om oprørssangen *Palasi* (Piitsukkut 1980) mod Hans Egede i virkeligheden handlede om den dansk/norske missionær. For sangen fra 1980 ekspliciterer ikke at den handlede om Hans Egede ham selv. I lukkevejledningen fik jeg sagt tak for interviewet. Efter artiklen var skrevet færdig fik den interviewede person artiklen udleveret.

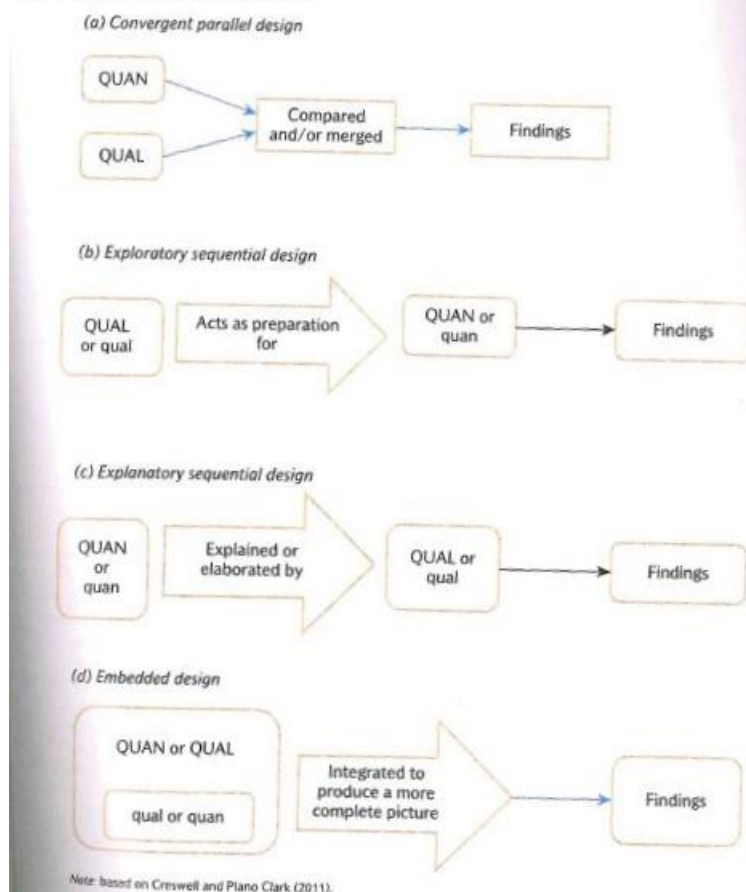
I artikel #2 var der tre informanter som blev interviewet for sig, på mit kontor eller deres arbejdsplads. I det første interview ud af tre blev formålet med undersøgelsen introduceret og spørgsmålene begyndte herefter. Efter 37 minutter kom slutvejledningen hvor der siges tak for interviewet, informanten tilbød selv at stå til rådighed for yderligere interview i tilfælde af at jeg fik andre spørgsmål. Anonymitet var aldrig på tale, da alle interviewpersoner var med i undersøgelsen i kraft af deres virke som ansatte på KNR (ekspertviden) eller at være kunstnere, hvor deres navne var ekspliciteret i andre kilder som jeg anvendte. De interviews var supplement til allerede kendte kilder og fungerede som uddybelse af nogle informationer som jeg mente manglede i empirien. Samtaleemnerne genererer selv en masse data til videre undersøgelse, da interviews indeholder optagelser på cirka 3,5 timers varighed, der er blevet reduceret til et par citater i artiklerne. Alle citater fra artikel #2 og artikel #3, blev inden artiklen indleveret til redaktion og bekræftet af interviewede. Hele optagelserne kan kun tilgås af undertegnede, da optagelserne er optaget i en app kaldet Expressdictate. Expressdictate ligger på mobiltelefonen, hvor det kun kan åbnes personligt af mig.

4.10 Kvantitativ metode/Mixed methods undersøgelse

Udover kvalitativ metode blev kvantitativ metode benyttet i artikel #3, dvs. en *embedded design* som overordnet kan kaldes for *mixed method*. *Mixed method* undersøgelsesdesign går ud på forskeren anvender kvalitativ metode sammen med kvantitativ metode. Der er fire former for mixed methods designs; “convergent parallel design, exploratory sequential design, explanatory sequential design and embedded design” som vist i nedenstående figur 05 (Bryman 2016: 639).

Figure 27.2

Four basic mixed methods designs

Figur 05. Fire grundlæggende mixed methods designs. Kilde: Bryman 2016: 639.

Grunden til at *embedded design* er anvendt, er med det formål at integrere kvalitative og kvantitative metoder for at give et klarere og mere fuldstændigt billede af KNR-TV 's arkivbrug i undersøgelsen. Inden man opbygger et spørgeskema, er der en tjekliste man skal igennem, før undersøgelsen er helt gennemarbejdet inden man påbegynder at uddele spørgeskemaet til besvarelse fra respondenterne. Nedenfor findes tjekliste man skal igennem. Ud fra denne tjekliste vil jeg argumentere for mit design af spørgeskemaet.

Table 8.1 A Checklist of Questions for Designing a Survey Study Plan

_____	Is the purpose of a survey design stated?
_____	What type of design will be used, and what are the reasons for choosing the design mentioned?
_____	Is the nature of the survey (cross-sectional vs. longitudinal) identified?
_____	Is the population and its size mentioned?
_____	Will the population be stratified? If so, how?
_____	How many people will be in the sample? On what basis was this size chosen?
_____	What will be the procedure for sampling these individuals (e.g., random, nonrandom, convenience)?
_____	What instruments will be used in the survey? For each instrument, describe the following: who developed it, how many items does it contain, does it have acceptable score reliability and validity, and what are the scale anchors?
(a) _____	What is the source publication and citation for who developed the instrument?
(b) _____	How many items does the instrument contain, what is the scale range (e.g., Likert Scale from 1–5), and what are the scale anchors (e.g., not at all to very much)?
(c) _____	Does the instrument have acceptable validity (construct and criterion validity) and reliability (internal consistency)?
(d) _____	How is the instrument scored and converted into variables?
(e) _____	How will the variables be used to test your research questions?
_____	What procedure will be used to pilot or field-test the survey?
_____	What is the timeline for administering the survey?
_____	What ethical considerations will be considered for protecting participants? What steps will be taken to get IRB approval of the study plan?
	What specific steps will be taken in data analysis to do the following:
(a) _____	Analyze returns?
(b) _____	Check for response bias?
(c) _____	Conduct a descriptive analysis?
(d) _____	Combine items into scales?
(e) _____	Check for reliability of scales? Check for validity?
(f) _____	Run inferential statistics to answer the research questions or assess practical implications of the results?
_____	How will the results be interpreted?

Figur 06. En tjekliste for design af en survey. Kilde: Creswell & Creswell 2023: 160.

Til spørgeskemaet for undersøgelsen i artikel #3, blev der kort introduceret hvad formålet for undersøgelsen er: at have fokusere på KNR-TV 's udsendelser og deres genudsendelser. Spørgeskemaet er designet online, fra et program SurveyXact tilrettet en spørgeskemaundersøgelse som Ilisimatusarfik har licens til. Undersøgelsen er designet som *cross-sectional*, dvs. at data skal samles over én periode alene og ikke ville gentages derefter. Til spørgsmålet om populationsmængden er blevet målt, kan jeg erkende at dette ikke er blevet gjort i undersøgelsen. KNR's gamle lytter- og seerundersøgelser har været standpunkt for denne undersøgelse, for måling af respondenter. Hvor 600-800 respondenter har været målet, samt stratificeret (lagdelt) så det kun er voksne over 25 år som kunne deltage i undersøgelsen. Prøveudtagning (*sampling*), *convenience sampling* er afbenyttet hvor respondenter ud fra deres tilgængelighed og interesse bliver udtaget. Denne form for sampling er det mest anvendte tilgang i Grønland, selvom det er en tilgang der oftest ikke tilrådes da denne tilgang i forhold til *random sample* og *systematic sample* er mindre tidskrævende og mere besparende, fordi i *random sample* skal man udnævne hele befolkningen og systematisk vælge hver respondent (Creswell & Creswell 2023: 162). Dette kræver at man har alle kontaktoplysninger for de udnævnte personer og dette kan tage en del tid før alle mulige respondenter bliver kontaktet personligt. *Random sample* ligner lidt det forrige, hvor der skal være en liste af personer, og man udvælger tilfældige personer som respondenter. Dette vil også være en tidskrævende adfærd, hvor man også selv skal finde kontaktoplysninger for de udnævnte potentielle respondenter. *Convenience sampling*, betød at jeg kunne sætte et link op på Ilisimatusarfiks hjemmeside og min egen Facebookprofil og dele det på hvert bys opslagstavle på Facebook, som kan være en god og direkte til at rekruttere respondenter. Facebook er ifølge KNR's seer og lytter undersøgelse fra 2020, det sociale medie som 75 % af befolkningen over 18 år brugte dagligt (KNR/Epinion 2021: 11).

Efter udfyldelse af personlige oplysninger, køn, hvor respondenter kommer fra, aldersgruppe og hvilket sprog de behersker fortsætter spørgsmålene til deres tv-forbrug. Spørgsmål om tv-forbrug er inspireret af gamle lytter-og seer undersøgelser som KNR selv har stået for, gennem Epinion eller HS-analyse. Dette er for at sikre undersøgelsen har sammenligningsgrundlag og at sikre dens validitet. Resten af spørgsmålene har fokus på respondenternes holdninger ift. KNR-TV 's virke, deres program repertoire og generelt deres kendskab til tv-programmer. Spørgsmål som; Ser du KNR-TV? KNR-TV er troværdig (likert skala 1-10), hvilke programmer det ser fra KNR-TV, hvilke genudsendelser de ser i KNR-TV, hvilke genudsendelser de er mest

interesserede i, hvor de ser genudsendelserne, hvilke følelser de får når de ser genudsendelser, hvad de får ud af at se genudsendelser, om de har kritikpunkter eller ros til KNR-TV. Alle de spørgsmål blev besvaret efter de havde angivet om de ser KNR-TV eller ej, selv dem der ikke ser KNR-TV besvarede spørgsmålene for jeg var interesseret i hvorfor de har valgt ikke at se KNR-TV.

Spørgeskemaet var åbent for besvarelse i 12 dage (16.-28. februar 2022), inden det blev lukket. Det anbefales af tjeklisten at pilotteste spørgeskemaet inden den bliver udsendt til respondenterne. Dette blev ikke gjort andet end at sparring med administratoren fandt sted, inden spørgeskemaet blev udsendt. I tjeklisten af Creswell og Creswell er det anbefalet at der sker en IRB approval inden undersøgelsen bliver sat i gang. IRB står for Institutional review board, i Oregon State University er følgende defineret ved:

“The Institutional Review Board (IRB) is an administrative body established to protect the rights and welfare of human research subjects recruited to participate in research activities conducted under the auspices of the institution with which it is affiliated.

The IRB is charged with the responsibility of reviewing, prior to its initiation, all research (whether funded or not) involving human participants. The IRB is concerned with protecting the welfare, rights, and privacy of human subjects. The IRB has the authority to approve, exempt, disapprove, monitor, and require modifications in all research activities that fall within its jurisdiction as specified by both the federal regulations and institutional policy. The IRB shall have at least five members of varying backgrounds in order to provide complete and adequate review of human research and its institutional, legal, scientific, and social implications. The Board will also include at least one member who is not affiliated with the institution and one member who is not a scientist. The IRB has several consultants who advise the Board and are periodically involved in protocol review” (Oregon State University 06/09-24).

Ilisimatusarfik burde overveje at etablere et IRB i forbindelse med deres udarbejdelse af Ileqqussaasut-projekt, de etiske retningslinjer. På den måde kan forskningen i Grønland styrkes og deltagelse fra befolkningen sikres en etisk korrekt deltagelse i kommende undersøgelser. Desuden ønsker jeg at uddybe hvordan seerundersøgelser kan afholdes, dette kan læses i næste afsnit.

4.11 Publikums undersøgelse – researching audiences

En forskergruppe Schrøder, Drotner, Kline og Murray har i 2003 udgivet bogen *Researching Audiences*. I den er der en udførlig bearbejdning af publikumsundersøgelser i form af syv separate

kapitler. Én af kapitlerne er relevant for min egen kvantitative publikumsundersøgelse: *Foundations of Quantitative Audience Research* (Schrøder et al 2003: 171). Her vil jeg uddybe de relevante dele fra bogen.

Forskergruppen har identificeret 10 faser i en kvantitativ forskningsundersøgelse:

1) operationalisering: angivelse af forskningsspørgsmål, 2) Identificering og definering af variabler i forskningsspørgsmålet, 3) definition af variabler, 4) angivelse af de uafhængige og afhængige variabler, 5) udvælgelse af måleniveau, 6) design af en prøve, 7) kortlægning og analyse af data, 8) modellering af årsagssammenhængen, 9) vurdering af årsagssammenhængen samt 10) Forberedelse og offentliggørelse af sit argument (Schrøder et al 2003: 181-183).

1) Operationalisering: angivelse af forskningsspørgsmål, når man skal udarbejde et forskningsspørgsmål, er det vigtigt at overveje nulhypotesen. Dvs. at et spørgsmål er angivet ud fra en forventning om, at sammenhængen ikke eksisterer. For eksempel: ”Der er ingen årsagssammenhæng mellem tv-spilshows og opfattelse af velstand”. Det modsatte overvejes også i en alternativ hypotese, hvor man forventer at en sammenhæng eksisterer; ”Der er årsagssammenhæng mellem tv-spilshows og opfattelse af velstand” (Schrøder et al 2003: 184). I min egen undersøgelse kan der være årsagssammenhæng mellem respondenternes tillidsvurdering og deres vurdering af tilfredshed over KNR-TV eller utilfredshed med KNR-TV, disse tre spørgsmål er separate og der kan være årsagssammenhæng eller ikke.

2 og 3) Identificering og definering af variabler i forskningsspørgsmålet: Når forskeren har bestemt sig for et emne, vil vedkomne definere nøglekonstruktioner i nogle målbare variabler. Det centrale metodologiske spørgsmål i operationalisering er konstruktionsvaliditet. Konstruktionsvaliditet refererer til de målbare variabler, og om de overhovedet måler det, som vi tror, de gør. Forskeren eller interviewer koder mening i form af et spørgsmål, og respondenterne fortolker eller afkoder hensigten og meningen med spørgsmålet. På samme måde koder respondenterne sit svar, som forskeren er nødt til at afkode i sin behandling og fortolkning af besvarelsenerne. Det er vigtigt at forskeren bruger klare spørgsmål, som er letforståelige. Afhængigt af projektet kan der være åbne spørgsmål, som skal organiseres i kategorier ud fra besvarelsenerne (Schrøder et al 2003: 185-186). I min spørgeskemaundersøgelse er der både målbare og åbne spørgsmål inkluderet. De målbare variabler er lette at omforme til skemaer eller figurer. De handler om respondenternes daglige tv-forbrug, baggrundsoplysninger som alder, køn, sted, sprog, hvor mange kanaler vedkommende har, hvornår på døgnet han/hun ser tv mest, hvilke tv-programmer, som er listet automatisk, som han/hun kender til, følelser der bliver vækket i forbindelse med at se genudsendte programmer,

hvilke portaler han/hun anvender for at gense programmer og om vedkommendes vurdering af KNR. Resten er overvejende åbne spørgsmål, der handler om respondenternes minder om gamle programmer på KNR, deres første minde om tv og uddybelse til spørgsmålet om, hvad de føler når de ser genudsendelser.

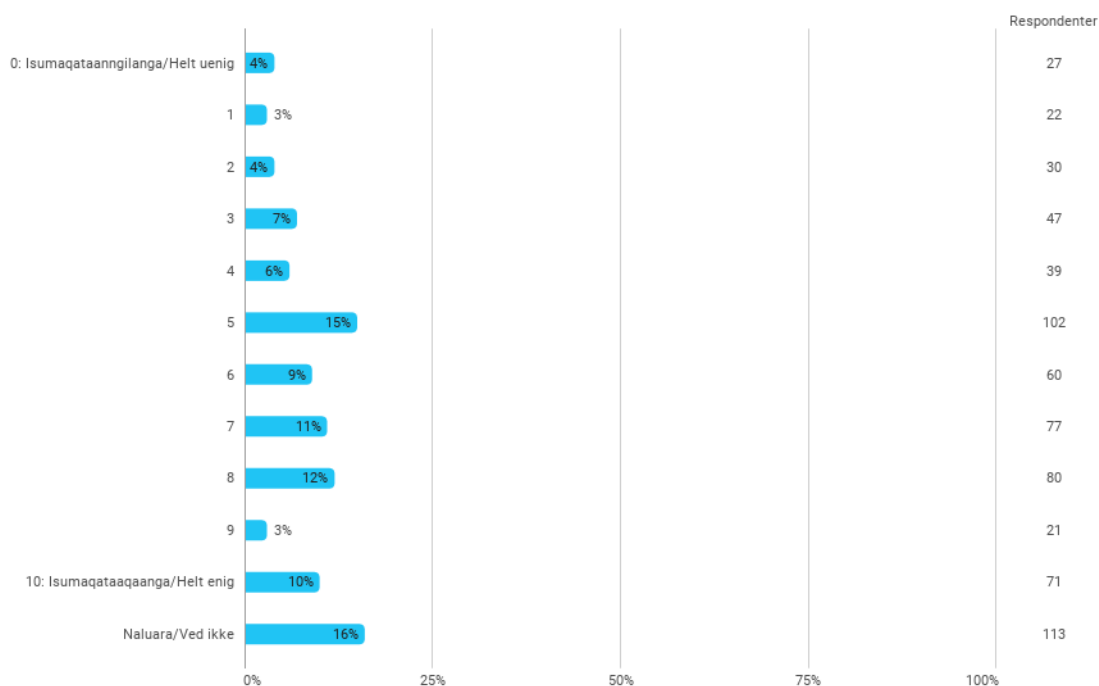
4) Angivelse af de uafhængige og afhængige variabler: Uanset ens definition vil det være vigtigt at beslutte, hvilke andre variabler der påvirker definitionen. Hvis en anden variabel afhænger af et andet, kan forskeren tænke deskriptivt eller kausalt (forholdet mellem årsag og virkning), ved at konstatere at en individuel variabel medfører eller er før en anden. De demografiske eller uforanderlige karakteristika af folk kan lægges som individuelle variabler (Schrøder et al 2003: 186-187). Min spørgeskemaundersøgelse, som nævnt ovenfor, er begyndt med demografiske og uforanderlige karakteristika af folk som individuelle variabler. Af de variabler, som kommer derefter, er langt de fleste kausale, pga. et samlet tema er om programmer i KNR, og et andet tema som handler om deres første minde om tv, samt et tredje tema der handler om deres vurdering af KNR.

5) Udvælgelse af måleniveau: Der skelnes mellem nominale variabler, som er baseret på kategoriske sondringer, og skalerede variabler, som er intensiteten eller størrelsen af en egenskab (interval, ordinalt eller ratio). Når man vælger skalerede variabler, er der behov for at arbejde i et numerisk system, så tallene kan sammenlignes og generaliseres. Et eksempel på en nominal variabel er, hvis respondenter stilles spørgsmålet: "Hvilket kategori ville du selv passe ind i?" (Schrøder et al 2003: 187). Et eksempel på en skaleret variabel, kan være hvis forskeren spørger ind til: "Hvor langs dette kontinuum falder din opfattelse?" Besvarelsen kan så inddeles i forskellige stigende eller faldende skalaer. (ibid.). Der findes også ordinale variabler og interval skalaer indenfor skaleringsspørgsmål, det første forudsætter, at respondenter kan sortere eller rangere nogle i form af bedømmelse eller erfaring. Det sidste, interval skalaer, kan være en skala, som er konstrueret således: støtter kraftigt, støtter, imod, stærkt imod (Schrøder et al 2003: 187-188). Intervalskalaer har ofte maksimumantal af 11 (0 til 10), men jo mindre antal er desto bedre (Schrøder et al 2003: 188). Til sidst er der ratio skalaer, som er måling for indkomst eller tv-forbrug. Ratioskalaer har et absolut nulpunkt og gør det muligt at sammenligne forholdet mellem indkomst og tv-forbrug, for eksempel (ibid.). Et eksempel på en nominal variabel i min undersøgelse er respondenternes hjemkommune. Ordinale variabler findes som i spørgsmålet om respondenternes vurdering af KNR ved allerede bestemte valgmuligheder. Det kunne være deres egen vurdering, som så bliver efterfulgt af en mulighed for at uddybe deres svar i en åben

svarmulighed. Interval skalaer i spørgeskemaet blev anvendt til respondenternes vurdering af deres tillid til KNR. Skalaen består af 11 felter fra helt uenig 0 til helt enig 10, samt et felt der hedder ”ved ikke”. Jo flere skalaerne jo sværere bliver det at arbejde med, dette diskuteres i afsnittet om *KNR’s troværdighed ifølge forbrugere*, som findes under overskriften *Andre resultater fra spørgeskemaundersøgelsen, februar 2022*.

6) Design af prøven: Denne del af redegørelsen er blevet nærmere beskrevet i metodekapitlets *Kvantitativ metode/Mixed methods undersøgelse*. Derfor henviser jeg til beskrivelsen dertil.

7) Kortlægning og analyse af data: I tilfælde af at en undersøgelse eller prøven er lille, er det fordelagtigt at foretage analysen uden brug af kvantitative værktøjer. Men lige så snart en undersøgelse bliver større, er der brug for statistiske procedurer og værktøjer til at kortlægge, analysere og generalisere data mønstre. Resultaterne kan beskrives på forskellige måder. Den mest simple er at anvende et frekvensdiagram. Hvis det drejer sig om forbrug af f.eks. forbrugernes vurdering af deres tillid til KNR, er et frekvensdiagram et godt bud på en tydelig beskrivelse, som vist i figuren nedenfor.

Figur 11. Forbrugernes vurdering af deres tillid til KNR.

8 & 9) Vurdering af årsagssammenhængen: Efter at have bearbejdet resultaterne i diagrammer, skemaer og statistik, skal man vurdere sammenhængene og mønstrene samlet. Derefter bevæger

man sig ind i den sidste fase, nemlig fase 10) forberedelse og offentliggørelse af sit argument. Det er vigtigt at fortolke sine data og samtidig validere sit argument, samt bevæge sit over til konklusion til sidst. I empirisk kvantitativ analyse må vi dermed udvikle tre forskellige argumentationer: validitet og pålideligheden af vores beviser; betydningen og fortolkningen af beviserne samt forholdet mellem vores koncepter (Schrøder et al 2003: 201-202). En yderligere behandling af mine egne data og fortolkningen af disse findes i kapitlet om *Andre resultater fra spørgeskemaundersøgelsen, februar 2022*. I næste kapitel bevæger vi os til det teoretiske grundlag i afhandlingen.

5. Det teoretiske grundlag

5.1 At studere kultur

Her i teorikapitlet vil de teorier og tilgange der blev anvendt i afhandlingen præsenteres og de teorier der blev anvendt i artikelproduktionen uddybet. Desuden skal jeg argumentere for mine valg og fravalg af de teorier og tilgange til projektet.

5.2 Kulturimperialisme

“There are hardly any precise definition of ‘cultural imperialism’. It seems to mean that the process of imperialist control is aided and abetted by importing supportive forms of culture” (Barker 1989: 292).

Det komplekse og abstrakte begreb *kulturimperialisme* bliver diskuteret i dette afsnit og bliver relateret til KNR-TV som institution gennem årene.

John Tomlinson har i bogen *cultural imperialism* (1991) givet sit bud på en forklaring af begrebet. I den første kapitel af bogen skriver han om diskursen og måden at snakke om kulturimperialisme på. Hurtigt begrunder Tomlinson, at der ikke kan sættes en enkelt definition af ordene, men at en forsøg på en definition kan begynde, med at anse begrebet ud fra bestemte diskurser (Tomlinson 1991: 3). I accept af, at kulturimperialisme har sin egen diskurs, begynder man at tænke på kulturimperialisme, som essentielt handler hovedsageligt om spredning af værdier og vaner – en praksis hvor økonomisk magt spiller en rolle (ibid.).

Martin Barker kommer med sit eget eksempel: I udviklingen af begrebet har Raymond Williams også bud på en definition. Williams adskiller ordene kulturel og imperialism, og hentyder at imperialism refererer til et politisk system men også til et økonomisk system. Han fortsætter sin forklaring med, at et politisk og økonomisk system kommer an på hvorfra man ser verden, f.eks. er et amerikansk og russisk synspunkt tydeligt grundlæggende meget forskellige (Williams 1983: 160). I ordet *kultur* findes der også en abstraktion, hvor Clifford Geertz har karakteriseret *kultur* som den umulige ambition. Kultur som en kompleks betegnelse der næsten altid kædes sammen med forskellige områder af et socialt liv. I forhold til begrebet kulturimperialisme, bruges kultur her i modsætning til den mere politiske og økonomiske del af livet, som oftest fremhæves sammen med imperialism (Geertz 1973: 4 & 14).

Williams sætter begrebet kulturimperialisme som en bredt kategori med tre forskellige former for moderne tid: 1) som en beskrivelse af generelle processer af intellektuel, spirituel og æstetisk udvikling, 2) som en indikativ af 'bestemt livsstil', for mennesker, en periode, en gruppe eller humanitet generelt og 3) som en reference til 'arbejdet og praksis af intellektuel og specifikt kunstnerisk aktivitet' (Williams 1983: 90). Williams mener at den tredje anvendelse af begrebet kulturimperialisme er den mest udbredte forståelse blandt befolkningen. Jeg er enig med Williams at den tredje form er den mest udbredte opfattelse i befolkningen, da det tyder på at ordet kulturel får befolkningen i Grønland til straks at tænke på et kunstnerisk projekt. I

spørgeskemaundersøgelsen var der et spørgsmål som handlede om respondenternes første minde om tv (dette uddybes i kapitlet om *Andre resultater fra spørgeskemaundersøgelsen, februar 2022*), i besvarelsen bliver det tydeligt at langt de fleste begynder at tænke på et bestemt tv-program som deres første minde, og ikke en bestemt situation i deres liv. Et bestemt tv-program er ligesom en reference til 'arbejdet og praksis af intellektuel og specifikt kunstnerisk aktivitet'. De færreste kom ind på en beskrivelse af generelle processer af intellektuel, spirituel og æstetisk udvikling, det samme for det andet form, som en indikativ af 'bestemt livsstil'.

En økonomisk og institutionel magt blev behandlet i artikel #2 i afhandlingen. I tv-betænkningen fra 1975, blev det beskrevet at det grønlandske samfund var i en omstillingsproces mellem det at være et fangersamfund og et moderne industrisamfund. Denne omstillingsproces resulterede i kulturel og politisk identitetskrise i Grønland. Betænkningen var klar over at samtidigheds-tv's begyndelse vil betyde at Grønland ville få et større påvirkning udefra, primært fra Danmark. Dette var imod hvad Grønland var på vej til, nemlig "... bevarelsen af den grønlandske egenart, styrkelse af grønlandsk selvbestemmelse og reduktion af den danske indflydelse." (Betænkningen 1975: 37).

Visionen var at programmer fra DR skulle versioneres, men denne vision havde tv-produktionen svært ved at opretholde med tolk Marianne Petersens forklaring: ”Det er for dårligt, at KNR-TV ikke versionerer. Det er mit indtryk, at det, politikerne har koncentreret sig om, er det rent juridiske, og at man ligesom er flygtet fra det faktum, at seerne for en meget stor dels vedkommende er rent grønlandssprogede” (Nielsen & Kleivan 1984: 14). Kun ca. 5 % af udsendelsestiden var egenproduktion i 1983, derfor er det et tydeligt tegn på en kulturimperialisme at dansktalende seere blev tilgodeset i forhold til grønlandsktalende. Største delen af økonomien ved oprettelsen af samtidigheds-tv, blev finansieret gennem et lån fra DR’s fond, den økonomiske imperialisme indebar en samarbejdsaftale mellem DR og KNR-TV som begyndte i 1981. Samarbejdsaftalen består stadig i dag, i en nyere version. Befolkningen i Grønland, har da stadig adgang til en række af DR’s kanaler, samtidig med adgang til KNR-TV med dens to kanaler.

Tomlinson har videre i sit arbejde med at beskrive kulturimperialisme inddelt det i fire forskellige måder at snakke om termen på. Nemlig, kulturimperialisme som medieimperialisme, som en diskurs af nationalitet, som kritik af global kapitalisme og som kritik af modernitet. Kulturimperialisme som medieimperialisme bliver uddybet i næste afsnit, da dette har sin mere relevans i denne afhandling.

5.3 Medieimperialisme

I en artikel som Schiller fik udgivet i 1978 *Media and imperialism*, argumenterer han for at udveksling i medieprodukter ikke er kulturimperialisme pga. processen er ”ignorant”, og at der ikke er tale om udnyttelse, fordi både afsender og modtager får udbytte af udvekslingen (Schiller 1978: 270). I KNR’s samarbejdsaftale med DR får begge institutioner et udbytte af aftalen, i nutiden er det at befolkningen i Grønland har adgang til DR’s tjenester og DR får f.eks., grønlandske nyheder udsendt hver uge på tv.

Schiller fortsætter med at erklære, at medie/kulturimperialisme burde undersøges holistisk, han understreger at den samlede socioøkonomiske proces, hvorved nationer og klasser inden for nationer forholder sig til hinanden, burde undersøges nærmere. Den økonomiske, politiske eller kulturelle analyse i sig selv vil ikke kun være en delvis analyse, den kan meget vel også sløre helheden af de bagvedliggende processer, der arbejder (Schiller 1978: 271). Som et eksempel på en delvis analyse peger Schiller på, at de Sydamerikanske tv-udsendelser (eng. broadcasting) ikke alene kan analyseres separat, uden at kigge på hele billedet – nemlig at inddrage tv-udsendelser fra

USA. Den rolle radio eller fjernsyn spiller har historiske rødder i USA's dominerede position på området, i Sydamerika. Overvejelserne, om hvordan denne dominering opretholdes, og over hvordan den antager nye former, er centrale for at forstå latinamerikanske tv-udsendelser (ibid.). En holistisk analyse forklarer mediepåvirkning, som specificerer og understreger dele i en analyse, som er uundværlig for generel forståelse. For Schiller understreger til slut at medierne ikke eksisterer uden for den herskende socioøkonomiske orden (Schiller 1978: 271).

I Rigsfællesskabet kan Schillers teoretiske overvejelser, overføres til forholdet mellem Grønland og Danmark. Hvis man skal undersøge medieinstitutionen i Grønland, kan man ikke komme udenom forholdet til Danmark. Denne her ph.d.-afhandling er jo også bevis på præcist denne situation. Man kan ikke alene analysere tv-historien eller tv-situationen uden at kigge først på forholdet til dansk public-service institution, før også den amerikanske medieimperialisme får en betydning i det grønlandske samfund, også fordi KNR er underlagt DR for sammen fungerer KNR som lillebror til DR. Der er jo så mange amerikanske udsendelser i dansk tv og det smitter af på Grønland. Derfor tager den voksne befolknings mediepåvirkning ikke kun udgangspunkt i de grønlandske udsendelser, men i højere grad også fra det danske og amerikanske mediemarked. Hvor de udsendelser som de særligt husker fra deres barndom, indeholder adskillige udsendelser fra den danske tv og den amerikanske serie-kultur, som vist i artikel #3.

Schiller indikerer at medieimperialisme ikke kan adskilles fra imperialismen, på baggrund af at USA opretholder kapitalismen i den globale økonomi og dermed også bevarer deres kulturelle hegemoni. Hegemoni er et dominerende forhold, som den danske ordbog betegner: en stærk stats (uberettigede) overherredømme over og magtudøvelse over for svagere stater eller folkeslag. Hegemoni er af græsk *hegemonia* 'anførsel eller ledelse' af *hegemon* 'fører' (Ordnet.dk 24/11-24). Ved siden af minedrift, fremstilling af produkter, bankvirksomhed og fordeling/distribution, vokser informations-/kommunikationsvirksomheder som centrale dele af kapitalismen. Denne voksende medieimperialisme fra Nordamerika, er det, der bør undersøges nærmere konkluderer Schiller i 1978 (Schiller 1978: 273).

I lyset af at tv-teknologien var på sit fremskridt i slut 1970-erne, har Schiller berettet, at teknologien på tv-produktion måtte importeres fra nogle få, avancerede industrielle lande, fra internationale firmaer som; NBC International, ITT, RCA, Siemens, Philips, & Nippon Electric Company. Derfor måtte lande, der ikke selv producerede eller rådede over det rette udstyr, importere al udstyr. De lande som havde opstartet tv eller ville opstarte tv, måtte indhente

professionel vejledning fra de kapitalistiske lande, som de modtagende lande ser som den ordentlige og naturlige vej for at tilgå de nye tjenester på.

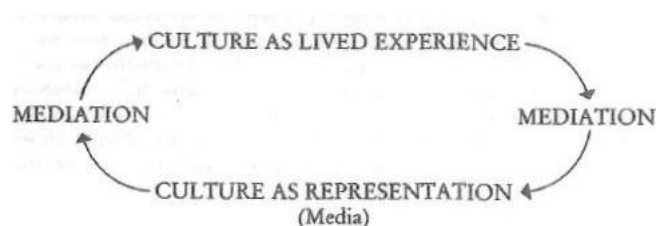
KNR-TV hentede ekspertise fra samarbejdspartnere i DR og i mange år efter samtidigheds-tv 's begyndelse, hentede KNR-vejledning hos DR i opgradering af deres udstyr. I artikel #2, blev dette forhold uddybet af Niels Pavia Lyng.

De industrielle lande efterlader altid ideologiske aftryk i de økonomiske systemer de prøver at udvikle, der efterhånden approprierer og reproducerer hvordan man kører en tv-station og selv informationsmønstre, værdier og indhold var som centrets model (Schiller 1978: 276-277). Når al den teknologi er blevet installeret og den organisatoriske struktur var etableret, udvides det allerede etablerede afhængighedsforhold, ved fx import af tv-programmer. Tv-program import kan være nødvendigt for små nationer eller fattige lande, for produktion af tv-programmer selvstændigt kan være mere dyrt end at importere færdige programmer (Schiller 1978: 277). Dette forhold gælder til stadig i dag, men var mere udbredt førhen i Grønland, hvor KNR-TV var et flowkanal indtil 2013. Dengang det var én flowkanal, var en større del af programfladen importeret fra enten dansk eller udenlandske udsendelser. Men importen var altid sat op via samarbejdet med DR.

Tomlinson har også haft fokus på diskussionen om, hvad medieimperialisme indebærer og problematiserer det kulturelle aspekt for en bredere kontekst af politisk/økonomisk dominans. Et andet aspekt af medieimperialisme, som Tomlinson har undersøgt nærmere, er det, at det kapitalistiske vestlige medie anses som midtpunktet og at det bliver pålagt andre kulturer (Tomlinson 1991: 34). Schiller konkluderer blandt andet at transnationale medier er uadskillelige elementer i systemet af ressourcer på verdensplan, som generelt er at betragte som kapitalistisk (Schiller 1979: 21). Medieteoretikere har adskillige gange forbundet kulturimperialisme, med at undersøge medietekster og seerundersøgelser samtidigt. Eksempelvis har den globalt populære tv-serie *Dallas* været en case for en lignende undersøgelse. Ien Ang har i sin undersøgelse: *Watching Dallas*, citeret den daværende franske minister for kultur: "Dallas was regarded as yet more evidence of the threat posed by American-style commercial culture against authentic national identities. In February 1983 for instance, Jack Lang, the French Minister for Culture...had even proclaimed Dallas as the 'symbol of American cultural imperialism'" (Ang 1985: 1-2). Tv-serien, som også blev vist i Grønland, har uden tvivl også været populær dengang den blev vist i 1980-erne. I spørgeskemaundersøgelsen var det mere end én gang den samme blev nævnt som en af minderne fra tv.

Seerundersøgelser som Ang samt Katz og Liebes udførte i 1980-erne indikerer at seerne er mere aktive og kritiske, fordi undersøgelsen viste at svarene fra respondenterne er mere komplekse og reflekterede end ventet. Derudover er deres kulturelle værdier mere resistente for manipulation og 'invasion', i modsætning til hvad andre kritiske medieteoritikere ellers havde antaget (Tomlinson 1991: 49-50). I argumentet om mediernes center som Stuart Hall har skrevet om i sin analyse af udviklingen af massemedier i de vestlige lande får ham til at foreslå, hvis: "Quantitatively and qualitatively, in twentieth-century advanced capitalism, the media have established a decisive and fundamental leadership in the cultural sphere. Simply in terms of economic, technical, social and cultural resources, the mass media command a qualitatively greater slice than all the older, more traditional cultural channels which survive" (Hall 1977: 341). Hall fastslår med citatet at den enorme tilstedeværelse af medier har marginaliseret andre, ældre former for kommunikation i moderne samfund. Massemedier bliver den primære måde, hvor mennesker føler en social helhed og deres forhold til den massive, anomiske (eng. anomic), socialt fragmenterede kapitalistiske samfund. Seerne fra KNR-TV og forbrugerne af KNR føler en form for 'imagined community' (Anderson 1983), at de er en del af ét fælles Grønland. Selv når de befinder sig i et medielandskab, med påvirkning fra Danmark eller udlandet, især det kapitalistiske USA.

Halls perspektiv foreslår, at forholdet mellem medier og kultur er som et samspil mellem indblanding og spillets samspil, hvor man tænker medier som repræsentativt for moderne liv. I nedenstående figur bliver dette forhold tydeliggjort:

Figur 08. Medier som repræsentation for det moderne liv. Kilde: Tomlinson 2019: 61.

I modsætning til denne opfattelse af forholdet mellem medier og den levede verden, har Tomlinson kritiseret følgende ved at påpege at medierne ikke kan anses som center, fordi mennesker engagerer sig i andre aktiviteter og praksisser udover at se tv. Derfor vil Tomlinson decentere mediernes rolle, fra den centrerende position de ellers har opnået i nogle kulturelle teorier (Tomlinson 1991: 63). Derfor synes Tomlinson at det er bedre at se kulturel ændring som en bredere proces, der involverer medierne som én af faktorerne. Tomlinson pointe er mere tydelig i citatet nedenfor: "...talking

about cultural imperialism as media imperialism also generates another important issue: the question of centrality of the media in claims about cultural imperialism. Sometimes writers use the two terms as synonyms and this might imply that the media have an overwhelming importance in the processes referred to as 'cultural imperialism' ..., it is clear that the mass media are constantly and rapidly expanding in terms of technical power and penetration, coverage and representation of both public and private life in the West. To this extent it is tempting to see the media as the central cultural reference point of modern Western capitalism. And if this is so, the cultural imperialism might be seen to centre on the media in two ways: either as the dominance of one culture's media text (texts, practices) over another; or as the global spread of 'mass-mediated culture' as such. These two understandings have quite different dimensions of implication, the second being much the wider. But both involve the idea that the media are at the crux of modern culture" (Tomlinson 1991: 22-23). I denne afhandling, påvises hvordan tv-mediet har mindre påvirkning på befolkningen i Grønland end førhen, støttet bl.a. af det faktum at flere i den yngre del af respondenterne ikke ejer et tv længere, samtidig med, at den daglige tv-forbrug er faldet i 2022 – i sammenligningen til 2017. I artikel #3 uddybes dette nærmere.

I næste afsnit er der fokus på verdens tv i nyere tid og hvordan tv-netværk fungerer.

5.4 Verdens tv

Joseph D. Straubhaar professor emerita fra The University of Texas in Austin, var professor i kommunikation på afdelingen for journalistik og medie studier (The University of Texas at Austin 10/07-24). I 2007 udgav han *World television From Global to Local*, en bog som berører mange elementer af global tv. I bogens introduktion fremhævede han følgende kompleksitetsteoretikers Bourdieu, Giddens og Williams synspunkter i forhold til centrale underliggende teoretiske konstruktioner (Straubhaar 2007: 8). En gennemgang af forskellige processer for, hvordan økonomi, teknologi, og institutionel organisation påvirker produktion af kultur for tv og dens publikums forbrug. Følgende processer vil jeg også gennemgå herunder og relatere det til min egen undersøgelse i KNR-TV.

5.4.1 Kulturelt tv og publikum

En række processer som kaldes *Boundaries*, der har en tendens til at skabe grænser, der begrænser, vejleder og afgrænser. Tendenserne kan være konkrete, for eksempel økonomiske eller geografiske grænser, men kan også være sociale, såsom begrænsninger eller adgang i forhold til forskellige grupper af klasse, alder, køn og etnicitet til visse former for medier på ikke-lokale sprog. Fælles begrænsning er de ressourcer, der er til rådighed til at finansiere tv, adgang til teknologi til produktion eller distribution og begrænsninger for producenter, som er pålagt af institutionelle modeller. Komplexitetsteori understreger, hvordan opdagelsen af nøglegrænserne for et fænomen gør det muligt at forstå de grænser, inden for hvilke dette fænomen vil udspille sig, selvom resultatet ikke er præcist forudsigeligt (Straubhaar 2007: 10). De vejledende grænser for KNR-TV findes i public-service (PS) kontrakten. Det første år i 1983 havde KNR-TV-egenproduktion for 100 timer, de har vokset igennem årene. I året 2010 havde KNR-TV-egenproduktion på 279 timer og havde købt 23 timers grønlandsk-sproget produktion udefra (KNR 2011: 11). I 2010 kørte KNR-TV som flow tv, dvs. der var én kanal som både sendte programmer fra DR og fra egenproduktion. I 2013 begyndte niche-kanal og dermed blev programmer fra DR separeret imellem sig og KNR-TV blev næsten udelukkende grønlandssproget. I 2015 var egenproduktionen vokset til 987 timer, 181 timer mere end PS-kontrakten (KNR 2016: 26). I 2020 634 timers egenproduktion for KNR-TV, var 81 timer for lidt og det begrundes med corona-situationen (KNR 2021: 11). Den seneste PS-redegørelse fra 2023 viser næsten 200 (196) timers egenproduktion mere for KNR, der i alt var på 852 timer (KNR 2024: 9). Den voksende tv-produktion giver adgang til at producere mere grønlandsk tv, i flere genrer i forhold til den spæde start i begyndelsen af 1980-erne. Resultaterne er aldrig forudsigelige, KNR-TV ved ikke i begyndelsen af hvert år, hvilke udfordringer der vil påvirke deres tv-produktion. Nogle år producerer de mere og andre år er produktionen mindre.

Kultur kan være med til at begrænse brugen af teknologi eller en økonomisk model, som kaldes for *Culturel constraints or dispositions*. Straubhaars eksempel er, at visse muslimske lande har forhindret tv i at bringe menneskelige billeder og dermed har begrænset opstarten af tv. Religiøse ideologier bidrager altså til at begrænse brugen af et nyt koncept. I Europa havde socialistiske regeringer begrænset brugen af reklamer på tv, til fordel for et offentlig ejede public servicestation. Men i USA er det gået, den modsatte vej, nemlig at det blev foretrukket at tv-stationer var privatejede (Straubhaar 2017: 10-11). I KNR-TV, selvom det er en offentligt ejet PS-station, er

institutionen også afhængige af reklame/informations indtægter. Denne indtægtspost var på omkring 8 mio. kr. i 2023 (KNR 2024: 39). Tilskudsbevillingen var på omkring 72 mio. kr. det samme år (ibid.).

Kulturelle systemer, *Rules*, har en tendens til at have formelle regler, der betinger eller vejleder den måde kultur skabes på. For eksempel regler for producere/redaktører, institutionelle regler på tv-netværk eller via regeringen. Reglerne gælder også de grundregler, der kommer indirekte fra religion og den samfundsmæssige kontekst, der definerer alt fra nyheder til hvordan en god sæbeopera skal være (Straubhaar 2007: 11). PS-kontrakter der tegnes mellem Naalakkersuisut og KNR, er de regler som radio-og-tv-producenterne bliver betinget af og virker som vejledende til at guide KNR. Overordnet for det kulturelle område for tv-og radio står der i den seneste PS-kontrakt mellem 2023-2026, ”KNR skal have fokus på grønlandsk kultur i hele landet og på formidling af grønlandsk kultur, historie, natur, klima og kulturarv. KNR skal så vidt muligt samarbejde med kulturaktører i hele landet om formidling af grønlandsk kultur” (Naalakkersuisut & KNR 2023: 8).

Selvom hvilket som helst struktur kommer med grænser og betingelser, kaldet ”*enabling forces and conditions*”, kommer den også med nye ideer og ressourcer for kulturel produktion og udsendelse. Reklame-baserede kommercielle netværk kan afbryde eksisterende public servicestation systemer, men de kan også bringe nye ressourcer der gør det muligt at producere mere, indenfor nye grænser (Straubhaar 2007: 11). Her er det nærliggende at nævne KNR-TV’s fredag-og lørdags film, som indhentes primært fra DR eller TV2. Grønland har ikke de større filmproduktioner endnu, derfor vælges der film fra andre lande til at vise som underholdning i weekenderne. Men KNR-TV har i sin egen fredagsunderholdningsprogrammer, benyttet sig af sms-konkurrencer siden 2014 (Søndergaard 2014). Dette falder lidt over i et reklame-baserede netværk, hvor de produkter som seerne kan vinde, kan være penge og populære produkter som Apples iPhones eller iPads. Forbindelsen mellem at kunne producere mere tv, kan hænge sammen med sms-indtægter. Men dette er ikke blevet nærmere undersøgt i denne afhandling. Andet end at, KNR’s forhenværende direktør Karl Henrik Simonsen har udtryk at sms-indtægterne er med til at betale KNR’s husleje, i et interview foretaget til artikel #3.

Institutioner og strukturer sætter grænser eller regler for hvad producenterne kan lave, men det giver også *Resources*, ressourcer til at arbejde med. En klassisk produktion fra Hollywood kan være

en begrænsning for nogle kreative udfoldelser, men det er også en ressource til at producere forskellige slags film som i sidste ende kan ende med at blive succeser (Straubhaar 2007: 11). Det andet sæt af processer handler om kulturelle aktører, både producere og publikum, hvordan disse navigerer i strukturer og hvordan handlinger fra disse kulturelle aktører kumulerer i og bidrager til et større kulturelt mønster.

Kulturelle aktører, *Culturel agents* er dem, der producerer tv, og dem der agerer som forbrugere af tv. Selvom mennesker arbejder indenfor bestemte strukturer, konstituerer og genskaber de stadig, hvad der siges at være struktur. Strukturen for tv-produktion har brug for bygninger og udstyr, men den reelle struktur er organisationen og gøremålene, menneskerne der anvender bygningerne og udstyret (ibid.). I artikel #2, blev to kulturelle aktører, i form af tv-teknikere interviewet om deres samarbejde med DR i begyndelsen af samtidighed-tv. I artikel #3 blev det klarlagt hvordan tv-betænkningen fra 1975 havde foreslået at tv-stationen ville have brug for en bygning på 550 m², for at kunne operere optimalt. Dette område halter stadig i dag, over 40 år fra samtidigheds-tv 's begyndelse (Fleischer 2023b).

Det er ikke forudsigeligt hvilke kulturelle former, *Patterns*, der vil blive produceret til tv. Men globale mønstre plejer at blive tilpasset regionale, nationale eller lokale forhold. Globale tendenser såsom sæbeoperaer, talkshows, musikvideoer, reality-tv som program formater bliver tilpasset i forskellige tv-stationer lokalt (Straubhaar 2007: 11-12). Redaktionerne i KNR-TV er ikke blinde for tv i udlandet, derfor tilpasser de forskellige genrer i deres produktion. Som et eksempel vil jeg nævne et populært fredagsunderholdningsprogram, *Kinamita?* (2022-2023). Som er direkte inspireret af DR's *Her er dit liv*.

Kulturelle mønstre viser både stabilitet og forandring. Kultur er foranderligt, kaldet *Continuity*. Det forandres både fra interne aktører men også fra udefrakommende påvirkninger (Straubhaar 2007: 12).

Kulturelle systemer plejer gradvis at forandre sig, *Emergent change*, selvom det ikke bliver påvirket udefra. Forandringer hos medarbejdere og institutioner sker langsomt, i takt med at der absorberes ideer udefra, deraf bliver forandringer inkorporeret i en igangværende kontinuitet. Japan

bliver ofte anvendt som eksempel på et land der gradvist inkorporerer amerikansk kultur, ved at tilpasse dem til deres egen kultur (ibid.).

Nye kulturelle elementer, der er anderledes end ens eget kultur, bliver tilpasset til ens eget lokal kultur med tiden – enten via langsom tilpasning eller større forandring. *Hybridization*, hybridisering sker når to kulturelle elementer skaber noget nyt. For eksempel ved latinamerikansk kultur der er en hybridisering fra oprindelige afrikanske og europæiske rødder (ibid.).

Multilayered cultures and identities, flerlags kultur og identiteter kan sameksistere, så ældre eksisterende kulturelle elementer bliver bevaret. Nye kulturelle elementer kan tilføjes, så den kulturelle identitet bliver bygget op i lag. Kulturelle forandringer sker så enten i hybridisering eller som lag oven på hinanden, som man bygger på, interagerer med, forandrer eller bevarer (Straubhaar 2007: 12).

Pludselige ændringer, *Threshold events*, kan man kort forklare det som. Strukturer der ændrer sig markant, efter for eksempel at en ny teknologi muliggør en ny infrastruktur. Sådanne ændringer kan vel være i form af begyndelsen med at bruge satellit-tv, eller at der kommer helt nye banebrydende ideer (ibid.). En pludselig ændring skete i det grønlandske samfund, da landet blev lukket og befolkningen blev tvunget til lockdown, da den første corona-tilfælde ramte Grønland i marts 2020. Denne pludselige ændring, betød at KNR-TV det år havde meget mindre egenproduktion og levede således ikke op til PS-kontrakten, som nævnt før i dette afsnit.

Kompleksitetsteori ser nogle ændringer som ekstremt hurtige ændringer, *Cataclysmic change*, der forandrer begrænsninger og mønstre. Selvom kulturer bevares, ses nogle ændringer som kataklysmiske. Kataklysmiske forandringer har det med at opsluge små skrøbelige kulturer, Straubhaars eksempel er, at mange små sprog er uddøde, fordi de er blevet absorberede i andre kulturelle og sproglige grupper (Straubhaar 2007: 13).

Straubhaars teori om forskellige processer for, hvordan økonomi, teknologi og institutionel organisation påvirker produktion af kultur for tv og dens publikums forbrug, kan anvendes i nogle af de begreber som han gjorde rede for i forhold til mit eget projekt. Men i begreberne *Resources*, *continuity*, *emergent change*, *hybridization*, *multilayered cultures and identities* samt *cataclysmic*

change er relevansen mindre i forhold til det jeg har undersøgt. Straubhaars teori er velegnet til store lande, derfor ikke lige passer rent ind i lille lands sammenhæng. Derfra vil jeg overgå til Straubhaars arbejde med hvordan et nationalt tv vil lykkes bedst, i næste afsnit.

5.4.2 Hvordan vil et nationalt tv lykkes bedst?

Straubhaar har udarbejdet en række strukturelle forhold, for hvordan en national tv-produktion vil lykkes bedst. Disse vil jeg gennemgå nedenfor og forholde mig til KNR-TV i forbindelse med gennemgangen.

Markedets størrelse, *Market size*, er afgørende for hvor meget en tv-station kan producere af nyt tv. Jo mindre landet er, des færre programmer kan man producere. Selv et forholdsvis rigt lille land som Norge eller Belgien kan producere et begrænset antal tv-programmer (Straubhaar 2007: 72). Lowe & Nissen har i bogen *Small Amongst Giants – Television Broadcasting in Smaller Countries* fra 2011, opsummeret anbefalinger i forhold til tv-udsendelser i små lande. Disse kriteriers relevans for tv-udsendelser i Grønland er her i fokus; 1. Man kan ikke forvente at markedet kan tilbyde en bred vifte af programmer, særligt informations- og uddannende programmer, pga. det er urentabelt for kommerciel forretning. 2. Omkostningerne ved at etablere og vedligeholde et system med universel dækning er ikke tillokkende for kommercielt finansierede medier, fordi det er mere rentabelt at fokusere på stærkt urbaniserede områder, hvor befolkningstallet er tæt. 3. Regionale og lokale tjenester, især nyheder (som er påbudt for en PS-station), er dyre at levere og har meget ofte været tabsgivende inden for kommerciel radio- og tv-virksomhed. 4. Minoritetstjenester er ofte for dyre at levere, især i små lande, enten fordi befolkningen ikke er stor nok i absolutte tal til at tiltrække annoncører, eller fordi befolkningen ikke har tilstrækkelig disponibel indkomst til at gøre reklamer for dem værd. 5. De nationale medier er nødvendige ikke blot for at styrke den nationale kultur og identitet, men også for at fremme deres fortsatte udvikling (Lowe & Nissen 2011: 27 i Peacock 1986 & UNESCO 2005).

Det har undret mig at KNR-TV ikke har kunnet leve op til den PS-aftale der indebærer undervisning i tv, hvor ifølge KNR's PS-redegørelse fra 2023 står, at de kun har lavet 1 timers undervisnings-tv i forhold til, det aftalte 20 timer (KNR 2024: 9). Markedets størrelse er dermed afgørende for at KNR ikke kan levere en bredt vifte af programmer, især informations-og

undervisningsgenren, især fordi Grønland er en af de mindst befolkningstætheds svage lande i hele verden. Men KNR-TV argumenterer deres manglende produktion af undervisnings-tv, med at undervisningsrelaterede programmer ofte bliver kategoriseret under kunst og kultur, samt for børneprogrammer. I børneprogrammerne bliver der ofte læring til børn et tema; i form af ord, tal eller lande/geografi (KNR 2024: 5).

The relative wealth er også afgørende. I verdens tv-perspektiv bliver Japan, Taiwan og Hong Kong anset som små eller medium af størrelse i forhold til tv-produktion. Økonomien er afgørende for hvilke tv-programmer der kan produceres. Liberale markeder såsom reklamefinansierede tv-stationer havde mere råderum i forhold til statsfinansierede – hvormed de statsfinansierede bliver mere kontrolleret af statslige institutioner og fra politisk system (Ibid.). Grønland er i den sammenhæng en unik case som ikke helt passer ind i de gængse teoretiske rammer for tv-produktion.

Konkurrencen, *Competition*, mellem forskellige medier i enten nationale, regionale eller globale markeder kunne have promoveret kreativitet, men også have spredt ressourcerne imellem konkurrerende parter. Væksten i tv-stationer eller netværk bliver nogle gange forbedret ved at begrænse antallet af konkurrenter (Straubhaar 2007: 72). I begyndelsen af samtidigheds-tv-et i starten af 1980-erne, var der 25 lokal-tv-foreninger forskellige steder i Grønland (Fleischer 2023a). Men de lokal-tv-foreninger er efterhånden reduceret i antal og i dag er der kun to lokal-tv-er, Nanoq Media i Nuuk og Sisimiut-tv.

Regeringens politik, *Government policies*, kan enten give eller benægte ressourcer til tv. Politikkerne kunne give tv-stationer friheden til at drive tv uden udenlandsk pres. Staten kunne selv agere som et medie ved at facilitere eller regulere tv eller danne favorable forhold ved at bane vej for tilskud til byggeri, forskning, udvikling eller andre behov (ibid.). På trods af halvdelen af Selvstyrets kulturmidler i 2024 gik til KNR (73.421.000 mio. kr. ud af 146.179.000 mio. kr. i alt) (Grønlands selvstyre 2023: 373), er der i PS-redegørelsen påpeget at de f.eks. i tv-afdelingen har begrænsede studiefaciliteter (KNR 2024: 12). ”KNR’s studiefaciliteter i TV er begrænsede og interimistiske, de faste produktioner for nyheder og live udsendelser, gør det svært at for producere og udvikle andre programtyper. Issortarfimmut 9 huser TV-afdelingen med arkiv og kontorpladser, 1 TV-studie, til max 2-3 opsætninger pr. gang, og et par teknikerværelser. De begrænsede studieforhold

gør, at andre redaktioner som eksempelvis børn og unge- og nyhedsredaktionerne ikke kan anvende tv-studiet på samme tid som de faste TV-programmer som Qanorooq eller Illeq” (ibid.). De trange vilkår har lige siden samtidigheds-tv blev etableret eksisteret (Fleischer 2023a&b). Dermed har regeringen benægtet ressourcer lige på dette facilitetsbehov.

Andre kulturelle virksomheder, *Other cultural industries*, kan enten støtte eller konkurrere tv-virksomheder. Tv-virksomheder er meget afhængige af andre relaterede kulturelle aktiviteter (film, musik, teater og andre optagelser). Hvis de relaterede aktiviteter er ikke så aktive, så ville det sætte begrænsninger for ny tv-produktion. Nogle lande havde en velkørende filmindustri inden der reelt kom tv-virksomhed og disse bidrog til udsendelser i tv-et (Straubhaar 2007: 73). Kulturelle arrangementer rundt i landet og nogle gange fra Danmark, giver stof til KNR-TV. I PS-redegørelse fra 2023 gives der eksempler på netop KNR-TV’s afhængighed til andre kulturelle aktiviteter: ”Julekoncert fra Hans Egedes Kirke, KNR’s Juleshow fra studiet, Aqagu juulliaaraq, Julesalmer af Josef Lund Josefsen, DR’s julehilsen til Grønland samt for tredje år i træk Aavaat koret’s store arrangement i Christians Kirke i København var de store juleprogrammer hvor KNR sluttede med en nytårsunderholdning i samarbejde med Nunatta Isiginnaartitsisarfia fra Qassi” (KNR 2024: 7). De kulturelle arrangementer som endte med at blive vist på tv var, ligesom i citatet blev redegjort: Kirkekoncert, Josefsens arrangement ved juletid, *DR’s julehilsen til Grønland* og grønlandsskkorets kirkekoncert i København samt et samarbejde med National teateret ved en uddannelsesinstitution. I år blev *DR’s julehilsen til Grønland* aflyst som en fast del af juleudsendelserne, DR har besluttet stoppe den traditionelle show efter 98 år. Først blev den udsendt i radio fra 1925 og senere som en tv-udgave fra 1983 (Dohrmann 31/10-24). DR’s beslutning er at forny grønlandsrelaterede udsendelser i fremtiden, med den betydning at julehilsenen var blevet forældet (ibid.).

I kommercielle tv-virksomheder er det markedet der bestemt afgør produktionen, *producer behavior*, hvis der er ressourcer til det har seerne også en medbestemmelse. Kernegrupperne findes i ledelsen og redaktørerne på tv, iværksættere, programplanlæggere og producere samt modtagere og seere (Straubhaar 2007: 73).

Iværksættere, *Entrepreneurial*, der ejer eller leder kulturelle industrier der skræddersyr seernes program interesser (regionalt eller globalt), tv der eksporterer produktion til andre markeder der differentierer større markeder/systemer (ibid.).

En tv-station vil arbejde hen imod at seerne ville vælge deres lokale produktioner. De lokale publikumsadfærd, *audience behavior*, til seerne var en afgørende fordel for det nationale tv-stationer. Det nationale kulturelle aktiviteters konkurrence mod udenlandske underholdnings eller informations tilbud varierer afhængig af publikums homogenitet og deres accept af national kultur. Med tiden bliver de kulturelle afgrænsninger defineret. Iblandt producere bliver de til ”the way we do things here”. Seerne bliver vant til nogle bestemte genrer af programmer efterhånden, efter tv-et er blevet normaliseret (Straubhaar 2007: 73). Gradvist blev grønlænderne vant til de tv-vaner som det nationale PS-station KNR-TV, tilbød befolkningen, efter samtidigheds-tv ‘s begyndelse. Selvom konkurrencen med udenlandske underholdnings eller informations tilbud var stort i 1980-2010 i tv-øjemed, da KNR-TV stadig var et flow tv, blev forvandlingen til niche-kanal omvæltningen for større tilbud af det nationale tv-programmer. Seerne er vant til bestemte genrer som KNR-TV tilbyder, selvom det daglige tv-forbrug er faldende de sidste 10-12 år (Fleischer 2023b).

5.5 Diskursteori og -metode– kritisk diskursanalyse (CDA)

I den henseende at analysere medietekster er kritisk diskursanalyse en tilgang med et særligt teoretisk afsæt. Den britiske lingvist emeritus Norman Fairclough (Lancaster University 18/09-24), var en af de førende skikkelser i udviklingen af kritisk diskursanalyse. Den kritiske diskursanalyse er én af tre dominerende tilgange indenfor diskursanalyse. De to andre tilgange som er diskursteori og diskurspsykologi, som Ernesto Laclau og Chantal Mouffe har udviklet, har en poststrukturalistisk tilgang. Diskursteori tager udgangspunkt i at diskurs konstruerer den sociale verden i betydning og at betydningen ikke helt kan bestemmes klart, da sproget grundlæggende er ustabilt og hele tiden forandrer sig. Diskursteorien har fokus på en diskursiv kamp, hvor forskellige diskurser som hver især har sin betydning og kæmper om at opnå hegemoni for at fastslå et sprogs betydning på deres måde (Jørgensen & Phillips 1999: 15).

En anden tilgang udover kritisk diskursanalyse er diskurspsykologi. Det er en form for socialpsykologi, der undersøger relationen mellem individet og gruppen. I diskurspsykologien er der fokus på individernes aktive sprogbrug (Jørgensen & Phillips 1999: 16).

Analysen i artikel #1 som var baseret på avisartikler, fiktive tekster, tv-udsendelser og diskussion i sociale medier over et 50-årigt periode i Grønland (1971-2021), viser en kamp om at mene noget om Hans Egede. Hvem der har mest ret i forhold til den historiske Hans Egede. Forskellige aktører igennem tiden prøvede at opnå hegemoni og at opnå mest støtte fra befolkningen i Grønland. Fra de

autoritetstro kalaallit i 1971, bevægede vi os til protester imod autoriteten, hvor Sermersooq kommune til sidst droppede sine planer helt, om et 300-års jubilæums event.

Fokus i dette kapitel er på den kritiske diskursanalyse udviklet af Fairclough. Fairclough bruger ordet diskurs på samme måde som lingvisterne bruger ordene: sprogbrug, parole og præstation. I modsætning til lingvister som undersøger sprog som et system for sig og ikke hvordan sproget anvendes, ville Fairclough bruge termen diskurs til at undersøge sprogbrug som en form for social praksis. En sprogbrug der ikke kun viser individuel aktivitet eller som et refleks af situationel variabel, derfra at diskurs er en virkemåde og en måde at repræsentere (Fairclough 1992: 62-63). Fairclough tydeliggør at forholdet mellem diskurs og social struktur er dialektisk, at de begge er en tilstand for og effekt af det tidligere. På den anden side er diskurs formet og begrænset af social struktur; dvs. på alle sociale klasser, i lovgivningen eller uddannelse, klassifikationssystemet, i normer og konventioner af både diskursive og non-diskursive karakterer. Diskurs er social konstituerende, en praksis; som betegner verden, konstituerende og konstruerende verdens betydning (Fairclough 1992: 64).

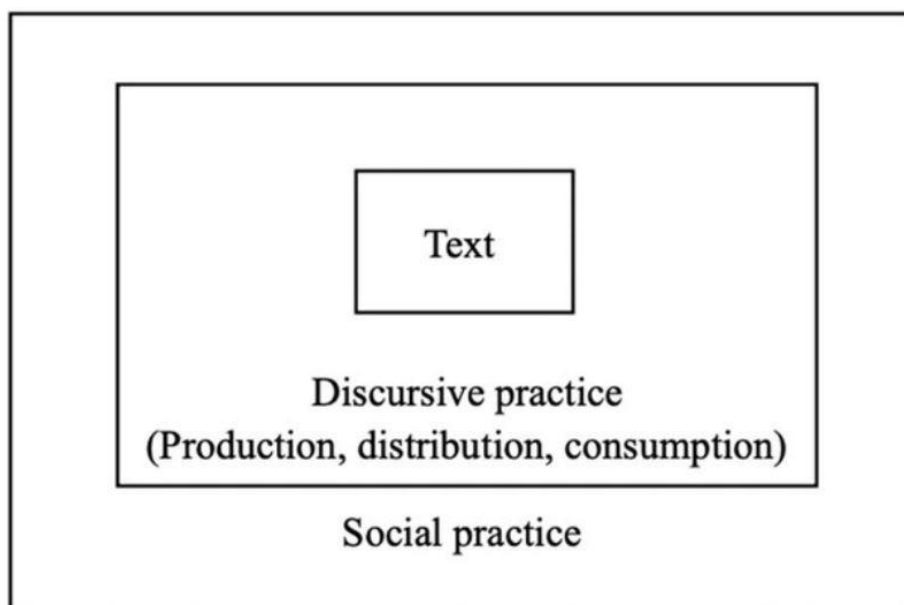
I resten af artiklerne #2-4 anvendes kritisk diskursanalyse, som f.eks. i bestemte konstruktioner af meninger om KNR-TV, fra selve personalets side og seernes synspunkt. Det viser sig klart i besvarelserne af spørgeskemaundersøgelsen, at seernes forskellige meninger om KNR-TV 's genudsendelser, men også om deres første minde eller deres tillid til institutionen KNR at de konstruerer betydningen ud fra deres verdenssyn. At diskurs er formet og begrænset af social struktur, kommer jeg ind på i artikel #4, i form af behandling af arkivloven samt kulturarvsloven i forhold til de audiovisuelle materialer der befinder sig i Aasiaat museum.

Der er tre aspekter af konstruerende effekt af diskurs; 1) konstruktionen af social identitet, subjekt position for subjekter og for selvet. 2) diskurs hjælper konstruktion af forhold mellem mennesker og 3) diskurs bidrager med konstruktion af systemer i viden og tro (ibid.). De tre effekter svarer til tre funktioner af sproget og dimension i betydningssystemet, der sameksisterer og interagerer med diskurs. Fairclough kalder disse 'identitet', 'den relationelle' og 'den ideelle' funktion af sproget (ibid.). Enhver tekst indeholder og bidrager til at forme disse aspekter af samfund og kultur (Fairclough 1995/2008: 121).

I den kritiske diskursanalytiske tilgang opfatter fællesskabers diskursive praksisser, normal sprogbrug som netværk der kaldes for 'diskursordener'. Diskursorden konstitueres af de diskurstyper som bruges i en social institution eller socialt domæne. Med begrebet diskursorden sættes der fokus på relationerne mellem forskellige diskurstyper i ordenen. En social eller kulturel

forandring manifesteres ofte diskursivt gennem nydannelse af grænserne inden for og mellem diskursordner og dette gælder også for medierne. Diskursordnerne som et sted med kulturelt hegemoni, med dominerende grupper, der kæmper for at bibeholde en bestemt strukturering inden for og imellem dem (Fairclough 1995/2008: 122). Diskurstyperne er: genrer og diskurser. En given social praksis fra et bestemt synspunkt kaldes for diskurs og de hører normalt sammen med viden og videns konstruktion. Som et eksempel i politik er der liberale, socialistiske eller marxistiske diskurser (Fairclough 1995/2008: 122-123). En genre er derimod en sprogbrug som forbindes med en bestemt social praksis, f.eks.; et interview eller reklame (Fairclough 1995/2008: 123). I enhver analyse af diskurstype, såsom mediediskurs, er der altid et skift mellem den kommunikative begivenhed og diskursordenen. I en analyse af den kommunikative begivenhed kigges der på relation mellem tre dimensioner, tekst, diskursiv praksis og sociokulturel praksis, eller facetter af en begivenhed.

Begrebet 'diskursiv praksis' fokuserer på processen af tekstproduktion, distribution og konsumtion. Alle disse processer er sociale og kræver særlige økonomiske, politiske og institutionelle rammer hvor diskursen er genereret (Fairclough 1992:71). Dette leder til en tredimensionel forestilling af diskurs, som vises i figuren nedenfor:

Figur 09. Tredimensionel forestilling af diskurs. Kilde: Fairclough 1992: 73.

Analyse af social praksis er oprindeligt fra den makrosociologisk tradition med analyse af sociale strukturer samt mikrosociologisk tradition med fortolkning af hvad mennesker producerer

aktivt og giver mening og hvad fælles sund fornuft producerer. Tekstanalyse kommer af lingvisternes næranalyse af tekst og lingvistisk analyse af samme (Fairclough 1992: 72). Desuden vil en analyse af en tekst indebære tre følgende aspekter;

- ”Bestemte repræsentationer og rekontekstualiseringer af social praksis (ideationel funktion) – som måske bærer bestemte ideologier
- Bestemte konstruktioner af afsender – og modtageridentiteter (for eksempel med hensyn til hvad der er fremhævet: status- og rolleaspekterne af identitet eller de individuelle og personlige aspekter af identitet)
- En bestemt konstruktion af relationen mellem afsender og modtager (som for eksempel formel vs. Uformel, tæt eller fjern)” (Egen oversættelse fra Fairclough 1995/2008: 125).

Medie tekstanalyse må inkludere analyse af billeder, layout samt den overordnede visuelle organisering af siderne og i tv/film analyse af film- og lydeffekter. Disse semiotiske modaliteter skal undersøges for, hvordan de interagerer med det alment sprogbrug for at skabe mening og betydning. Dvs. hvordan disse interaktioner definerer den æstetiske side for forskellige medier (Fairclough 1995/2008: 126).

Den kommunikative begivenhed involverer forskellige aspekter af tekstproduktions- og konsumptions-processerne af den diskursive praksis-dimension. Diskursiv praksis har en mere institutionel karakter, hvor der f.eks. er redaktionelle procedurer, der gælder for at producere en medietekst. I en tv-produktion tænkes der over, hvorvidt en udsendelse ville passe ind i hjemmets rutiner. Den diskursive praksis anser Fairclough som medierende mellem den tekstuelle og den sociokulturelle praksis, og pointerer at der er en indirekte forbindelse mellem disse to, som kommer i stand via den diskursive praksis (Fairclough 1995/2008: 126-127).

”Medietekster er følsomme barometre for kulturel forandring, fordi teksternes heterogene og ambivalente karakter afspejler forandringernes ofte foreløbige, ufærdige og rodede natur. Tekstuel heterogenitet kan ses som en materialisering af sociale og kulturelle modsætninger og som en vigtig grund til at udforske disse modsætninger og deres videreudvikling” (Fairclough 1995/2008: 128).

Dette citat er en tydeliggørelse af min tekstuelle og kritisk analytiske analyser af tekster om Hans Egede i artikel #1, hvor kulturel forandring igennem 50 år (1971-2021) er blevet påvist overfor betydninger og meninger om Hans Egede, hvormed modsætningsfyldte meninger er kommet frem i forskellige medietekster.

For at analysere grænsen mellem tekst og diskursiv praksis, er en intertekstuel analyse nødvendig. Denne form for analyse er en fortolkende tilgang, der placerer teksten i forhold til

sociale repertoarer af diskursive praksisser, dvs. diskursordener der kommer frem i en fortolkning (Fairclough 1995/2008: 129-130). I den intertekstuelle analyse abstraherer man mere, fordi den lingvistiske analyse er tættere på hvad der står i teksten. En analyse af den lingvistiske del og den intertekstuelle del forbinder tekst og sprog på den ene side og samfund og kultur på den anden side (Fairclough 1995/2008: 130).

Når en kommunikativ begivenhed analyseres ud fra socialkulturelle praksisdimension, foregår det på flere forskellige abstraktionsniveauer ud fra den enkelte begivenhed. I en sociokulturel praksis analyse er det nyttigt at skelne mellem økonomiske, politiske (magt og ideologi) og kulturelle (værdier og identitet) aspekter (ibid.). En kommunikativ begivenhed der fandtes i dagene omkring 250 års dagen for Hans Egedes ankomst til Grønland, blev analyseret ved at skelne mellem økonomiske, politiske og kulturelle aspekter – hvor forskellige avisartikler var med til at danne klarere billeder af de forskellige aspekter. En forandring i samfundet blev meget indlysende da vi spolede frem til året 2020, og hvordan samfundet havde ændret sig i økonomiske, politiske og i kulturelle aspekter. En modsætningsfyldt meningsdannelse om emnet Hans Egede, viste en kulturel ændring i den grønlandske samfund.

5.5.1 Mediernes diskursorden

Medierne har en medierende position, hvor de transformerer deres kildediskurs, de offentlige diskursordener, om til konsumtion i hjemlige omgivelser. Diskursorden i medierne er formet af spændingen mellem de til tider modsætninger af offentlige kilder og den private målgruppe, som agerer modsatrettede tiltrækningskræfter for mediediskursen (Fairclough 1995/2008: 131-132). Mediediskurs er med til at påvirke de diskursive praksisser i det private hjem, hvor en samtale i privatlivet bliver en model af hvad medierne har tilbudt af informationer. Derfor er der et dialektisk forhold mellem medierne og hverdagslivets samtalediskurs (Fairclough 1995/2008: 133). Når en analyse af karakteristik af mediernes diskursorden skal søges, skal man ikke undgå at indtænke disse to spørgsmål til hver en tid: 1) hvor ensformige eller varierede er mediernes diskursive praksisser? Samt 2) hvor stabile eller hvor omskiftelige er de? I et konservativt samfund er diskursive praksisser ofte typisk stabile og ensformige, mens det i et samfund i forandring er omskiftelige og varierende typiske diskursive praksisser (ibid.). Fairclough identificer centrale temaer for mediernes diskursorden, som analytikeren bør særligt fremhæve som spændingspunkter,

der påvirker interne og eksterne grænser i relation mellem medierne og den bredere sociale og kulturelle forandring.

- ”Grænsen mellem offentlig og privat
- Radio/tv’s privatorienterede kommunikative etos med stigende brug af en konverserende, offentlig/dagligdags diskursive stil
- Grænsen mellem public service og information på den ene side og markedet på den anden
- Konstruktionen af publikum som forbrugere og underholdningsdiskursens kolonisering af nyhedsmedierne
- Grænsen mellem fiktion og nonfiktion, hvor nonfiktionsprogrammer såsom dokumentar ofte trækker på dramatiske fiktionsformater” (Fairclough 1995/2008: 136-137).

Grænsen mellem medierne som de offentlige institutioner og privaten, som her repræsenteret i sociale medier er tydeligt i meningstilkendegivelsen af Hans Egede. Tonen er ofte mere grotesk i de sociale medier, hvor udtalelser ufiltreret florerer på nettet. Kildediskurserne transformeres ofte til konsumtion i hjemmet. Men medierne bøjer også for deres privatorienterede etos, der giver mere plads til de offentlige/dagligdags diskursive stil, dette kan ses i mediernes brug af kilder der direkte kommer af sociale medier.

Konstruktion af publikum som forbrugere, bliver gradvist tænkt ind i produktion og i udsendelsestypen. Dvs. de udsendelser som bliver vist i KNR-TV, bliver for det meste indsat i KNR.gl dagen efter samt i deres Youtube-kanal, så seerne altid ville have muligheden i at gense de udsendelser som de måtte ønske at se eller gense. Grænsen mellem fiktion og non-fiktion er der eksempel i artikel #1, hvor de korte udsendelser *Vi er på vej mod år 2000* blev vist. I to af udsendelserne som Hans Egede var involveret i, blev der anvendt semiotiske modaliteter, i form af underlægningsmusik og forskellige billeder/film fra forskellige årsperioder. Disse har været med til at underbygge min analyse.

5.6 Seerundersøgelser

”As today’s media simultaneously converge and diverge, fusing and hybridizing across digital services and platforms, some researchers argue that audiences are dead—long live the user!” (Livingstone 2013: 21).

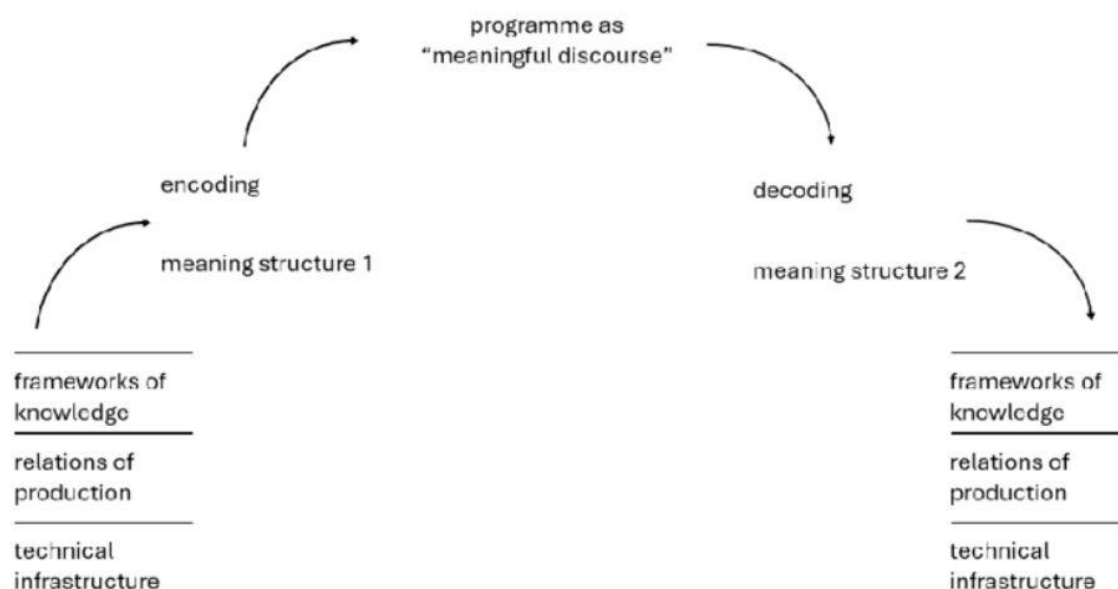
For omkring 10 år siden i 2013 indledte Sonia Livingstone sin artikel *The Participation Paradigm in Audience Research* med denne ytring. Artiklen er hendes bud på, hvordan man kan lave en seerundersøgelse i digitalnetværkets tidsalder, og den inkluderer en gennemgang af seerundersøgelsesmetoder igennem tiden. Så lad os begynde med Katz, Blumler og Gurevitch artikel fra 1973 om *uses and gratifications research* (UAGR). UAGR-tilgangen lader individer selv forklare deres kommunikationsbrug, blandt andet om deres ressourcer i deres miljø, hvordan de tilfredsstiller deres behov og hvordan de opnår deres mål – når forskeren spørger ind til disse emner (Katz et al 1973: 510). Lundberg og Hulten (1968 i Katz et al 1973: 510) lavede en *uses and gratification model* (UAGM) ud fra Katz et als artikel, som indeholder fem elementer:

- 1) Massemediernes antages at være målrettet deres publikum, derfor opfattes publikum som aktive.
- 2) Behov for tilfredsstillelse og medievalg ligger hos publikum i massekommunikationsprocessen. Dvs. Det er publikum der bruger tv snarere end tv der bruger publikum.
- 3) Det er ikke kun medierne som tilfredsstiller behovet hos publikum, der er andre kilder som konkurrerer med behovstilfredsstillelsen. Massemediernes er kun en del af en bredere vifte af menneskeligt behov.
- 4) Forskere kan forvente at individuelle målgrupper kan levere deres interesser og motiver, som tilstrækkeligt selvbevidste individer, hvis bare forskeren/forskerne kan konstruere deres spørgsmål på en forståelig og velkendt sproglig formulering.
- 5) Publikums orienteringer burde udforskes på deres egne præmisser. Det er ud fra publikums egne vurderinger af mediebrug og tilfredsstillelsen, at den populære kultur kan betragtes (Katz et al 1973: 511). I mit eget spørgeskema opfattede også publikum som aktive medieforbrugere og at valget ligger hos dem i deres eget valg af tv-forbrug. Det blev klart i undersøgelsen at der er klart andre kilder til behovs tilfredsstillelse hos publikum, i det fakta at tv-forbruget er faldende. I min konstruktion af spørgsmål, har det været mit mål at gøre det så letforståeligt for respondenterne at besvare mine spørgsmål i spørgeskemaet. Den populære kultur kunne identificeres ud fra besvarelsen af deres foretrukne tv-programmer i undersøgelsen.

En nyere receptionsundersøgelse, som S. Elisabeth Bird havde i sin bog *The Audience in Everyday Life – Living in a Media World*, peger på, at publikum er overalt og ingen steder. Birds pointe er, at man ikke længere kan isolere rollen af medierne fra kulturen, fordi medierne er fast forankret i kulturen – også selvom individerne artikulerer emnet på forskellige måder (Bird 2003: 3). Andreas Hepp kalder det for *mediatization*: en konceptuel konstruktion, en individualisering, kommerialisering og globalisering, der skal forstås som et panorama af vedvarende metaproces af forandring (Hepp 2013: kap. 4). Hepp kalder medieret kultur for *mediatized* kultur. Dette begrundes han med, at en social verden er konstrueret i form af en medieverden (ibid.). I tiden omkring 2010-

erne og frem lever folk i konstant fordybelse i medierne, hvor man konstant og uundgåeligt er publikum, samtidig med at man er forbruger, pårørende, arbejder og for mange; borger og offentligheden. Engang kunne folk bevæge sig ind og ud af deres status som publikum ved at anvende medierne til specifikke formål og derefter så gøre noget andet, være en anden udenfor og foretage handlinger uden medier (Livingstone 2013: 22). I Grønland er der 59.900 mobilabonnementer, som svarer til at enhver grønlænder ejer en mobiltelefon med abonnement (Tusass 2023: 15). De fleste mobiltelefoner i dag er smartphones, derfor antages det at mediebruget derigennem er også vokset betydeligt, hvor det for publikum er blevet sværere at bevæge sig ud af deres status som publikum nu til dags.

Stuart Hall har i sin anerkendte artikel fra 1980, skrevet om Encoding & Decoding – kodning & afkodning. Idet beskrev Hall at afsendere af en medietekst eller hvilken som helst tekst sender et besked-/budskab til modtageren. Modtageren afkoder så teksten, i stort set alle tilfælde som afsenderen har påtænkt det. Dog påpegede Hall at modtagerne afkoder teksterne forskelligt, alt efter hvor modtageren befinder sig samfundsmæssigt eller kulturelt (Hall 1980: 44). I nedenstående figur er et billede af kodning og afkodningsprocessen.

Figur 10: Kodning og afkodningsproces. Kilde: Hall 1980: 47.

Det der i figur 10, står som meaning structure 1 - meningsstruktur 1, er ikke en garanti for at betydningen forbliver det samme når koden kommer over til modtagerne i meaning structure 2 -

meningsstruktur 2. Hall diskuterede at misforståelser eksisterer, hvis seerne ikke kender til betegnelser, logikken, argumentationerne eller den måde teksten bliver udstillet. Misforståelserne sker også ved, hvis seerne ikke kender sproget, finder koncepterne for fremmede eller når narrativen er svært at fortolke (Hall 1980: 51). Misforståelser har uden tvivl eksisteret lige fra opstarten af samtidigheds-tv 's begyndelse i Grønland, især sproglige misforståelser for de personer der ikke forstod det danske sprog især. Som en af respondenterne påpegede: "dansk tv-avis var forfærdelig inden hun fik lært at forstå dansk" (Kvinde mellem 46-55 år).

Den seneste undersøgelsesmetode i seerundersøgelser er den postmoderne samfundsteori som er den seneste paradigme, en forestilling om at publikum agerer som præstations tilskuere. Det vil sige, ifølge Abercrombie & Longhursts bog fra 1998 *Audiences*: "if they are being looked at, as if they are at the centre of the attention of a real or imaginary audience" (Abercrombie & Longhurst 1998: 88). Livingstone afslutter sin artikel med at forklare publikums deltagelse. Deltagelse indebærer en aktiv inddragelse i en handling, specielt et individs deltagelse der direkte påvirker dem, som er indblandet. Livingstone undrer sig over, hvad deltagelses-paradigmet dækker over, hvis deltagelse ikke kun er publikums deltagelse i en given begivenhed. Hendes undren leder til, at deltagelse skal ses i forhold til deltagelse i kultur, samfund, civilsamfund eller i demokratiet (Livingstone 2013: 24). Hermed konstaterer Livingstone, at et deltagende publikum er mere aktiv end det såkaldte aktive publikum, med en formodning om at deltagende publikum deltager i en handling, der er større end dem selv. Publikums deltagelse er mere og mere formet af det moderne digitale medie netværk – selvom publikum ikke altid deltager, og at al deltagelse ikke er medieret. Det kan f.eks. forklares i den nutidige mere deltagelse fra publikum, med at kunne deltage i sms-konkurrencer i direkte tv eller kommentere direkte i Facebook statusopdateringer som kan læses direkte af tv-værter, der anvendes i tv-programmer som *Aqqusaaq 2.0* (fredagsunderholdningsprogrammet i KNR, efterår 2024) (KNR.gl 22/11-24). Livingstones andet bidrag til publikums deltagelse er at folk agerer meget forskelligt, når de deltager i noget. I samfundet er vigtigheden af en deltagelse eller sammen med offentlighedens ønske om at deltage, ikke muligvis større end før. Hvis man anerkender, at mediemiljøet bliver infrastruktur for alle områder af det sociale liv, og at deltagelse i et samfund indebærer engagering i medierne, så skal deltagelse resultere i en forbedret proces, hvor samfundet håndterer potentialet af publikum. Livingstone har dermed sammen med Lievrouw i 2006 defineret digital medieinfrastruktur med hensyn til artefakter (teknologier, tekster), aktiviteter (praksis af engagement) og sociale ordninger (institutionelle strukturer, organisation og styring), hvor formidling og kommunikation understøtter

forskellige samfundsniveauer (Livingstone 2013: 26). Livingstone konkluderer i sin artikel, at medie- og kommunikationsstuderende er nødt til at spørge, hvad et publikum er, og hvornår det er nyttigt og interessant at betragte folk som publikum. Svaret på dette spørgsmål er ifølge Livingstone: ”når den tekstmæssige eller teknologiske kommunikationsdimension på en eller anden måde er vigtig for udfoldelsen af handling – når det symbolske, repræsentative eller kulturelle aspekt af en situation er kompleks, eller dens magt har indflydelse eller dens strategi eller formål anfægtes; kort sagt, når meningsstyring er afgørende for interesser på spil” (min oversættelse fra engelsk til dansk, Livingstone 2013: 27). Det har for mit vedkommende været interessant at undersøge folk som publikum, for at kunne tegne et billede af bl. a. befolkningens tv-forbrug og vurdering af KNR-TV. Samt for at tyde deres symbolske, repræsentative og kulturelle aspekter, for publikummets indflydelse kan anses som at være en magt i sig selv overfor public-service medieinstitutionen KNR. Herfra afsnittet vil jeg i næste afsnit bevæge mig over til digitaliseringstematikken som der i artiklerne #2, #3 og #4 er nærmere inddraget.

5.7 Digitalisering

Heri afsnittet vil jeg inddrage terminologien for digital arkivering samt håndtering af denne proces som er blevet et normaliseret foretagende i store dele af verden.

5.7.1 Den nordiske model

Den nyligt publicerede bog *The Nordic Model of Digital Archiving*, er en antologi skrevet af forskere og arkivmedarbejdere fra Norge, Canada, Sverige, Grønland, Island, Finland og England. I bogen bliver der sat forskellige spørgsmål ved statslige arkiver, udforsket i sammenhængen af den offentlige forvaltning og digital arkivering samt anerkendes private journaler som en blind vinkel i nordisk digital arkivering (Bak & Rostgaard 2024: 1). Én af karakteristikaene i den nordiske model af digital arkivering, som bliver fastslået i antologien, er; den tætte forbindelse mellem journalhåndtering og arkivering. Stærke lovgivningsmæssige rammer har formet den offentlige sektors digitale journalføring i de nordiske lande, for at sikre ansvarlighed og gennemsigtighed i den offentlige forvaltning (Bak & Rostgaard 2024: 8). Antologien fokuserer på den fælles brug af digitale teknologier og computerteknologi indenfor et domæne, der berettiget bliver kaldt for digital nordisk offentlig administration. *Digital* i en mere snæver forstand refererer til optegnelser eller

information der bliver kodet og arkiveret i en diskret og ikke kontinuerlig tilstand (Floridi 2010: 25-26). Begrebet *digitalisering* bruges ved konvertering af non-digitale informationer til et digitalt format. Mens termen *arkivering* skal forstås i denne konstellation, som at al arkiveringsaktivitet og proces bliver bearbejdet til en langvarig opbevaring, at lægge det til side, administrering og at give adgang til materialet (enten det er offentligt instans eller ikke) (Bak & Rostgaard 2024: 9). I de nordiske lande er det anerkendt, at arkiver har mange materialer, der har relation til regeringens ansvarlighed og gennemsigtighed, relation til kollektiv hukommelse og historie, nogle af dem intime og personlige; inklusiv den personlige familiære identitet, hukommelse og historie. *Digital arkivering* forstås som alt aktivitet omkring arkivering ved brug af digitale teknologier. En af de mest vigtige aspekter af den nordiske model for digital arkivering er den tradition og det samarbejde i alle lag af offentlige og samfundsanliggender, der afhænger af standarder og regulativer der vises i mange manifestationer i de nordiske samfund. Ud fra et arkivmæssigt perspektiv, er de nordiske lande et homogeniseret statsligt apparat, der i århundreder har eksisteret. Stabilitet i de nordiske statslige infrastrukturer gennem årene har resulteret i en høj tillid hos befolkningen. (Bak & Rostgaard 2024: 10, i Thurston 2015). I Norden fungerer digital infrastruktur pga. afhængighed af standardiserede digitale arkiverings praksisser. Dette har baggrund i en stærk klar arkiverings lovgivning, gennem forskellige regler, politikker og procedurer. Denne standardiserede tilgang er justeret efter de internationale standarder. (Bak & Rostgaard 2024: 11). Arkivloven i Grønland som er meget lig den danske arkivlov, sikrer også arkiveringen i offentlig administration samt pligtaflevering til Groenlandica (Grønlands nationalbibliotek). I artikel #4 bliver der diskuteret at manglen af inkludering af de private arkiver (som lokal-tv-foreningens arkiv bliver opfattet som) i arkivloven i Grønland, er der desværre ikke lovhjemmel til bevaring af analoge filer fra TV-Aasiaat (Fleischer 2023c).

I de danske nationale arkivers nuværende digital arkiverings politik nævner standardisering som en af otte højeste principper og strukturer, deres proces ifølge digitaliseringsteknologiet OAIS (Open Archival Information System). Terminologien omkring OAIS er blevet inkorporeret i det daglige arbejde og er relateret til dansk digital bevarelsesstrategi 2025. OAIS bliver støttet af andre programmer såsom METS (Metadata Encoding and Transmission Standard) for strukturering af metadata og PREMIS (Preservation Metadata) for identifikation og administrering af bevaringsmetadata. I den danske digital bevarelsesstrategi 2025 er der fokus på data genbrug, såvel som data bevarelse, der har baggrund i FAIR principper. FAIR principper står for Findability (da. findebarhed), Accessibility (da. tilgængelighed), Interoperability (da. interoperabilitet), Reuse (da.

genbruge) (Bak & Rostgaard 2024: 11-12). Arkivloven er baggrunden for et system af reguleringer og politikker, hvor arkivloven har ansvar for at bestemme hvilke filer fra regeringen der skal arkiveres (Bak & Rostgaard 2024: 12). Denne nordiske model for arkivering er ikke kun succesfuld, den har også sine mangler. I sin beskrivelse af canadiske arkiver konstaterer Greg Bak at arkivarer kæmper med uendelige digitale formater fra 1980-1990-erne, der i sidste ende fik dem til at udvikle egne teknikker der er beregnet til digitale optegnelser. De nordiske arkiver kæmper også med spredning af data, samt manglende evne til at adressere private digitale arkiver. De standardiserede arbejdsmetoder gælder ikke de private arkiver, fordi afhængighed af love og bestemmelser for at tvinge overførsel af digitale optegnelser i forudbestemte formater ikke let kan anvendes på private optegnelser (Bak & Rostgaard 2024: 12-13). Der bliver gjort forsøg på at arkivere fotografier fra sociale medier (med fuld respekt for intellektuel ejendomsret og privatlivsrettigheder), i et samarbejde mellem Sverige, Finland og Danmark. Selvom fotografierne bliver arkiveret, kan kommentatorsporet endnu ikke medtages. Denne form for digital arkivering er en lovende kilde til at samle folks private opslag på, dog er der stadig brug for forskning i intellektuel ejendomsret og privatlivsrettigheder før det foretagende kan standardiseres (Bak & Rostgaard 2024: 13).

5.7.2 Digitalisering i Afrika

For at bevæge os lidt væk fra de nordiske arkiveringsarbejdsmetoder skal jeg inddrage bevaring af audiovisuelle (AV) arkiver i Zambia, som nært knytter sig til min #4 artikel i emne og fokus. I University of Zambia har seks forskere undersøgt hvordan det står til med audiovisuelle arkiver i landets statsejede tv-og-radio-station ZNBC, der i dag bliver kaldt ZBC efter transformation i 2010, fra at ligge under ministeriet for information & udsendelsesservices til at være lovpligtig Zambia National Broadcasting Corporation (Mulauzi et al 2021: 44). Studiet inkluderer også National Archives of Zambia (NAZ) og deres beholdning. I studiet ville forskerholdet finde ud af hvilke typer arkivalier NAZ og ZNBC opbevarer, hvilke udstyr der bliver brugt til at opbevare materialer, hvilke foranstaltninger der er iværksat for at sikre langsigtet tilgængelighed, for at undersøge katastrofeberedskab i arkiverne og for at bestemme udfordringerne ved bevarelsen af de audiovisuelle arkiver (Mulauzi et al 2021: 46).

I definition af audiovisuelle arkiver har forskerholdet fundet frem til adskillige forskellige definitioner af selvsamme betegnelse. For ifølge det amerikanske nationale arkiv og optegnelsesadministration (2016) er audiovisuelle kollektioner; spillefilm, stillbilleder, filmstrimler,

lyd og videooptagelser, plakater og andre grafiske materialer, multimedieproduktioner med tilhørende hjælpemidler og produktionsfiler. Derudover mener arkivaren Edmondson, som havde lavet rapport om audiovisuel arkivering for UNESCO, at audiovisuel arv også inkluderer: optaget lyd, radio, film, tv, video og andre optagelser bestående af levende billeder eller optagelser af lyde (Edmondson 2004: 21). Aasiaats museum har et audiovisuelt arkiv, som jeg har dykket nærmere i, nemlig audiovisuelle materialer fra den forhenværende lokal-tv-forening Tusaat tv-Aasiaat. Værdien i at bevare det audiovisuelle materialer bliver diskuteret med en række tilkendegivelser; den afrikanske audiovisuelle arkivar Ishumael Zinyengere skriver: "Audiovisual recordings are vital elements of our collective memory, determining our achievements over the years, documenting our past, present and determining our future" (Zinyengere 2008: 37). Selvom audiovisuelle optegnelser er et vigtigt element i en nations historie, sker der negligering af området som, Matangira har konstateret med følgende faktorer: "the neglect of audio-visual preservation in most institutions is due to a combination of several factors such as a lack of appropriate equipment needed to inspect and view such materials; a lack of qualified personnel to care for and maintain both materials and equipment; limited resources for engaging in audio-visual preservation and reformatting activities, and the absence of sufficient description of these materials. Audio-visual materials are much more difficult to preserve than paper records" (Matangira 2010: 224). Denne konstatering indebærer at arkivarer har en mangel af det rette udstyr til at afspille analoge filer der skal digitaliseres, mangel af kvalificeret personale til at håndtere audiovisuel bevaring, begrænsede ressourcer for at engagere sig i området, da audiovisuelle materialer er mere vanskelige for at bevare end papir-dokumenter. I artikel #4 blev det bekræftet at museet i Aasiaat, havde udstyr mangel, hvor 8 Matic bånd ikke kunne afspilles pga. mangel af kabler. Desuden havde museet ingen planer om at digitalisere deres analoge filer, for museet var i gang med en prioritering om at redde deres stof og skindbeholdning pga. mølangreb. Ressourcerne både personalemæssigt, men også økonomisk skal først adresseres inden digitaliseringsprocessen kan igangsættes. I artikel #4 blev der bekræftet at audiovisuelle materialer er vanskeligere at bevare, da videomaterialerne er begyndt at forsvinde i billede-og lyd kvaliteten.

For at opbevare audiovisuelle materialer korrekt er der brug for bygninger der er bygget til formålet. Botswanas nationale arkiv og dokument services har ifølge Abankwah bygninger der er tilpasset forholdene, med reoler der kan rulle frem og tilbage, justerbare hylder, filmopbevaring, syrefrie arkiv bokse og moderne faciliteter (Abankwah 2008). Medens Ncala i sit studie har fundet ud af at National film, video og lydarkiver i Sydafrika, er analoge og fysiske kollektioner forværret i

tilstand, nogle katastrofisk og andre beskadiget. Faktorer der var medvirkende til kollektionernes forværring var: mekanisk, kemisk, forurening, billed/lyd forringelse, problemer med afspilning og forfald (Ncala 2017: 130). Ncala har også undersøgt DPRP (Disaster Preparedness Plan – Katastrofeberedskab plan), hvormed han fandt ud af at der i de fleste bygninger er der DPRP men ikke instruktion hos personalet hvad der skal ske hvis der kom en katastrofe. Denne risiko indebærer at AV-materialer kan yderligere blive skadet eller blive mistet i forbindelse med en katastrofe (Ncala 2017: 107). Andre faktorer der kunne være skadelige for AV-materialer er: temperaturudsving, insektangreb (hele 76% af de undersøgte havde oplevet det), lysforurening, forkert luftfugtighed og forkert opbevaring (Ncala 2017: 105-106). Bygningerne i Aasiaat museum er ikke bygget til korrekt opbevaring af audiovisuelle arkiver, i artikel #4 er der en argumentation for at temperaturen, luftfugtighed, beliggenhed, opbevaring ikke er tilpasset ordentligt opbevaring. Ligesom tilstandene i National film, video og lydarkiver i Sydafrika, er analoge og fysiske kollektioner i Aasiaat museum i forværret tilstand, til tider katastrofisk beskadiget. Det har store konsekvenser for kulturarven og den kollektive hukommelse er i fare for at forsvinde helt. Fra det fortidige formater, bevæger jeg over til tv i fremtiden i næste afsnit.

5.8 Fremtidens tv

Catherine Johnson har i 2019 udgivet bogen *Online TV*, hvor hun har analyseret bredt for at give klarere sprog/begreber, som kan anvendes til at analysere ændringer i tv i internettets æra og for at fokusere på dynamikken omkring online tv-industrien (Johnson 2019: intro). I den følgende beskrivelse af de relevante begreber hos Johnson, vil begreberne anvendes til at tegne et billede af nutidens og fremtidens tv i Grønland, i diskussions-og konklusionskapitlet af afhandlingen.

Nutidens teknologi gør det mere og mere tilgængeligt at kunne se tv via smart phones og tablets. Det gør det at se tv allestedsnærværende. Udover at tilbyde hjemmesider tilknyttet et tv-netværk har tv fra omkring 2010, været udbudt til at gælde smartphones og tablets i takt med at internettets hastighed steg til 4G eller bredbånd. Derfor kan man ikke længere tale om tv som enestående enhed, hvis vi skal forstå den sociale, kulturelle eller politiske funktion af medierne i dag (Johnson 2019: 2-3). Derudover skal man i internettets æra begynde at tænke på hvordan man har adgang til tv, hvor forbrugere selv vælger, hvilket indhold de vil se (via udsendelse), eller hvilket indhold de er villige til at betale for (som at købe en DVD). Hvilke karakteristika der gør noget tv-lignende? (Johnson 2019: 5). I nedenstående figur kan man læse om de forskellige æraer i tv-ets historie, både

i forhold til infrastruktur, udstyr der blev brugt til at se tv, tilføjelser til tv-apparatet, service, ramme, indhold, finansiering, struktur i organiseringen og forbruger oplevelsen. Som et eksempel på forbruger oplevelsen, kan man læse at oplevelsen har vokset støt i det seneste ca. 15 år, fra blot at kunne se tv for lidt under 100 år siden i 1930-70-erne. Kan man nu blandt andet se tv, surfe, købe, spille, kuratere, uploade, downloade, synes godt om programmer, kommentere og endda bedømme udsendelser.

TABLE 1.1 The components of television as a medium for delivering audiovisual content in the broadcast, cable/satellite, digital and internet eras

	Technology			Cultural form			Funding	Organisational structures	User experience
	Infrastructure	Device	Add-on	Service	Frame	Content			
		Viewing							
Broadcast era 1930s-70s	Broadcasting	TV set		Mass channels	Linear schedule	Professional programmes, ads, interstitials	State/licence fee Advertising	National/regional/ local broadcasters Regulated	Viewing
Cable/satellite era 1970s-90s	Broadcasting	TV set	Remote control	Mass and niche channels	Linear schedule	Professional programmes, ads, interstitials	State/licence fee	National/regional/ local broadcasters	Viewing
	Cable Satellite		VHS player Set-top box	Channel bundles	EPG		Advertising Subscription Transaction	Global conglomerates Deregulated	Surfing Buying
Digital era 1990s-2000s	Broadcasting	TV set	Remote control	Mass and niche channels	Linear schedule	Professional programmes, ads, interstitials	State/licence fee	National/regional/ local broadcasters	Viewing
	Cable Satellite Digital (terrestrial, satellite, cable)		VHS/DVD player Set-top box/ PVR	Channel bundles PPV	EPG Interfaces	Transmedia	Advertising Subscription Transaction	Global conglomerates Deregulated	Surfing Buying Playing
Internet era 2010s+	Digital (terrestrial, satellite, cable)	TV set	Remote control	Mass and niche channels	Linear schedule	Professional programmes, ads, interstitials	State/licence fee	National/regional/ local broadcasters	Viewing
	Broadband/4G/ wifi Cloud computing	Smart TV Desktop Laptop Tablet Smartphone	DVD player Set-top box/ PVR Digital media player Games console	Channel bundles PPV VOD P2P	Interfaces Algorithms	Transmedia Semi-professional Pro-amateur Amateur	Advertising Subscription Transaction	Global conglomerates Deregulated	Surfing Buying Playing Curating Sharing Uploading Downloading Liking Commenting Rating

Figur 12. TV's funktion i forskellige æra. Kilde: Johnson 2019: 8.

Johnson er kommet frem til en definition af online tv, som har fem forskellige kriterier. Det første er, at **online tv kan anses som et service**. I modsætning til video services på internettet er tv-service adskilt på den måde, at den indeholder tidligere udsendelsesformer; fra kabel/satellit og digital-tv, den konstruerer seer-oplevelsen, tilbyder adgang til redaktør valgt indhold og er et lukket netværk (Johnson 2019: 36). **Seerne af online tv-tjenester bliver serviceret** ved at have muligheden for at tilkendegive deres meninger eller engagere sig i forskellige sociale eller kulturelle aktiviteter. Meningstilkendegivelse kan enten være aktiv, ved at seerne kan interagere med redaktionen ved at skrive til dem eller simpelthen kun ved at tale tilbage til tv-et. Seerne i internettets æra har flere muligheder med at interagere med tv's indhold, ved at deltage direkte på tv, stemme i konkurrence/underholdningsprogrammer eller kommentere og dele indhold. Det centrale for online tv er konstruktionen af service er fokuseret på facilitering af visning af audiovisuelt indhold (Johnson 2019: 36-37). **Online tv tilbyder redaktionelle tjenester:** I

modsatning til f.eks. sociale medier som Youtube.com og Facebook er tv's indhold kontrolleret af redaktionelle tjenester og gennemarbejdet for at konstruere seernes oplevelse af forskellige udsendelser (Johnson 2019: 37). I forhold til sociale medier som Facebook eller Youtube.com der giver deres brugere frit rum til at skabe indhold, så **opererer online tv i lukkede netværk**. Online tv-udbydere anvender lukkede sider, der giver deres brugere kun begrænsede brugerfunktioner. De lukkede sider kan f.eks. personliggøres ved at lade brugere få personlige profiler, der giver dem adgang til at vurdere forskellige udsendelser eller lave afspilningslister. De lukkede online-tv-udbydere er nærmest kun for at give adgang til at se forskellige udsendelser (Johnson 2019: 37-38). Som navnet online hentyder, er **online-tv et internet forbundet service**. Tv-tjenester online kan tilbydes i app-form eller via hjemmesider, men mange tilbyder også online tv via deres egne Youtube-kanaler. Dermed er der en flydende grænse mellem online-tv og online video-tjenester. TV-netværk plejer jo at være lukkede. Derfor vælger nogle at anvende Youtube-kanaler som et yderligere tilbud for at kunne give mere adgang for alle interesserede. I det netværk vælger at anvende åbne fora, mister de deres kontrol over hvordan indholdet bliver håndteret. At have lukkede netværk gør det svært for f.eks. søgemaskiner som Google at få adgang til materialet. Derfor er Youtube-kanaler med til at gøre det nemmere ved søgning efter bestemte udsendelser (Johnson 2019: 38-39).

I internettets æra bliver der flere platforme i brug. F.eks. har Google tilbud om en integreret platform for forskellige aktiviteter, som: søgemaskine, landkort, dokument redigering/deling, video deling, musik og video streaming, e-mail, oversættelse, browser, smart mobiltelefoner og virtual reality (VR) (Johnson 2019: 40). Phil Simon, selvstændig ekspert i samarbejde og teknologi på arbejdspladsen, beskriver det som: "powerful ecosystem that quickly and easily scales, morphs, and incorporates new features...users, customers, vendors and partners" (Simon 2013: 22). Hvorimod Jean-Christophe Plantin fra London School of Economics and Political Science, har diskuteret at platforme har et karakteristikum, som forbinder heterogene systemer sammen (Plantin 2018: 295). Johnson kommer med en simplere forklaring: platforme kan forstås som fleksible infrastrukturer, der opererer som mellemlid (eng. intermediaries), gennem sammenlægning af en række tjenester for flere brugere (Johnson 2019: 41). Forskellen mellem online tv og platforme kan ses i skemaet nedenfor:

TABLE 2.2 Online TV vs platforms

Online TV	Platforms
Provides access to audiovisual content through internet-connected devices and infrastructure.	Provide networked ecosystems that include a range of different kinds of services and products (which can include online TV services).
Editorially selected content that is produced or licensed directly by the service.	Function as intermediaries and are designed to be extended and elaborated by third parties.
Closed services that provide editorial control over content and viewing experience.	Open or semi-closed services.
Designed to facilitate viewing experiences over other forms of activity.	Highly fluid and agile businesses that frequently experiment with new products and services.

Figur 13. Online TV vs. platforme. Kilde: Johnson 2019: 42.

Forskellen mellem online tv og platforme er at online tv giver adgang til audiovisuelt indhold via internetforbundne enheder og infrastrukturer. Indholdet i *online tv* er redaktionelt udvalgt, produceret og licenseret direkte fra udbyderen. Fremstillet til at lette seeroplevelsen, i forhold til andre former for aktiviteter. I *platforme* bliver der leveret netværksbaseret økosystemer, der tilbyder forskellige former for services og produkter. Platforme fungerer som brobyggere eller forlængelse udarbejdet af tredje parter, er åbne eller semi-lukkede services. Denne form for forretning eksperimenter med produkter og services og er meget flydende.

5.9 Opsummering af det teoretiske grundlag

Det teoretiske kapitel giver et overblik over de forskellige teorier som aspekter af mediebilledet i Grønland kan tage udgangspunkt i. Medieverdenen er en stor verden og i det internationale sammenhænge er Grønland et lille medieland med begrænsede ressourcer. Kulturimperialisme sammen med medieimperialisme har vist, at befolkningen i større og mindre grad oplever imperialisme i deres hverdagsliv.

Straubhaar og Johnson har i deres syn på verdens tv og fremtidens tv, været med til at belyse at KNR-TV er en verdens tv, dog med en række begrænsede ressourcer pga. den lave befolkningstal der er i Grønland. Teoretisk set i fremtidens tv, bliver det klart hvad der venter KNR-TV i teknologisk perspektiv.

Kritisk diskursanalyse (CDA) har været en gennemgående teoretisk tilgang i afhandlingen, i analyse af tekster, men også i besvarelserne af seerundersøgelser. Apropos seerundersøgelser, vises det at medieteorikere har udviklet metoden og teorien bag receptionsforskningen igennem tiden. I denne afhandling kan både CDA og forskellige tilgange til receptionsforskning mødes i analysen.

Seerundersøgelsesparadigmerne gør det klart at udviklingen af seerundersøgelser ikke kan adskilles i hvert paradigme, men udviklingen i paradigmer har beriget receptionsanalyserne af publikum.

Digitaliseringsdelen i mediearkiver er et nødvendigt foretagende i flere mediehuse og arkiver, i takt med at verden bliver mere digital. Alle de mulige forhindringer som bliver ytret i forskellige undersøgelser om digitalisering, er med til at skabe opmærksomhed over nødvendige tiltag på arkiver i Grønland. Det giver et belæg for videre arbejde, ud fra erfaringer i Norden og Afrika.

6. Artikelproduktionen

De artikler som blev skrevet under ph.d.-afhandlingen: Arkivskatte – kulturarv fra Grønland og om Grønland. Arktis: medier, reception, arkiver, formidlinger - vil følgende blive vedlagt.

Tre af artiklerne er publiceret, efter *peer review*;

- *Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021) (2021).*
- *Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata radioa ved opstarten af samtidigheds-tv (2023a).*
- *(Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie – en undersøgelse af KNR-TV's arkivforhold og brug af genudsendelser (2023b).*

En artikel er publiceret i en antologi *The Nordic Model of Digital Archiving* med The Routledge som udgivere, uden *peer review*.

- *Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s (2023c).*

6.1 Præsentation af artiklernes indhold

Her præsenteres en gennemgang af de fire artikler som er blevet udgivet i løbet af projektforløbet. Alle artikler handler om medier i Grønland, men belyser alle forskellige aspekter af medierne. Jeg vil præsentere artiklerne i den rækkefølge, som giver mest mening i forhold til mediehistorien i Grønland. Derfor vil jeg begynde med den artikel, som jeg skrev som nummer to, for den præsenterer tilblivelsen af samtidigheds-tv i Grønland; *Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv i Grønland* (Fleischer, 2023a). Derfra vil jeg bevæge mig til den første artikel jeg skrev; *Forestillinger om Hans Egede: fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier* (Fleischer, 2021), hvor indholdet i medierne ud fra et bestemt tema bliver omdrejningspunktet. De sidste to artiklers præsentation kommer i den rækkefølge som de er blevet udgivet i. De handler dels om mediearkivers forhold, indhold, og dels om hvad seerne synes om brugen af arkivmaterialer i hverdagens tv i det nationale public service-fjernsyn KNR-TV.

6.1.1 #1: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv. Antologien *Magt og autoritet i Grønland*, Syddansk Universitetsforlag 2023. (Peer reviewed).

Redaktørerne af antologien inviterede mig til at indsende en artikel i 2020, og skrivningen begyndte jeg på i 2021. Et ønske om at bidrage til tv-historien i Grønland blev omdrejningspunktet for artiklen.

Den er et indblik i tv-historien i Grønland, som bliver analyseret via magtbegreber og teorien om tv-imperialisme. Empirien er baseret på interviews af nøglepersoner fra public service-kanalens begyndelse primo 1980'erne (to personer som var medarbejdere i KNR siden før tv-ets begyndelse i KNR-TV), samt faglitteratur om emnet. Dertil er der arkivstudier i dokumenter som belyser tv-ets historie i Grønland. De interviews, som blev foretaget til artiklen, supplerer med uddybende svar til emner, som dokumenter og faglitteratur om tv-ets historie ikke kunne give svar på. Interviewene er lydoptagelser, som undertegnede foretog med en interview-guide og de forløb som en samtale mellem interviewpersonerne og interviewer, når samtalen førte os andets steds end det planlagte spørgsmål i interview-guiden. Følgende forskningsspørgsmål blev besvaret undervejs; Fik man inspiration fra Danmarks Radio? Var der i programproduktionen samarbejde mellem Danmarks Radio og KNR? Blev der udarbejdet samarbejdsaftaler? Hvis ja, havde begge parter fordele ved et

eventuelt samarbejde? Hvem havde magten og autoriteten i samarbejdet? Det nok så venlige samarbejde mellem de ansatte i KNR og DR i samtidigheds-tv's begyndelse i 1980-erne, har en bagvedliggende agenda i betænkninger, samarbejdsaftale og en økonomisk støtte fra de højere beliggende aktører i systemet.

6.1.2 #2: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021). Antologien Tro og samfund i Grønland. Aarhus Universitetsforlag, 2021. (Peer reviewed).

Artiklen blev til på en opfordring fra min ph.d.-vejleder Jette Rygaard. Hun kendte til en antologi, som jeg kunne bidrage til. Redaktørerne gav mig lov til at skrive min artikel, på trods af at fristen for indlevering af artikler var udløbet. Den blev skrevet mens der i Kommuneqarfik Sermersooq blev lagt planer for fejringen af Hans Egedes 300 års ankomst i 2020. En plan der gik i vasken, efter at en række oprørske kunstnere havde protesteret i en række forskellige kunstprojekter, som delte befolkningen i to lejre for og imod fejringen af Hans Egede.

I artiklen er der fokus på mediebilledet i Grønland igennem 50 år - med et særligt fokus på emnet Hans Egede. Historicisme og kritisk diskursanalyse danner rammen for analysen af avisartikler, digte, tv-programmer og opslag på sociale medier om diskussionen af den dansk-norske præst Hans Egede. Hans Egede bragte kristendommen til og indledte koloniseringen af Grønland i 1721, og derfor er han stadig en omdiskuteret person i dag. Artiklen kommer ind på et paradigmeskift i den diskussion, som er sket i løbet af de 50 år, der ligger forud for 300-årsjubilæet. Fra at være autoritetstro og stærke i troen blev kalaallit oprørske imod religionen og det politiske felt. På samme tid kan der læses en udvikling i medierne i Grønland, f.eks. fra et radiospil i 1971 til diskussioner i sociale medier i 2021. Grønlændernes stemme imod autoriteter og især i forholdet til Danmark bliver tydeliggjort i artiklen. Der kan læses eksempler som: Fejringen af Hans Egede 250 år efter hans ankomst, den djævelske Hans Egede, Hans Egede som fødselsdagsbarn, Hans Egedes monument med sit afskårne hoved og en træet Hans Egede, der trænger til at sidde ned.

6.1.3 #3: (Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie. En undersøgelse af KNR-TV's arkivforhold og brug af genudsendelser. Grønlandsk kultur og samfundsforskning 2021-22, 2023. (Peer reviewed).

Artiklen som udkom via Ilisimatusarfiks tidsskrift, skrev jeg i 2022 efter at have foretaget en spørgeskemaundersøgelse i februar 2022 og interviews i marts og april 2022. Her skulle jeg selv

komme med en problemformulering uden først at tilpasse min forskning til en bestemt antologi. Dette gav en stor frihed, men det også blev afhandlingens mest vanskelige proces.

I artiklen kan man læse om KNR-TV 's arkivforhold igennem tiden - fra at blive ramt af skimmelsvamp i en ældre bygning til at blive flyttet til en bygning, som efterfølgende blev ramt af vandskade. En historisk gennemgang i KNR-TV 's arkivforhold er introduktionen i artiklen. Derfra bevæger artiklen sig til en spørgeskemaundersøgelse med over 700 respondenter, der handlede om deres mediebrug med specielt fokus på KNR-TV, og den opfordrede også til en vurdering af KNR-TV 's programflade samt deres brug af genudsendelser. Seerne/forbrugerne af KNR-TV er ikke tilbageholdende med deres mening om public-service tv-kanalen. De tilkendegav bl.a., at de værdsætter kulturelle programmer og nyskabelser i KNR-TV 's programmer, men at de tager afstand fra manglen af materialer fra kystbyerne i Grønland, hvor nogle mente at tv-programmerne næsten udelukkende repræsenterede Nuuk-perspektiv. Seernes ytringer er et fingerpeg om, hvordan KNR-TV kunne organiseres, men der er et paradoks i økonomi og ledelse.

6.1.4 #4: Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s. Antologien *The Nordic Model of Digital Archiving*, 2023. Routledge. (Uden peer review).

Den fjerde og sidste artikel blev til på opfordring fra én af redaktørerne til antologien. Der blev givet en meget kort deadline til skrivningen af artikel i efteråret 2022, men jeg havde allerede empirien klar til analyse.

I lyset af at det i artiklen bliver fastslået, at lokal-tv foreninger spillede en rolle i tilblivelsen af samtidigheds-tv i Grønland, blev det et formål for mig at dykke dybere ned i lokal-tv-foreningers arkiver. Et mislykket forsøg på at tilgå Nuuk tv's (Nu: Nanoq Media) arkiver gav mig i stedet muligheden for at gennemføre et casestudie i TV-Aasiaat. Dette casestudie giver et indblik i de analoge filers tilstand i arkiver, for deres arkiv var blevet ramt af et mølproblem og opbevaringen af filerne var praktisk ikke tilpasset. De analoge arkivmaterialer blev gennemgået, og fundene i undersøgelsen tyder på, at de er i fare for at forsvinde, da de fleste materialer er nærmest uspillelige. I artiklen er der en kategorisering af de ældste arkivalier som blev samlet til casestudiet: video-filer fra årene 1992-1993. Digitaliseringsprocessen, som er godt i gang i national-tv KNR-TV, inkluderer ikke lokal-tv's arkiver. Grunden til dette er, at arkiveringsloven samt kulturarvsloven ikke indbefatter de private arkiver, som lokal-tv-foreninger bliver anset som. Grønlands nyere historie

som er dokumenteret via videofilm og andre analoge filer er i stor fare for at forsvinde, hvis Aasiaats lokale museum og lovgivende myndigheder ikke gør noget for at prioritere arkivalierne.

7. Artikelrækken

Dette kapitel indeholder de artikler som blev skrevet under ph. d. afhandlingens forløb: Arkivskatte – kulturarv fra Grønland og om Grønland. Arktis: medier, arkiver, formidlinger. Artiklerne inddrages så tæt på til originalerne som muligt i layout. Artiklerne bringes i fuld længde, med litteraturlister. Efter hver artikel vil der komme en lille errata afsnit samt udviklingen til nutiden, for den forudgående artikel når dette er relevant. Artiklernes rækkefølge starter med artikel #2 og #1 byttet, for jeg fandt det mest naturligt at bringe tilblivelsen af samtidigheds-tv først.

7.1 Artikel #2: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv

Aviaq Fleischer

I forbindelse med etableringen af det grønlandske nationale samtidigheds-tv Kalaallit Nunaata radioa & TV (KNR-TV), der begyndte at sende den 1. november 1982, blev der i den første udsendelse nævnt, at dette var kulminationen på 3 års forarbejde.² Allerede 14 år tidligere, i 1968, skrev det grønlandske tv-udvalg en rapport om de tekniske muligheder og økonomiske konsekvenser med henblik på oprettelsen af tv i Grønland.³ I betænkningen fra Det grønlandske TV-udvalg om grønlandsk tv fra 1975 står der:

Det grønlandske TV-udvalg, der fik stiftamtmand P.H. Lundsteen [1910-1988] som formand og landsrådsformand Lars Chemnitz [1925-2006] som næstformand, blev sammensat af 2 arbejdsgrupper, hver på 6 medlemmer, én i Godthåb med Chemnitz som formand og én i København med Lundsteen som formand.⁴

² KNR 1982.

³ Poulsen 1975 s. 121.

⁴ Betænkning nr. 736 1975 s. 12.

Arbejdsgruppen i København behandlede den tekniske, juridiske og økonomiske side af programproduktionen, og det er ikke specificeret, hvad arbejdsgruppen fra Nuuk skulle stå for. Videre angives det, at udvalget har modtaget ”meget betydelig bistand fra Danmarks Radio og Grønlands tekniske Organisation” (GTO).⁵

Med disse korte formuleringer der kick starter det Grønlandske TV-historie er det interessant at undersøge nærmere, hvordan forholdet og samarbejdet mellem Danmark og Grønland var i forbindelse med etableringen af public service-tv-stationen KNR. Undersøgelsen tager afsæt i blandt andet disse spørgsmål: Fik man inspiration fra Danmarks Radio? Var der i programproduktionen samarbejde mellem Danmarks Radio og KNR? Hvor meget bidrog Danmarks Radio med til etableringen af KNR? Blev der udarbejdet samarbejdsaftaler? Hvis ja, havde begge parter fordele ved en eventuel samarbejdsaftale? Og til sidst: Hvem havde magten og autoriteten i samarbejdet mellem Danmarks Radio eller KNR? Det helt store spørgsmål er hvem der havde magten i etableringen af den nationale public service-tv-station i Grønland?

Ud fra dokumentanalyser af arbejdet op til etableringen af samtidigheds-tv og interviews med de personer, som har arbejdet med tv i 1980’erne og eventuelt samarbejdet med Danmarks Radio, ønsker jeg at få et indblik i arbejdsgangene dengang, og hvordan de har ændret sig frem til nutiden i 2020’erne.

Medie- og kulturimperialisme & tv for inuit i Canada

1970’erne bød på udvikling inden for tv-teknologi i det meste af verden. I Grønland var man i planlægningsfasen med henblik på at etablere en national tv-station.

En ung mandlig inuk fra Canada der blev spurgt ind til tv’ets påvirkning i 1976 har svaret således: *”Funktionelt integrerer syntesen to kulturelle tilpasninger, der er lige så divergerende som begreberne. Og det moderne, supermaskuline billede vælges ikke kun på grund af dets medierede udbredelse, men fordi det, ligesom det virkelige ”inuk-koncept”, fungerer for at modvirke følelsen af tabte kræfter, nedsat værdi og frustration, som unge mænd føler i forhold til hurtigt skiftende kvindelige mål. Syntesen er en strategi for at stabilisere selvværd, konkurrere med euro-canadiske mænd og lindre spændingerne i forholdet mellem mand og kvinde og integrere sig i samfundet.”* Valaskakis 1976, 10-11.

⁵ Betænkning nr. 736 1975 s. 13.

Lorna Roth professor emerita i kommunikationsstudier ved Concordia Universitet i Montreal, Canada⁶ skrev i 2005 bogen: *Something new in the air – The story of First Peoples Television Broadcasting in Canada*. Her kan man blandt andet læse om, hvordan tv's introduktion i Canada påvirkede de inuit, som lever i den nordlige del af landet. Tv til inuit, dog med minimal repræsentation af inuit, var her blevet introduceret i starten af 1970'erne. Tv'et var ifølge Roth med til at ændre inuits økonomiske, demografiske, transportmæssige, religiøse, politiske og uddannelsesmæssige mønstre. Derudover har tv øget interaktionen mellem de oprindelige folk og ikke-oprindelige folk, og disse sidstnævnte har dermed påvirket og ændret de oprindelige folk radikalt både psykosocialt og kulturelt.

Der var i starten kun råd til at producere to fem-minutters programmer om ugen, som var direkte målrettet inuit. Derfor var påvirkningen af de udenlandske programmer på de oprindelige folks levevis og sprog så stor:

... ikke-engelsksprogede voksne var frustrerede over deres utilstrækkelighed over ikke at kunne forstå sproget i udsendelserne. Dog, ved at koncentrere sig om sammenstilling af billeder, var de i stand til at akkumulere nogle oplysninger om verden uden for deres velkendte område.⁷

På trods af sprogbarriererne var der også positive effekter af introduktionen af tv, nemlig at de unge på grund af den daglige påvirkning blev bedre til engelsk. På trods af startvanskeligheder blev det anbefalet, at de oprindelige folk skulle komme med input til udsendelserne og være med til at producere relevante kulturelle og sproglige programmer. Dette blev en vej til at reducere effekten af overvægten af de programmer, som kom fra Sydcanada.

I en undersøgelse af hvordan nyhederne og medieindholdet på tv bevæger sig mellem forskellige lande, har Terhi Rantanen i 2010 konstateret, at der er et internationalt flow af programmer fra industrisamfundene til udviklingslandene. Dette flow er en envejskommunikation og betegnes af Rantanen som medieimperialisme. Det internationale flow af tv-programmer skaber ulighed mellem Amerika og i mindre grad England på den ene side og andre lande på den anden, idet USA og England synes at være de lande, der dominerer eksporten af tv-programmer til resten af verden.

Denne konstatering bygger på en rapport, *Television traffic – a one-way street?* som udkom i 1974 og var udarbejdet for UNESCO af Kaarle Nordenstreng og Tapio Varis.

⁶ [Faculty \(concordia.ca\)](http://Faculty.concordia.ca) 01/09-21.

⁷ Roth 2005 s. 94.

Nordenstreng og Varis så på tv-strukturen i 50 lande for at undersøge, hvor mange af de pågældende landes tv-stationers udsendelser der var importeret i forhold til egenproduktioner. Selvom Nordenstreng og Varis ikke medtog tal fra Danmark, har de tal fra Danmarks nabolande: Island, Tyskland, Sverige, Norge og Finland. Nedenstående tal stammer fra en tabel, der viser, hvor meget landenes tv-stationer sender af henholdsvis egenproduktioner og importeret udsendelser i procent.

Country/Institution (W) = Data based on sample week(s) (A) = Annual figures
--

	Importeret	Egenproduktion	Total	Timer pr. år
Canada/CBC (W)	34	66	100	3850
United States/16 comm. (W)	1	99	100	104800
Finland (A)	40	60	100	3500
Iceland	67	33	100	1050
Norway (A)	39	61	100	2000
Sweden (A)	33	67	100	4350
Fed. Rep. Of Germany/ARD (A)	23	77	100	2500
Fed. Rep. Of Germany/ZDF (A)	30	70	100	2750

Kilde: Nordenstreng og Varis 1974 s 3-14.

Tabel 1. Udvalgte landes udsendelser i TV af henholdsvis egenproduktioner og importeret udsendelser i procent.

Ud fra tabellen kan man se, at tallene er meget ens for Norge og Sverige, som er Danmarks nærmeste nabolande. Derfor kan man antage, at tallene fra Skandinavien er sammenlignelige med fordelingen af udsendelser i Danmark, dog med forbehold. Vi kan formode, at Danmarks egenproduktion har ligget på omkring 60-70 % i midten af 1970'erne.

Som vi kan se af den første tv-oversigt fra KNR-tv, var det amerikanske og tyske produktioner sammen med danske tv-programmer, der lige fra starten havnede i grønlandsk tv, helt i overensstemmelse med teorien om kultur og medieimperialismen ifølge Rantanen.

KNR-TV

Lørdag den 13. nov.

16.00 Clarence og Angel
Amerikansk film fra 1980.
Clarence er flyttet fra det sorte syden til New York, hvor han for første gang kommer i skole. Det er dog ikke lykke, for han er 12 år og kan slet ikke følge med. Det kan til gengæld Angel i parallellklassen.
17.20 Så er der forfilm (s/h)
19.30 TV-avisen
19.50 Næste uges TV
20.20 Lørdagskanalen
En hel aften underholdning med musik, journalistik, satire, ønskehjørner, quiz og film —
20.20 Kanalen 1. del
ca. 21.40 Charlies piger.
Amerikansk krimiserie.
Ca. 22.30 Kanalen 2. del.
23.45 Søndagens program i TV

Søndag den 14. nov.

16.00 Silas
En tysk filmatisering af de tre første romaner i Cecil Bødgers spændende serie om den forældreløse dreng Silas.
16.50 Så er der forfilm
19.30 Nyt fra TV-foreningen
20.00 TV-avisen
20.15 Søndagens sport
20.55 Den gamle
»Fængselsloven«
Tysk kriminalserie med Siegfried Lowitz som kriminalkommissær Köster.
21.55 Nattens Engel
En dansk kortfilm fra 1981 om en digters vandring gennem det natlige København, hvor byen bliver drømmeagtig og truende.
22.30 Mandagens program i TV

Mandag den 15. nov.

16.30 Børneudsendelse
19.30 TV-avisen
20.02 Nyt fra TV-foreningen
20.15 TV-aktuel
Tysk efterår.
En reportage om tysk politik efter regeringsskiftet.
21.05 Den dag, ballonen revnede
En amerikansk TV-film i to dele.
Båret af 1920'ernes tro på fortsat økonomisk vækst spekulerede såvel småsparere som finansfolk dristigere, end der var basis for. Og en oktoberdag i 1929 revnede ballonen.
2. del sendes onsdag, den 17. november.
22.15 Tirsdagens program i TV.

Tirsdag den 16. nov.

16.30 Børneudsendelse
19.30 TV-avisen
20.02 Nyt fra TV-foreningen
20.15 Dallas
»Den nye fru Ewing«
Donna Culver bliver familiens nye fru Ewing, da hun gifter sig med Ray. Men ellers fortsætter den kolde krig mellem Jock og Miss Ellie.
21.05 Et stormagasin i Dallas
Dagen efter det sidste præsidentvalg i USA lavede produceren Jana Bovoka en rundvandring i det fashionable varehus, Neiman-Marcus i Dallas. Her dyrkes drømme og idealer skabt af bl.a. TV-serier som Dallas.

21.55 Himlens anden halvdel
Et univers fyldt med galakser.
Det andet program om moderne astronomi og udforskning af den sydlige stjernehimmel.
22.55 Onsdagens program i TV

Onsdag den 17. nov.

16.30 Børneudsendelse
19.30 TV-avisen
20.02 Nyt fra TV-foreningen
20.15 Fodboldlandskamp
Danmark-Luxemburg
21.20 Den dag, ballonen revnede
Amerikansk TV-film i to dele.
2. Uanset de ildevarslede signaler i den politiske udvikling, fortsætter spekulanterne deres dristige spil med uoverskuelige økonomiske konsekvenser.
22.35 Torsdagens program i TV

Torsdag den 18. nov.

16.30 Børneudsendelse
19.30 TV-avisen
20.02 Nyt fra TV-foreningen
20.15 Jeg kan klare mig selv
En vestysk TV-film fra 1981 om pigen Pauline, hvis mor er alkoholiker, Pauline forsøger at klare sig selv. Og det kan hun.
Men hun har svært ved at få lov af myndighederne.
20.40 Javel, hr. Minister
En række nye episoder i den engelske comedy-serie om en minister og hans embedsmænd.
21.25 30 års fængsel
Lev livet stærkt, betal prisen - ikke nogen filmtitel, men en tidligere langtidsfanges gentagne dagbogsnotater.
Mere end 30 år har han tilbragt i institutioner og fængsler.
22.15 Fredagens program i TV

Fredag den 19. nov.

16.30 Børneudsendelse
19.30 TV-avisen
20.02 Nyt fra TV-foreningen
20.15 Sheriffens skræk
En amerikansk western-farce med James Garner i hovedrollen som sælger sin sorte ven som slave for straks at befri ham igen, tage til næste by og sælge ham igen.
21.55 Cliff
20 år på toppen.
Et koncertafsnit og interviews med den engelske sanger Cliff Richard.
22.50 Lørdagens program i TV

Lørdag den 20. nov.

14.30 Sportslørdag
19.30 TV-avisen
19.50 Næste uges TV
20.10 Kanalen
En hel aften underholdning med musik, journalistik og satire.
20.20 Første del
Ca. 21.40 Charlies piger
Ca. 22.30 Anden del
23.45 Søndagens program i TV

arfiningornek 13. nov.

16.00 Clarence Angelilo
amerikaniut issiginnagagssiat
17.20 issiginnagagssiax
autdlarnersaut
19.30 TV-avise
19.50 sapatip akunerane tugdlerme
TV-körutigssat
20.20 Lørdagskanalen
20.20 kanalip ingmikörtua sujugdles
21.40 migssane Charlesip arnautai
amerikaniut pinerlugtulerssarsusiät
22.30 migssane kanalip
ingmikörtuisa äipät
23.45 sapatiugpat TV-körutigssat.

Sapaat 14. nov.

16.00 Silarsi
Cecil Bøder-ip nukappiarag angajoq-
qaagannitsoq pillugu atuakkaa pissa-
nganaqisq malillugu noorliit filmili-
aat.
16.50 Filmit siulequtaat
19.30 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.00 TV-aviisi
20.15 Utoqqaq
Parnaarussivimmit angellalaarag.
Noorliit pinerluttulersaarutaat Siegfried
Lowitz inuttaralugu pinerluttusaaliusut
pisortaatut Köster-itut.
21.55 Unnuap ingillia
Qallunaat 1981-mi filmilaat naatsoq,
taaliortup unnuami København-ip aq-
quersinigit ingerlaarneranit.
22.30 Ataasinngornermi TV-kut
aallakaatissat

Ataasinngornek 15. nov.

16.30 Meeqqanut aallakaatissineq
19.30 TV-aviisi
20.02 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.15 TV-Aktuel
Noorliit ukiaarsulernerat.
21.05 Ulloq taanna balloni qaarmat
Amerikaniut TV-koorusiaat marlun-
nik immikk. 1920-kunni aningaasars-
ornikut ineriartuinnarnissaq upperlu-
gu sipaartuaqqat aningaasaatiliisuili-
luanaarniartratilerput, pisinnaasat sin-
nerlugit. Oktuuparimili 1929-mi balloni
qaarpoq. imm. aappaa nov. 17-ni pi-
ngasunngornermi aallakaatinneqas-
saaq.
22.15 Marlunngornermi TV-kut
aallakaatissat

Marlunngornek 16. nov.

16.30 Meeqqanut aallakaatissineq
19.30 TV-aviisi
20.02 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.15 Dallas
Ewing-ip nuliartaava.
Donna Culver Raymut katikkami ila-
qutariinni Ewing-kunni nuliartaanngor-
poq.
21.05 Dallas-imi niuvertarfissuaq.
Kingullermik præsidenti-mut qinersine-
rup kingornagut aallakaatissasiortatog
Jana Bovoka Dallas-imi Neiman-Mar-
cus-p niuvertarfissuani aallakaatissasi-
ortog. tassani takoorlukkut usorisallu
pillersinnetartarput ilaatigut TV-mi aal-
lakaatissasiortatog Dallas malillugu.
21.55 Qilaap affaata aappaa.
Silaannarsuaq ulloriaqarippassualik.
Nunarssup affaani kujallermi ulloria-
siorneq nutaaliaasq atorlugu ulloria-
siorneq.
22.25 Pingasunngornermi TV-kut
aallakaatissat

Pingasunngornek 17. nov.

16.30 Meerartatsinnut
19.30 TV-aviisi
20.02 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.15 Arssaanneq
Danmarki-Luxemburg-ilu
21.20 Ulloq taanna balloni qaarmat
Amerikaniut TV-koorusiaat 2-nik
immikkootortalik.
2-at Naak naalakkersuinnikut ineriart-
tornermi aarlerinartunik tusagassaqara-
luartoq iluanaarnipiluttut soqutigisaar-
rukallutuinnaarput, aningasarsiorne-
kut ajunaarutaasorjussuarmik kingu-
neqartumik.
22.35 Sisamanngornermi TV-kut
aallakaatissat

Sisamanngornek 18. nov.

16.30 Meerartatsinnut
19.30 TV-aviisi
20.02 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.15 Imminut ikiorsinnaavunga
Noorliit kiliit 1981-mi TV-mut filmili-
aat niivarsiannguaq Pauline pillugu,
arnaa imerajuttuuvog, Pauline-li nam-
mineerluni ikioriarpoq. Imminullumi
ikiorsinnaalluni. Naalakkersuisunili a-
kuersaarnegarjussuarnani.
20.40 Aap, ministeri
Tuluit quiasaarusiaat ministeri atorfil-
taalu pillugit.
21.25 Ukiuni 30-ni parnaarussaaneq
Sakkortuumik inuugit, akilerlugulu —
filmimut taaguutigittinneqangillaq, ki-
sianili siornatigut sivisuumik parnaar-
russaasimasup ullorsiatui nangeqattaar-
simasut. ukiut 30-t sinnerlugit paaqqin-
nitarfinniulluni parnaarussivinniisi-
navaq.
22.15 Tallimannngornermi TV-kut
aallakaatissat

Tallimannngornek 19. nov.

16.30 Meerartatsinnut
19.30 TV-aviisi
20.02 TV-mi peqatigiiffimmit
nutaarsiaasat
20.15 Sheriffip amillaarisaa
Amerikaniut cowboy-nit quiasarusi-
aat James Garner inuttaani pingaarn-
saralugu, ikinngunni qernerormioq i-
nussiatut tunivaa ernilinnannuarli an-
guisillugu, illoqarfimmut tullermut aal-
larput tassani tuneqqippaa.
21.55 Cliff -
ukiuni 20-ni pikkorinnerpaasimasog
Tusarnaartitsinerit ilaat apersunerillu
tulummik erinarsortartumik Cliff Ric-
hard-mik.
22.50 Arfininngornermi TV-kut
aallakaatissat

Arfininngornek 20. nov.

14.30 Arfininngornermi timersorneq
19.30 TV-aviisi
19.50 Sap. ak. tullermi TV-kut
aallakaatissat
20.10 Kanalen
Unnuak naallugu aaliikkusuineq, nipi-
lersortut, avisiortut suliat ilaarutit-
liinerillu.
20.20 Immik, siulleq
21.40 miss. Charlie-p niivarsiatui
22.30 miss. immik. aappaa.
23.45 Sapaammii TV-kut
aallakaatissat

Fig. 1 En uges udsendelser i KNR-TV, 1982. Atuagagdliutit side 47, nr. 43 den 10/11-1982

Magtbegreber

Her i afsnittet vil jeg kort introducere nogle magtbegreber som vil understøtte min analyse senere hen i kapitlet. Søren Christensen og Poul Erik Daugaard Jensens bog: *Kontrol i det stille - om magt og ledelse*, fra 2008 diskuteres deri seks forskellige magtbegreber; 1. Direkte magt,

Direkte magt

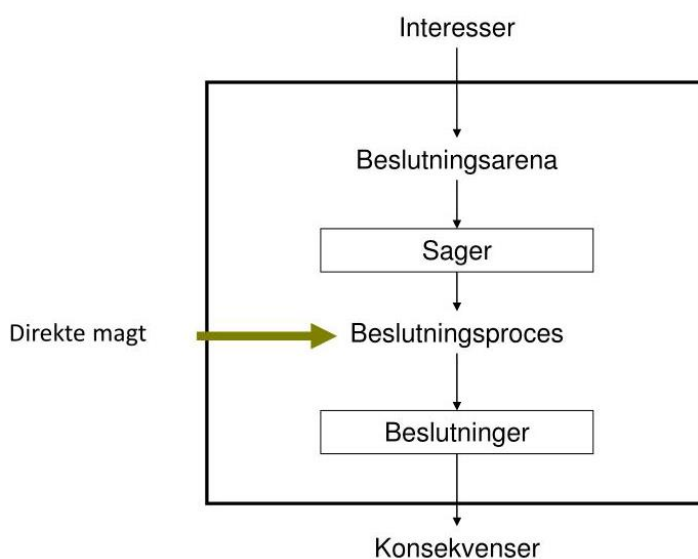

Fig. 2. Christensen & Daugaard Jensen side 28, 2008.

2. Indirekte magt, 3. Bevidsthedskontrollerende magt, 4. Magt i en "Garbage Can"-situation, 5. Institutionel magt og til sidst 6. Relationel magt. Jeg vil her alene uddybe deres betragtninger om direkte magt, som er velegnede til at analysere de beslutningsprocesser, jeg her vil se på. Figuren nedenfor viser 'Direkte magt' - magtens første dimension.

I figuren vises en akse der fører fra 'Interesser' helt til 'Konsekvenser' til sidst, derimellem er der 'Beslutningsarena', 'Sager', 'Beslutningsproces' og 'Beslutninger'. 'Beslutningsprocessen' forudsætter at man skal have forhandlet nogle bestemmelser i 'Beslutningsarenaen', der er f.eks. til møder hvor man forhandler nogle målsætninger. I beslutningsarenaen er der folk som agerer som beslutningstagere (Christensen & Daugaard Jensen 2008: 28-29). I forbindelse med 'Sager' behandles der emner, som man skal tage stilling til, og her formes sagerne, før man endelig kan beslutte sig for noget. En slags forhandling frem og tilbage mellem beslutningstagere. Den direkte magtudøvelse foregår i 'Beslutningsprocessen'. Denne

proces kan have start og sluttidspunkt. For Christensen & Daugaard Jensen er det vigtigt at understrege, at beslutningsprocessen er kun en model af virkeligheden. En magtudøvelse er sjældent synligt eller konkret og viser kun en afbildning af visse relationer mellem aktører i virkelighedens verden. Det kan være vanskeligt at afdække magtudøvelse på den direkte magtdimension, på grund af det ikke altid står klart hvilke interesser der er varetaget i beslutningsprocessen. Det er også vigtigt for at modellen for direkte magt kan anvendes at beslutningerne er så konkrete som muligt, at det ikke kan misfortolkes i udførelsesfasen efter beslutningerne (Christensen & Daugaard Jensen 2008: 29-36). Men dette magtbegreber vil KNR-tv's tilblivelse analyseres senere hen.

Det grønlandske tv-udvalgs betænkning fra 1975

Syv år før samtidigheds-tv begyndte, havde Det Grønlandske Tv-udvalg i 1975 afgivet den omtalte betænkning om tv i Grønland. Betænkningen er inddelt i 8 afsnit; I: Indledning, II: Baggrunden for nedsættelse af Det Grønlandske TV-udvalg, III: De nuværende forhold i Grønland, IV: Udvalgets principielle synspunkter, V: Særligt vedrørende de enkelte løsninger, VI: De økonomiske konsekvenser ved de enkelte løsninger, VII: De ophavsretslige problemer samt VIII: Forholdet til Danmarks Radio. Hvert afsnit havde underemner.⁸

Jeg skal nu fremhæve de vigtigste punkter. I indledningen bliver det påpeget, at betænkningen skal skabe en baggrund for den politiske beslutning om, hvorvidt tv skal indføres i Grønland, herunder behandling af de personale- og lokale problemer, der følger med fjernsynsvirksomhed.⁹ I kapitel II fremhæves det, at tv-udvalget på baggrund af betænkningen om de teknisk-økonomiske betingelser for indførelse af fjernsyn i Grønland har set på, hvordan tv i andre lande, og ikke mindst i udviklingsområder, har en høj prioritet i forhold til oplysningsarbejdet, og at det med den rette tilrettelæggelse kan få stor betydning for folkeoplysningsarbejdet i Grønland.¹⁰

Kapitlet om de daværende forhold i Grønland viser, hvordan mediebilledet så ud i starten af 1970'erne. Der var siden 3. maj 1958 etableret radiovirksomhed med Grønlands Radio.

⁸ Betænkning nr. 736 1975 s. 3-8.

⁹ Betænkning nr. 736 1975 s. 11.

¹⁰ Betænkning nr. 736 1975 s. 24.

Fig. 3 KNR's bygning på H. J. Rinksvej, 1967. Foto: I. O. Campsie. Arktisk Institut.

Den var en statsinstitution under Ministeriet for Grønland, senere fra 1. januar 1966 under Ministeriet for kulturelle anliggender. Alle udgifter blev afholdt af statskassen og udgjorde ifølge finansloven for 1975-76 10.100.000 kr.¹¹ Den største udgiftspost på 3.557.000 kr. var betalingen til GTO (Grønlands Tekniske Organisation) for drift og vedligeholdelse af anlægget. Desuden fremhævedes det, at Radiohuset i Nuuk var blevet for småt.¹²

Allerede i 1966 dannedes den første fjernsynsforening i Nuuk, "Godthåbs lukkede Telenet" (GLT). Den første ansøgning om at drive en tv-station, som kom fra Nuuks forsamlingshusforening, blev afvist af Grønlandsministeriet.¹³ Begrundelsen for afvisningen lød: *"I henhold til den gældende lovgivning kan foreningen ikke uden Post- og Telegrafvæsenets og Danmarks Radios og de ophavsretslige organisationers tilladelse oprette et sådant kabelanlæg og sende udsendelser fra dansk TV."*¹⁴ Men ikke desto mindre fik GLT i 1969 tilladelse til at oprette og drive et kabelnet, og herefter fulgte flere byer, så der i 1973 var 15 private tv-kabelnet i Grønland. Den 7. april 1974 blev der dannet en fællesforening for de grønlandske TV-foreninger.

¹¹ Betænkning nr. 736 1975 s. 27-28.

¹² Betænkning nr. 736 1975 s. 29.

¹³ Betænkning nr. 736 1975 s. 30-35.

¹⁴ Betænkning fra Udvalget vedr. Folkeoplysningen i Grønland, marts 1969 s. 27.

Heraf havde kun to, GLT og Arctic-tv fra Ilulissat, frem til 1975 egenproducerede fjernsynsprogrammer.¹⁵

Udvalgets principielle synspunkter i kapitel IV er interessante, fordi udvalget her lagde vægt på, at det grønlandske samfund befandt sig i en omstillingsproces med yderpunkterne i henholdsvis det gamle fangersamfund og det moderne industrisamfund, noget der også viste sig i kulturelle og politiske identitetskriser. At begynde at sende samtidigheds-tv ville betyde, at samfundet ville blive påvirket udefra, fordi programmerne primært ville komme fra Danmark. Dette, mente udvalget, var ikke i overensstemmelse med den retning, det grønlandske samfund bevægede sig, nemlig mod: "... bevarelsen af den grønlandske egenart, styrkelse af grønlandsk selvbestemmelse og reduktion af den danske indflydelse." Udvalget fandt også, at de udefrakommende programmer ville fremme internationaliseringen af samfundet.¹⁶

I betænkningen blev der fremlagt fem forskellige løsninger for, hvordan en tv-virksomhed kunne drives i Grønland. Den første løsning gik ud på at fortsætte tv-virksomheden uændret med kabelnet som løsning. Det næste forslag var det samme som det første, bare med den tilføjelse at tv-foreningerne fik lov til at drive deres virksomheder ved siden af statens eneret til at drive tv-virksomhed. Den løsning, som var mest tiltalende for samarbejdet mellem KNR og DR, var løsning nr. 3, som gik ud på, at staten fik eneret til at drive kabel-tv. Programansvaret skulle ligge ved KNR, og KNR skulle dels forsynes med programmer på bånd, dels have en egenproduktion, men KNR skulle også modtage programmer fra DR.

Visionen var, at programmerne fra DR skulle versioneres til grønlandsk så vidt, det var muligt. Med dette løsningsforslag var der også udarbejdet en programskitse for en 4-ugers periode, hvor der skulle være tre timers daglig sendetid, hvoraf 15 minutter skulle være egenproduktion. Produktionstiden for egenproduktion af et program på en time var sat til mellem 7 og 10 timer. Det forventedes, at egenproduktionerne skulle være grønlandsproget. Af importerede programmer skulle der auditivt versioneres på grønlandsk ved anvendelse af en dansk og en grønlandsk lydkanal eller ved undertekster. Løsningen ville kræve udvidelse på mindst 24 nye medarbejdere fordelt på ca. otte programansvarlige, ca. ni driftsteknikere, to serviceteknikere og ca. tre yderligere til de administrative opgaver. Tv-udvalget tvivlede på, at dette kunne opfyldes af hjemmehørende medarbejdere alene og gjorde det tydeligt, at der krævedes specialuddannelser, især af programmedarbejdere og teknikere.

¹⁵ Betænkning nr. 736 1975 s. 30-35.

¹⁶ Betænkning nr. 736 1975 s. 37.

Med oprettelsen af en tv-afdeling var det for tv-udvalget nødvendigt at udvide KNR's areal med yderligere ca. 550 m², som skulle indeholde et tv-studie, et indtalingsstudie, to tv-båndrum, kontrolrum, gennemsynsrum og værksted samt arkivplads og depoter. Løsning 4 var næsten det samme som løsning 3, bare med den tilføjelse, at programmerne skulle distribueres via radiokæden i Nuuk, og løsning 5 gik ud på at skabe en trådløs udsendelse, som krævede lokal drift af tv-sendere.¹⁷

De omfattende planer om at sende importerede programmer rejste rettighedsspørgsmålet, især i forhold til programmer fra Danmark og udlandet i øvrigt. DR havde alle fornødne rettigheder i forhold til deres produkter, men kunne ikke garantere det ved programmer, som var blevet importeret fra andre lande og vist på DR. KNR ville have brug for et samtykke fra DR eller fra andre tv-virksomheder. KNR's radioafdeling havde allerede indgået aftaler med en række rettighedshavere såsom Dansk forfatterforening, Danske Dramatikeres forbund, Koda, Nordisk Copyright Bureau, Dansk skuespillerforbund, Fællesrådet for udøvende kunstnere og Gramex. Det var på den baggrund tænkeligt, at tv-afdelingen ville kunne opnå lignende aftaler med rettighedshaverne. DR var indstillet på at være mellemlid mellem KNR og rettighedshavere. Det krævede, at der var fuld klarhed over, hvilke programmer der skulle videregives til KNR. Hvis KNR skulle skaffe programmer uden om DR, skulle KNR være i stand til selv at lave betalingsaftaler.¹⁸

Langt før KNR-tv var under planlægning bestod der et samarbejde mellem DR og KNR. I 1975 var der i Radiohuset i København oprettet et kontor med en udstationeret dobbeltsproget programsekretær og en kontomedarbejder.

¹⁷ Betænkning nr. 736 1975 s. 65-71.

¹⁸ Betænkning nr. 736 1975 s. 91-96.

Fig. 4. Erik Carlsen og Peter Frederik Rosing underskriver samarbejdsaftalen, august 1981. Fotograf ukendt. Atuagagdliutit/Grønlandsposten nr. 36, 2.9.1981.

På dette kontor udvalgte KNR de programmer, som var relevante for Grønland. På kontoret sørgede de for at overspille bånd og sende dem til KNR, men de lange forsendelsestider skabte problemer for aktualitetsprægede udsendelser. Ud over kontoret i Radiohuset havde KNR også en nyhedsjournalist, som lejede sig ind hos Ritzaus Bureau.¹⁹

Udvalget påpegede, at det personale, som skulle begynde med at arbejde i tv, især programpersonalet, men også det administrative og tekniske personale måtte være grønlandsksproget. Det ville derfor først være nødvendigt at uddanne grønlandske medarbejdere, hvis samarbejdet mellem DR og KNR skulle blive en realitet.

Når der skulle skaffes nyt teknisk udstyr til tv, kunne dette også ske via DR, mens teknisk personale på KNR skulle tage sig af tilsyn og vedligeholdelse af udstyret i den daglige drift. Udvalget slutter sin betænkning med at fastslå, at det uformelle samarbejde mellem DR og KNR ville være gavnligt for begge parter, hvis samarbejdet kunne formaliseres på en måde, hvor KNR ikke blev reduceret til en afdeling under DR, for det: "... synes bedst med tidens tanker om større grønlandsk selvbestemmelse, at Grønlands Radio bevares som en selvstændig grønlandsk institution."²⁰ Citatet tyder på, at det fra tv-udvalgets side fra starten var ønske om, at tv skulle drives selvstændigt i Grønland.

¹⁹ Betænkning nr. 736 1975 s. 97-98.

²⁰ Betænkning nr. 736 1975 s. 100-101.

Samarbejdsaftale mellem DR og KNR fra august 1981

I radiohuset i Nuuk blev der den 26. august 1981 ved en højtidelighed underskrevet en samarbejdsaftale mellem DR. For KNR underskrev Erik Carlsen, stedfortrædende generaldirektør, og radiofonichef Peter Frederik Rosing (1940-2011). Ved samme lejlighed blev navnet Grønlands Radio erstattet med Kalaallit Nunaata Radioa.²¹

Samarbejdsaftalen indeholder ni paragraffer og fem tillægsaftaler, og den bygger på to danske love om radio- og fjernsynsvirksomhed fra henholdsvis 1973 og 1978. I lov nr. 421 fra 1973 står der i § 13, at DR's daglige drift bortset fra den tekniske virksomhed ledes af en generaldirektør, udnævnt af ministeren for kulturelle anliggender efter indstilling fra Radiorådet.²² Da Hjemmestyret med hjemmestyreloven stod som den hovedansvarlige, blev en ny lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland vedtaget i november 1978. Samarbejdsaftalen bygger på § 4's bestemmelser; *"Grønlands Radio er en selvstændig offentlig institution, der ledes af en radiostyrelse."*²³

KNR og DR havde forud for aftalen om tv-delen haft et samarbejde på radioområdet, og tv-aftalen udbyggede blot dette samarbejde. Samarbejdet udmøntedes i, at der skulle udveksles nyheder, og DR ville stille radio- og tv-programmer til rådighed i den udstrækning, DR havde de nødvendige rettigheder dertil. På samme måde kunne DR sende udsendelser, som KNR havde rettighederne til. DR ville stille bemandede tekniske faciliteter til rådighed for optagelse og bearbejdning af KNR's københavnerredaktions udsendelser samt for overspilning af radio- og tv-programmer til forsendelse til Grønland. Disse overspilninger skulle så versioneres og tekstes efter nærmere aftale. DR bød KNR's medarbejdere velkomne til at deltage i DR-ansattes uddannelser og kurser og DR ville stå til rådighed med henblik på at udforme specielle kurser efter anmodning fra KNR.

²¹ AG nr. 02/09-1981.

²² Lov nr. 421 af 15. juni 1973.

²³ Lov nr. 583 29. november 1978.

Fig. 5 KNR medarbejderne Jørgen Chemnitz, Peter Frederik Rosing og Finn Lyng (generaldirektør for KNR 1974-79). Foto: Anne Bang, 1984. Grønlands Nationalmuseum.

Begge virksomheder ønskede at stille deres lokaler og inventar til rådighed for hinanden i tilfælde af, at medarbejderne befandt sig enten i København eller i Nuuk. I det hele taget ønskede man at dele viden med hinanden.²⁴

Tillægsaftalen indebar en række detaljerede aftaler om realiseringen af de ni paragraffer i begyndelsen af samarbejdsaftalen. DR stillede 7½ timers bemandede tekniske faciliteter om ugen til rådighed for KNR's journalist. Derudover ville DR overspille 25 timers radioudsendelser om ugen, og endelig ville DR opstille og betjene båndmaskiner til overspilning af DR's tv-udsendelser. Til overspilning af bånd skulle KNR årligt betale en gennemsnitlig årsløn for to tv-teknikere og dertil også afholde udgifterne til fragt af båndene. Hele ansvaret for uddannelses- og kursusdelen blev overdraget til DR, så personale ved KNR kunne deltage i tilrettelagte kurser i Danmark eller efter særlige ønsker fra KNR afholde kurser i Grønland. Hvis kurserne skulle vare mere end tre uger, ville KNR påtage sig det økonomiske ansvar for løn, diæt, ophold og rejser. Tillægsaftalen med hensyn til udsendelse af DR's tv-programmer betød, at DR først skulle have konfirmeret rettighederne hos ophavsmændenes organisation, og ud over det skulle DR og KNR sammen acceptere et eventuelt vederlags størrelse. KNR blev holdt ansvarlig for eventuelle andre udgifter i forbindelse med erhvervelse og udsendelse af DR's programmer i Grønland, og det samme gjaldt udgifter til eventuel versionering og tekstning på grønlandsk.²⁵

²⁴ AG nr. 02/09-1981.

²⁵ AG nr. 02/09-1981.

KNR-TV's første år

Før KNR-TV begyndte at sende landsdækkende tv, var det de lokale tv-foreninger, som sendte ofte ulovligt tappede udsendelser i deres by eller bygd. Med starten af samtidigheds-tv var den æra forbi, og KNR brugte det første år ca. 350.000 kr. på ophavsrettigheder til DR. En pulje på ca. 1500 bånd cirkulerede mellem København og Nuuk. Hjemmestyret havde nu eneret til at drive tv-virksomhed i Grønland.

Etableringen af KNR-tv havde kostet ca. 6.000.000 kroner, hvoraf 4.000.000 kr. var gået til teknisk udstyr. Danmarks Radios Fond havde stået for et lån til KNR. Beløbet blev på et senere tidspunkt suppleret med 2.000.000 kr. fra Hjemmestyret. De skulle finansiere ansættelse og uddannelse af personale.²⁶ ”Det er tydeligt, at Radiostyrelsens sammensætning og institutionens hele opbygning i alt væsentligt er skabt ud fra det organisatoriske forbillede DR.”²⁷

To måneder efter opstarten af samtidigheds-tv blev der ansat en dansk programredaktør, journalist Søren Bach fra DR. Hidtil havde man i tv-afdelingen kun haft en operatør, en servicetekniker og en kontorist ansat. Man ansatte Bach, fordi der ikke var nogen dobbeltsproget ansøger til stillingen. Først året efter, 1. februar 1983, blev den første dobbeltsprogede programmedarbejder, Per Berthelsen ansat. Derudover var der indtil slutningen af 1983 en journalistpraktikant, Anso Egede, på tv-afdelingen i et halvt år i forbindelse med hendes studie.²⁸ Pr. 1. august 1983 var tv-afdelingens personale således: seniortekniker Nathan Biilmann, teknikere; Karl Frederik Olsen, Niels Pavia Lynge og Johannes Bruhn Madsen. Alle teknikere havde regelmæssige kurser i Nuuk og København i tæt samarbejde med DR. I tv's første år har der ikke været personale til at varetage versionering eller tekstning på grønlandsk, men egenproducerede programmer, som var på grønlandsk, blev teksten og oversat af radiofonichef Peter Frederik Rosing og af Per Berthelsen til dansk.²⁹

I tv's første år blev der sendt 1820 timer, 1720 timer var hentet fra DR, mens resten var egenproduktion. Tre afdelinger i DR stod for de fleste udsendelser. Det var underholdningsafdelingen, børne- og ungdomsafdelingen samt aktualitetsprogrammer. Dernæst fulgte kultur-, teater- og sportsafdelingerne.³⁰ En dansker var sat til at udvælge de programmer, som skulle sendes i KNR, og, som han sagde: ”Jeg famler da også i blinde, fordi jeg kan have svært ved

²⁶ Nielsen og Kleivan 1984 s. 4-5.

²⁷ Nielsen og Kleivan 1984 s. 8.

²⁸ Nielsen og Kleivan 1984 s. 9.

²⁹ Nielsen og Kleivan 1984 s. 10.

³⁰ Nielsen og Kleivan 1984 s. 11.

at sætte mig i en grønlanders sted.”³¹ I forlængelse af det i betænkningen nævnte, at der skulle ske versionering eller tekstning af udenlandske programmer, noget der ikke blev efterlevet i tv’s første år, tilkendegav tolk Marianne Petersen sin mening om sagen: ”

Det er for dårligt, at KNR-TV ikke versionerer. Det er mit indtryk, at det, politikerne har koncentreret sig om, er det rent juridiske, og at man ligesom er flygtet fra det faktum, at seerne for en meget stor dels vedkommende er rent grønlandssprogede.³²

Denne sprogproblematik som blev negligeret af beslutningstagere, havde i de mange næste årtier konsekvenser for de lokale som kun kan forstå grønlandsk. Ifølge magtbegreber er det en direkte magtudøvelse at tilgodese de dansktalende seere ift. grønlandsktalende.

Versionerings- og tekstningsproblematikken havde også tekniske, økonomiske og personalemæssige årsager. Daværende Naalakkersuisoq for Kultur og Undervisning, Stephen Heilmann (1941-2019) udtalte:

Vi bør ikke spille penge på f.eks. at versionere en cowboy-film med John Wayne. Der sker nok i selve billederne til, at man kan forstå, hvad det drejer sig om. Det er kulturudsendelser, naturudsendelser og oplysende udsendelser, vi skal satse på.³³

Til den manglende versionering og grønlandske tekstning havde man oprettet programmet *Næste uges tv*, som svarer til det DR’s program af samme navn. I programmet præsenterede man de udsendelser, der skulle vises den følgende uge. *Næste uges tv* var registreret som egenproduktion for KNR-tv, og det blev til hele 30 udsendelser og 14 timer om året ud af de i alt 123 timers egenproduktion.

Der var delte meninger om, hvorvidt programmet kan betragtes som egentlig egenproduktion, da der udelukkende er tale om en formidling af DR’s programmer. At udsendelsen er dobbeltsproget kan synes som en overflødig service over for de danske seere, der i forvejen er tilgodeset i godt 95 % af sendetiden.³⁴

De længste udsendelser på grønlandsk var politik/debat programmer, og her blev det til i alt 37 timer på et år.

³¹ Nielsen og Kleivan 1984 s. 13.

³² Nielsen og Kleivan 1984 s. 14.

³³ Nielsen og Kleivan 1984 s. 16.

³⁴ Nielsen og Kleivan 1984 s. 25.

Pjecen *KNR-TV's første år*, som blev udgivet i 1984 og havde til formål at fungere som et oplæg til og indlæg i almen folkelig diskussion, sluttede med:

Til slut en lille anekdote: I 1958 rejste den nuværende konsulent for KNR i Danmarks Radio Svend Aage Kielmann [1919-2005] til Grønland for at starte den nye grønlandske radio op. Der var tale om pionerarbejde i stil med det, KNR-TV står midt i. Svend Aage Kielmann siger i 1984: ”Hvis jeg først skulle starte nu, ville jeg i højere grad fokusere på, hvad folk havde brug for. Vi var besjælet af det at skulle lave radio, men vi gjorde nok den fejl, at vi kopierede det danske sendemønster for meget.”³⁵

- altså en konstatering af, at man nok kun havde fokus på fx de tekniske, økonomiske og personalemæssige aspekter af radio uden tanke for, hvad selve indholdet af radioen skulle være. Dette havde konsekvenser for programfladen og gav nogle strukturelle problemer i de næste mange år, indtil 2013 hvor KNR-tv næsten udelukkende blev et grønlandssproget tv.³⁶

Folkene bag samtidigheds-tv i Grønland

I forbindelse med radioens 40-års jubilæum har Peter Frederik Rosing og Marianne Stenbæk udgivet en jubilæumsbog med interviews af de folk, som gennem årene har arbejdet med KNR. Bogen tages op her, selvom den i stil med alle andre jubilæumsudgivelser noget ukritisk fremstiller KNR's historie overvejende positivt. Alligevel betragter jeg den som en god kilde til forholdene gennem de første 40 år. Da jeg desuden heller ikke har mulighed for at stille kritiske spørgsmål, for mange af personerne ikke lever længere. Der er seks interviews, som har relevans for perioden omkring tv's begyndelse. Det drejer sig om interviews med Laurits Bindsløv (1916-1998) generaldirektør i DR 1976-85, Søren Bach, den første tv-redaktør på KNR, Niels Pavia Lynge, tv-tekniker, Nathan Biilmann, i 1998 chef for radio- og tv-teknik, Hans Jørgen Jensen (1931-2019), generaldirektør i DR 1986-95 og Vibeke Frank, KNR's konsulent i DR fra 1985.

Interviewet med Laurits Bindsløv har overskriften: *Manden bag KNR'DR'aftalen*.³⁷ Bindsløv fortæller her en lille anekdote om, hvordan han stiftede bekendtskab med Grønland for første gang;

I slutningen af 1962 eller begyndelsen af 1963 stod der en stor artikel om Grønland i Time/Life i Amerika, og der var i artiklen ikke et ord om, at Grønland var dansk. Det

³⁵ Nielsen og Kleivan 1984 s. 36.

³⁶ [Ny sendeflade i KNR TV | KNR](#) 02/03-22

³⁷ Rosing og Stenbæk 1998 s. 146.

blev man i Danmark og i Grønland lidt stødt over, for Grønland var jo ikke amerikansk. Derfor inviterede man 12 publicister fra store tidsskrifter og blade i Amerika på en grønlandstur. Samtidig skulle der sendes danske publicister med fra de store danske dagblade og en fra DR, som blev mig, samt et par stykker fra Udenrigsministeriet. Ideen var, at de amerikanske publicister skulle opleve Grønland, og at de skulle forstå, hvordan landet var tilknyttet Danmark.³⁸

Efter denne tur fik Bindsløv ideen om, hvad der var behov for i Grønland, så han fik fat i Verner Goldschmidt (1916-1982) og Guldborg Chemnitz (1919-2003), der sammen skrev en grundbog for DR om Grønlands udvikling. Efterfølgende blev der i 1965 produceret nogle studiekreds-radioudsendelser om Grønland. Deres formål var at skabe et grundlag for en debat om Grønland og om de problemer, der fandtes her. De optog tv-udsendelser i efteråret 1968 med Christian Kryger, efter at han havde været i Grønland. Om tv's begyndelse i KNR sagde han:

Jeg er klar over, at KNR's overtagelse af det landsdækkende TV i Grønland må have været noget kompliceret, og jeg fandt det rimeligt, at man i KNR kunne trække på DR's ekspertise på det tekniske og juridiske område. Det var jo en ønskeopgave for DR at få lov til at klare det.³⁹

Søren Bach fortæller om arbejdet op til tv's start: Der gik ti måneder med at bygge et tv-studie med dets teknik op, og den tekniske side blev først færdig dagen før første udsendelse. Bach pointerer, at det hos DR tog flere år at blive uddannet til tv-tekniker, men for det nye hold i KNR tog det kun ti måneder. I 1982 havde KNR-TV's hold ansvaret for at optage på 1000års dagen for Erik den Rødes ankomst til Grønland, herunder kongefamiliens besøg i Grønland. Bach roste den måde, de havde klaret opgaven: "Kamera og lyd og teknikerne bag kunne efter turen med kongefamilien være godt tilfredse med optagelserne. Og efter min mening også en smule stolte." Senere roser han personalet for, at de efter kun et års virke som tv-teknikere kunne assistere programfolk fra DR, USA og Canada.⁴⁰ TV-redaktøren slutter interviewet med at mindes, hvordan egenproduktionen var i begyndelsen: "Med det lille mandskab og de små økonomiske midler, der var til rådighed, blev hverdagen hurtig til kun at afvikle dagens udsendelser med det resultat, at der blev færre ressourcer til egenproduktion,"⁴¹ ud over at TV-foreningerne havde fået en daglig plads i sendetiden på ½ time. Endelig konstaterer Bach, at det dyre grønlandske transportsystem

³⁸ Rosing og Stenbæk 1998 s. 148.

³⁹ Rosing og Stenbæk 1998 s. 150.

⁴⁰ Rosing og Stenbæk 1998 s. 152-56.

⁴¹ Rosing og Stenbæk 1998 s. 155.

reducerede mulighederne for modtagelse af udsendelserne fra kysten, så der produceredes sjældent udsendelser, som kunne vises i hele Grønland.

Niels Pavia Lyngge begyndte sin teknikeruddannelse i 1976 som den ene af tre fra KNR, som på det tidspunkt havde ca. 40 medarbejdere. Han erindrer, at radiohuset allerede dengang var blevet for lille til at rumme alle medarbejdere. Under Lynges uddannelse varetog Arne Mortensen fra DR den teoretiske uddannelse, som foregik på DR's personalekursuscenter på Worsaaesvej i det indre København, og han var meget glad for undervisningen. KNR og DR havde aftalt, at teknikerelever fra Grønland nu skulle ligestilles med de danske elever. Tidligere havde de kun haft observatørstatus, så dermed var Lyngge sammen med tre andre blandt de første til at klare uddannelsen.

Forud for den første udsendelse af samtidigheds-tv på KNR i 1982 ankom Gorm Andersen fra DR og indførte teknikerne i tv-teknikkens teori. Da teknikerne allerede var begyndt at arbejde i KNR-tv's afdeling, fik de efter eget ønske et besøg hos DR, hvor de kunne følge med i deres produktion og andre sider af tv. Efterfølgende kom den tekniske koordinator fra DR Gunnar Skree og holdt et kursus, som, sagde Lyngge, også var en af grundene til, at KNR-TV fik så en god start.⁴²

I et interview fra den 19/08 2021 bekræfter Lyngge, at samarbejdet op til tv's begyndelse og ligeledes efter opstarten altid har været vellykket. DR var og er altid klar til kollegial sparring, erfaringsudveksling og gode samtaler om arbejdet. DR afholdt hvert år kurser i Nuuk med instruktører fra DR. Når KNR-medarbejdere kom til DR, var medarbejderne altid behjælpelige, og hver gang besøgte de grønlandske teknikere generaldirektøren. Men det gode samarbejde varede ikke ved, og det blev langsomt mindre godt, da DR's konkurrent TV-2 så dagens lys i 1988.⁴³ For Lyngge virkede det til, at DR begyndte at fokusere på konkurrencen med TV-2 og derfor havde færre kræfter til samarbejdet med KNR. Efter Lynges mening er DR stadig i dag villige til at give en hjælpende hånd, hvis KNR kontakter dem, og det er i første omgang folk fra DR, der vejleder KNR ved anskaffelse af nyt udstyr. Samarbejdets dalende intensitet er også begrundet med den naturlige udvikling, hvor KNR-TV er blevet mere og mere selvstændigt og efterhånden kun har brug for samarbejdet ved særlige lejligheder, og hvis DR selv kontaktede dem. Lyngge har altid følt, at DR har behandlet dem som fagligt ligestillede og nævnte udsendelsen *"Sange fra min egen"* fra 1987 som et af eksemplerne på, at de har ydet teknisk assistance til DR i forbindelse med Mogens Kildes

⁴² Rosing og Stenbæk 1998 s. 159-161.

⁴³ <https://omtv2.tv2.dk/fakta/historie/historiske-milepaele/> 27/08-21.

(1917-1988) optagelser i Nuuk og omegn. Med andre ord har begge parter haft gavn af samarbejdsaftalen mellem DR og KNR.

Nathan Biilmann blev færdiguddannet radio-tekniker i 1970 og overgik som tekniker til tv, da muligheden bød sig i forbindelse med planlægningen af tv's opstart. "Dengang deltog vi i diverse kurser. Dengang var DR's teknikere opdelt i a-, b-, og c-teknikere, og vi deltog i b-teknikerkurserne."⁴⁴ I en opklarende samtale med Lynege forklarer han, at a-teknikere var dem, som havde mindre beskæftigelse i forbindelse med optagelse, mens b-teknikere var dem, som mest optog ved studieoptagelser og ved direkte udsendelser. C-teknikere havde de større musikoptagelser. Ifølge Lynege var DR i 1980'erne berømt i hele Europa for deres public serviceydelser og bidrag til gode uddannelser, idet de studerende havde gode muligheder for teoretisk indlæring.

Da Biilmanns daværende kone skulle på uddannelse i Danmark, søgte Biilmann gennem KNR's konsulent i DR, Svend Aage Kielmann et job og fik arbejde på Østjyllands Radio i Århus fra 1975-1978. I forbindelse med sit arbejde kom han også til Bornholms Radio og til afdelingerne i Åbenrå, Holstebro og Ålborg, og han betegnede tiden i Danmark som en tid, hvor han fik en masse erfaring. Overgangen fra radio-teknik til tv-teknik skyldtes, at Biilmann var glad for fotografering, især for smalfilm. I Radiormiut bogen fra 1998 berettede Biilmann videre om sit samarbejde med DR i forbindelse med flere produktionsrejser på forskellige tidspunkter rundt om Grønland, blandet andet optagelser til *DR Derude* med Poul Thomsen i Sydgrønland, Nuuk, Uummannaq og Qaanaaq i 1987. Han mindes også en rejse til Nordøstgrønland i 1989 sammen med Steen Yssing fra DR og Finn L. Rosing og Peter Brandt fra KNR samt geologer, biologer, meteorologer fra Danmark og arkæologer fra Landsmuseet. Poul Thomsen kom igen i 1998 for at lave programmet "*En naturlig forklaring*."

Modtagelsen af bånd fra DR sluttede omkring 1990, da KNR blev i stand til at modtage programmer direkte via satellit.⁴⁵ I et interview med Biilmann fra den 18/08 2021 fortalte han, at KNR ikke viste alle de bånd, som DR sendte, men valgte hvad der skulle vises eller ikke vises. I tv's første år havde man rig mulighed for at rejse rundt og optage til udsendelser, og radiostyrelsen var medvirkende til dette. Vedrørende samarbejdet med DR husker Biilmann, at der var dygtige og berømte medarbejdere (unavngivne), som i KNR holdt kurser, som de ansatte havde

⁴⁴ Rosing og Stenbæk 1998 s. 169.

⁴⁵ Rosing og Stenbæk 1998 s. 170-173.

gavn af. Kurserne, som holdes i dag, behøver ikke være fra DR, men kan hentes fra andre virksomheder, og teknikeruddannelsen holdes nu i Viborg, men praktikken kan afholdes på KNR.

Hans Jørgen Jensen begyndte med at fortælle om DR's generaldirektører, som havde været medvirkende til at give en hjælpende hånd til KNR. Om sig selv sagde han:

Jeg selv kan ikke påtage mig nogen form for ære for udviklingen af KNR. Men i al den tid, jeg har været ansat i DR, har medarbejdere været meget optaget af forholdene i Grønland og fascineret af, hvad man kunne i KNR. De var indstillet på at hjælpe radiofolkene og senere tv-folkene i gang og følte, at de havde en særlig opgave dér.

Mit bidrag har været, at jeg ikke blokerede for tiltag i den retning”⁴⁶

Jensen fortsatte med at henvise til Vibeke Frank, der efter hans mening havde brændt for sagen KNR på samme måde som Svend Aage Kielmann.

Vibeke Frank, der var konsulent for KNR i DR fra 1985, havde været engageret i KNR siden udarbejdelsen af samarbejdsaftalen mellem DR og KNR i forbindelse med KNR-TV's opstart. Hun var med til at forhandle rettigheder over for kunstnerorganisationerne i Danmark, så KNR blev fuldt berettiget til at sende DR's programmer.⁴⁷ Da den mangeårige konsulent Svend Aage Kielmann skulle pensioneres i 1985, overtog hun posten efter ham.

Det blev jeg meget glad for, for jeg vidste, at der var andre i DR, der kunne tænke sig den rolle... noget usædvanlig i et samarbejde mellem 2 radiofonier, hvor man normalt ikke samarbejder igennem bestemte personer. Men her var samarbejdet så tæt og omfattende, at begge radiofonier har anset det passende at fortsætte konsulentordningen.⁴⁸

Forfatterne bag Radiormiut valgte i øvrigt at give afsnittet med Franks beskrivelser af samarbejdet mellem de to radiofonier titlen ”KNR har brugt DR som model.”⁴⁹

Kontrol i det stille, på trods af det, havde de to ligeværdige samarbejdspartnere et godt udgangspunkt i tilblivelsen af det grønlandske samtidigheds-tv. Sat i perspektiv er den direkte magt som blev etableret i samarbejdsaftalen, en begyndelse og afslutning efter 30 år af tv-ets begyndelse i 1982.

⁴⁶ Rosing og Stenbæk 1998 s. 193.

⁴⁷ Rosing og Stenbæk 1998 s. 196-197.

⁴⁸ Rosing og Stenbæk 1998 s. 197.

⁴⁹ Rosing og Stenbæk 1998 s. 197.

Diskussion

”Vennerne” fra DR og KNR havde fundet sammen om et fælles projekt. Det kan være historien om samtidigheds-tv’s oprettelse i Grønland kort fortalt. Begge stationer havde deres egne særinteresser i samarbejdet, nemlig udveksling af nyheder og andre programmer, samarbejde mellem medarbejdere via fx. produktion af tv-programmer, sådan som det skete i reportager fra 1000-års jubilæet for Erik den Rødes ankomst til Grønland i 1982, hvor kongehuset også besøgte Grønland, og i forbindelse med Mogens Kildes *Sange fra min egn* fra 1987, samt ved produktionsrejser til forskellige lokationer i Grønland for at producere *DR Derude* og *En Naturlig forklaring*. KNR har imod betaling af rettigheder frit kunnet modtage programmer fra DR og udlandet og sende de udsendelser, de selv udvalgte. Hvis man kigger på størrelsen af DR og KNR, er DR en stor virksomhed med adskillige tusinde ansatte, hvor KNR i 2021 kun har 90 ansatte. Magtmæssigt kunne DR derfor fortolkes som den, der var magtudøvende.⁵⁰ Dette er i dokumentanalyserne og interviews blevet afkræftet, da folk fra begge sider har fremstillet samarbejdet som ligeværdigt, som det er formuleret af Nielsen og Kleivan: ”Det er tydeligt, at Radiostyrelsens sammensætning og institutionens hele opbygning i alt væsentligt er skabt ud fra det organisatoriske forbillede DR.”⁵¹ Magtdemonstration fra Danmarks side kan også læses i forbindelse med Bindsløvs anekdote om, hvordan Danmark var blevet stødt over en artikel i Time/Life tilbage fra 1962, men denne artikel havde også været stødende for grønlændere af samme årsag nemlig, at der ikke i artiklen blev nævnt, at Grønland var knyttet til Danmark.

Fra aktørernes side som medarbejdere i DR og KNR’s side det venskabelige samarbejde igennem årene, selvfølgelig et startpunkt der blev affødt i betænkningen fra 1975, samarbejdsaftalen mellem DR og KNR samt den økonomiske støtte fra staten i etableringen af den nationale tv-station i Grønland. Denne kan betragtes som en kontrol i det stille, en direkte magtudøvelse mellem to landes interesser. Udvalgsmedlemmerne fra København og Nuuk, samt ledelsen i DR og KNR sammen med staten var dem som beslutningstagere der udøvede direkte magt i etableringen af tv’et i Grønland. Men den økonomiske støtte der blev givet fra DR til KNR kan også anses som direkte magt, der gav adgang til dansk kontrol i det stille. Denne kontrol har også forhindret samarbejde med canadiske aktører senere hen, med den begrundelse at teknikken ikke kunne samarbejde, pga. det grønlandske tv kørte på samme måde som DR havde teknik.

⁵⁰ [Page 9 | KNR, hentet 03/09-21.](#)

⁵¹ Nielsen og Kleivan 1984 s. 8.

Samtidigheds-tv's indtog kunne set fra seernes perspektiv opfattes som medie- og kulturimperialisme med henvisning til sendefladen, hvor egenproduktion fra KNR's side var minimal. Der er ligheder med effekten af introduktionen af tv i Canada i form af en radikal og psykosocial ændring af befolkningen, fordi den grønlandske befolkning var tvunget til at se på udenlandske programmer, der krævede andre sprogfærdigheder end grønlandsk.

I et interview med daværende tv-chef Kim Larsen fra 18. august 2021 fortalte han om en mediefestival med navnet Banff World Media festival.⁵² I forbindelse med møder med oprindelige folks tv-stationer tog han og nogle af festivaldeltagere initiativ til at se på mulighederne for at indlede et samarbejde med udveksling af programmer mellem oprindelige folks tv-stationer i hele verden. Repræsentanter for Australien, USA, Skotland, Canada og Grønland diskuterede, hvordan et sådant samarbejde kunne organiseres. Der kom frem her, at det vil være relevant at udbyde undervisning og kurser, som er lavet af oprindelige folks tv- og radioansatte, fordi stort set alle tv-chefer oplevede, at man ikke tog godt imod undervisning af undervisere fra de tidligere kolonier. Larsen og resten af mødedeltagerne fandt store potentialer i et samarbejde om programmer fra alle oprindelige folks tv-stationer og i at købe og sælge programmer af hinanden. Især var potentialet stort i forhold til træning og undervisning af medarbejdere, og de mente, at man kunne få et fantastisk samarbejde op at stå. Men det kræver, at man får sat sig ned og laver en samarbejdsorganisation à la Nordisk fil og TV-fond, så nogen skal afsætte ressource til dette. Man må sige, at den negative indstilling til indfødte folks tv-medarbejdere ikke har gjort sig gældende i forbindelse med samarbejdet mellem Grønland og Danmark omkring tilblivelsen af nationalt tv i Grønland.

Konklusion

I starten af dette kapitel stillede jeg spørgsmålet ang. hvem der havde, magten og autoriteten? I starten af Grønlands TV-historie havde DR en stor magt og langt hen ad vejen også autoritet som den der økonomiske og fagligt understøttede etableringen af samtidighedsfjernsyn. I dag forholder det sig anderledes – men KNR har stadig nogle af de samme strukturer og samarbejdsformer som den gang. Dette har haft konsekvenser bl.a. i forhold til udviklingen af TV tilpasset grønlandske forhold og især seernes hovedsprog grønlandsk. Mange af kilderne og informanterne jeg har interviewet til dette kapitel, har oplevet samarbejdet ligeværdigt – altså en balanceret magtbalance,

⁵² [Home - Banff World Media Festival 2021 \(playbackonline.ca\)](https://www.playbackonline.ca/home-banff-world-media-festival-2021) hentet 03/09-21

hvor udvekslingen og oplæringen har foregået i et stærkt fagligt og respektfuldt fællesskab. En pointe der kan drages af dette kunne være, at netop respekt, fælles fagsprog og generel faglighed kan være frugtbart for et ligeværdigt samarbejde. Samtidig giver beskrivelserne det indtryk, at alle (både i Grønland og Danmark) har syntes det var en meget spændende opgave, at starte en Tv-kanal i Grønland. Dette har også givet en masse energi til samarbejdet og få det hele til at lykkes – på den halve tid.

Fik man inspiration fra Danmarks Radio? Ja, DR blev brugt som det organisatoriske forbillede for KNR. Var der i programproduktionen samarbejde mellem Danmarks Radio og KNR? Ja, der blev i de tidlige år af nationalt tv i Grønland produceret flere programmer i et samarbejde mellem DR og KNR, hvor KNR for det meste bistod på det tekniske område. Hvor meget bidrog Danmarks Radio til etableringen af KNR? Danmark Radios Fond lånte ca. 6 mio. kroner til KNR ved etablering af tv-afdelingen. Derudover var DR også med til at uddanne teknikere, bistå som konsulenter og udarbejde en samarbejdsaftale. Ved samarbejdsaftalen havde begge parter fordele, simpelthen fordi det gav tv-stationer muligheden til at udveksle nyheder, samarbejde om uddannelser og kurser og stå til rådighed for hinanden.

Til sidst: Hvem havde magt og autoritet? Danmarks Radio eller KNR? Magten kan man sige var allestedsnærværende. DR hjalp KNR i gang, så KNR nu er en selvstændig arbejdsplads med hjemmehørende arbejdskraft og loyale medarbejdere, hvoraf nogle også har arbejdet før tv's oprettelse. Man er blevet mere uafhængig af programmer fra DR, for antallet af egenproducerede programmer vokser hele tiden, så den produktion, som er blevet skabt i løbet af næsten 40 år, kan jo vises igen.

Litteratur

AG (Atuagagdliutit/Grønlandsposten) nr. 36, 02/09-1981: Samarbejdsaftale mellem DR og KNR
Lov nr. 421 af 15. juni 1973

Lov nr. 583 29. november 1978

Christensen, Søren & Poul Erik Daugaard Jensen 2008: *Kontrol i det stille – Om magt og ledelse*. Samfundslitteratur, 3. oplag, 8. udgave (2019).

Nielsen, Ulla Hjorth & Birna Marianne Kleivan 1984: *KNR-TV's første år*. Nuuk.

Nordenstreng, Kaarle og Tapio Varis 1974: *Television traffic – a one-way street? A Survey and Analysis of the International Flow of Television Programme Material*. Reports and Papers on Mass Communication No. 70, UNESCO

Poulsen, Jørgen 1975: *Samfundsforhold og mediestruktur i Grønland*. Bind 2. Humlebæk.

Rantanen, Terhi 2010: Methodological Internationalism in Comparative Media Research. Flow studies in International Communication. I: *Communicating the nation – National topographies of Global Media Landscapes*. Nordicom.

Rosing, Peter Frederik og Marianne Stenbæk 1998: *Radiormiut*. Nuuk

Roth, Lorna 2005: *Something New in the Air: The Story of First Peoples Television in Canada*. Montreal.

Valaskakis, Gail 1976: "Media and Acculturation Patterns: Implications for Northern Native Communities." Upubliceret.

Betænkning 736: TV i Grønland. Betænkning afgivet af Det grønlandske TV-udvalg. 1975
København.

Betænkning fra Udvalget vedrørende Folkeoplysningen i Grønland. Marts 1969.

Webadresser:

<https://knr.gl/da/find-employee?page=8>

<https://www.concordia.ca/faculty/lorna-roth.html>

<https://banffmediafestival.playbackonline.ca/2021/>

<https://omtv2.tv2.dk/fakta/historie/historiske-milepaele/>

<https://knr.gl/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv>

7.1.1 Errata artikel # 2: Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv.

P. 91, linje 24: Der skulle stå: *et eventuelt samarbejde*. I stedet for: *en eventuel samarbejde*.

P. 103 linje 1: I billedtekst til figur 5 skulle der stå: KNR's generaldirektører over forskellige perioder samlet; Jørgen Chemnitz (1969-74), Peter Frederik Rosing (1980-1988) samt Finn Lynge (1974-79). I stedet for: KNR medarbejderne Jørgen Chemnitz, Peter Frederik Rosing og Finn Lynge (generaldirektør for KNR 1974-79).

P. 106, linje 3: Der mangler ", i starten af citatet.

7.2 Artikel #1: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021)

Af Aviaq Fleischer

Introduktion

Hans Egede og hans følge ankom med skibet Håbet til Kap Farvel en juni måned i 1721. Havet var fyldt med stori og der var tvivl om de nogensinde kunne komme i land. Under en storm om aftenen kom skibets kaptajn Berngt hen til Egede for at bede ham om tilladelse til at vende om til Bergen i Norge. Egede gav ikke tilladelse da han havde det sidste ord som rejseleder: ”*Skipper Berngt har du mon ikke læst om at stori forlader stranden efter midsommer? Vi kan ikke vende om, det vil være imod Guds meddelelse og jeg vil ikke modsige denne meddelelse*⁵³” (Hansen, 1971). Nogen tid efter da der kom åbning i stori sejlde de tættere på land og de kom til 64. breddegrad hvor de ville bosætte sig i området. 8 sømil fra land kunne de se Sermitsiaq og Kingittorsuaq (Hjortetakken). De mødte et hollandsk skib som de sendte breve fra og to personer byttede skib så de fik en hollandsk rejsende om bord som kendte stedet omkring Godthåb. Det første møde med landets befolkning var to kajakmænd på havet og Egede var ikke begejstret. Ingen kunne vide om han havde ønsket at møde europæere først eller om han havde forestillet de indfødte anderledes. Ifølge beretningen kom de til munden af Nuuk fjord til Imerissoq (senere: Illuerunnerit) tredje juli 1721 lige efter midnat en flot midsommernat og Egede navngav stedet Håbets Ø. Det var slutningen på en to måneders sejlads fra Norge til Grønland (ibid.).

En times historiefortælling om Egedes ankomst og rejse til Grønland blev for første gang udsendt få dage før man fejrede 250 årsdagen for Egedes ankomst, som radiospil (ibid.). Førnævnte fortælling er et lille udpluk fra radiospillet. Udsendelsen handler om Egedes forberedelse til rejsen og ankomsten til Håbets ø med levende radiospil med replikker, klassisk musik, vindens sus og salmesang. I dagens Grønland var fjernsyn endnu ikke blevet en hvermandseje og derfor var radio en stor kilde til oplysning og underholdning (ibid.).

⁵³ Egen oversættelse fra grønlandsk

Et forandret billede af Hans Egede?

En række udpluk fra forskellige medieprodukter med fremstilling af Hans Egede vil behandles i denne artikel med udgangspunkt i de sidste 50 år fra 1971 til 2021. Et blandet udpluk lige fra radiospil til tv-udsendelser, avisartikler, digte og sociale medier ville være primære data i denne undersøgelse. Målet med undersøgelsen er at besvare forskningsspørgsmålet om der i de sidste 50 år kan anes et paradigmeskift i de grønlandske mediers fremstillingen af Hans Egede.

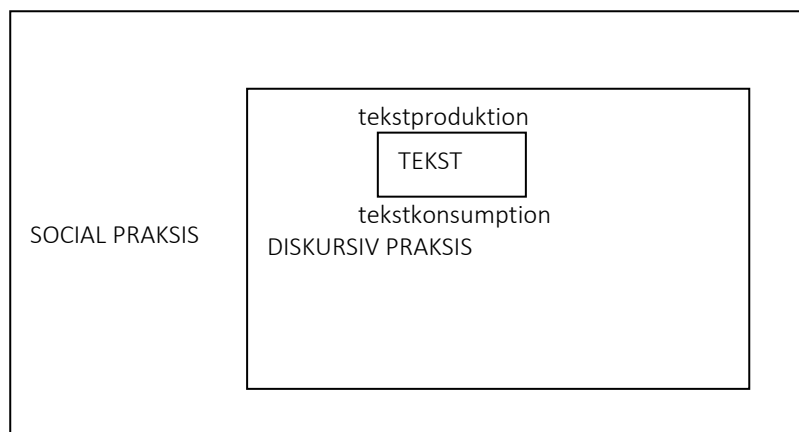
Metode/Teori: Historisme og kritisk diskursanalyse

Teorien New historicism (da.: historicisme) er relevant at tage udgangspunkt i ved sådan en analyse af tekster indeholdende historisk materiale. Udgangspunktet for historicismen er at al historie er subjektiv, i modsætning til den klassiske historiefortolkning som mente at være en objektiv videnskab (Bressler 2007: 214). Som postmodernister ved vi nu at al tekst er skrevet af forfattere og der er ingen neutral position hvorfra verden kan beskrives (Bjørst 2011). Det analytiske blik er situeret og personlige partiskhed kan påvirke fortolkninger af nutid og fortiden. Litterære kritikere også kaldet Culturel Poetics (da.: kulturpoetik), hævder at historien aldrig kan give et præcist billede af fortiden og dermed aldrig give en objektiv sandhed. Kulturpoetik bliver kaldet ny historikere i Amerika og betegnelsen historicisme anvendes her. Ny historikere angiver at historien er en af de mange diskurser eller måder at se og tænke over verdenen på. Ved at analysere tekster ny historisk kan man udlede indbyrdes forbundenhed i alle menneskelige aktiviteter, indrømme egne fordomme og give en mere komplet forståelse af en tekst (ibid.). Historicismen fik plads til en kulturel dialog i form af forholdet mellem historie og litteratur. I skønlitteraturen kan man finde megen historie og megen litteratur i historie. Analysemetoden historicisme blev udviklet videre i Amerika i 1970-80-erne og i 1983 med udgivelsen af tidsskiftet "*Representations*" fik metoden en platform. I selve udgivelsesåret 1983 i en af udgaverne af tidsskriftet skrev Jonathan Goldberg "*James I and the Politics of Literature*" hvor han pointerede at forskellige historiske era udvikler forskellige magtforestillinger/-tilstande (eng. modes of power) hvor hver epoke bliver set på ny en måde, ligesom modstridende koncepter af sandheder (Bressler 2007: 214-215). I selve dannelsen af historicisme har teoretikere fundet den litterære analysemetode nykritikken for mangelfuld og har derfor udviklet deres egen teori (ibid.). I nykritikken analyserer man litteraturen hvor man isolerer teksten alene, dvs. uden kontekst og gransker dens enkeltheder indtil man

fortolker en samlet mening ud af det. Man kigger ikke særligt på det historiske aspekt og fokuserer kun på om de mange dele af teksten til sidst går op i højere enhed i form af et budskab (Bressler 2007: 216). Det nykritikken ikke giver mulighed for, men som historicismen gør; er at få en historisk bevidsthed frem og erklære at historie og litteratur bør analyseres sammen (ibid.). Man placerer alle tekster i deres historiske kontekst hvor troen på at forskning og læren om forskellige samfund til sidst giver en mening, idet vi samtidigt lærer om os selv, vores egne vaner og vores egne overbevisninger (Bressler 2007: 218).

I indledningen fra radiospillet kan man lytte til ”*Det første møde med landets befolkning var to kajakmænd på havet og Egede var ikke begejstret. Ingen kunne vide om han havde ønsket at møde europæere først eller om han havde forestillet de indfødte anderledes*” (Hansen, 1971). Dette radiospil er en litteratur som tager udgangspunkt i historiefortolkning, så det er forfatterens egne tanker der udtrykkes i citatet ovenfor. Forfatterens egen partiskhed eller mangel på samme er tydelig, det undrer ham jo tilbage i 1971 hvad Hans Egede ville have følt på det tidspunkt hvor han møder inuit for første gang. Kulturmødet imellem inuit og folk fra syd (nordboer, hvalfanger herrnhuter, Hans Egede mv.) var et centralt tema i arkæologien og det der dengang blev kaldt eskimologi (i dag Arktiske Studier eller Inuit Studies).

I analyse af forskellige medietekster er det relevant at anvende diskursteori og det er en del af den historicistisk læsestrategi. Norman Fairclough (f. 1941) har udviklet en tredimensionel model for kritisk diskursanalyse, som figuren herunder viser. Figuren viser at en tekst altid produceres af en forfatter og konsumeres af andre, dvs. modtagere – dette kaldes diskursiv praksis. Alt dette foregår i en større sammenhæng i en social praksis, hvor tekst, diskursiv og social praksis hænger uløseligt sammen:

Figur 1: Faircloughs tredimensionelle model for kritisk diskursanalyse⁵⁴

⁵⁴ (Jørgensen og Phillips 1999: 81)

Begrebet *diskurs* anvender Fairclough på to forskellige måder: 1. Navneordet *diskurs* definerer han som *sprogbrug som social praksis*, dvs. diskurs der er konstituerende og konstitueret og 2. Navneordet *diskurs* som *en måde at tale på, der giver betydning til oplevelser ud fra et bestemt perspektiv*, en bestemt diskurs der kan adskilles fra andre diskurser; f.eks. en feministisk diskurs, en marxistisk diskurs eller en historisk diskurs.⁵⁵ I analyse af diskurser skal man være opmærksom på to dimensioner: 1. *den kommunikative begivenhed* – et tilfælde af sprogbrug – som eksempelvis tekster som: avisartikler, radioudsendelser, musik, taler etc. 2. *diskursordnen* (*‘order of discourse’*) – indbegrebet af de *diskurstyper* som anvendes i en social institution eller et socialt domæne. Diskurserne og genrerne der tilsammen producerer en tekst, har en bestemt lingvistisk opbygning, der former produktion og konsumtion af teksten. Derfor skal en kommunikativ begivenhedsanalyse indebære følgende: Den diskursive praksis’ niveau: diskurser og genrer som artikuleres i produktionen og konsumtionen af teksten. Tekst niveauet kan analyseres via den lingvistiske opbygning. Den sociale praksis’ niveau: hvilke konsekvenser der er for den bredere sociale praksis, for overvejelser omkring hvorvidt den diskursive praksis reproducerer eller omstrukturerer den eksisterende diskursorden (Jørgensen og Phillips 1999: 82). Den bredere sociale praksis gennem dens forhold til diskursordnen, former og formes af den kommunikative begivenhed (Jørgensen og Phillips 1999: 83). For eksempel når en journalist trækker på en diskurs, der sædvanligvis bruges i medierne, er han eller hun med til at reproducere mediesystemet. Når man i kommunikationen anvender diskurs og genrer som ressourcer styres de af diskursordnen, fordi diskursordnen udgør de ressourcer, som er til rådighed. På grund af dette lægger diskursordnen begrænsninger på, hvad man kan ytre sig om. Men ved at trække på diskurser og genrer på nye måder eller tage fra andre diskursordner, er der mulighed for at ændre diskursordnen via sprogbruget (Jørgensen og Phillips 1999: 83). I denne artikel skal diskursive fremstillinger af Hans Egede analyseres i forskellige medietekster.

Avisreportage af 250-års jubilæet for Hans Egedes ankomst

Op til datoen 03/07-1971 hvor skibet Håbets ankomst til Imerissoq (Håbets Ø) ville være 250-års siden, var jubilæet et hot emne i de trykte medier. I avisen Atuagagdliutit (AG) var der to efterfølgende forsider med billeder der har relation til Hans Egede. Den første forside udkom 24/06-

⁵⁵ (Fairclough 1993: 138; genoptrykt i Fairclough 1995a: 135 i Jørgensen og Phillips 1999: 79)

71 og er et billede med Egede statuen i Nuuks gamle bydel der ligesom kigger på det gamle og det nye Nuuk med kolonihuse og nye blokke i billedets midte. I billedteksten fokuserer man på dagens Nuuk, hvor man pointerer at Nuuk blev grundlagt i 1728 da Egede flyttede til Godthåb fra ”Haabets Oe” og at byen nu havde 8000 indbyggere. Hans Egedes hus var nu blevet bolig for landsrådsformanden (AG, 24/06-71). Billedets fokus på det nye og gamle Nuuk er et tegn på at avisens redaktører viser et nutidigt samfund, hvordan samfundet har udviklet sig siden Hans Egedes ankomst og det stadig udvikler sig, f. eks er der mange kraner i billedets midte.

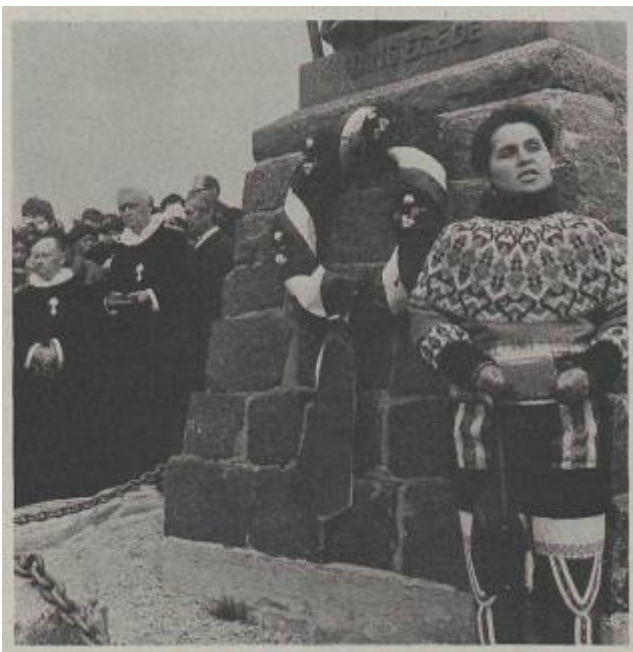
Atuagagdiutits forsidebillede den 24/06-1971

Dengang udkom AG hvert 14. dag, avisens redaktør var Jørgen Fleischer. Fleischer er født i Ikerasak ved Uummannaq i 1924 og blev journalist i 1957. Han blev chefredaktør for AG i 1962 som 38-årig, hvor han sad i 25 år indtil 1987. Men indtil han døde i 2012, var han en aktiv skribent for avisen Sermitsiaq og havde sin egen klumme. Nekrologen for Fleischer fra Sermitsiaq havde overskriften: ”*Han turde kritisere og betalte prisen*” og det hentyder til at Fleischer var skarp i sine meninger, selvom det til tider ikke var velset af især politikere (Krarup, Poul, Sermitsiaq nr. 27 2012).

Forsiden i AG den 08/03-71 havde overskriften: *Mindedagen for Hans Egede*. Forsiden har to billeder; den ene med andagt på Håbets Ø ved ruinerne af Hans Egedes første hus. Det andet billede er med formanden for menighedsrepræsentationen i Nuuk, fru Gudrun Chemnitz der holdt tale ved kransenedlæggelse ved Hans Egedes statue.

Atuagagdliutits forsidebillede nr. 1 den 08/07-1971

Atuagagdliutits forsidebillede nr. 2 den 08/07-1971

I avisen fra den 24/06-71 er der 4 artikler der handler om Egede, lederen: *250 år er gået* (Jørgen Fleischer), *Hans Egede-festen* (AG), *Hans Egede og Østerbygden* (Ove Bak) samt *Hans Egedes arv* (Kr. Lynge). I lederen *250 år er gået* er der fokus på kolonihistorien, følgende citat er bemærkelsesværdig: *"På mange områder er der grund til at glæde sig over og sige tak for de 250 år, der er gået. Den danske kolonisation betegnedes som mønsterværdig. Udviklingen var gået stille og rolig de første mange år. Der har ikke været blodige fejder mellem kolonister og den indfødte befolkning, som det var tilfældet i andre kolonier. Der har heller ikke været anledning til det. Grønlænderne passede sig selv. De så op til de alfaderlige danske autoriteter, som man altid kan henvende sig til, når man havde hjælp behov. Der herskede et gensidigt tillidsforhold. Konkurrence*

indbyrdes var der ikke tale om. Livet gik sin vante gang, og alt var såre godt.” (Fleischer, 24/06-71, s. 2). Citatet tyder på accept over for koloniseringen af Grønland og er en af de to dominerende grundfortællinger om Hans Egedes og kolonisationens betydning: Den gode milde kolonisator af Grønland, hvor man søgte at værne og beskytte den indfødte befolkning og den modsatte at selv en nok så følsom kolonisation er kolonisation og derfor af det onde (Thisted, 2015:107). Videre i lederen skrives der om at siden 1950-erne er Grønlands udvikling gået meget hurtigere, hvor man byggede nye huse, næsten fik udryddet tuberkulose, nedsatte børnedødeligheden ligesom levealderen var blevet højere. Der pointeredes også at i takt med den hurtige udvikling var grønlænderne i åndeligt forfald: *”Det grønlandske folk har aldrig åndeligt været så langt nede. Sjælen er bare ikke tom, men også rådden. Apati kendetegner den ældre generation, ungdommen er besjælet af ødelæggelsestrang.*” (ibid.) Sidst i lederen opfordres der til at grønlænderne skaber balance i det ydre og indre udvikling og at de må have det afgørende ord og initiativ i fremtiden. Den lingvistiske opbygning i lederen er modsætningsfyldt, AG’s redaktør Jørgen Fleischer viste sin egen fortolkning af kolonihistorien og efter hans mening er der både fordele og ulempe ved koloniseringen; fordi han sammenligner kolonihistorien med andre landes kolonier som efter sigende er foregået mere voldsommere: *”Der har ikke været blodige fejder mellem kolonister og den indfødte befolkning, som det var tilfældet i andre kolonier.*” (Fleischer, 24/06-71, s. 2.). Lederen præges imidlertid stadigvæk af datidens samfundsstatus, hvor det siges at grønlænderne fx er i åndeligt forfald. Fleischer anvender historierne til at reflektere over samfundets status i 1971 i forbindelse med fejring af Hans Egedes ankomst til Grønland. Han er med til at reproducere mediasystemet med de ressourcer der styres af diskursordenen og det er op til den sociale praksis hvorvidt den eksisterende diskursorden burde omstruktureres. De opmærksomme læsere ville være ramt af *”Apati kendetegner den ældre generation, ungdommen er besjælet af ødelæggelsestrang.*” (ibid.).

Den sidste artikel i AG *Hans Egedes arv* har den samme diskursorden som lederen; dvs. *”Evangeliet er den arv, som Hans Egede gav det grønlandske folk, og derfor vil vi et øjeblik lade alle samfundsmæssige og politiske problemer ligge og samle vore tanker om det, der er hovedsagen ved denne fest”.* (Lynge, 24/06-71, s. 24) Artiklen slutter med at Egede virkeliggjorde en national grønlandsk kirke og det er op til menigheden at bygge videre på det. Her er det tydeligt at man lægger vægt på det religiøse aspekt af Hans Egede og det var også tidstypisk i 1970-ernes Grønland. Emeritus lektor ph. d. Karen Langgård har i sin artikel med titlen: *Kristendommen i de grønlandske aviser fra 1861 og ind i det 20. århundrede* fra 2018 skrevet: *”Samfundet er basalt et sekulariseret*

samfund i den forstand, at Gud og Bibelen langt fra bliver indblandet i alt hver gang. Men kristendommen bliver der ikke sat spørgsmålstegn ved dengang” (Langgård 2018: 168). Selvom det Langgård har taget udgangspunkt i, nemlig aviser op mod 1920-erne er noget ældre end 1970-erne er meget af det stadig gældende for de ældre generationer der levede i 1970-ernes Grønland.

I avisen fra 08/07-71 er der fire artikler der handler om Hans Egede: *Mindedagen for Hans Egede* (Jørgen Fleischer), *Hans Egede-kirkens indvielse* (AG), *Mindesmærker for Hans Egede-familien* (Otto Sandgreen) samt *Hans Egede-dagen* (AG). Tre af artiklerne præsenterer læserne for hvad der skete i jubilæumsdagene; at der var taler, fester, andagt, kirke-indvielse, historisk optrin i Kolonihavnen der viser et skib magen til Håbet komme i land, fyrværkeri, fodboldkamp o. l. (AG, 08/07-71). Artiklen der er skrevet af Otto Sandgreen med overskriften: *Mindesmærker for Hans Egede-familien* er værd at bemærke, fordi her fortælles der at der er adskillige mindesmærker efter Egede familien, f. eks. kirker og skibe der er opkaldt efter dem. Sidst i artiklen er der fokus på børnehjemmet ”Gertrud Rasks minde”, hvor børnehjemmet fremstilles som et sted der har brug for social og økonomisk hjælp. Sandgreen adresserer menighedsmedlemmerne til at tage et socialt ansvar, så børnene kan få den rette hjælp som de måtte have brug for. Desuden skriver han at en indsamling af penge i menigheden i løbet af én sommerdag kan være den rette støtte for stedet (Sandgreen, 08/07-71, s. 23). I datidens ånd sætter Sandgreen ikke spørgsmålstegn ved mindesmærkerne men anvender dem til fordel for et positivt formål. En delkonklusion for 1970-ernes mediefremstilling af Hans Egede hvor han anes som en positiv figur i den dominerende diskurs, fordi der i social praksis stadig er autoritetstro over for den forhenværende kolonimagt Danmark. Diskursen om Hans Egede som et positivt bidrag til Grønlands udvikling var dominerende på daværende tidspunkt. Den næste fremstilling af Hans Egede i denne artikel springer 10 år frem til 1980-erne.

Djævelsk Hans Egede

I en udgivelse af forskellige musikbands med navnet Ataatsimut 2, fra 1984-85 er der rockmusikere fra Qeqertarsuaq som direkte omtaler Hans Egede. Rockmusikerne Unneraarsuit har tre sange med i kassetteudgivelsen fra Ulo ud af i alt 12 sange. Den ene af musiknumrene hedder *Toornaarsuk* (hjælpeånd) og har 5 vers. Toornaarsuk er en mytisk figur fra det prækoloniale samfund og er ”*Hjælpeånd...i de tidligste vestgrønlandske kilder som den eneste ånd,..Toornaarsuk...var blevet identificeret af de første missionærer som djævelen, forårsaget*

misforståelse som siden i de akademiske kredse har været diskuteret i århundreder.” (Sonne, 2017: 292). Sangen begynder med én der råber *Toornaarsuk* og efterfølgende begynder han at synge en lovprisning af *Toornaarsuk*, hvordan *Toornaarsuk* har været den mest magtfulde før i tiden. I næste vers bliver Egede direkte omtalt, at han pludselig kom til menneskenes land i 1721 og, bragte bibelen med sig der indeholder djævel og hvordan *Toornaarsuk* blev tilsidesat og følgende blev en negativ figur. Efterfølgende vers handler om at *Toornaarsuk* var blevet reduceret til et skældsord, fordi folk var blevet tilhængere af kristendommen. De sidste to vers ligner næsten ordret hinanden, på nær et eneste ord i den grønlandske sang som i den danske oversættelse ændrer den ene verslinje. Næstsidste vers begynder med at afgøre at *Toornaarsuk* var menneskernes mødepunkt hvor de havde lagt *Toornaarsuk* for had og som derefter blev anset for en farlig ånd fordi Gud fader i himmelen havde overtaget pladsen for hans tilhængere. I det sidste vers er den ene ændring at menneskene var vendt væk fra *Toornaarsuk* med had. Digtets udsagn er at Hans Egede har været med til at udrydde det gamle inuits levemåde med hjælpeånder og ud fra de sidste to vers kan man med ordene: *Toornaarsuk du er, menneskenes mødepunkt* tyde at der er et ønske om at vende tilbage til den gamle levevis pga. det synges som om det var i nutid. Musikgruppen mindes fortiden og samtidig kæmper for national frigørelse, som Franz Fanon (1925-61) skrev i sin postkolonialistiske bog *Fordømte her på jorden* fra 1968. Sangen er med til at fortolke en legende, nemlig *Toornaarsuk* hvor betydningen af figuren er vendt 180 grader i forbindelse med Hans Egedes mission. Desuden kæmper man imod kolonialisterne, her i form af Hans Egede som bragte den lutherske tro til Grønland. Idet kan man se den dominerende anti-imperialistiske diskurs hvor den diskursive og sociale praksis gør Hans Egede til djævelen. Den diskurs som også er dominerende i nutidens antikoloniale-debatter.

Toornaarsuk (hjælpeånd)

1. Du har været magtfuld og æret

Af alle mennesker
Du var den mest magtfulde
Af alle ånder
Dem der ville være åndemanere
Så dig som forbillede
Og lærte dig at kende

Ajjaa ajjaajjahee
Jarraa ajjaajjahee
Ajjaa ajjaajjahee

3. Således behandlede

Folk kristendommen
Og kaldte det for en levemåde
Toornaarsuk du er reduceret til
Et skældsord

5. Toornaarsuk du er

Menneskernes mødepunkt
De har vendt sig væk fra dig med had
Toornaarsuk du er mislykket
Gud vor herre den almægtige fra himmelen
Har overtaget dine tilhængere
Ajjaa..

2. I 1721 kom han til menneskenes land

Han pludselig ankom, Egede
Han bragte bibelen med sig
Indeholdende djævel
Djævel kløft¹ Egede
Ikke velmenende
Kaldte han Toornaarsuk for ondt

Ajjaa...
Instrumental
Ajjaa...

4. Toornaarsuk du er

Menneskernes mødepunkt
De har efterladt dig ved had
Toornaarsuk du er mislykket
Gud fader i himmelen
Har overtaget dine tilhængere

Min egen oversættelse fra grønlandsk til dansk med hjælp fra:

Lektor, ph. d. Flemming Nielsen ved institut for Sprog, Kultur og Historie ved afdeling for teologi,
Ilisimatusarfik.

1: Bruges i dagligtale som skældsord for et sted hvor man ikke kan komme videre fra, også: at man er langt nede.

I 1970-80-ernes protestdigtning i Grønland imod politik, religion og hele det forhenværende kolonistyre er der kommet sange der ligner Toornaarsuk sangen og den i dag mere kendte sang kommer fra det første grønlandske punkband Piitsukkut (da. de fattige), med deres sang *Palasi* (da. *Præst*) og er udgivet i 1980 fra Ulo nr. 10. (Pedersen 2014: 302) Muligvis er dette inspirationskilden til *Toornaarsuk*. *Palasi* som bandet på engelsk har kaldt *The missionary* (Piitsukkut 1980), synges der indirekte om Egede. I et interview som jeg foretog med bandets guitarist Hans-Peter Kleemann den 04/06-2020, bliver dette bekræftet og han fortæller at i sangen bliver Hans Egede bebrejdet og skældt ud som ham der har kristnet alle grønlænderne som en magtfuld person⁵⁶. Mellem linjerne anerkender de hans bedrifter imidlertid også, som han bedrev sammen med sin kone Gertrud Rask. Derudover fortæller Kleemann at den sang blev til da bandet dengang fik nok af det danske styre der var gældende før hjemmestyrets indførelse i 1979. Piitsukkuts forsanger Maasi Lynge synger dystert med sin hæse stemme og i 1980 er sange som disse meget kontroversielle i dagens Grønland. Den sang var så omstridt dengang at den blev forbudt at blive spillet på landets nationale radiostation Grønlands radio (nu: KNR). I litteraturen har musik megen gennemslagskraft i denne periode og disse to sange har givet mange unge noget at tænke over i forhold til deres relation til kristendommen. Kleemann forklarer videre at den dengang meget konservative radiostation havde en bestyrelse og en direktør som han mente var meget autoritetstro overfor danskerne og at de derfor ikke ønskede at sangen skulle spilles i radioen i flere år. Efter denne beslutning holdt bandets forsanger Maasi Lynge, medlem af

/we have heard that this person who speaks a language which is not ours/ spreads his hands waiting for our hands / we have noticed that his skin is much paler than ours / we notice how much fairer his hair is than ours / we understand that we could never live together with him / we question whether we should take his hands / his friendly face has confused us / his soft voice seduced us / we completely forget that he studies us all the way round / it is as if we see nothing but the pale observer / we don't question if the shaman should tell us that this man is a liar / if you take his hand, our country will decline / you don't see how his brain is working behind his friendly face / [...]
/ In the name of God, the master colonizes the people of the land / hoisting the colors of his flag / making the people turn into Danes / their brains will be filled with their customs / our descendants will be polluted with their blood / as individuals, unable to become independent / [...] what we have inherited the Danes will take / the people of our country will eventually disappear / don't take his hands / let's get rid of him / (Piitsukkut 1980 – oversat af Birgit Kleist Pedersen.)

⁵⁶ Interview foretager 04/06-2020

menighedsrepræsentation Gudrun Chemnitz og daværende biskop Magnus Larsen en debat om bandlysning af sangen og emner omkring religion. Efter interviewet med Kleemann gik undertegnede (Aviaq Fleischer) for at lede i radioarkivet uden held. I 2017 udkom en genindspilning af sangen *Palasi* på 18.08 minutter på iTunes som Kleemanns projekt. Han forklarer at der under indspilningen af Piitsukkuts album i 1980 ikke havde været plads til dette lange nummer og derfor havde de klippet sangen ned til 7.45 minutter. Fra 1980-ernes voldsomme oprør overfor Hans Egede og forhenværende kolonimagt der ændrede diskursen og dermed det første paradigmeskift i holdningen overfor Hans Egede som historisk aktør i denne artikel, springer vi i næste afsnit til midten af 1990-erne.

Fejlagtig meddelelse i AG for 275-års dagen efter Egedes ankomst

Der blev ikke gjort noget stort nummer ud af 275-års dagen for Egedes ankomst, hverken i samfundet eller pressen. I en meget kort meddelelse med et fotografi af Hans Egedes statuen med kranse nedlagt, blev der skrevet at Egede havde 310-års fødselsdag en varm og flot sommerdag, hvilket er en fejlagtig meddelelse, da Egede er født den 31. januar 1686 en vinterdag i Harstad i Nordnorge (AG, 04/07-96, s. 4) & (Bech, SV. Cedergreen 1980: 110). Journalisten har dermed ikke været opmærksom på hvorfor der var blevet lagt en kranse på statuen. Man kan undre sig over om situationen viser et årti hvor man ikke lægger stort vægt på religionen eller relationen til et forhenværende symbol på en kolonimagt. Grønland er jo under hjemmestyre i 1996, pga. de unge grønlændernes kamp i 1970-erne for at have mere politisk magt i deres land, den kamp der ledte til hjemmestyre i 1979. I litteraturen og medierne har man sat fokus et andet sted, nemlig de sociale problemer for eksempel. Den første grønlandske spillefilm *Qaamarngup uummataa* (Da. *Lysets hjerte*) udkom i 1997 og havde premiere i hovedstadens første kulturhus der åbnede samme år. ”*I Lysets hjerte følger vi Rasmus’ kamp for at vokse sig fri af sin indre skade, sin fantomsmerte, forårsaget af over 250 års kolonihistorie*” (Rygaard & Pedersen 2003: 163). Diskursen i meddelelsen fra avisen lyder opmuntrende: ”*Hvis det med at man af vejret kan tage varsler af fødselsdagsbarnet måde at være på i det forløbne år, så har Hans Egede i sin himmel været et usædvanligt godt barn, for solen skinnede så at sige om kap med bronzen, som Hans Egede lader sig klæde i på i sin klippe over kolonihavnen..., en mand der ville Grønland det godt*” (AG, 04/07-96, s. 4) Daværende chefredaktør på AG var en dansk journalist ved navn Jens Brønden og det kunne tænkes han uden at tage kritisk distance til begivenheden har fået meddelelsen trykt på avisen

og med den kollektive viden at kolonisatoren ville Grønland det godt. I citatet ovenfor har den grønlandske kutyme med at kalde fødselsdagsbarnet for et lydigt barn når der på dagen er godt vejr indføjet for at understøtte den kommunikative begivenhed. Der er en ambivalent forhold til Hans Egede i den sociale praksis, hvor der efter den voldsomme oprør fra rockmusikere igen kaldes Egede for et godt menneske. Paradigmet skifter frem og tilbage mellem ond og god koloniasator.

I følgende afsnit er der de historiske oplysninger via Kalaallit Nunaata Radioas tv som er i fokus i forhold til behandling af Hans Egede. Egede enten som historisk person, men også én der bliver brugt som middel til at sætte fokus på egne vaner og overbevisninger i en nutidig diskurs, som der i praksis behandles gennem forskellige mediediskurser.

Årtusinde skiftet

I samarbejde med Kalaallit Nunaata Radioas TV (KNR) har Daniel Thorleifsen udarbejdet 31 udsendelser om Grønlands historie i 1999. Thorleifsen er uddannet cand.mag. i historie og i 1999 hvor udsendelserne blev optaget var han lektor ved Ilisimatusarfik.⁵⁷ To af udsendelserne med navnet: ”*Ukioq 2000-imut ikaarsaalerpugut*” (dansk: *Vi er på vej mod år 2000*), handler om Hans Egede. I udsendelse nr. 7⁵⁸ som varer 15 minutter, beskrives Hans Egede som Grønlands apostel ved en misforståelse. Hans formål ved hans rejse til Grønland var at omvende katolske europæere (nordboerne) i forhold til hans religion, fordi han troede de befandt sig i Grønland. Den planlagte reformation blev til en missionsrejse, grundet landet var befolket af inuit der intet vidste om luthersk tro. I voice-over fortælles der historien om Egedes mission og de kulturelle udfordringer som han havde, mens billederne af forskellige malerier af Egede og gamle optagelser af inuit samt sort-hvide billeder af kirke og præster bliver vist frem. De nyere billeder er optaget i Annaassisitta Oqaluffia i Nuuk, hvor alteret og Jesus på krucifikset er baggrundsbilleder for voice-overen. I denne udsendelse fortælles der at inuits levemåde med amuletter, tryllebønner, taburegler og hele angakkoqs virksomhed skulle forlades hvis man ønskede at blive kristnet. Gennem ordstammen ”Naala” (adlyde), bliver det også fortalt at inuit lærte at adlyde kristendommen og europæerne, hvor der samtidig bliver vist billeder af Inatsisartut og Naalakkersuisut på vej til kirkegang og nogle billeder af børn der beder og synger salmer i sort og hvid optagelse derefter. Desuden bliver der

⁵⁷ https://www.nis.gl/wp-content/uploads/2016/01/CV_Daniel-Thorleifsen_2017.pdf (13/03-20)

⁵⁸ <https://knr.gl/da/tv/2000-imut-ikaarsaalerpugut/2000-imut-ikaarsaalerpugut-731> (02/06-2020)

pointeret at inuit samtidig med at de lærte at adlyde, også blev mere uselvstændige og initiativløse. Udsendelsen bliver afsluttet med nogle ord fra biskop Sofie Petersen, hvor hun begyndte med at undre sig over hvordan livet i Grønland mon havde været før kristendommen kom til landet. Derefter spekulerer hun over om trommedansen kunne have haft en god effekt i samfundet hvis det ikke var blevet stoppet. Hun afslutter med at sige næstekærlighed i kristen tro alligevel er meget gavnlig og de grønlandske folk udelukkende er kristne og lever på denne måde.

2000-imut ikaarsaalerpugut (7:31) 13.32, KNR-TV 1999.

Nr. 10⁵⁹ af udsendelserne ud af 31 handler om Hans Egede ift. brødremissionen og varer kun 11 minutter. Episoden starter med at Egede havde lagt vægt på ortodoksi, mens brødremissionen fra Tyskland modsat havde fokuseret på fromhed og individets omvendelse til brødremissionen. Teolog og historiker Henrik Wilhjelm, fortæller om at de lutherske tilhængere mest var dem fra norden og brødremissionen havde tilhængere fra folk fra syd. Brødremissionen var i stand til at samle en masse på cirka 6-700 mennesker på samme sted i Godthåb området, da de var uafhængige af Den

⁵⁹ <https://knr.gl/da/tv/2000-imut-ikaarsaalerpugut/2000-imut-ikaarsaalerpugut-1031> (02/06-2020)

Kongelige Grønlandske Handel. Den største missionsplads ved Hernhutterne havde 24 ægtepar og enkelte enlige og de var bedre i stand til at forstå det grønlandske levemåde, kultur og sprog (ibid.). Men deres metoder til omvendelse skulle imidlertid have været mere voldsomme, hvor de så bort fra grønlændernes gamle levemåder. Moralprædiken har haft stor plads i brødremissionen. Med disse oplysninger i voice-over bliver Aron fra Kangeqs tegninger vist som billeder, samt fotografier af tyske familier. Voice-overen fortæller videre at brødremissionen krævede tilladelsespapirer hvis man skulle døbes, konfirmeres eller giftes. Der skete også ægteskabslodtrækning, men det gik man bort fra i slutningen af 1800-tallet. Henimod slutningen af udsendelsen fortælles der om Samuel Kleinschmidt (1814) hvor han efter at have virket som missionær, var blevet lærer ved Seminariet i Nuuk og havde nedskrevet en grønlandsk grammatik som grundlagte det grønlandske skriftsprog. Et billede af Kleinschmidt står i baggrunden under hans præsentation og der klippes over til Wilhjem hvor han fortæller om vigtigheden af Kleinschmidts og Rinks betydning i den grønlandske historie. Kleinschmidt havde foreslået forstanderskabet til H. J. Rink og var med i det i flere år. I denne udsendelse bliver H. J. Rink ikke nærmere præsenteret, men muligvis bliver han inkluderet i andre udsendelser af *Vi er på vej mod år 2000*.

Gennem den meget korte historiefortælling med hele Grønlands befolkning som modtagere fra KNR er der mulighed for at forskellige mennesker hæfter sig ved forskellige ord i udsendelsen. Hvis man hæfter sig ved brugen af ordet "Naala" (adlyde) har man fået et entydigt billede af missionen og et entydigt billede af fortidens grønlændere, da de bliver fremstillet som uselvstændige og initiativløse. Man kan evt. ved interviews prøve at fastsætte hvordan den korte historiefortælling kunne have effekt i den sociale praksis. Imidlertid er den manglende variation og de manglende perspektiver i udsendelsen lede til et ensformigt billede af kolonihistorien. Det til trods er disse udsendelser en god start til oplysende fjernsyn, som en introduktion til Grønlands historie.

Fra 2000-tallet fortsætter vi til mere nutidigt til 2020-erne i næste afsnit.

Tre mio. til 300-årsjubilæet

I 2021 når Hans Egedes ankomst til Grønland har 300-års jubilæum er der i Nuuk fra Kommuneqarfik Sermersooq afsat 2,75 mio. over tre år til at fejre dagen. I et kommissorium har kommunaldirektør Lars Møller-Sørensen skrevet en indstilling til kommunalbestyrelsen hvor det anbefales at Udvalg for Økonomi og Erhverv godkender at der i 2019 bruges 150.000 kr., i 2020

600.000 kr. og i 2021 to mio. på projektet. Afdelingsleder for Kultur og Event i kommunen vil stå som koordinator og markeringen har det overordnede tema ”kulturmøde” og, der vil skabes interessante, aktuelle, og oplysende arrangementer for byens borgere. I kommissoriet står der at: *markeringen ikke skal have fokus på den religiøse handling, men omkring de kulturelle aspekter.*⁶⁰ Nationalteateret Nunatta Isiginnaartitsisarfia og Nationalmuseet Nunatta Katersugaasivia allagaateqarfialu er blevet kontaktet omkring et samarbejde.⁶¹

Den ovennævnte nyhed blev bragt på nettet i Sermitsiaq.ag (ibid.) og der var mulighed for at kommentere det fra en Facebook-profil. Der var 11 kommentarer af mere eller mindre seriøs karakter. To af kommentarerne er spøgefulde ud fra det smileys med kæmpe smil og latter som personerne har anvendt at dømme fra og, de skriver om Hans Egede statuen ikke vil blive fjernet og evt. erstattet med en kajakmand. En anden har kommenteret at det er aprilsnar der er tale om, forudsat at artiklen udkom 05/04-2019. Halvdelen af kommentarerne har en mere hadefuld karakter, én har spurgt om der er nogen der prøver at købe sig til en syndsforladelse og en anden har skrevet at Hans Egede ikke er velsignelse for befolkningen da vedkommende mener at han styrede med hård hånd og vold. Næsten alle de mere hadefulde kommentarer har i stedet foreslået at pengene kunne bruges til noget andet: en ny statue f.eks. med isbjørn, slædehund, fisker og fanger som vedkommende mener at den grønlandske kultur kan hyldes eller karakteriseres ved af disse symboler. Andre har foreslået at pengene i stedet kunne bruges til sager for børn, unge og de ældre eller nye almene lejligheder. De sidste to kommentarer har en mere positiv genklang; *”Selvfølgelig skal det fejres og vi er mange efterkommer af Egedes slægt. Tak for alt det Egede slægten skrev ned så vi i dag kan læse om fortiden <3”*⁶² Ud fra det skrevne vil man tro at efterkommeren af Hans Egede har bidraget til kommentarerne med disse udsagn. Den allersidste kommentar hentyder til at det kulturmøde mellem inuit og europæere selvfølgelig skal fejres, fordi Hans Egede har været med til at inuit selv udvikle deres samletradition med salmesangskat som: *”Guutiga illimmi”* (Da. *Nærmere Gud til dig*). Personen sætter spørgsmålstegn ved om budgettet kunne række til det hele, for han syntes det virkede til at være skrabet (ibid.).

⁶⁰ <https://sermersooq.gl/da/kommunen/dagsordener-og-referater?agenda=0bf8b858-2f3d-4ceb-be6c-fc1f7a9bc1c9> under punkt 5F. Kommissorium (14/05-20)

⁶¹ <https://sermitsiaq.ag/knap-3-mio-afsat-egede-fejring> (14/05-20)

⁶² <https://sermitsiaq.ag/knap-3-mio-afsat-egede-fejring> (14/05-2020)

I kommentarfeltet til netnyheden som nævnt ovenfor kan man se forskellige diskurser med hensyn til fremstillingen af Hans Egede. Disse forskellige fordomme eller overbevisninger kan de forskellige personer have fået oplyst på skolen, gennem historier, i litteratur, via medier eller fået fortalt igennem deres familier. Den allerseneste diskussion om Hans Egede og hans statue der befinder sig i Nuuks gamle bydel, er blusset op igen og dette kan læses i næste afsnit.

Hans Egedes statue har fået afskåret sit hoved

Bronzestatuen af Hans Egede, der er replika af statue ved Frederiks Kirke (Marmorkirken) i København (1913) af August Wilhjem Saabye står opført i Nuuk ved Annaassisitta Oqaluffia (Vor frelser Kirken) og har været på stedet siden 1922 (Kjærgaard 2008: 127). I juni 2020 kom der et photoshoppet billede og en tegning af statuen fra to grønlandske kunstnere på Facebook. Den første der er et photoshoppet billede (se billede herunder) fra Aqqalu Berthelsen (kunstnernavn: Uyarakq). På billedet kan man se Hans Egede statuen som har fået skåret sit hoved af. Billedet har Uyarakq uploadet på sit facebook-profil den 11/06-2020 og i skrivende stund (juni 2020) er den blevet delt 57 gange, fået 153 reaktioner og 166 kommentarer.

Photoshop af Aqqalu Berthelsen, facebook 10/06-2020.

Hele balladen begyndte med en voldsom politianholdelse i byen Minneapolis, USA den 25/05-20, der kostede den 46-årige sorte mands George Floyds liv. En politibetjent havde holdt sit knæ på Floyds hals i flere minutter der forårsagede døden.⁶³ Sagen der var blevet videofilmet, kom på medierne og demonstrationer imod racisme med bevægelsen ”Black lives matter” begyndte over hele verden.⁶⁴ På dagen hvor Floyd blev begravet udmeldte Londons borgmester at en tidligere slavehandlers statue af Robert Milligan ville blive fjernet og dette var en handling efter 3000 borgere i protest havde underskrevet.⁶⁵ Londons borgmester Sadiq Khan har desuden planer om at nedsætte et kommissorium som vil vurdere om monumenter, statuer, vægmalerier eller gadenavne egner sig i den nu etnisk mangfoldige London (ibid.). I Boston, USA er en statue af ”Opdageren af USA” Christopher Columbus fået sit hoved hugget af og det er sket i forbindelse med demonstranternes protester mod blandt andet raceforskelle under det såkaldte slogan ”Black lives matter”.⁶⁶

Demonstrationer imod racisme er netop mundet ud i den photoshoppede billede af Hans Egedestaten og en tegning af Hans Egedes statue, hvor Hans Egede i stedet for at stå op er blevet tegnet som siddende og taleboble med ordene: *Nikor fakatappunga ingilaarlangali* (da. Jeg er træt af at stå, lad mig da lige sidde engang).⁶⁷ Platous tegning (billede på næste side) er ligeledes som Ujarakqs billede på skrivende stund (juni 2020) blevet delt 27 gange, fået 289 reaktioner og 31 kommentarer. Mange af Ujarakqs og Platous kommentarer på deres billeder er tilkendegivelser om at de synes at billederne er gode og at det er på tide at Hans Egede statuen også bliver fjernet. Der er dog stadigvæk en del på Facebook der stadig forsvare hans rolle og synes at grønlænderne er for meget i deres offerrolle overfor den forhenværende kolonimagt.

Hele diskussionen om statuen skulle fjernes eller ej begyndte så småt med de to kunstneres billeder. I juli-måned 2020 begyndte Kommuneqarfik Sermersooq en afstemning hvorvidt statuen

⁶³ <https://www.dr.dk/nyheder/udland/politibetjent-sad-med-knaet-paa-halsen-af-sort-mand-nu-er-han-sigtet-manddrab> (15/06-20)

⁶⁴ <https://www.dr.dk/nyheder/udland/20-arresteret-i-berlin-se-black-lives-matter-demonstrationer-over-hele-verden> (15/06-20)

⁶⁵ <https://www.dr.dk/nyheder/udland/slavehandlers-statue-revet-ned-i-london-borgmester-klar-til-tynde-ud-i-belastende> (15/06-20)

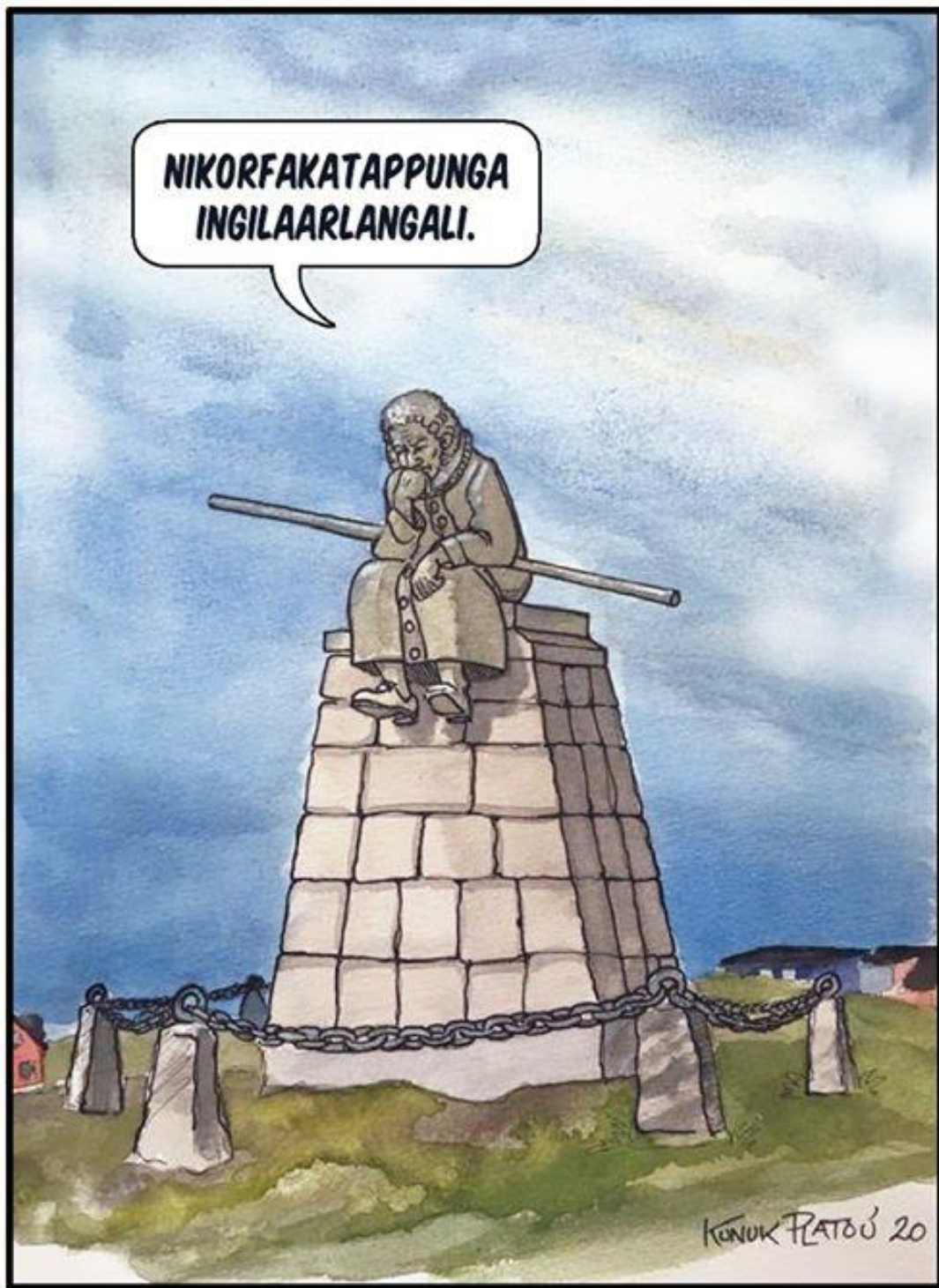
⁶⁶ <https://knr.gl/da/nyheder/demonstranter-hugger-hovedet-af-columbus-statue-i-boston> (15/06-20)

⁶⁷ Kunuk Platous facebook-profil (14/06-20)

skulle fjernes. Den afstemning resulterede i 921 stemmer for at beholde statuen og 600 stemmer at den skal fjernes. I nyheden på KNR.gl påpeger borgmesteren i Kommuneqarfik Sermersooq: ” - *For mig gør det ikke noget, at den står der. Jeg synes, at det har været sundt med en debat om afkoloniseringen - og afstemningen betyder ikke, at debatten skal stoppe her... Vi skal stræbe efter at blive et selvstændigt land, og for mig har det ikke så meget med statuen at gøre, siger Charlotte Ludvigsen.* ”⁶⁸ Det er dog op til kommunalpolitikere hvorvidt den statue skal fjernes, afstemning giver politikerne et fingerpeg mod evt. fjernelse af statuen. Men borgmesteren varsler ikke til en fjernelse.

Grønland befinder sig i brydningstid med kolonihistorien, historien fra de unges politiske kamp i 1970-erne ser ud til at gentage sig i 2020-erne og, det er som om hele paradigmet er i cyklus med de forskellige spektre af diskurser overfor den historiske Hans Egede.

⁶⁸ <https://knr.gl/da/nyheder/borgmester-om-statuen-fint-nok-den-bliver-st%C3%A5ende> (31/08-20)

Afsluttende bemærkninger/Konklusion

Missionæren Hans Egede der er en historisk person, er en herre som mange i Grønland har en forestilling og mening om. Mit mål med denne artikel har været at undersøge nogle af alle disse forestillinger. Man må konkludere her at der i hvert fald er sket et paradigmeskift i løbet af de sidste 50 år overfor tilkendegivelser om Hans Egede, men det til trods at diskurserne om den gode og milde kolonisateur og den onde kolonisateur kan komme frem og tilbage mellem hinanden i den sociale praksis hen over årtier. I artiklens begyndelse har jeg via min analyse vist hvordan man i et grønlandsk produceret radiospil fra 1971 har forsøgt at undre sig over Hans Egedes tanker da han kom til Nuuk-området i beretningen om ham og hans rejsefæller fra Norge til Grønland. Datidens Grønland anvendtes Hans Egede og hans kone Gertrud Rask som eksempel for gode formål, som Otto Sandgreen havde skrevet i forbindelse med fejringen af 250-året fra hans ankomst til Grønland. Hvor Sandgreen havde tænkt på at menighederne kunne samle penge ind til børnehjemmet med navnet Gertrud Rasks minde. Protesterne imod Danmarks politiske magt overfor Grønland i 1970-erne ledte til forskellige litterære og musikalske innovationer, hvor Hans Egede i grønlandske rock sange blev en udskældt figur. Inkludering af Toornaarsuk-figuren vises der at man har modstridende koncepter af sandheden og at magtforestillingerne er vidt forskellige, også med hensyn til hvor i samfundet man befinder sig og hvilket etnicitet man er fra. Op mod årtusindeskiftet var Hans Egede en glemt historisk person. Hvor 275 årsdagen for hans ankomst ikke var et hot emne i medierne og fejlagtigt havde journalisten skrevet at hans fødselsdag var blevet fejret med en kransenedlæggelse i hans statue en juli måned, på trods af hans fødselsdag er den 31. januar. Et mangelfuldt og ensidigt billede af Hans Egede kunne seerne af KNR tv-s udsendelse have fået ud af de korte historieudsendelser om Hans Egede og brødremissionen blandt i alt 31 historieudsendelser i 1999. Hans Egede blev et aktuelt emne igen i forbindelse med forberedelsen af hans 300-års jubilæum for hans ankomst, da Kommuneqarfik Sermersooq havde planer om at bruge knap 3. mio. over tre år for formålet. Denne kommende begivenhed vakte røre blandt nogle af læsere af Sermitsiaq.AG, hvor nogle sætter spørgsmålstegn ved om pengene er det hele værd. Hvad der sker rundt om i verden, sætter også sit præg i Grønland, da demonstrationer imod racisme startede i USA maj/juni 2020 og ledte f.eks. til fjernelse af statuer i London, England var to grønlandske kunstnere ikke tilbageholdende med at kreere billeder hvor Hans Egedes statue havde fået sit hoved skåret af og en tegning af hvor den stående Hans Egede havde sat sig i statuens sokkel med ordene: *"Jeg er træt af at stå, lad mig da lige sidde engang"*. Men i

borgerafstemningen som Kommuneqarfik Sermersooq afholdte, var der flertal der stemte for at statuen skulle forblive.

Kun tiden vil vise hvorvidt Hans Egedes statue vil forblive i Nuuk eller om diskussionen af kolonihistorien i 2020-erne vil eventuelt omskrive historieskrivningen. I hvert fald er det tydeligt at den personlige partiskhed er med til at påvirke folks fortolkning af nutid og fortid. Samt at den diskursive praksis reproducerer eller omstrukturerer den eksisterende diskursorden og der er forskellige aktører i samfundet der har mulighed for at ændre diskursordnen.

Litteratur

Bech, SV. Cedergreen (red.) (1980): *Dansk biografisk leksikon*. Fjerde bind – Dons-Frijsk. Bogtrykkeri A/S, København. Pp. 110.

Bressler, Charles E. (2007): *Literary criticism: an introduction to theory and practice*. 4th edition. Person Prentice Hall, New Jersey, USA. Pp. 212-232.

Bjørst, Lill Rastad (2011): *Klima som sila. Lokale klimateorier fra Diskobugten*. Tidsskriftet Antropologinr. 64, 2011.

Frantz Fanon (1968): *Fordømte her på jorden*. Rhodos, København.

Jørgensen, Marianne Winther & Phillips, Louise (1999): *Diskurs analyse – som teori og metode*. Samfundslitteratur/Roskilde Universitetsforlag, Roskilde 1999. Nayarana Press, Gylling.

Kjærgaard, Kathrine (2008): *Berømmelig i Norge, Roesværdig i Danmark Men Udødelig i Grønland – Hans Egede-receptionen gennem tre hundrede år med særligt henblik på kunstneriske fremstillinger*. In: Brun, Håkon: *Fra oprører til apostel – Hans Egedes liv og kirken på Grønland*. Symbolon Media, Bergen.

Langgård, Karen (2018): *Kristendommen i de grønlandske aviser fra 1861 og ind i det 20. århundrede*. In: Havsteen, Langgård, Lyng, Pedersen, Petersen & Rydstrøm-Poulsen: *Kristendom i Grønland – Religion, kultur, samfund – En mosaik*. Eksistensen, København 2018.

Pedersen, Birgit Kleist (2014): *Greenlandic images and the Post-colonial: Is it such a Big Deal after all?* In: Körber, Lill-Ann & Volqurdsen, Ebbe et al: *The Postcolonial North Atlantic – Iceland, Greenland and the Faroe Islands*. Nordeuropa-Institut der Humboldt-Universität, Berlin.

Rygaard, Jette & Pedersen, Birgit Kleist: *Lysets hjerte – en rejse til fortiden eller uddrivelse af historien*. In: Kosmorama tidsskrift for filmkunst og filmkultur, nr. 232, 2003.

Sonne, Birgitte (2017): *Worldviews of the Greenlanders. An inuit arctic perspective*. University of Alaska press.

Thisted, Kirsten (2015): *Imperiets genfærd: Profeterne i Evighedsfjorden og den dansk-grønlandske historieskrivning*, pp. 105-121 In: Nordlit 35.

Aviser

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (24/06-71): Forside. Nr. 13, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten, Jørgen Fleischer (24/06-71): *250 år er gået*. Nr. 13, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (24/06-71): *Hans Egede-festen*. Nr. 13, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten, Ove Bak (24/06-71): *Hans Egede og Østerbygden*. Nr. 13, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten, Kr. Lynge (24/06-71): *Hans Egedes arv*. Nr. 13, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (08/07-71): *Mindedagen for Hans Egede*. Forside. Nr. 14, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (08/07-71): *Hans Egede-kirkens indvielse*. Nr. 14, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten, Otto Sandgreen (08/07-71): *Mindesmærker for Hans Egede-familien*. Nr. 14, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (08/07-71): *Hans Egede-dagen*. Nr. 14, 1971. 111. årgang.

Atuagagdliutit/Grønlandsposten (04/07-96): Uden overskrift. Nr. 51, uge 27, 1996. 136. årgang.

Sermitsiaq, Poul Krarup (juli, 2012): *Han turde kritisere og betalte prisen*. Nr. 27, 2012. 53. årgang.

Digte

Piitsukkut (1980): *Palasi*. Ulo 10.

Unneraarsuit (1984-85): *Toornaarsuk*. In: Ataatsimut 2, Ulo 30.

Fra internettet

Knap 3. Mio afsat til Hans Egede fejring: <https://sermitsiaq.ag/knap-3-mio-afsat-egede-fejring> (14/05-20)

Daniel Thorleifsens CV: https://www.nis.gl/wp-content/uploads/2016/01/CV_Daniel-Thorleifsen_2017.pdf (13/03-20)

Dr.dk: <https://www.dr.dk/nyheder/udland/20-arresteret-i-berlin-se-black-lives-matter-demonstrationer-over-hele-verden> (15/06-20) og

<https://www.dr.dk/nyheder/udland/politibetjent-sad-med-knaet-paa-halsen-af-sort-mand-nu-er-han-sigtet-manddrab> (15/06-20) samt

<https://www.dr.dk/nyheder/udland/slavehandlers-statue-revet-ned-i-london-borgmester-klar-til-tynde-ud-i-belastende> (15/06-20)

Kommissorium: 300 året for Hans Egedes ankomst: <https://sermersooq.gl/da/kommunen/dagsordener-og-referater?agenda=0bf8b858-2f3d-4ceb-be6c-fc1f7a9bc1c9> under punkt 5F. Kommissorium (14/05-20)

Knr.gl: <https://knr.gl/da/nyheder/demonstranter-hugger-hovedet-af-columbus-statue-i-boston> (15/06-20)

Tegning fra Kunuk Platou om Hans Egedes statue, opdatering fra 14/06-20:

<https://www.facebook.com/kunuk.platou> (15/06-20)

Photoshoppet billede af Hans Egedes statue med afskåret hoved af Aqqalu Berthelsen (Uyarakq), opdatering fra 10/06-20:

<https://www.facebook.com/luberthelsen> (15/06-20)

Borgmester om statuen: Fint nok at den bliver stående: <https://knr.gl/da/nyheder/borgmester-om-statuen-fint-nok-den-bliver-st%C3%A5ende> (31/08-20)

Fra radio

Hansen, Hans (23/06-1971): Aporniagaq Kalaallit Nunaat (radioprogram). Grønlands radio (producent). Nuuk, Grønland.

Fra TV

Thorleifsen, Daniel (07/12-1999): Ukioq 2000-imut ikaarsaalerpugut (7:31) (tv-udsendelse). KNR (producent). Nuuk, Grønland. Kalaallit Nunaata Radioa.

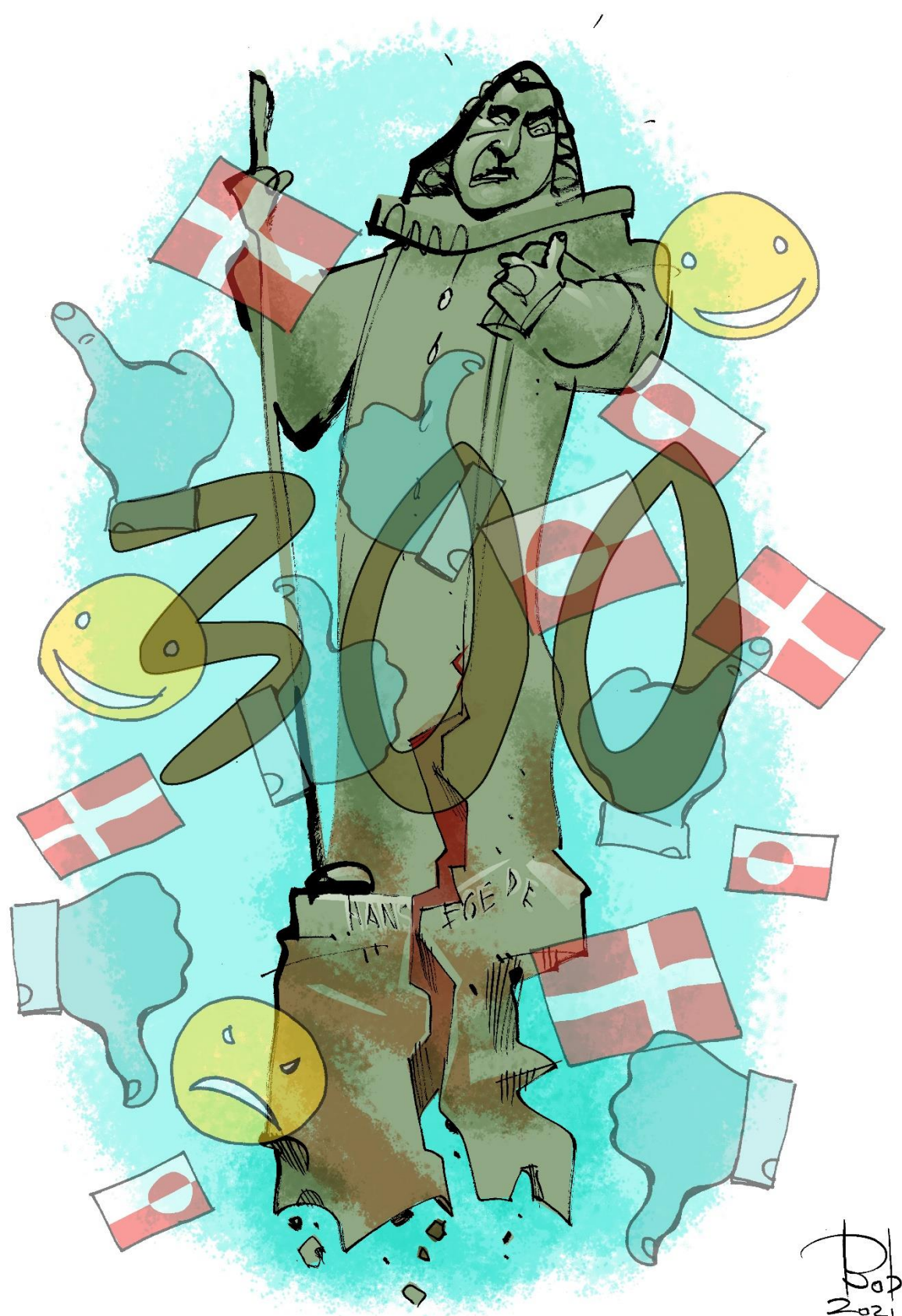
Thorleifsen, Daniel (10/12-1999): Ukioq 2000-imut ikaarsaalerpugut (10:31) (tv-udsendelse). KNR (producent). Nuuk, Grønland. Kalaallit Nunaata Radioa.

7.2.1 Udviklingen up-to-date for: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021).
Antologien Tro og samfund i Grønland, Aarhus Universitetsforlag, 2021.

Artiklen blev indleveret til deadline i midten af juni 2020, derfor vil jeg begynde med at præsentere for det samme emnets udvikling siden hen.

Lige efter deadline blev Hans Egede statuen vandaliseret med rød maling på nationaldagen i Grønland den 21/06-20, to dage efter kom nyheden om at gerningsmanden var blevet anholdt (Ritzau & Sermitsiaq.ag 23/06-20). Året efter blev der dog afsløret at den rigtige gerningsmand aldrig er blevet fundet og politiet stadig efterforskede sagen (Kristensen 2021b: 18-19). Debatten om fjernelse eller bevaring af statuen foregik i samfundet mellem forskellige parter hen over sommeren 2020, der mundede ud i borgermøde om emnet den 20/07-20 i Nuuk og afstemning der sluttede følgende dag (Lindstrøm 21/07-20). Hvor debatten blev afsluttet i kommunalbestyrelsesmødet, ved at stemme om enten fjernelse eller bevaring på baggrund af afstemning fra borgene i juli samme år (Kristensen 2020: 01/09-20). Statuen bevarede sin plads efter kommunalbestyrelsens afgørelse. På baggrund af borgerprotesterne imod fejringen af Hans Egedes ankomst, 300 år efter, blev aflyst, som et bevis på et social praksis der tager over og styrer diskursordnen. Men det blev delvist også påvirket af covid-19, samt alle karantæner som fandt sted under 2021.

Op til dagen for og efter 300-året for Hans Egedes ankomst til Nuuk området havde journalister på landets to aviser Sermitsiaq og AG skrevet adskillige artikler om emnet. Med overskrifter som: *300 år med Egede i Grønland* (Kristensen 2021a: 14-15), *Politiet efterforsker stadig Hans Egede-hærværk* (Kristensen 2021b: 18-19) og *Nedtælling slut* (Kristensen 2021c: 21) fra Sermitsiaq. Samt følgende artikler fra AG: *En sag der splitter* (AG 2021: 2), *Pejlemærker er vigtige* (AG 2021: 10) og *Stram jer op* (AG 2021: 45). Diskurserne i de to aviser er forskellige, hvor Sermitsiaq har fokus på historien om Hans Egede, politiets efterforskning af hærværk på Hans Egede statuen og en antologi som blev udgivet i forbindelse med 300 året for Hans Egedes ankomst. AG har mere kontroversielt karakter i deres dækning af 300 året for Hans Egedes ankomst. I *En sag der splitter* er der et kunstværk om Hans Egede på redaktørens mening på første side:

Figur 14. En sag der splitter, tegnet af Bob Katzenelson. Kilde: AG 2021: 2.

På side 10 inde i avisen i *Pejlemærker er vigtige* har skribenten Karen Motzfeldt (datter af Jonathan Motzfeldt, den første landsstyreformand i Grønland), skrevet om sin mening. Motzfeldt sammenligner inuits levemåde med den kristendom og kolonisation som Hans Egede kom med, hun skriver om de positive og negative sider af samme historie. Til slut mener Motzfeldt at det er vigtigt at markere historien og at det er en fejltagelse at aflyse fejringen af Hans Egedes ankomst. Den sidste artikel i AG i juli 2021, er en historie om en udstilling som Qaqortoq museum var i gang med, der handler om Hans Egede. Artiklen fremhæver museumsleders Dan Ullerups mening om den berøringsangst som det grønlandske samfund er kommet ind under, efter protest fra kunstnere og borgere tilbage i 2020. Ullerup mener at det er historieløst og uansvarligt ikke at markere Hans Egedes ankomst, og den mening ønsker han at adressere til politikere.

Der er en tættere forbindelse mellem borgere og medierne som Ravn-Højgaard i sin ph. d. afhandling har konkluderet, hvor hun har fundet ud af, at den: ”høje integration i det grønlandske samfund i sig selv kan forstærke de positive demokratiske effekter af internettet, da folk har en langt større mulighed for at komme til orde og nå ud til en stor del af befolkningen netop fordi samfundet er småt” (Ravn-Højgaard 2023: 163) er gældende i aflysningen af markeringen af Hans Egedes ankomst. Befolkningens protest imod markeringen blev jo i sidste ende fulgt af politikerne.

7.3 Artikel #3: (Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie - En undersøgelse af KNR-TV 's arkivforhold og brug af genudsendelser.

Aviaq Fleischer, adjunkt med ph. d. forløb

Abstract

2023 marks a milestone in the history of Greenlandic media. It is both the 41st anniversary of the first tv-programs broadcast to a Greenlandic audience in the Greenlandic language (November 1, 2023) and Kalaallit Nunaata Radioa & TV's (KNR-TV) 10th year as a so-called niche channel broadcasting mainly in-house productions in Greenlandic. The footage produced over this period provides unique glimpses into aspects of everyday life from all over Greenland, creating an invaluable media archive that is housed and maintained by KNR-TV. Through an analysis of this

media archive supplemented by a survey of viewers' perceptions of KNR-TV and its tv-programs, this article examines two central questions:

1) What is the role of the archive in KNR-TV programming? 2) How do viewers experience the many rebroadcasts on KNR-TV? It also examines the relationship between decreases in KNR-TV's daily viewership and the rise of online media services as well as some of the challenges posed to the digitization of KNR-TV's archive.

Indledning

"Genudsendelser giver mig et fingerpeg om der er sket ændringer i samfundet/Grønland i løbet af de 20-30 år der er gået. Samtidig er vores historie ret interessant før og nu. Genudsendelser er vigtige, idet det også visualiserer den udvikling Grønland og dets folk har gennemgået igennem alle årene de sidste 30 år" (Kvinde, 36-45 år).

Det er hvad én af KNR-TV's seere havde at fortælle i en spørgeskemaundersøgelse om mediebrug og KNR-TV i februar 2022.

I perioden 1998 til 2021, gennemførte Kalaallit Nunaata Radioa (KNR) næsten hvert år en seer og lytter undersøgelse. I disse rapporter kan man læse om den grønlandske befolkningens medievaner og daglige brug af tv og radio. Der er statistik over hvilke programtyper seerne er tilfredse eller utilfredse med; i 2020 var seerne mest tilfredse med fredagsunderholdningen, dernæst Qanorooq og programmer fra arkivet (KNR/Epinion 2021: 16). Men hvad dækker disse oplysninger over? Hvilke punkter er seerne tilfredse eller utilfredse med, og hvad synes de om genudsendelserne? For at komme dette nærmere udarbejde jeg en spørgeskemaundersøgelse i februar 2022. Her deltog primært den voksne og ældre befolkning bosat forskellige steder i Grønland (721 respondenter besvarede et online spørgeskema). Undersøgelsen tog udgangspunkt i disse to overordnede forskningsspørgsmål:

- 1) Hvilken rolle spiller KNR's arkiver og genudsendelser i grønlandsk TV-produktion? og
- 2) hvilken betydning har de mange genudsendelser på seeroplevelsen?

Metode

Min undersøgelsesmetode er embedded design (Bryman 2016: 639), hvor kvalitative og kvantitative tilgange integreres for at give et klarere og mere fuldstændigt billede af fundene i undersøgelsen. Alan Bryman gør rede for, at indsamling af kvantitative og kvalitative data kan ske

samtidigt eller sekventielt, og forskeren kan føle et behov for, at begge metoder tages i brug for at sikre en tilstrækkelig besvarelse af forskningsspørgsmålene (Bryman 2016, 640). Til at belyse KNR-seernes perspektiv vil det være mest oplagt at anvende kvantitativ metode, hvorimod det giver mere mening at anvende kvalitativ metode til at klarlægge KNR-medarbejdernes perspektiv.

Ifølge KNR's seer- og lytterundersøgelse fra 2020 besøgte 75% af befolkningen over 18 år Facebook dagligt (KNR/Epinion 2021, 11). Derfor er det helt klart en fordel at gennemføre kvantitative undersøgelser i Grønland ved hjælp af Facebook. Et link kan nemt distribueres via Ilisimatusarfiks hjemmeside og facebookside samt ved hjælp af byernes opslagstavler på Facebook.

Den voksne befolkning over 25 år i hele Grønland med en Facebookprofil havde mulighed for at deltage i undersøgelsen i perioden 16. til 28. februar. For at maksimere antallet af respondenter blev der annonceret mod betaling, så folk, uden at de selv havde liket Ilisimatusarfiks facebookside, kunne støde på annoncen i deres feed. Annoncen nåede ud til 15.412 personer, og 380 facebookbrugere klikkede på annoncen for at læse den, og heraf tilgik 290 personer undersøgelsen via SurveyXact-linket. Derudover var der en præmie i form af en iPad, som formentlig lokkede respondenterne til at deltage. Desuden deltog jeg i Inuiaat tillærnerat, et radioprogram i KNR den 25. februar 2022 for at tale om den igangværende spørgeskemaundersøgelse.

Respondenter - kvinder overrepræsenteret

I undersøgelsen deltog 721 respondenter: 477 kvinder, 242 mænd og 2, der angav deres køn som "andet". I forhold til repræsentativitet er der uligt forhold mellem kvinder og mænd, men antallet af respondenter svarer til antallet af KNR's egne seer- og lytter undersøgelser gennem årene.

Den største gruppe respondenter (37%) er de 25-35-årige. 26 % kommer fra gruppen af 36-45-årige, 17 % er mellem 46 og 55-år, 16 % er mellem 56 og 65 år, 3 % er 66-75-år og under 1 % (2 personer) er over 76 år. Kommuneqarfik Sermersooq indbyggere havde engageret sig mest i undersøgelsen og blev dermed overrepræsenteret med 58% af deltagerne, selvom kommunens indbyggere kun udgør 42,7% af hele Grønlands befolkning over 25 år. Kommune Qeqertalik med 11% af Grønlands befolkning over 25 år var også lidt overrepræsenteret med 14 % af deltagere. Resten af kommunerne var underrepræsenterede: Kommune Kujalleq 6 % mod 11%, Qeqqata kommune 7 % mod 16 % og Avannaata kommune 14 % mod 19 %.⁶⁹

⁶⁹ Statistik er hentet fra Grønlands statistiks statistikbank 2022: [Befolkningen 1. januar efter alder, bosted, fødested, kommune, køn og tid. PxWeb \(stat.gl\)](#).

Langt størstedelen af deltagerne, 84 %, havde grønlandsk som modersmål. 13 % havde dansk som modersmål og de øvrige deltagere havde enten engelsk eller andre fremmedsprog som indonesisk, spansk, islandsk, tysk eller norsk som modersmål.

Der blev også foretaget en række kvalitative interviews med nøglepersoner i KNR vedrørende arkivforhold og programtilrettelæggelse.

Kalaallit Nunaata Radioas seer- og lytterundersøgelser

Min undersøgelse er inspireret af KNR's egne seer- og lytterundersøgelser. Den første af dem blev lavet i samarbejde med HS Analyse i 1998 og var en telefon- baseret interviewundersøgelse. Undersøgelsen byggede på besvarelser fra 716 respondenter og blev præsenteret i tabelform uden forklaringer i sammen- hængende tekst. Herunder vises et eksempel på en tabel:

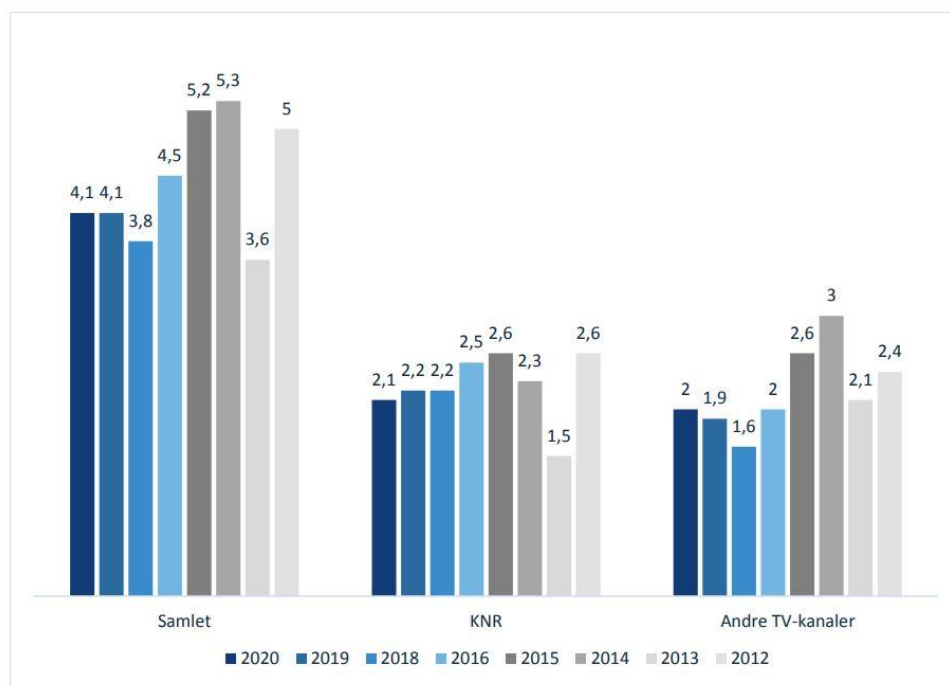
Tabel 16. Forbrug af TV. Gennemsnitlig antal timer om dagen, i alt og udsendelser fra KNR. Video ikke medtaget.

	<u>alt</u>	<u>KNR</u>	<u>N</u> / <u>N</u>
i alt	3,7	3,4	714 / 714
a) køn			
mand	3,6	3,5	357 / 357
kvinde	3,7	3,3	356 / 356
b) alder			
15-19 år	3,8	3,2	78 / 78
20-29 år	3,4	2,9	77 / 77
30-39 år	3,5	3,4	226 / 226
40-49 år	3,6	3,4	156 / 156
50-59 år	3,7	3,6	82 / 82
60+ år	4,0	3,9	97 / 97
c) bosted			
by	3,5	3,2	601 / 601
bygd	4,7	4,6	113 / 113
d) uddannelse			
nej	3,8	3,6	399 / 399
faglig	3,6	3,2	141 / 141
kort boglig	3,8	3,6	67 / 67
længere boglig	2,7	2,6	84 / 84
e) erhverv			
ufaglært	4,0	3,6	146 / 146
faglært	3,5	3,2	108 / 108
lavere funk.	3,4	3,3	67 / 67
øvrige funk.	3,0	2,9	79 / 79
fisker/fanger	4,1	4,1	59 / 59
arbejdsløs	4,0	3,4	41 / 41
pensionist	4,0	3,9	79 / 79
elev/studerende	3,5	3,1	85 / 85
f) sprog			
kun grønlandsk	4,1	4,0	167 / 167
grønlandsk (dansk)	3,9	3,7	174 / 174
begge sprog	3,4	3,4	281 / 281
dansk (grønlandsk)	2,3	2,0	92 / 92

Fra KNR's *Lytter og seerundersøgelse* (KNR/HS Analyse 1998: 30).

I 2013 fik KNR ny programpolitik, sådan at en langt større del af sendefladen fremover skulle bestå af egenproducerede, grønlandssprogede programmer (se nedenfor). Den første seer- og lytterundersøgelse, efter at den nye politik var implementeret, blev gennemført i 2015 på baggrund af 700 telefoninterviews. Undersøgelsen viste, at hovedparten af befolkningen så KNR (91%), men at kerneseerne kun udgjorde 34% af befolkningen. De er typisk over 35 år, 80% af dem er grønlandsktalende, og 20% er primært dansktalende. Det daglige gennemsnitlige tv-forbrug var på 5,6 timer. 50% af de adspurgte var tilfredse med

programmerne på KNR-TV, og halvdelen af respondenterne vurderede også, at programfladen var forbedret eller meget forbedret efter omlæggelsen til mere fokus på grønlandsk tv. 20% mente, at programfladen var blevet dårligere (KNR/Epinion 2016). I de senere år har tv-forbruget i Grønland været faldende. Det viser KNR's seer- og lytterundersøgelse fra 2021:

Kilde: KNRs Seer- og lytterundersøgelsen 2012 (N=683), 2013 (N=556), 2014 (N=665), 2015 (N=681), 2016 (N=668), 2018 (N=670) 2019 (N=684) og 2020 (N=679). **Note:** Spørgsmål formuleringen er: Hvor mange timer om dagen plejer du normalt at se følgende kanaler? En svarkategori er ændret fra "Ser aldrig KNR" i 2018 til "Ser sjældent/aldrig KNR" i 2019.

Fra KNR's Seer- og lytterundersøgelse (KNR 2019, 12).

KNR's direktør Karl Henrik Simonsen oplyser, at KNR fra 2022 har standset samarbejdet med Epinion, og at man i stedet er gået over til at benytte hjemmesiden aperaa.gl, hvor seere og lyttere kan tilmelde sig via sms og derigennem få stillet spørgsmål fra KNR. Ifølge Simonsen er der allerede 4000 tilmeldte mulige respondenter. Man kan derfor meget nemmere og hurtigere end før lave undersøgelser om aktuelle programmer.⁷⁰ Det vides ikke, om resultaterne af disse undersøgelser vil blive offentligt tilgængelige.

⁷⁰ Interview med Karl Henrik Simonsen 4. marts 2022.

En ny æra begyndte for Grønland, da det nationale public service-fjernsyn for første gang blev taget i brug for omkring 40 år siden, den 1. november 1982. De fleste udsendelser stammede fra et samarbejde med Danmarks Radio (DR), som sendte videobånd til KNR; i begyndelsen var kun 5% af KNR's programmer egenproduktion (Nielsen & Kleivan 1984, 4).

I december 2012 besluttede Selvstyret, at KNR skulle sende mere grønlandssproget tv. Det var dog ikke muligt at udfylde hele programfladen ude-lukkende med egne produktioner, så derfor gik man væk fra såkaldt flow-tv til at blive en niche-tv-kanal, hvor udsendelserne kører i et programloop, og hvor programmerne bliver vist i et fast mønster på forskellige tidspunkter af døgnet (Mølgaard 2013). Konsekvensen blev blandt andet, at der kom flere genudsendelser på programfladen, end der før havde været.

En samtale med tv-arkivar og afvikler Niels Pata Kleemann (16. marts 2022) klargjorde, at ugedagene er fastlagte i temaer. For eksempel er de sene sendetidspunkter fra omkring kl. 21.00 altid dækket af programmer fra arkivet, med undtagelse af Qanorooq med danske undertekster kl. 22.00. Om mandagen er der historie, om tirsdagen stof fra andre lande, onsdagen er der koncerter og festivaler, om torsdagen bliver der sendt Grønlands nyere historie fra 1953, fredag og lørdag er der film på programmet i samarbejde med TV2, og søndagen bliver brugt til KNR's egne produktioner som for eksempel Qulaarpaa (debatprogram fra 2016). I forhold til denne plan kan virkeligheden dog se anderledes ud. Ifølge programoversigten for uge 12, 2022, var der mandag en udsendelse fra arkivet om socialrådgiverseminaret fra 2008, tirsdag en udsendelse om sundhed af Erna Lyng fra 2001 og onsdag en udsendelse om Nordøstgrønland fra 1990 af Peter Brandt. Kun torsdag svarede nogenlunde til planen, for da blev Kolonihavnens historie fortalt af Lars Miilu Lund i et program lavet af Niels-Henrik Lyng i 1997.

Niels Pata Kleemann forklarede også, at de udsendelser der har været vist indenfor det sidste halve år, ikke bliver vist igen, medmindre de er helt nye programmer. De helt nye programmer bliver også tilgængelige på KNR's You- Tube-kanal. Når der sendes materiale fra arkivet, tilstræber man aktualitet i programplanlægningen. Hvis der i offentligheden er en debat om uran, sender man for eksempel programmer om enten uran eller sjældne jordarter. Man er i gang med at digitalisere båndarkivet, og Kleemann får løbende oplysninger om, hvad der er digitaliseret, og hvad der kan genudsendes.

Torsdag den 17. marts 2022 kl. 20.00 havde talkshowprogrammet *Illeq* besøg af Erna Lyng, Niels-Henrik Lyng (tidl. værter og redaktører) og undertegnede for at tale om KNR's digitalisering af arkivet. Erna Lyng kritiserede KNR-TV's praksis med genudsendelser og mente, at man ikke gør nok for at informere seerne om, for eksempel hvornår programmet er produceret, og hvorfor det bliver vist igen. Tidligere var der altid en lille skriftlig information før hver tv-udsendelse, men det er afskaffet, og nu vises kun titlerne før programstart. Hvis KNR-TV genindførte sin tidligere praksis, ville seerne lettere kunne orientere sig i tv-programmerne.

Vanskelige arkiv forhold

Da KNR-TV påbegyndte sin virksomhed i 1982, havde man til huse samme stedsom KNR i radiohuset på H. J. Rinksvej i Nuuk. I 1993 flyttede KNR-TV til den gamle heliport på Kissarneqqortuunnguaq. Radioavisen fulgte efter i 1998, og radioens kultur- og underholdningsafdeling i 2000.⁷¹ Allerede i 1975, længe før KNR-TV's start, konstaterede man, at radiohuset i Nuuk var for småt (*Betænkning ...* 1975, 29). Nu er det snart 50 år siden, og der er endnu ikke bevilget et mediehus til KNR, selv om KNR i mange år har været plaget af vandskader og skimmelsvamp.⁷²

For at forhindre at de gamle radio- og tv-udsendelser helt forsvinder, er KNR begyndt at digitalisere sit arkiv. Arbejdet er blevet fremskyndet med enbevilling på 2 mio. kr. fra A.P. Møller Fonden, og Selvstyrets Kulturdepartement har bidraget med 1,1 mio. kr. Projektet omfatter digitalisering af 5.000

⁷¹ Mailkorrespondance med Nathan Biilmann, marts 2022.

⁷² Interview med Karl Henrik Simonsen 4. marts 2022 og mailkorrespondance med Lise Lyberth, marts 2022.

Vandskade i arkivet, 1988. Niels-Henrik Lyng og hans kollega. Foto: Louise-Inger Lyberth 01/03-1988.

radiobånd og 9.000 tv-bånd. Når alt er digitaliseret, vil offentligheden kunne få adgang til materialet.⁷³

TV-vaner – undersøgelse af seernes tv-forbrug i hverdagen

I dette og næste afsnit fremlægges resultaterne fra den kvantitative undersøgelse foretaget februar 2022. Et af spørgsmålene handler om, hvor mange tv-kanaler respondenterne har. De fleste, 65 %, har svaret, at de har mellem 1-5 kanaler på deres tv. I samarbejde med Danmarks Radio udbyder KNR-TV i alt 5 tv-kanaler: KNR, KNR-2, DR1, DR2 og DR Ramasjang. Desuden tilbydes radiokanalerne KNR, DR P1, DR P2 og DR P3. 5% af respondenterne har tilkendegivet, at de ikke ejer et fjernsyn, mens de resterende 30% har mellem 6 og 50+ tv-kanaler, fordelt meget ligeligt i intervallerne 6-10 kanaler, 11-20 kanaler, 21-40 kanaler, 41-50 kanaler og mere end 50 kanaler. Det var de yngre respondenter, som ikke ejede et tv. Af de 25-35-årige havde 9% fravalgt et tv i hjemmet. Den yngre generation er dermed begyndt at fravælge tv til fordel for andre medier, som ikke er specificeret i denne undersøgelse.

⁷³ <https://www.apmollerfonde.dk/projekter/digitalisering-af-kr-s-arkiv/#top> (set 4. juni 2023).

Der var i alt 21 spørgsmål i spørgeskemaet. De fem første spørgsmål var personlige baggrundsspørgsmål. De næste tre spørgsmål handlede om det daglige medieforbrug, resten af spørgsmålene var alle relateret til KNR.

Blandt spørgsmålene om medieforbrug blev der spurgt ind til, hvornår på døgnet respondenterne mest ser tv i intervallerne kl. 08.00-12.00, 12.00-16.00, 16.00-20.00 og 20.00-24.00.

Tidspunkterne er taget ud af KNR-TV's normale udsendelsestid. Lidt over halvdelen af deltagerne svarede, at de mest ser tv mellem kl. 16.00-20.00, hvor der sendes børne-tv, forskellige typer genudsendelser – mest familievenlige - og nyheder bl. a. den grønlandske tv-avis Qanorooq, der bliver sendt på hverdage kl. 19.00. Fire ud fem af de adspurgte ser KNR-TV, hvoraf langt de fleste KNR-seere, 93 %, følger med i Qanorooq. Fredagsunderholdningsprogrammet Ikuma scorer næsthøjest i rækken af de programmer, som seere følger mest med i, halvdelen af alle ser programmet. 45 % ser talkshowet Illeq. Dernæst kommer naturprogrammer (32 %), fredagsfilm (32 %), sport (20 %), ungdomsudsendelser (13 %), genudsendelser (13 %) og børneprogrammer (12 %). Undersøgelsens målgruppe er voksne over 25 år, så det er en af forklaringerne på, hvorfor børn- og ungdomsprogrammer scorer lavt, selvom der antagelig er forældre, der ser børne-tv sammen med deres børn. Det er dog iøjnefaldende at genudsendelser scorer lave seerantal, selvom der i KNR's seer- og lytterundersøgelse fra 2020 står, at tilfredsheden med genudsendelser tredjehøjet efter fredagsunderholdning og Qanorooq (KNR 2020:16).

FIGUR 1. Udsendelser der interesserede KNR-TV's seere i februar 2022. Ordsky dannet af analyseprogrammet NVivo.

FIGUR 3. De udsendelser som seerne var mest interesserede i at gense i februar 2022. Ordsky dannet af analyseprogrammet NVivo.

Rosa (børneprogram fra 1990'erne), Labrador Kangian (Ungdomsprogram 2011-12) og julekalenderne. Respondenterne fremhæver de tv-programmer, som i sin tid var nyskabende og underholdende. Af KNR-TV's voksende egen-produktion er det serierne, som seerne husker bedst.

Disse erindringer kan forstås i lyset af Maurice Halbwachs' (1877-1945) definition af kollektiv hukommelse (*collective memory*). Halbwachs definerer kollektiv hukommelse som erindringer, der bliver forbundet med et enkelt system af ideer og betragtninger, når menneskers hukommelse bliver konfronteret med en bestemt diskurs (Halbwachs 1992, 52-53). Respondenternes sociale miljø, nemlig det at bo i Grønland over en årrække enten i barndommen eller ungdommen, er afgørende for deres kollektive hukommelse. De over 25-årige respondenter husker nostalgisk tilbage på de programmerne, der genremæssigt var nyskabende på det tidspunkt, hvor de første gang blev vist til publikum i Grønland. Når de bliver bedt om at forholde sig til en bestemt diskurs, her erindringer om tv, aktiveres deres kollektive hukommelse, så mange nævner de samme typer tv-programmer fra deres barndom og ungdom i Grønland.

Det står anderledes til, når de adspurgte vælger programmer, som de ønsker at se igen som genudsendelser (figur 3). Her ligger de kulturelle programmer og naturprogrammer højt på ønskelisten. Selve spørgsmålet er nok også blevet fortolket forskelligt af dem, som har udfyldt

spørgeskemaet, fordi spørgsmålet lød: Hvilke genudsendelser er du mest interesseret i? Dette betyder ikke, at man aktivt søger at se bestemte programmer, men muligvis blot støder på programmerne i KNR-TV's normale sendetid. De allerfleste tilkendegiver, at de ser genudsendelserne på KNR-TV's Youtube kanal.⁷⁴

Der er også seere, som slet ikke gider se genudsendelserne. 39% af de adspurgte kunne ikke lide genudsendelserne, 27% var neutrale, og kun en tredjedel nød at gense et program en eller flere gange.

Deltagerne af undersøgelsen havde mulighed for at svare på åbne spørgsmål om, hvad de præcis tænkte om genudsendte programmer på KNR-TV. En utilfreds 25-35-årig kvinde, der muligvis fravælger at gense tv-programmer fortæller: "Det falder mig ikke ind at gense ældgamle programmer, der har mistet aktualitet" (oversat af mig fra grønlandsk til dansk). En anden seer, en 25-35-årig kvinde har det modsatte mening og nostalgisk skriver om genudsendte tv-programmer: "Dejligt at gense programmer fra min barndom og blive mindet om tilstedeværelsen dengang. Grønlændernes væremåde, tøjstil, sprog og redskaber – ting som ikke bliver anvendt i dag, og ting som vi har glemt alt om. Programmerne vækker minder" (Oversat af mig fra grønlandsk til dansk). En mandlig 46-55 år seer er taknemlig over sin nuværende tilværelse: "At gense gamle dage minder os om, hvordan vi i dag lever, hvilke privilegier vi tager for givet, som vi ikke havde bare for 20 år siden." Dog kritiserer en kvinde på 36-45 år KNR-TV: "Nogle af de gamle programmer var gode, så det er dejlige gensyn. Men genudsendelser bare for at vise noget er lidt trist. KNR burde have bedre ressourcer til nye gode programmer om natur, verden, historie, kultur." En mand på 46-55 år savner stof fra andre byer end Nuuk: "Det er ellers meningen at KNR-TV skal vise udsendelser fra hele kysten, hvis muligt at rapportere fra alle byer. KNR's formål bliver ikke fulgt, når det kun handler om Nuuk. Hvad med kysten?" (Oversat af mig fra grønlandsk til dansk).

Disse kommentarer afspejler en generel opfattelse af KNR-TV's praksis med genudsendelser hos seerne. Både positive og negative tilkendegivelser prægedesvarerne, når deltagerne blev bedt om at uddybe deres svar på spørgsmålet, om hvad de følte, når de så genudsendelser på KNR-TV. Det har en vis værdi for nogle seere, mens andre seere ikke har behov for at se genudsendelser. De vil hellere se nye og alsidige programmer, evt. om natur, verden, historie, kultur og Grønland uden for Nuuk. Fjernsynet, især en public service-kanal, har en kulturel betydning for borgerne. Denne undersøgelse bekræfter, at tv-programmerne

⁷⁴ <https://www.youtube.com/user/KNRgreenland> (set 4. juni 2023).

bliver brugt til fornøjelse, underholdning, men også til at hente praktisk information. Nogle tv-programmer indgår i borgernes kollektive hukommelse, hvorimod andre er glemt.

Konklusion

De sidste 10 års faldende tv-forbrug er symptom på stærk konkurrence fra blandt andet sociale medier og streamingtjenester. Selvom KNR-TV har sin egen kanal på YouTube, som kan kategoriseres som en gratis streamingtjeneste, benytter kun nogle seere sig af denne kanal for at gense bestemte udsendelser. Kun en tredjedel af seerne kan lide at se genudsendelser. Det kan være en af grundene til, at seerne fravælger KNR-TV. Det er vist på tide at nytænke hele programfladen teknisk og kulturelt samt investere i innovation af nye programmer om kultur, natur, verden, historie og emner fra Grønlands kyst. Måske tiden er inde til at have faste programproducere bosat udenfor Nuuk og ikke kun freelancere?

Erna Lynge havde en pointe i Illeq den 17. marts 2022: Hvorfor bliver seerne af KNR-TV ikke informeret om, hvornår programmet er produceret, og hvorfor tv-programmerne bliver vist igen?

Seernes perspektiver kan give et fingerpeg om, hvordan KNR-TV kan organiseres, men det falder tilbage på økonomi og ledelse. En organisation som arbejder med (im)materiel kulturarv, som ikke har haft sin egen bygning til formålet i 50 år, siger noget om, hvordan politikerne har prioriteret. Dog kan man som tv-forbruger her i landet trøste sig med, at tv-og radioarkivet, der har lidt under skimmelsvamp og vandskade gennem årene, i skrivende stund er ved at blive digitaliseret med hjælp fra A. P. Møller Fonden og Kulturdepartementet.

Litteratur

Betænkning 736 (1975): TV i Grønland. Betænkning afgivet af Det grønlandske TV-udvalg.
København.

Bryman, Alan (2016). *Social Research Methods*. 5. Udg. Oxford University Press.

Halbwachs, Maurice (1992). *On collective memory*. The University og Chicago Press.

KNR/HS-analyse (1998): *Lytter-og seerundersøgelse. Undersøgelse gennemført på foranledning af Kalaallit Nunaata Radioa – KNR.*

KNR/HS-analyse (2005): *Radio- og tv-nævnets Lytter og seerundersøgelse nr. 1. Befolkningens brug af radio, TV og Internet.*

KNR/HS-analyse (2007): *Radio- og tv-nævnets Lytter og seerundersøgelse nr. 2. Programmerne i KNR*. Nuuk: Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke.

KNR/Epinion (2016): *Seer- og lytterundersøgelse 2015. Rapport*. KNR – Kalaallit Nunaata Radioa.

KNR/Epinion (2021): *Seer- og lytterundersøgelse 2020. Rapport*. KNR – Kalaallit Nunaata Radioa.

Mølgaard, Noah (2013): Ny sendeflade i KNR TV. <https://knr.gl/da/nyheder/ny-sendeflade-i-knr-tv>

Nielsen, Ulla Hjorth & Birna Marianne Kleivan (1984): *KNR-TV's første år*. Nuuk.

7.3.1 Fravalgt fra redaktørerne, til artikel #3.

Det er for mig vigtigt at bringe et diskussionsafsnit, som redaktørerne ønskede at fravælge inden artikel #3 blev udgivet. Diskussionsafsnittet afspejler den situation som KNR stod i, i begyndelsen af 2023. Følgende er diskussionsdelen til artiklen, som jeg har opdateret til at passe med det der er sket siden hen indtil november 2024.

Første januar 2023, skulle KNR have fået et nyt public-service kontrakt og en ny bestyrelse, men Naalakkersuisut havde syltet med det arbejde, indtil Journalist forbundets formand Oline Olsen kom med et åbent brev den 28. februar 2023 til Naalakkersuisoq for Kultur Peter Olsen og krævede fokus på KNR's personalemangel i nyhedsafdelingen – som også kommer af lønforskel mellem journalisterne i og udenfor KNR som arbejdsplads. O. Olsen påpegede at Naalakkersuisoq havde i Fagbladet Journalisten lovet at nedsætte en arbejdsgruppe der skulle kigge på KNR's fremtid i juni 2022, men dette havde Naalakkersuisoq ikke efterlevet (Larsen 2023a). Naalakkersuisoq skrev i sit svar til O. Olsen at han fortsat har ønske om at nedsætte en arbejdsgruppe, men fremhævede: *som naalakkersuisoq for kultur kan jeg politisk ikke blande mig i lønforholdene for KNR's nyhedsjournalister, samt i lønforhandlingerne mellem Overenskomstafdelingen og Journalistforbundet generelt* (Kristiansen 2023). Men SIK's formand Jess G. Berthelsen sagde i et interview med KNR at Naalakkersuisoq kan blande sig i lønforhold i Selvstyrets ansatte, for det havde andre Naalakkersuisut gjort tidligere i sager som portørernes og anstalt betjentenes lønforhold (Larsen 2023b). Den 10. marts opfordrede et enigt Kulturudvalg at Naalakkersuisoq om at hæve lønnen for journalister i KNR, samtidig opfordrede de Naalakkersuisut om at oprette en arbejdsgruppe der skal kigge på KNR's fremtid (Larsen & Lyberth 2023). På baggrunden af en opsang fra journalistforbundet havde Naalakkersuisut i mellemtiden hurtigt fået etableret en ny bestyrelse som kom frem i en pressemeddelelse fra Naalakkersuisoq, den 09. marts 2023 (Hviid 2023). Den nye bestyrelse skal arbejde for at gøre KNR til en attraktiv arbejdsplads (Pedersen 2023)

og finde en ny direktør senere på året da direktøren sagde sin stilling op med virkning fra 31. august 2023 den 22. februar 2023 og samtidig kom han med en opfordring til Naalakkersuisut om at have et større fokus på medierne og public service i fremtiden (Møller & Kilime 2023). Som konsekvens af konflikten mellem Naalakkersuisoq og journalistforbundet sammen med KNR, fratrådte P. Olsen sin post 30/05-23 efter et mistillidsvotum fra oppositionen (Lindstrøm 2023).

Den nye bestyrelse i KNR kunne have gavn af at, læse den nærmeste samarbejdspartners strategi fra 2021, der peger hen imod en mere digital virkelighed i Danmarks Radios fremtidsvision frem til 2025. For ud fra undersøgelsen i Danmark vises der at 4 ud af 5 danskere til dagligt er brugere af streaming i stedet for at se tv. Det har den virkning at DR har besluttet at efterleve den virkelighed og vil fremover have at DR's digitale indgange bliver befolkningens foretrukne adgang til DR's indhold. Denne beslutning afspejler danskerne er blevet digitale (DR 2021: 11-12).

Derimod er virkeligheden anderledes for KNR, for selvom det viser at især den yngre generation fravælger tv og især er på streamings tjenester har KNR ikke til sinds at gøre deres brugere digitale i form af tilbud som app ligesom DR har. I seminar i forbindelse med KNR-TV's 40-års jubilæum den 31. oktober 2022 i Ilisimatusarfik, der blev arrangeret af undertegnede med deltagelse fra Naalakkersuisoq, KNR's ledelse og medarbejdere samt tv-forskere og andre interessenter er det blevet tydeligt; at bevillingen til KNR de seneste 5 år (se skema) ikke har fulgt inflationen og dermed kan siges at KNR's mangel på en økonomisk vækst ikke formår at kunne muliggøre en mere digital virkelighed. Dette blev også påpeget af KNR's ansatte, at en digitalisering af brugernes platforme vil kræve en større investering i fremtiden og flere medarbejdere i it og udvikling (Seminar 31/10-22).

Årgange	2020	2021	2022	2023	2024
Ordinær bevilling til KNR i mio. kr.	68.043	68.643	71.155	72.169	73.421

Figur 15. Bevilling til KNR 2020-2024. Kilde: Grønlands Selvstyre 2023 & Grønlands Selvstyre 2020.

7.4 Artikel #4: Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s.

Introduction

“In the recent years audiovisual heritage has been increasingly recognized as a vital resource for political, historical, and social research to name a few. In several countries audiovisual material i.e. film, video, and audio, have gained full recognition as part of their cultural heritage.” (Laas 2009: 4). Thus begins Piret Laas master's thesis from the University of Iceland, which examines inventory, storage, and digitisation at the country's ten audiovisual archives. In the neighboring country of Greenland, however, the importance of audiovisual (AV) heritage is not yet recognized. This chapter considers Greenlandic AV material as cultural heritage by examining records from the 1990s of one local television (TV) station, TV-Aasiaat. These recordings constitute both tangible culture in the physical AV records themselves, and intangible culture, in the storytelling that they record. Storytelling traditions in Greenland reach back to time out of mind; AV records are one manifestation of this essential cultural form. Nonetheless, the framework for the preservation of cultural heritage in Greenland is focused on the tangible, material culture of built heritage and documentary or archival heritage.

AV materials convey storytelling and visual representations of people and places that have changed since the time of recording, using technology that is itself constantly changing. Such technological change means that AV recordings, sometimes after only a short time, are not immediately accessible, because they require outdated equipment for playback. This problem is most often addressed by migrating non-digital AV records into digital formats. This chapter will argue for the importance of preserving historic TV footage as part of Greenlandic cultural heritage because it tells the story of modern Greenland and discuss the possibilities for digitisation of media archives in Greenland.

A short history of media in Greenland

In the late twelfth century the Inuit ancestors of today's Greenlanders migrated from the North American arctic to Greenland. European colonisation of Greenland began with the arrival of the Danish-Norwegian missionary Hans Egede to West Greenland in 1721, where The Danish-

Norwegian Kingdom granted him permission to establish his mission station. East Greenland and Thule were colonised around 1900. In 1953 a new Danish constitution incorporated Greenland as a county (amt) within the Kingdom of Denmark, intensifying the cultural and economic colonisation of Greenland even as it signaled the beginning of its political decolonisation. Until 1953 the main language in Greenland was Kalaallisut and only a few Greenlanders knew some Danish. After 1953 a rapid modernization/Danification process took off. The aim was to give Greenlanders the same status as Danes, but the rapid modernisation process was based on Denmark as a model and included institutionalised education with Danish as the language of instruction. It only took a decade to realise that Danification threatened Kalaallisut and the Indigenous ethnic-national identity of Greenland. In 1979 Greenlanders gained Home Rule and a process of Greenlandization began therefrom, including use of Kalaallisut as their national language. Self-Government replaced Home Rule in 2009, on the way towards independence (Langgård 2011, 120).

Before print and broadcast media came to Greenland, communication consisted of face-to-face interaction and a tradition of oral storytelling. In 1861, the first newspaper *Atuagagdliutit* was established, publishing entertainment, travelogues, news, translated fiction such as *Robinson Crusoe*, and oral traditional stories at the request of editor H. J. Rink (1819-1893). The public service station Grønlands Radio (later: Kalaallit Nunaata radioa, KNR) was created in 1958 and TV was introduced in 1966. TV programs from the public service station in Denmark, DR1, were taped and shown via TV associations. This illegal practice ended in 1982, when the national broadcasting service KNR-TV was established. In 1997, the internet came to Greenland and since then, slowly but surely, became part of the daily life (Rygaard 2011, 535-536). In a nation of small communities separated by vast distances, it is important to have national and local television stations telling stories and to sustain Greenlandic culture amidst international media, including Danish media.

Lack of legislation for AV archiving in Greenland

Although Greenland has legislation to protect built heritage, historic sites, parklands and documentary heritage, it lacks legislation to protect its intangible culture. *Inatsisartut Act No. 11* of 19 May 2010 deals with preservation and protection of physical or material cultural heritage, including archaeological sites, historical buildings, and cultural historical sites. This law only applies to material culture and does not address intangible culture or cultural heritage such as AV materials. The first paragraph of the act notes that the legislation “must protect the uniqueness and

variety of Greenland's national monuments as part of Greenland's cultural heritage in order to contribute to an understanding of Greenland's cultural history... These national monuments are evidence of human activity over millennia. They help to create a connection between past and present and make visible the societies that created them" (Greenland 2010). The second paragraph continues: "The Inatsisartut act makes it part of a Greenlandic national responsibility to take care of its cultural heritage as a cultural resource, as a source of scientific inquiry and as a lasting basis for the experience, self-understanding, well-being and business of current and future generations" (ibid.). Since the legislation only focuses on the material cultural heritage, it can be considered one-sided, and there is a risk that immaterial or intangible culture will not be preserved for the future generations.

Similarly, Inatsisartut act No. 5 of 3 June 2015, on archives, states: "All information-bearing material [records] created or provided in connection with the activities of public institutions must be archived" (Greenland 2015). This legislation is similar to Danish archival legislation and serves as a strong basis for preserving the official records of the government but is less effective at preserving private records. While the national public broadcasting corporation KNR is covered by this legislation, AV records created by private and local TV associations are not. Such AV records offer a means of understanding everyday life in communities from around Greenland and represent a contemporary instance of traditional Greenlandic storytelling.

These records are at risk. The lifespan of a VHS (Video Home System) videotape is defined as the length of time that the tape can be stored until it becomes unplayable. For example, a tape stored at 20 degrees Celsius with relative humidity of 50% will stay playable for up to 30 years. But when the room temperature is increased by five degrees Celsius, the lifespan of the recording will decrease by ten years. At a temperature of around ten degrees Celsius, the tapes will have the best possible chance of a longer lifespan, but only up to a maximum of 64 years at the longest (Van Bogart 1995, 35).

Looking Abroad

Greenland's neighboring country, Iceland, has recognised this situation and has over the last 15 years been digitising their AV records. Piret Laas' 2009 master thesis, *Preserving the national heritage: Audiovisual collections in Iceland*, is a study of ten different institutions' AV collections and their status in relation to digitisation and preservation. Laas includes three different television

stations and discusses their handling of AV archives, including how the material is stored, categorised, digitised, how copyright is addressed, and which staff members are responsible for archiving. In Laas' case study of the private television station Stöd 2, founded in 1986, it is explained that the records are on storage media such as U-matic and VHS videotapes, DVDs, and servers. Non-digital formats including U-matic and VHS videotapes have often been stored in only one copy. Since these tapes were expensive, they were sometimes reused and some broadcasts were deleted, under the authority of the general director. The broadcaster does not have a preservation strategy, but in 2008 they reported that their archives contained 18,537 items (the archives did not provide a measurement in hours). In 2008, Stöd 2 had no plan for systematic digitisation, and only digitised records when they were needed. Staff at Stöd 2 wished to digitise their records to free up space in their physical archive (Laas 2009, 121-124). Things are different in Iceland's national public broadcaster Ríkisútvarpið, or RÚV. As early as 2007 in its public service contract RÚV was required to preserve its records:

1. RÚV is obliged to preserve original radio and TV programs for the future. It is the role of the RÚV to preserve all material of cultural heritage value as well as broadcast materiel characteristic of the RÚV production during each time period, not covered by the Legal Deposit Act No. 20/200.
2. RÚV is obliged to compile a schedule by December 31st, 2007, for the transfer of older broadcast material, e. g. records, tapes, and films, to accessible carriers for preservation and future usage. (Iceland "Samningur um útvarpsþjónustu í almannapágu", March 23, 2007).

In Iceland, there is a difference between national and private television collections in relation to legislation and prioritisation of their AV archives. As in Greenland, the public broadcaster is required to preserve its records, while private stations are not. Nonetheless, Laas (2009) found that the private TV station Stöd 2 was digitising its non-digital recordings for its operational reasons, both to make records available for re-broadcast or to free up space in their physical archive.

Denmark provides another example. In 2007 the Danish public broadcaster, DR, drew up a plan for the digitise its radio and television archives, at an estimated cost of DKK 150 million (Kulturministeriet 2006). This project was completed in 2017; DR announced the news on February 9, 2017 with the headline: "DR's archives are now digitalized" noting that "around 70 percent of all radio and television materials in DR's archives and approximately 140.000 press photos and other historic photographs have been digitized" (Stubbe-Teglbjærg 2017). The decision to digitise 70%,

rather than all, of the archive was based on a selection strategy that considered the importance of the footage, whether anyone would find it interesting, the survivability of different formats, and so on. After the end of the project, DR toured Denmark to share its now digitised archive (ibid.).

AV materials from TV associations are private archives in Greenland

When Greenland's KNR-TV was created the 1980s, DR was the most important cooperating partner. This collaboration declined as KNR-TV became more and more independent and when DR's competitor, TV-2, was created in 1988 (Fleischer 2023: 209). Even today, DR's three TV programs continue to be shown in Greenland, demonstrating that the collaboration has not ended.

As noted above, KNR is obligated to preserve its records as a publicly funded agency under Greenland's archival legislation. The latest public service contract for KNR, for 2019-2022, has a section on electronic archiving, where digitisation is mentioned as exceeding KNR's current budget: "A rapid and complete digitisation of the radio/TV broadcasts will be very costly and will require a separate grant. During the contract period, the Department and KNR must work to find funds for digitalisation." (Naalakkersuisut/KNR 2019). This search for funds was successful; the entire radio and TV archive of KNR is undergoing the digitisation with the support of the private Danish A. P. Møller Fund, who donated DKK 2 million over 2021-2024 (A. P. Møller Fonden 2021). This digitisation of audio and AV materials is the first of its kind in Greenland. However, KNR-TV's archives have been affected by water damage and mold in the buildings they have occupied since the start of TV in 1982, to the detriment of part of the stored productions and other records (Simonsen interview, March 4, 2022). Moreover, at the time of the first KNR national TV broadcast, on November 1, 1982, there were 25 local TV associations around Greenland (Rygaard 2004, 167). These local TV associations have produced TV programming ever since, but their records are considered private archives, and are not included as part of KNR's archive, not encompassed by the archival legislation, and not part of the current digitisation project. Instead, it is up to the TV associations themselves to donate their archives to the national archive or to local archives, which is usually a subdivision of a local museum. The now-closed local TV association in Aasiaat (a small town on the Western coast of Greenland with approximately 3,500 inhabitants; the main town in the area) chose to transfer their AV records to the local museum.

AV Records from TV-Aasiaat, 1992-1993

I visited Aasiaat on fieldwork in summer 2020, to locate TV footage from the early 1980s. The idea for this expedition came when I read in an old TV programme that local TV associations were responsible for six broadcasts a week when KNR-TV started up in 1982. Upon contacting KNR-TV archive, archive and programme staff explained that all TV recordings from local TV associations had been sent back to the local associations due to copyright issues, after being shown on national TV.

I made two visits to Aasiaat. I initially approached the local radio station, as the TV department was already closed by that time. An employee of the radio station explained that the archives had been handed over to the local museum after being stored for years in an unheated container. The local museum had space for storage, but in their registration system it was not possible to search for a particular tv footage. It took a few days to locate TV-Aasiaat's AV material. When the tapes were found there was not much material from the early 1980s, which was the goal of the fieldwork. Furthermore, the 1980s content was on U-Matic tapes, and the available player lacked some necessary cables to watch the recordings. Turning to their VHS tapes, I selected content that could have been shown at KNR at the time. The earliest VHS tape was from 1992. When played, it became clear that due to improper storage the tapes are in the process of disintegration; and in fact, are in such poor condition that they will soon disappear as cultural heritage. There are around 50 or 60 VHS tapes in total, usually three hours long each, of which I examined ten. Only a small part of the ten VHS tapes I examined are in fine quality without noise. Almost all the other tapes are damaged.

I reviewed the contents of the VHS tapes retrieved from the local museum in Aasiaat from oldest to newest, after returning to Nuuk. The oldest tapes are from 1992 and the newest are from 1998. I was able to view nine tapes in total from the years 1992-1993. The oldest tape is from the winter of 1992, and there are 11 recordings, made in different locations and at different times, on the tape. This tape includes the following recordings:

The first recording is an interview with Piitaaraq Brandt, who planned to travel around the whole Greenland either skiing or by kayak. The uncut conversation addressed his previous travels and his plans for new travels over the next three years. Approx. 40 minutes duration.

The next recording is an interview with the association of choirs in North Greenland, about

their general meeting that was held in the town of Qasigiannnguit. A choir singing was also shown. Approx. 30 minutes duration.

The third clip shows a choir singing in Aasiaat's church. Approx. 4 minutes.

The fourth clip shows the choir gathering in Aasiaat's sports hall, and includes songs, speeches and entertainment. Approx. 10 minutes.

The fifth clip is an experiment by the technician who tests the camera's capabilities. Approx. 15 minutes.

The sixth clip is an uncut interview with two employees from the Greenlandic house in Odense, who are traveling in Greenland with a cultural performance. 25 minutes.

The seventh clip shows the workers' union's 40th anniversary in Aasiaat and includes an interview with Arne Rafaelsen about what will happen during the celebrations. 20 minutes.

The eighth clip shows footage of Aasiaat's harbor, without voiceover. Approx. 5 minutes.

The ninth clip briefly shows TV-Aasiaat's general assembly. Approx. 2 minutes.

The tenth clip is recorded in TV-Aasiaat's studio with studio host journalist Carl Berthel Lynge, where he addresses vandalism in the town and problems associated with it. 3 minutes.

The last clip shows a cross-country race in Aasiaat. Approx. 10 minutes.

The other tapes have mixture of stories like this oldest tape from 1992. The VHS tapes in general relay video snapshots of broad number of subjects of events that happened in Aasiaat the 1990s (Figure 13.1).

Looking at the content of the Aasiaat tapes from a genre perspective, they are much like other local news shows, mixing the unusual and everyday life. A closer look at the content of the tapes opens insights into the sights, sounds and stories of Greenlandic life in the early 1990s and, of great importance are in Kalaallisut. A closer look at the content may reveal what content, talking about everyday public life in a small community in West Greenland, is in danger of disappearing.

Piitaaraq Brandt and a partner start their trip around Greenland on skis for Aasiaat to Tasiusaq in the north of the town Upernavik, in the winter and spring of 1992. The recording begins with Piitaaraq building a sledge to be used for the trip and ends as they depart on their journey.

Figure 13.1 Children welcoming the return of the sun, Aasiaat, January 1993. The VHS tape is visibly damaged.

Another shows events in connection with an alcohol-free week, including theatre group of young people staging a play about a dysfunctional family; a broadcast on prevention, with expert interviews and vox pop; nationwide prevention material is criticised by a young woman for being too violent in its images and choice of words. The main events during alcohol free week were covered by TV-Aasiaat first with a presentation of the program of the week. The events of the week are followed and then concluded with a discussion by three citizens who evaluate the events.

Coastal passenger ship *Saqqit Ittuk* is launched in Aasiaat. A reception on the ship was filmed, with speeches from the captain and Aasiaat's mayor Knud Sørensen, and an interview with the ship's staff.

Municipal council meetings and municipal elections, together with election videos. The municipality's employees offer presentations on the budget, talking about how private finances should be handled to avoid debt to public institutions. Speeches from the mayor and municipal council discussions on various topics. The election videos vary; some candidates present themselves

without background images, while others made videos with involvement of the town's citizens and actual images from different locations in the town. The selection procedure is explained by a woman who reads out a text in the TV studio.

A programme about local stores in Aasiaat after Brugseni's closure in 1991; the current Pisiffik then-named KNI (Greenlandic stores). There was also a programme about a conference, with the participation of national politicians, on the restructuring of KNI.

Sports events in the town were also broadcasted, such as the Greenlandic championship (GM in Danish) in cross-country skiing in 1992 and the dog sledge qualifications for the Greenlandic national championship. Badminton players arrive by plane after finishing the GM in another city, where they have done well; a reception for the athletes in the municipality. Some private footage of a children's taekwondo GM from Nuuk.

Artist Thue Christiansen interviewed about his recent decoration of a school for young adults; how he got the ideas for the motifs; the importance to him of combining traditional hunters' culture and modern culture in the decorations.

Traditional events in the town are also featured, such as national day events, where one of the clips shows two teams competing in Greenlandic football (using a football made of sealskin), a sport that is rarely played nowadays. Christmas events in Aasiaat's sports hall for the town's citizens and another feature about children celebrating the return of the sun, January 1993.

Special events and guests in Aasiaat are filmed, including an interview with the theatre group Silamiut, who were in town for a show and to teach. A group of children on a study trip from Uummannaq's settlement.

Short recordings that do not fit into the above categories include a debate programme on education with interviews of young people; water skiing in Aasiaat's harbour area, in a recording without voiceover; the very first business conference in the town; a course for hunters and fishermen on financial management; a full-length TV bingo; and, at last, a team of researchers tagging narwhales with GPS transmitters. This last footage was filmed somewhere other than Aasiaat, on a ship, and includes footage from a house in North Greenland with a man playing the accordion.

Such recordings could be of interest to many institutions and researchers but are most important to citizens of Aasiaat. These precious AV records are degrading. The only way to save the recordings is by digitisation.

Initially, the national public service TV, KNR-TV, provided TV primarily from Denmark's DR1. This was TV produced in Denmark, about Danish issues. In 1992 KNR broadcasted approximately 43 minutes in Kalaallisut for every 4 hours and 45 minutes in other languages (mainly Danish or English) (Rygaard 2011, 173), meaning that only 10-15% was in Kalaallisut. It is of utmost importance for Greenland to sustain its own culture, including archiving its own media in Kalaallisut and preserving it, especially because the media landscape has been dominated by imported materials mainly from Denmark and other European nations. The clips that I have introduced in this chapter from the local TV association in Aasiaat offer an essential record of Greenlandic life, spoken in Kalaallisut. In the words of the Inatsisartutlov about preservation of the Greenlandic cultural heritage they contribute to "self-understanding, well-being, and business of current and future generations. Greenland's cultural heritage and as a contribution to an understanding of Greenland's cultural history," (Greenland 2010) and ought to be preserved as part of Greenland's cultural heritage. It is a postcolonial paradox that due to Greenlandic legislation modelled on the Danish archives act and other Danish legislation about cultural heritage prioritising the material cultural heritage, one of the most Greenlandic parts of cultural heritage may not be preserved for future generations.

Concluding remarks

This review of the archives of the local TV association in Aasiaat shows only a small part of the records created by the local TV associations that have existed throughout the country from the 1970s until today. These records are considered to be private archives and are not covered by the archival legislation. Moreover, non-digital AV records are in danger of degrading past recovery if they are not digitised soon – theoretically beginning within three years, and of being completely degraded in 23 years.

This preservation of Greenland's intangible cultural heritage, in the form of private AV materials, has no legal basis, although Greenland's act on the Preservation and protection of Cultural Heritage of Cultural Memorials from 2010 states: "The Inatsisartut act is part of the national responsibility to take care of the cultural heritage as a cultural resource, as a scientific source material and as a lasting basis for the experience, self-understanding, well-being and business of current and future generations." The focused work of EU countries and Greenland's neighboring country Iceland to ensure the preservation of AV materials for future generations has

influenced Greenland only insofar as KNR has secured the digitisation of its audio and AV records through a grant from a Danish foundation. If the records of TV-Aasiaat and other local TV associations are to be preserved, the spirit and not just the letter of Greenland's archives legislation must be observed, so that this essential record can be preserved for future generations to come. AV material is modern storytelling of Greenland.

References

A P. Møller Fonden. "Digitalisering af KNR's arkiv". Accessed October 10, 2022.

<https://www.apmollerfonde.dk/projekter/digitalisering-af-knr-s-arkiv/>

Bogart, John W. C. Van. 1995. *Magnetic tape storage and handling – a guide for libraries and archives*. Washington: Commission on preservation & National media laboratory.

Fleischer, Aviaq. 2023. "Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata Radioa ved opstarten af samtidigheds-tv". In *Magt og autoritet i Grønland*, edited by, Ole Høiris, Ole Marquardt & Claus Andreasen, 191-216. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. Forthcoming.

Greenland. May 19, 2010. "Inatsisartutlov nr. 11 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminde." <https://lovgivning.gl/lov?rid={a8872163-73b9-4a97-91df-872c10e4f15d}>

Greenland. June 3, 2015. "Inatsisartutlov nr. 5 om arkivvæsen,"

https://nka.gl/fileadmin/user_upload/documents/inatsisartutlov_nr_5_af_3_juni_af_2015_om_arkivvvaesen.pdf

Iceland. March 23, 2007. "Samningur um útvarpsþjónustu í almannapágu,"

Kulturministeriet. June 6, 2006. "Mediepolitisk aftale 2007-2010".

https://kum.dk/fileadmin/_kum/2_kulturomraader/medier/medieaftaler/2007-2010/medieaftale_2007-2010_1.pdf

Laas, Piret. 2009. *Preserving the national heritage: Audiovisual collections in Iceland*. Reykjavik: University of Iceland.

Langgård, Karen. 2011. "Greenlandic Literature from Colonial Times to Self-Government". In *From oral tradition to rap*, edited by Karen Langgård & Kirsten Thisted, 119-88. Nuuk: Ilisimatusarfik/Forlaget Atuagkat.

Naalakkersuisut/KNR. "Public service resultatkontrakt". November 29, 2019.

https://knr.gl/files/knr_publicservicekontrakt2019-2022.pdf

Rygaard, Jette. 2004. "En tv-historie". In *Grønlænder og global*, edited by Birgitte Jacobsen, Birgit

Kleist Pedersen, Karen Langgård, & Jette Rygaard, 163-203. Nuuk: Ilisimatusarfik.

Rygaard, Jette. 2011. "Qanorooq? Identitet i mediealderen". In *Fra vild til verdensborger*, edited by

Ole Høiris & Ole Marquardt, 525-58. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Stubbe-Teglbjærg, Kirsten. 2017. "Nu er DRs arkiv digitaliseret". Accessed October 12, 2022.

<https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/nu-er-drs-arkiv-digitaliseret>

8. Andre resultater fra spørgeskemaundersøgelsen, februar 2022

Af de 21 spørgsmål, som respondenterne skulle besvare, var fem af dem var personlige faktuelle spørgsmål om køn, alder, bosted, alder og sprog (Bryman 2016: 250). Resten af spørgsmålene handlede om deres daglige mediebrug samt om KNR. I artikel #3 blev kun de vigtigste besvarelser behandlet, og derfor vil jeg i dette kapitel præsentere læseren for resten af resultaterne.

8.1 Respondenternes tv-forbrug

Der var tre spørgsmål, der var rettet mod respondenternes tv-forbrug, og de var henholdsvis rettet mod forbruget i hverdage (mandag-fredag), lørdag og søndag separat for sig. I hverdage, som figuren nedenfor viser, er der hele 62,1 % af tv-seerne der kun ser tv fra ganske få minutter til en hel time om dagen. 18,1 % bruger ca. 2 timer på at se tv til hverdag, mens 12,9 % bruger omkring 3 timer. Antallet af respondenter, der ser tv i 4 timer eller over 5 timer, er 12,3 % i alt.

7. Agguaqatigiisillugu qanoq sivilutigisumik ulluinnarni tv-tarpit?

(Streaminngiunngitsuq/internetsiminngaanniinngitsuq/DVD-unngitsut) Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at se tv hverdag? (Ikke streaming, ikke internet eller dvd) - Ataasinngornermiit tallimanngornermut (ullormut)/Mandag til fredag (pr. dagen)

	Procent	Respondenter
Sivikitsuaqqamik/få minutter	26,1%	182
Akunnerup affaa/halv time	16,5%	115
Akunnerup ataatsip missaani/ca. 1 time	19,5%	136
Akunnerit marluk missaani/ca. 2 timer	18,1%	126
Akunnerit pingasut missaani/ca. 3 timer	12,9%	90
Akunnerit sisamat missaani/ca. 4 timer	6,6%	46
Akunnerit tallimaniit sivilunermik/Over 5 timer	5,7%	40
I alt	100,0%	696

Figur 16. Antal af minutter eller timer som tv-seere bruger på at se tv i hverdage (mandag til fredag).

Her i det grønlandske samfund har de fleste fri fra arbejde om lørdagen, og man kan derfor forvente, at deltagerne engagerer sig i aktiviteter, som de ønsker at bruge tid på. For de fleste er tv ikke en af disse aktiviteter: Gruppen, der ser tv på op til 1 time om dagen, daler til 58,6 % fra 62,1

% i forhold til hverdagens tv-forbrug. Det har nok også noget at gøre med, at Qanorooq høster flere seere i hverdagene og dette bliver ikke sendt i weekenderne.

7. Aggvaqatigiisillugu qanoq sivisutigisumik ulluinnarni tv-tarpit? (Streaminngiunngitsoq/internetsiminngaanniinngitsoq/DVD-unngitsut)
Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at se tv hverdag? (Ikke streaming, ikke internet eller dvd) - Arfininngornermi/Om lørdagen

	Procent	Respondenter
Sivikitsuaqqamik/få minutter	35,2%	244
Akunnerup affaa/halv time	9,9%	69
Akunnerup ataatsip missaani/ca. 1 time	13,5%	94
Akunnerit marluk missaani/ca. 2 timer	17,4%	121
Akunnerit pingasut missaani/ca. 3 timer	10,5%	73
Akunnerit sisamat missaani/ca. 4 timer	9,4%	65
Akunnerit tallimaniit sivisunermik/Over 5 timer	7,3%	51
I alt	100,0%	694

Figur 17. Antal af minutter eller timer som tv-seere bruger på at se tv om lørdagen.

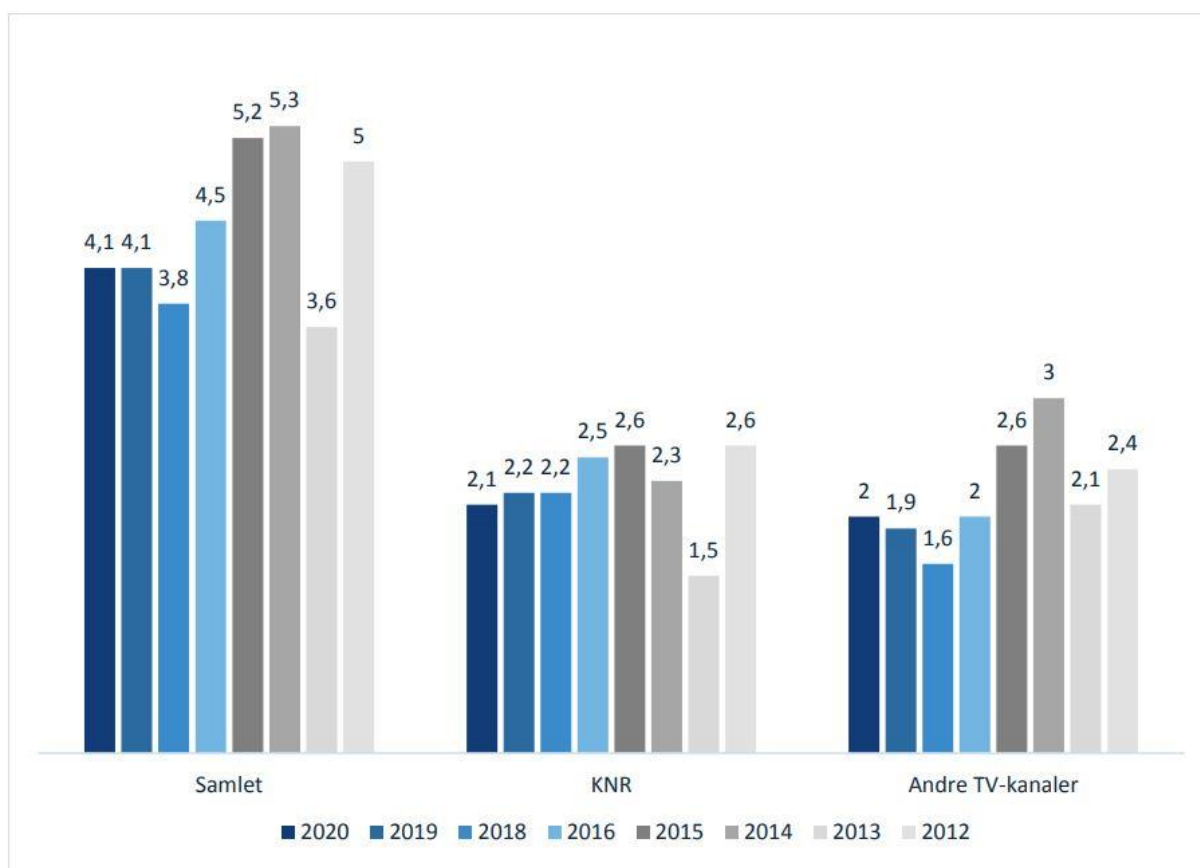
Gruppen, der ser tv ca. 2 timer om dagen, er stort set uændret i forhold til lørdag, og det samme gælder gruppen, der ser tv ca. 3 timer om dagen eller længere i forhold til tv-forbruget i hverdagene.

7. Aggvaqatigiisillugu qanoq sivisutigisumik ulluinnarni tv-tarpit? (Streaminngiunngitsoq/internetsiminngaanniinngitsoq/DVD-unngitsut)
Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at se tv hverdag? (Ikke streaming, ikke internet eller dvd) - Sapaammi/Om søndagen

	Procent	Respondenter
Sivikitsuaqqamik/få minutter	37,7%	263
Akunnerup affaa/halv time	10,5%	73
Akunnerup ataatsip missaani/ca. 1 time	15,1%	105
Akunnerit marluk missaani/ca. 2 timer	15,2%	106
Akunnerit pingasut missaani/ca. 3 timer	10,0%	70
Akunnerit sisamat missaani/ca. 4 timer	7,9%	55
Akunnerit tallimaniit sivisunermik/Over 5 timer	6,9%	48
I alt	100,0%	697

Figur 18. Antal af minutter eller timer som tv-seere bruger på at se tv om søndagen.

Hvis man sammenligner tallene med den seneste lytter-og seerundersøgelse, som blev foretaget 3 år (telefoninterviews foretaget mellem december 2019 og januar 2020 (KNR 2020: 2)) inden min egen undersøgelse, kan man begynde med at kigge på diagrammerne nedenfor:

Kilde: KNRs Seer- og lytterundersøgelsen 2012 (N=683), 2013 (N=556), 2014 (N=665), 2015 (N=681), 2016 (N=668), 2018 (N=670) 2019 (N=684) og 2020 (N=679). Note: Spørgsmål formuleringen er: Hvor mange timer om dagen plejer du normalt at se følgende kanaler? En svarkategori er ændret fra "Ser aldrig KNR" i 2018 til "Ser sjældent/aldrig KNR" i 2019.

Figur 19. Det daglige tv-forbrug i timer fordelt på KNR-TV og andre kanaler. Kilde: KNR 2020: 12.

KNR's tal viser et gennemsnitligt tv-forbrug, og derfor vil jeg også finde gennemsnittet i det daglige tv-forbrug i min egen undersøgelse. Dette tager udgangspunkt i figur 20, nemlig antal af minutter eller timer som tv-seere bruger på at se tv i hverdagene (mandag til fredag).

Antal minutter eller timers tv-forbrug	Antal respondenter ganget med minutters eller timers tv-forbrug
Få minutter	$182 \times 0,25 = 45,5$
Halv time	$115 \times 0,50 = 57,5$
Ca. 1 time	$136 \times 1 = 136$
Ca. 2 timer	$126 \times 2 = 252$
Ca. 3 timer	$90 \times 3 = 270$
Ca. 4 timer	$46 \times 4 = 184$
Over 5 timer	$40 \times 5 = 200$
Den gennemsnitlige tv-forbrug for alle respondenter	1.145 timer/ 735 respondenter = 1,56 timer

Figur 20. Den gennemsnitlige tv-forbrug 2022.

Langt de fleste i undersøgelsen har angivet, at de ser tv få minutter om dagen. Min hypotese er, at dem, der ser tv i hverdagene, udelukkende ser Qanorooq nyhederne, som normalt er på omkring 15 minutter om dagen. Det betyder, at besvarelsen 'få minutter' omdannes til 15 minutter tilsvarende Qanorooqs varighed, som svarer til 0,25 time, hvilket er det tal, jeg anvender. Da over 5 timer er det maximale tal i tv-forbrug om dagen, tager jeg udgangspunkt i 5 timer og ikke længere.

Det daglige tv-forbrug i min undersøgelse ligger meget lavere end tv-forbruget i KNR's tal fra 2019/2020. Gennemsnittet er faldet drastisk med 2,54 timer fra 4,1 timer om dagen til 1,56 timer i gennemsnit i løbet af de 3 års, der er mellem undersøgelserne. Ud fra den sammenligning kan man konstatere, at tv-forbruget er faldet markant. Én af grundene til det faldende tv-forbrug kan skyldes højere forbrug af streaming-tjenester. Dette bliver uddybet senere i kapitlet. En anden grund til det, kan være spørgsmålets udfoldelse: "Denne undersøgelse fokuserer på KNR-TV's udsendelser og genudsendelser" (Fleischer 2022: spørgeskema 1). Dette kan have farvet respondenternes egen vurdering af tv-forbruget, og fået dem til kun at tænke på tv-forbruget i forbindelse med deres forbrug af KNR og ikke andre kanaler. Men i spørgsmålet om deres tv-forbrug står der ellers: "Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at se tv hverdag? (Ikke streaming, ikke internet eller dvd) - Mandag til fredag" (pr. dagen) (Fleischer 2022: spørgeskema 10). Deri står der ikke specifikt at, man kun tager udgangspunkt i KNR, men hele deres tv-forbrug bliver der spurgt ind til.

Én af de kritikpunkter, som artikel #3 kom frem til, er at forbrugerne i byerne og bygderne udenfor Nuuk er kritiske overfor det større Nuuk-perspektiv, der bliver vist i KNR-TV (Fleischer 2023b). Derfor er en af de oplagte punkter for en nærmere analyse at kigge på tv-forbruget udenfor

Nuuk sammenlignet med tv-forbruget i Nuuk. Den nedenstående figur viser tv-forbruget fordelt i kommuner.

Hvor bor du? Krydset med: Hvor lang tid bruger du i gnmsnit på at se tv hverdag?	Få minutter	Halv time	Ca. 1 time	Ca. 2 timer	Ca. 3 timer	Ca. 4 timer	Over 5 timer	I alt i %
Avannaata kommunia	25	14	19	19	14	7	9	14,6 %
Kommune Qeqertalik	16	11	20	24	11	12	4	13,4 %
Qeqqata kommunia	14	8	15	8	2	5	1	7,2 %
Kommuneqarfik Sermersooq	123	76	74	73	50	19	22	59,6 %
Kujataata kommunia	5	6	8	1	13	3	2	5,2 %
I alt	183	115	136	125	90	46	38	733/100 %

Figur 21. Tv-forbrug fordelt i kommuner, skal læses horisontalt.

Kommuner/Minutters eller timers tv-forbrug	Få minutter	Halv time	1 time	2 timer	3 timer	4 timer	Over 5 timer	I alt respondent er pr. kommune
Avannaata kommunia	23,4 %	13,1 %	17,8 %	17,8 %	13,1 %	6,5 %	8,4 %	107
Kommune Qeqertalik	16,3 %	11,2 %	20,4 %	24,5 %	11,2 %	12,2 %	4,1 %	98
Qeqqata kommunia	26,4 %	15,1 %	28,3 %	15,1 %	3,8 %	9,4 %	1,9 %	53
Kommuneqarfik Sermersooq	28,1 %	17,4 %	16,9 %	16,7 %	11,4 %	4,3 %	5 %	437
Kujataata kommunia	13,2 %	15,8 %	21,1 %	2,6 %	34,2 %	7,9 %	5,3 %	38

Figur 22. Tv-forbrug i procent fordelt i kommuner, skal læses horisontalt.

I figur 21 og i figur 22 er variablerne det samme, den første figur angiver antal respondenter, hvor den anden figur angiver procenter. Nederst i figur 22 er de blå tal det, som repræsenterer den variabel, som det fleste respondents tv-forbrug om dagen i deres hjemkommune i forhold til al tv-forbrug samlet. Derimod repræsenterer det røde tal antallet af de færreste respondents tv-forbrug fordelt på deres hjemkommuner i forhold til at tv-forbrug samlet.

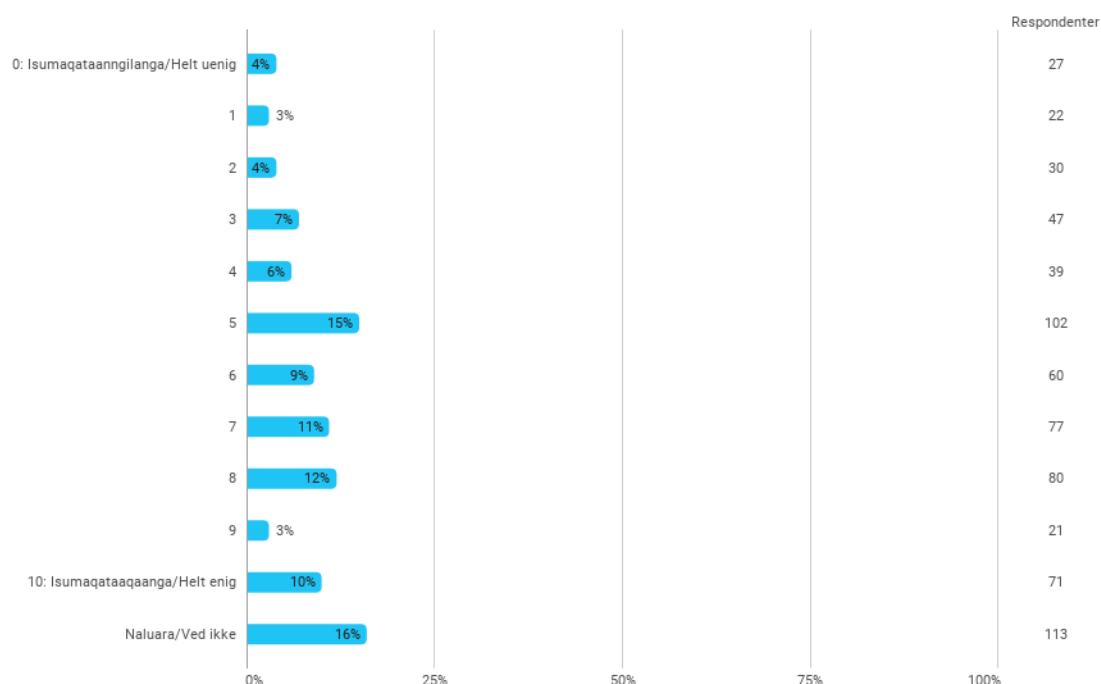
Figur 23. Kort over kommunefordeling i Grønland. Kilde: stat.gl 18/11-24

Avannaata kommunia (AK) samt Kommuneqarfik Sermersooqs (KS) indbyggere ligner hinanden i deres tv-forbrugsmønstre. For AK's vedkommende handler det nok også om, at stederne i kommunen er fisker-og-fangersamfund, hvor erhvervsholdere befinder meget af tiden i naturen næsten hvilket som helst tid af døgnet. I de to kommuner ser de fleste tv, kun få minutter om dagen, og de færreste ser tv i ca. 4 timer om dagen. De andre kommuner Kommune Qeqertalik (KQ) og Qeqqata kommunia (QK) ligner hinanden i tal, hvor de fleste indbyggere i KQ ser tv ca. 2 timer om dagen i forhold til QK-indbyggere hvor de fleste ser tv ca. 1 time om dagen. I begge kommuner ser de færreste over 5 timers tv om dagen. Kujataata kommunia skiller sig lidt ud, for i modsætning til de andre kommuner er indbyggernes tv-forbrug højere. De fleste ser tv ca. 3 timer om dagen, samt at det laveste tv-forbrug er på omkring 2 timer om dagen. Ud fra de tal som AK og KS repræsenterer, kan jeg fortolke det som at jo flere respondenter der er, jo mere stabiliseres variablerne og bliver mere valide. Da de andre kommuners deltagerprocent er noget lavere, kan der sættes spørgsmålstegn ved tallenes validitet. Alligevel kan jeg tolke det som om, at den kommune

der også repræsenterer Grønlands hovedstad, og som har også det største tilbud af fritidsinteresser, har det laveste tv-forbrug. Hvorimod de andre kommuners højere tv-forbrug kan tolkes som mangel på alternative fritidsinteresser. Hvis de tal skal være anvendelige for KNR-TV, og vi går ud fra, at det højeste tv-forbrug befinder sig udenfor hovedstaden, må vi konstatere at indbyggere fra byer og bygder udenfor Nuuk har ret i deres kritik af at KNR-TV ikke repræsenterer folk fra kystbyerne udenfor Nuuk nok, som det blev nævnt i artikel #3.

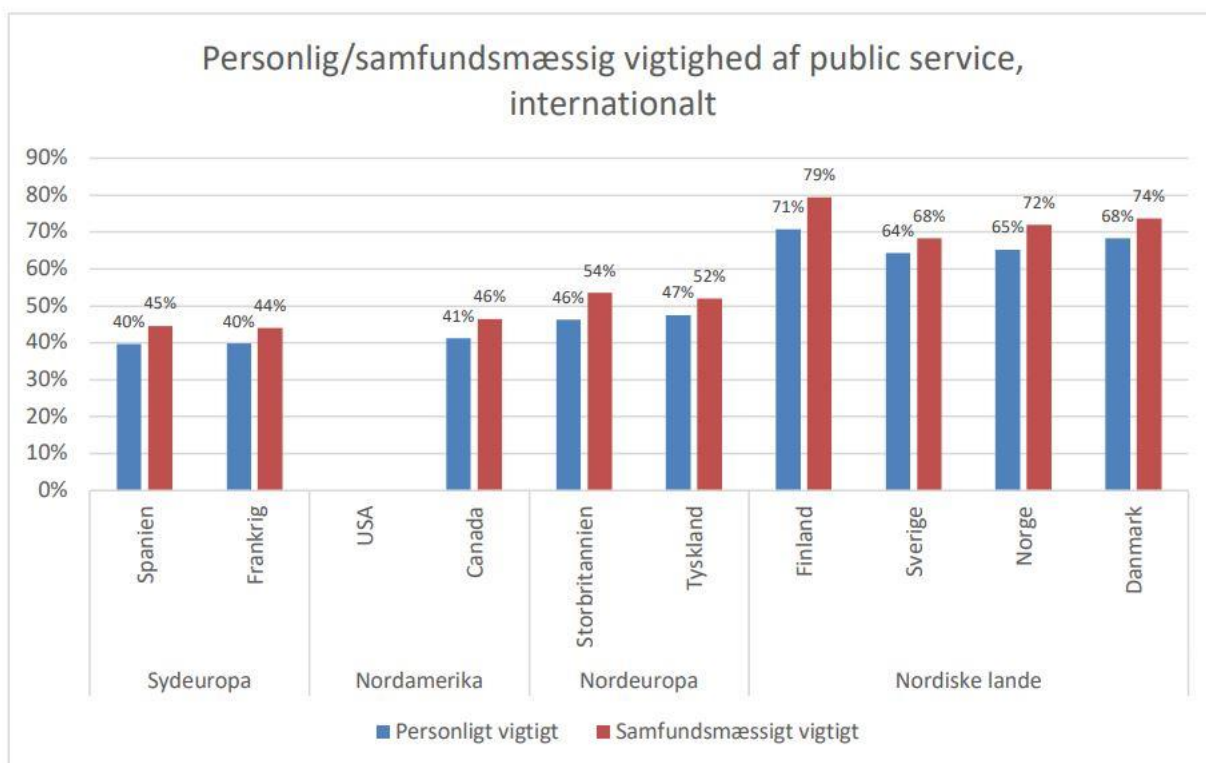
8.2 KNR's troværdighed ifølge forbrugere

Det var vigtigt at kunne vurdere KNR forbrugernes tillid til KNR, for at få at vide om hvor vurdering lå. Fordi tilliden til en public servicestation kan sige noget om forbrugerne vælger at benytte sig af institutionens udbud eller ej. Det vises ikke i denne undersøgelse, hvorvidt den tid forbrugerne bruger for at se tv om dagen, bliver brugt på KNR-TV's indhold eller om forbrugerne vælger andre kanaler, såsom DR eller udenlandske kanaler. Dette kan med fordel overvejes at undersøge i en fremtidig undersøgelse. Men i denne undersøgelse viste det sig at fire ud af fem ser KNR, og at de fleste af dem ser nyhederne. Dermed skulle man tro at tilliden til institutionen blev vurderet højere end de 45 % af respondenterne, der vurderede institutionen som en overvejende tillidsfuld institution, mens 15 % sagde at de enten/eller (neutral) havde tillid til KNR, og 24 %, dvs. omkring én ud af fire forbrugere, overvejende ikke havde tillid til institutionen KNR, som figuren nedenfor viser.

Figur 24. Forbrugernes vurdering af deres tillid til KNR.

Schrøder, Blach-Ørsten og Eberholst har i 2023 udgivet *Undgåelse af nyheder, podcast og danskernes syn på public service Temarapport: Danskernes brug af nyhedsmedier*, i det er der blandt andet undersøgt befolkningens tillid til public servicemedier. I Danmark viser analysen at, tilliden til public service-nyhedsmedier er den højeste blandt alle danske nyhedsmedier (Newman et al 2023: 70-71). 83 % af danskerne har tillid til DR, 79 % har tillid til TV2 og Børsen kom på tredjeplads med 72 % tillid fra forbrugere (Schrøder et al 2023: 17). I den nedenstående figur kan man læse forbrugernes vurdering af public servicemedier som vigtigt i forskellige lande. I Finland vurderes PS-medier som samfundsmæssigt vigtigt højere blandt de deltagende lande og Danmark scorer næsthøjest med 74 % vigtigt i forhold til samfundet.

Figur 8: Personlig/samfundsmæssig vigtighed af public service, international sammenligning. Q1_PSM_2023g_1. Hvor vigtige er public service-nyheder fra DR og TV2 for dig personligt? / Q1_PSM_2023g_2. Hvor vigtige er public service-nyheder fra DR og TV2 efter din mening for samfundet som helhed? Figuren angiver i procent hvor mange, der mener public service er "vigtigt" (ret/meget).

Figur 25. Personlig/samfundsmæssig vigtighed af public service, international sammenligning. Kilde: Schrøder et al 2023: 18.

Ud fra figur 25, vises at Spanien ligger på 45 % af befolkningen der har vurderet PS-medier som vigtige. Tilliden til KNR ligger på samme procent som Spanien vurderer deres PS-medier som vigtige. Spaniens tv, der er offentligt ejet og finansieret er gratis for alle borgere i Spanien og udlændinge kan ved betaling købe programmer og streame dem (Protonvpn.com 18/11-24). Selvom jeg i min undersøgelse spørger ind til befolkningens tillid til PS-mediet KNR, anser jeg sammenligningen som valid. Da tillid og vigtighed er i samme boldgade betydningsmæssigt. I figur 26 kan man læse de forskellige spanske medier og hvordan befolkningen har vurderet deres tillid eller mistillid til de respektive medier. Den offentligt ejede institution RTVE er blevet vurderet som 48 % af forbrugerne der har tillid til stedet, mens 26 % viser mistillid og samme procent, 26 % er neutrale.

BRAND TRUST SCORES

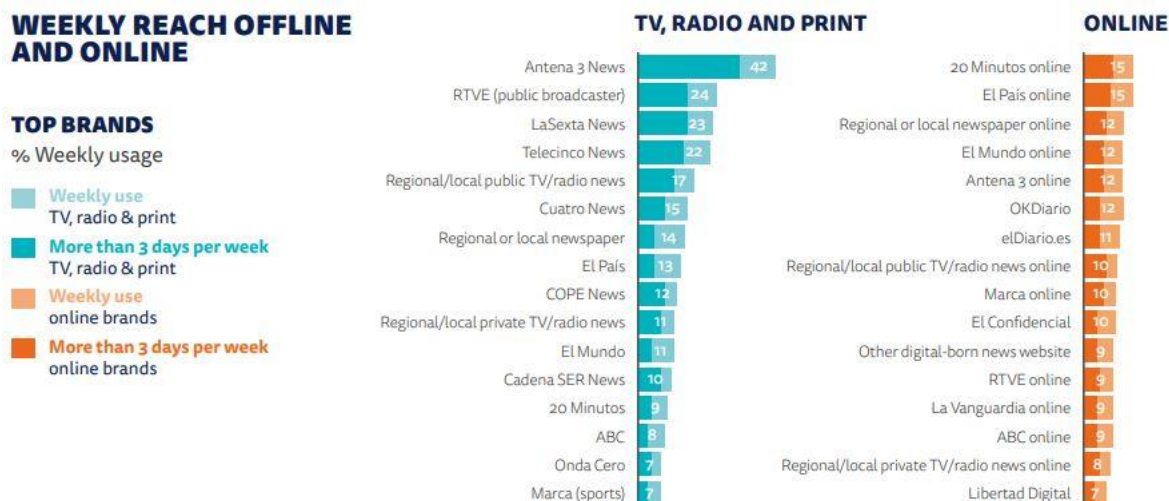
Only the below brands were included in the survey.
It should not be treated as a list of the most or least
trusted brands as it is not exhaustive.

Brand	Trust	Neither	Don't Trust
20 Minutos	40%	35%	25%
ABC	41%	29%	30%
Antena 3	51%	25%	24%
Cadena SER	47%	27%	26%
COPE	45%	25%	30%
El Mundo	44%	28%	28%
El País	46%	28%	26%
ElConfidencial.com	37%	37%	25%
elDiario.es	39%	35%	26%
La Vanguardia	42%	32%	26%
LaSexta	42%	25%	33%
OKdiario.com	33%	30%	37%
Regional or local newspaper	52%	31%	17%
RTVE (public broadcaster)	48%	26%	26%
Telecinco	32%	25%	43%

Q6. brand trust. How trustworthy would you say news from the following brands is? Please use the scale below, where 0 is 'not at all trustworthy' and 10 is 'completely trustworthy'. Details: 6-10 coded as 'Trust', 5 coded as 'Neither', 0-4 coded as 'Don't trust'. Those that haven't heard of each brand were excluded. Whether respondents consider a brand trustworthy is their subjective judgement, and the scores are aggregates of public opinion, not an objective assessment of underlying trustworthiness.

Figur 26. Spanske befolkningens vurdering af deres tillid eller mistillid til forskellige medier. Kilde: Newman ét al 2023: 99.

Spanien har flere tv-stationer, den offentligt ejede institution RTVE er ikke den mest sete (se figur 26). For Antena 3 News er den foretrukne blandt spanierne. I et forsøg på at forøge præstationen af RTVE har staten forhøjet stationens budget til 530 mio. euro (som er det største siden 2011) og skiftet ledelsen ud med nyt. Det daglige tv-forbrug har nået sit laveste punkt i 2022, i løbet af 30 år. Derfor er det en af grundene til at regeringen har investeret i stationen så meget (Newman ét al 2023: 98). For første gang nogensinde har det spanske befolkning benyttet sig af internet mere end at have set tv i 2022 (ibid.). Det historiske lave tv-forbrug er også tilfældet i Grønland og hvor internettet vinder mere og mere frem i befolkningens medie-forbrug. Mon det ikke er på sin plads at investere mere i KNR, så institutionen får mere råderum og får plads til at udvikle sig?

Figur 27. Medieforbrug i Spanien, offline og online om ugen i procent. Kilde: Newman et al 2023: 99.

Men derudover ønsker jeg at sammenligne til en undersøgelse foretaget af Reuters Institute Digital News Report i 2017, med dansk ansvarlige for undersøgelsen Schrøder og Blach-Ørsten samt forskere fra andre lande. Idet har forskellige forskere målt befolkningens tillid til nyhedsmedier. De deltagende lande er Danmark, USA, England, Tyskland, Frankrig, Spanien, Grækenland, Irland og Australien. Danmark lå på top-4 over de lande hvis befolkning viste deres tillid til at nyhedsmedierne var i stand til at adskille fakta og fiktion. De fleste som udtrykte tillid til medierne begrundede det med at, de har tillid til den journalistiske proces bag produktionen af nyheder. De respondenter som uddybede deres mistillid (107 ud af i alt 2000 respondenter) til nyhedsmedierne i *Undgåelse af nyheder, podcast og danskernes syn på public service* Temarapport: *Danskernes brug af nyhedsmedier* begrundede det med at, nyhedsmedierne kan vise bias. Det vil sige enten politisk bias eller kommerciel bias. I uddybelse af begrundelsen for mistillid til nyhedsmedier blev der blandt andet nævnt: ”’ukritiske’, ’for hurtige på aftrækkeren’ og ’overfladiske’, ligesom det fremhæves, at man aldrig ved, ’om de skjuler noget’” (Schrøder & Blach-Ørsten 2017: 6). På baggrund af min undersøgelse i Grønland har det vist, at 45 % af deltagerne har tillid til KNR og det ligger på nogenlunde i samme niveau som danskernes tillid til nyhedsmedier i 2017. Befolkningens tillid eller mistillid vil blive krydsrefereret med et andet spørgsmål om deltageres tilfredshed og utilfredshed i de kommende næste to afsnit.

8.3 Tilfredsheden med KNR-TV

Deltagerne blev spurgt til hvilke dele som de er tilfredse over, fordelt på variabler som vist i figur 28. Det var mulighed for et multiple valg svar og resultaterne vises derefter.

2

21. KNR-TV pillugu arlaannik nersualaagassaqarpit?/Er du evt. tilfreds med KNR-TV af følgende ting?

	Procent	Respondenter
Allakaatitassiat amerlassusaat ajunngilaq / Der er tilstrækkelige udsendelser	9,9%	63
Politikkikkut saqqummiuttakkat pitsaapput/Indholdet er politisk varieret	7,4%	47
KNR-TV tamatigoortuuvoq/KNR-TV er alsidig	12,0%	76
Aallakaateqqittagai nuannerput/Der vises gode genudsendelser	18,5%	117
Nipaa ajunngilaq/Lyden på programmer er god	13,1%	83
Oqaatsinik atorneqartut paasinartuutput/Sproget er godt	14,0%	89
Aallakaatitassiat pitsaasuupput/Kvalitetet i programmerne er god	9,3%	59
Allagartalersuineq amigaataannngilaq/Undertekster på programmer er ikke en mangelvare	11,0%	70
Naluara/Ved ikke	43,2%	274
Alla/Andet:	7,9%	50
I alt	100,0%	634

Figur 28. Hvad seerne er tilfredse med i KNR-TV.

Der var 43,2 % af respondenterne der valgte at svare: ved ikke. 18,5 % havde svaret, at der vises gode genudsendelser i KNR-TV, 14 % mener at sprogbrugen er god, og 13,1 % mener at programlyden er god. 12 % mener at KNR-TV er alsidig og 11 % at programmerne ikke mangler undertekster. I faldende procent mener respondenter: at der er tilstrækkelige udsendelser (9,9%), at kvaliteten er god i programmerne (9,3 %) og at det politiske indhold er varierende (7,4%).

Af positive uddybende svar til deltagernes tilfredshed med KNR-TV er der en række kommentarer, som lyder: ”jeg kan godt lide at KNR-TV viser nutidige og aktuelle udsendelser” (Kvinde, 25-35 år). Andre er glade for Qanorooq, som viser nyheder. Fire respondenter har angivet at de er tilfredse med Qanorooq dog uden nærmere forklaring. En anden har nævnt, at vedkommende er glad for KNR-TV’s fremskridt igennem årene (Mand, 46-55 år). Én af respondenterne var glad for udsendelsen Ikuma (Kvinde 56-65 år), som var fredagsunderholdningsprogrammet i 2022. Børneprogrammerne blev også rost af én af deltagerne i undersøgelsen (Mand 56-65 år). Medarbejdernes dygtighed blev også rost (Mand 36-45 år). En af kommentarerne lød: ”Godt at der findes KNR og at dygtige medarbejdere altid møder op på

arbejde” (Kvinde 25-35 år). En sidste deltager i undersøgelsen, havde valgt at rose de direkte tv-udsendelser. Som for ved kommende er vigtige for samfundet (Mand 46-55 år). Ud over de positive tilkendegivelser, havde nogle valgt at give ris til KNR-TV. Disse kommentarer behandles i næste afsnit. Der var i alt 50 uddybende svar om tilfredsheden med KNR-TV, og ca. 35 af dem var kritiske.

8.4 Utilfredsheden over KNR-TV

Hvilke dele, seerne af KNR-TV er utilfredse med, kan læses i nedenstående figur samt forklaringen af disse i følgende tekst.

20. KNR-TV pillugu arlaannik isorisassaqarpit?/Er du evt. utilfreds med KNR-TV af følgende ting?

	Procent	Respondenter
Allakaatitassiat ikippallaarput/Der er for få udsendelser	50,2%	319
Politikkikkut saqqummiuttakkat apeqqusernarput/Indholdet er politisk skævt	18,2%	116
KNR-TV kisermaassivallaarpoq/KNR-TV er for dominerende i markedet	22,0%	140
Aallakaatitseqqivallaarput/Der vises for mange genudsendelser	60,1%	382
Nipaa ajortarpoq/Lyden på programmer er dårlig	16,2%	103
Oqaatsinik atuineq ajorpoq/Ukorrekt brug af sproget	28,3%	180
Aallakaatitassiat pitsaanngippallaarput/Kvalitetet i programmerne er for dårlig	24,7%	157
Allagartalersuinngippallaarput/Manglende undertekster på programmer	9,4%	60
KNR-TV isornartussaqartinnigilara/Jeg er ikke utilfreds med noget ved KNR-TV	5,5%	35
Naluara/Ved ikke	9,6%	61
Alla/Andet:	9,0%	57
I alt	100,0%	636

Figur 29. Hvad seerne er utilfredse over i KNR-TV.

Hvad respondenterne er mest kritisk overfor ved KNR-TV viser sig i, at 60,1 % af tv-seere synes at KNR-TV viser for mange genudsendelser, efterfulgt af 50,2 % der mener, at der er for få udsendelser i KNR-TV. 28,3 % mener at ukorrekt sprogbrug er kritikpunktet ved KNR-TV, 24,7 % synes at kvaliteten i programmerne er for dårlig, mens 22 % mener, at KNR-TV er for dominerende på mediemarkedet. De laveste procenter af kritikpunkter fokuserer på det skæve politiske indhold (bias) (18,2%), programlyden der er dårlig (16,2 %) og manglende undertekster på programmer (9,4%). I samme spørgsmål kunne man uddybe sine svar, og de, der havde gjort det, bliver præsenteret i det efterfølgende. Først dykker vi ned i de omkring 35 kritikpunkter som deltagerne har valgt at lægge i de uddybende svar til feltet om tilfredshed med KNR-TV.

Én af de første uddybende svar lyder, at det økonomiske tilskud til KNR ikke svarer til det arbejde, som KNR udfører. At kvaliteten i KNR-TV kunne blive bedre blev nævnt og begrundet med det samme med: ”hvis KNR ville det” (Mand 25-35 år). Og: ”Jeg er holdt op med at se KNR-TV så meget” (Kvinde 25-35 år). At journalister burde benytte sig mere af infografik og Grønlands Statistik, blev også nævnt af én af seerne (Kvinde 46-55 år). Ligesådan nævner en anden seer, at programproducenterne kunne være bedre til at nytænke eller komme med nye ideer til udsendelser (Mand 36-45 år). Med hensyn til det talte sprog i KNR-TV har én seer kritiseret, at sproget bliver for blandet med grønlandsk og dansk (Kvinde 56-65 år). En tv-seer fremhæver unødvendigheden af fredags- eller lørdagsfilmen, som kommer fra enten DR eller TV2, og begrundet det med, at de andre kanaler på tv allerede viser udenlandske film (Mand 56-65 år). Antagelig om journalistikken, dog uden at tydeliggøre dette, mener én seer, at journalistikken kan være for ensidigt og personfølgende til tider (Kvinde 46-55 år). En anden seer mener at have gennemskuet, hvem journalisterne holder med og at det farver deres præsentation af indhold (Kvinde 46-55 år). En seer efterlyser bedre og mere relevant indhold i programmerne (Mand 66-75 år), mens en anden mener, at der bliver brugt for meget energi på underholdning, og at der burde blive brugt mere energi på andre genrer (Kvinde 66-75 år). En tredje seer efterlyser mere sjovt, underholdende og spændende indhold i udsendelserne (Mand 25-35 år).

Til at slutte oversigten over kritikpunkterne, som blev fremsat i forbindelse med tilfredsheden over KNR-TV er dette citat passende: ”Det er utilfredsstillende, lokalt-tv-erne fra de mange byer burde genopstarte deres programproduktion. Aktuelle begivenheder og de mange personer som har noget at fortælle, er vigtige at vise. De gamle som blev født, i 1900-tallet, burde indspilles og samle deres fortællinger inden de dør. Deres fortællinger og oplevelser er bevaringsværdige. De forskellige erhverv i de forskellige steder er også interessante at bringe op. Vi har brug for at høre noget mere om de positive formål rundt omkring. Der er mangel af positive og gode indflydelsesrige programmer i samfundet” (Kvinde 46-55 år). Tilsvarende konklusion er også fremsat i artikel #3, at KNR burde benytte sig mere af stof fra byerne og bygderne udenfor Nuuk (Fleischer 2023b).

Til at fortsætte i kritikpunkter fra de relevante spørgsmål angående utilfredshed i spørgeskemaet hentes de følgende uddybende svar: Der blev i alt givet 56 uddybende svar, og flere af dem var relateret til hinanden i emne, i underoverskrifter vil jeg præsentere svarene nedenfor i fem følgende afsnit.

8.4.1 KNR-TV's udstyr

Der var fem personer, som nævnte KNR's udstyr som kritikpunkt. Tre af dem havde påpeget, at der for ofte er teknisk fejl på udsendelserne (Kvinde 36-45 år; 2 x Kvinde 25-35 år). En mand mellem 36-45 år har tilkendegivet: "Indtil for nyligt har videokvaliteten været meget ringe ift hvad f.eks. en telefon kan optage. Det virker til at være blevet bedre". Desuden kritiserede en kvinde mellem 25-35 år, at hun ikke kan fordrage, når man kan høre folk trække vejret, og hun fremhæver den dårlige lyd kvalitet.

Om programmernes kvalitet kommer her et citat: "Generelt er det mindre velproducerede udsendelser. Det virker til, at det meste af det er lavet med et enkelt håndholdt kamera og lidt for improviseret. Ønsker mere velproducering og bedre kvalitet" (ikke-binær mellem 25-35 år). En anden havde en tilsvarende mening: "Jeg savner grundlæggende kvalitet" (mand mellem 36-45 år). Kritikken på udstyret er på sin plads, da der allerede er gået 7 år siden den seneste teknologi blev taget i brug. Et citat fra den daværende nyhed forklarer udskiftningen af teknikudstyr i 2017: "KNR har i mange år arbejdet med forældet teknisk udstyr, der på mange måder har gået udover vores brugere. Med det nye system kan vi fokusere på indholdet og ikke bruge så mange kræfter på at få teknikken til at hænge sammen, siger direktør hos KNR, Karl-Henrik Simonsen" (KNR.gl 15/09-17).

8.4.2 TV-programmer

En respondent ville ønske, at DR3 og DR Kultur var inkluderet i programpakken (kvinde 25-35 år), som KNR råder over i samarbejde med DR. For mange genudsendelser blev også nævnt som et af kritikpunkterne, samt at der er for få spændende nye programmer (Kvinde 25-35 år). En mand mellem 56-65 år savner flere udsendelser om Sydgrønland og synes, at der er for mange gentagelser i udsendelserne. To af respondenterne havde også programønsker. Den ene ville gerne se dokumentarer om livet i Grønland (Kvinde, alder ikke angivet), og den anden ønskede også lignende programmer, som kan dække aktuelle begivenheder rundt om Grønland (Kvinde 25-35 år). Én respondent mener, at der kunne være flere eksterne programproducere, hvis der var flere midler tilgængeligt for KNR-TV (Mand 25-35 år). To af respondenterne mente, at der var for meget Nuuk-relevant stof i udsendelserne (Mand 46-55 år). Den ene af disse to mente også, at KNR-TV viste for

meget om IA-partiet og om uran og sluttede sin meningstilkendegivelse med, at journalistikken var farvet og dårlig (Mand 46-55 år).

”Jeg kan ikke lide de journalister som arbejder med reelle problematikker, bliver fjernet fra programudbuddet. Der er for mange ungdomsprogrammer. Jeg har aldrig accepteret at man har fjernet salmesang og bøn om morgenen” (kvinde mellem 56-65 år). Salmesang og bøn, som har været en del af radioprogrammerne, viser at respondenterne har blandet deres meninger om tv sammen med deres meninger om radio. Dette viser at KNR også bliver anset som én institution, uanset at der kun bliver spurgt ind til tv i spørgeskemaet og ikke radioafdelingen inklusiv. Lige netop det emne havde en anden også skrevet om: ”Der er for mange negative emner. Radio og tv’s udsendelser er for ens, det man har hørt i radioen, kan man også høre om i tv” (kvinde mellem 36-45 år).

Andre programforbedringsønsker var følgende: mere brug af infografik samt info om emnerne samfundsfag og samfundsøkonomi, flere ekspertudtalelser/debatter med eksperter om begivenheder samfundet og verden samt mere politisk debat (Kvinde 46-55 år). Derfor burde KNR-TV overveje grundigt at efterleve uddannelses-emnet, som også public service-kontrakten kræver af tv-et.

Det er svært ikke at være enig med publikum, når det gælder deres programønsker. De mange gode forslag er tegn på at befolkningen engagerer sig i deres PS-medie og ikke er tilbageholdende med forslag til hvordan KNR-TV kan forbedre deres programudvalg. KNR-TV har ikke andre valg, end at lytte til seerne, hvis de også har ønske om at forbedre deres programproduktion.

8.4.3 Dybdeborende journalistik

Fire respondenter har direkte syntet at dybdeborende journalistik er en mangelvare i KNR-TV (3 x Mand 46-55 år; Mand 56-65 år), og en anden har ment at der er for lidt fordybelse i de forskellige udsendelser (Kvinde 36-45 år). Et citat der kan relateres til emnet er: ”Opfølgende journalistik, og til bunds gående og dybdeborende journalistik i alle nyhedsudsendelserne mangler. Alt for meget Copy&Paste i nyhederne/Qanorooq, og så er der for meget udateret stof der bringes op dage senere end da det skete/var aktuelt” (mand mellem 46-55 år).

Selvom seerne har ret i deres kritik, har KNR igennem flere år haft mangel af journalister og har haft svært ved at opfylde den forpligtelse. Den igangværende journalistmangel har negative effekter i samfundet. Som journalisten.dk skrev i maj 2024: Mediekrisen i Grønland er nu så ”katastrofal”, at mediebossen i kor råber om hjælp. I artiklen bliver den store journalistmangel påpeget der især

rammer KNR, fordi journalister fravælger institutionen pga. lavere løn i forhold til andre mediehuse eller job som informationsmedarbejdere i andre større virksomheder. Formanden for det grønlandske medieforbund Arnaq Nielsen er citeret med: ”De seneste år har medarbejdere på KNR i hobetal sagt op, og alene det seneste år har 35 medarbejdere afleveret deres opsigelse på stationen, der hvert år bruger 20. mio. kr. af en bevilling på 73,4 mio. kr. på at producere nyheder. Årsagen er for manges vedkommende, at arbejdsforholdene og lønvilkårene på KNR er for ringe, lyder det. Startlønnen er på 25.000 kroner, og hvis man skraber alle tænkelige tillæg til sig for redaktøransvar og værtsarbejde, kan lønnen klemme sig lidt over 30.000 kr. Derfor vælger mange at bytte et journalistjob på KNR ud med et job i den offentlige administration eller i en af landets store virksomheder som eksempelvis Air Greenland eller Royal Greenland” (Villadsen, 23/05-24). Det svære forhold kræver handling fra flere sider og Naalakkersuisoq for kultur Aqqaluaq B. Egede har i samme artikel udtrykt ”at han allerede har igangsat en dialog med KNR om udfordringerne med rekruttering og fastholdelse af medarbejdere, og at regeringen også ser på mulighederne for at forbedre de fysiske rammer for KNR” (ibid.).

En anden respondent har nævnt samme problematik med følgende kommentar: ”Der er ingen opsøgende journalistik. Det er mildt, ikke aggressivt, tabubelagt og specielt bange for at stille de rigtige spørgsmål fordi man gerne vil fremstå identitetsneutral. Når egentlig vi vil gerne se udsendelser om folks traumatiske historier eller at specielt at KNR stiller sig kritisk overfor DR's udsendelser om grønlandere og Grønland og gennemgår temaer om racisme og sprog! Kalaallisut ilikkarsimasinnaanguma aamma qallunaat/kalaallit kalaallisut oqalussinnaanngittut aamma ilikkarsinnaapput! (Hvis jeg kan lære grønlandsk, så kan dansk/grønlandske som ikke kan snakke grønlandsk også lære sproget) Det handler ikke om identitet men om muligheden for at blive i et grønlandsk miljø nok til at kunne træne sig til sproget” (Kvinde mellem 25-35 år). Apropos sprog, vil næste underafsnit handle om sproget.

8.4.4 Sproget

Sproget, der bliver talt i KNR-TV, blev ikke forbigået i denne undersøgelse. Det handler ikke alene om det grønlandske sprog, for det første lyder: ”Mangler danske undertekster. Ville være en god måde at lære sproget på” (mand mellem 36-45 år). En anden seer havde lignende tilkendegivelser: ”Jeg synes det er ærgerligt, at KNR's genudsendelser af debatter, paneler, eller bare aftenunderholdning ikke tekstes på dansk. Det ville give mulighed for at den dansktalende del

af befolkningen kunne blive en mere reel deltager i offentlige debatter (både politik og alt andet, der trender). Som det er i dag, følger de dansksprogede alene udenlandske underholdningsprogrammer og debatprogrammer. Det er hæmmende for sammenhørigheden” (kvinde mellem 36-45 år). En tredje respondent havde også samme pointe: ”Jeg synes bestemt ikke De lever op til den forpligtelse der er som public service-kanal til et land der defakto er tresproget. Jeg mener de er med til at opretholde en sværparallel samfundsstruktur ved ikke at sørge for at formidlingen sker på tværs af de sproglige udfordringer” (kvinde mellem 25-35 år). Med sværparallel samfund, menes der sikkert at for befolkningsgrupper der ikke behersker de tresprog der bliver talt i det grønlandske samfund samtidigt. For vedkommende er ikke grønlandssproget, men taler dansk og har engelsk som andetsprog.

En grønlandssproget kvindelig studerende på mellem 25-35 år angav, at hun ikke følger så meget med i KNR, men at hun har hørt sine medstuderende klage over den forkerte sprogbrug, som bliver brugt i KNR-TV. Forkert sprogbrug blev nævnt adskillige gange. Én nævnte, at journalisternes sprog er for meget et blandingssprog (Mand 76-85 år). En anden respondent berørte forkert sprogbrug og kunne ikke lide, at værterne til tider virkede uforberedte (Kvinde 46-55 år). Den sidste, der udtalte noget om sproget, mente, at der ellers er gode programmer i KNR-TV, men vedkommende ville ikke se eller høre forkert sprogbrug (Kvinde 46-55 år).

Børneprogramværter kan være bedre til det grønlandske sprog, synes en kvinde mellem 25-35 år.

Oqaasileriffik Grønlands sprogsekretariat har fra 2018 oprettet en sprog tjeneste, som skal stå for rådgivning til medierne om brugen af det grønlandske sprog (Grønlandsk Selstyre 2023: 448). I det har Oqaasileriffik oprettet et samarbejde med KNR, hvor journalister bliver tilbudt sprogkurser ind imellem og der er efterhånden fire radioserie-programmer som handler om sprog. I KNR's sprogpolitik som tager udgangspunkt i sprogloven fra 2010, står der at KNR har en forpligtelse til at anvende korrekt grønlandsk og dansk, mundtligt og skriftligt (KNR 13711-24). Dertil står der: ”KNR har som public service udbyder en vision om at være med til at imødegå og fjerne eksisterende sprogbarrierer, så flersprogethed kan blive en styrke for samfundet” (ibid.). Det lader ikke til at være tilfældet, for det er kun Qanorooq som bliver under teksten på dansk, når nyhedsprogrammet bliver genudsendt. Der er dog en simultan tolk tilknyttet ved live udsendelser, som Indsamling til Neriuffik (Kræftens bekæmpelse) og Inatsisartuts møder bliver også simultantolket (fra Inatsisartuts egne tolke).

Fredagsunderholdningsshowet eller talkshows som Illeq bliver ikke undertekstet. KNR kan med fordel undersøge om behovet er så stort at det i fremtiden vil overveje at tekste andre programmer

som nogle seere ellers ønsker at følge med i. Men at versionering er en svær størrelse, har jeg også beskrevet i artikel #2, lige siden KNR-TV's spæde start i 1982 (Fleischer 2023a). KNR forpligter sig også på "at KNR følger løbende med i medarbejdernes sproglige egenskaber. Resultatet af kortlægningen skal afdække nødvendigheden af, hvilke indsatser der skal igangsættes for at forbedre medarbejderne sproglige kunnen. Alt efter den enkeltes sproglige egenskaber og behov tilbydes sidemandsoplæring, enemands oplæring, gruppe oplæring eller ophold på sprogskole. Nye elevers eller medarbejderes sproglige niveau skal vurderes i forbindelse med ansættelsen, og inden de sættes til at indtale/speake indslag i radioen og eller TV" (KNR 13/11-24). Et målrettet indsatsområde som KNR har i sin sprogpolitik, bliver ikke opfyldt ifølge nogle seere og lyttere. Derfor er det interessant at følge op på i en fremtidig undersøgelse, da sprogdebatten ikke specifikt er et tema i receptionsundersøgelsen af seere i denne afhandling.

8.4.5 Diverse udtalelser

Der var tre som havde vurderet KNR-TV som kedeligt (Kvinde 25-35 år og 36-45 år). Én af dem havde uddybet, at vedkommende bare skifter over til streaming når udsendelserne er kedelige (Kvinde 25-35 år). Én respondent mente, at der burde være bedre koncepter generelt (Kvinde 25-35 år). Der blev også nævnt præsentationen af tv-programoversigten er for langsommelig på tv, for alle programmer bliver præsenteret ét efter ét i en langsommelig proces (Kvinde 25-35 år).

En respondent kunne ønske sig, at tv begyndte tidligere på dagen for at tage hensyn til de ældre indbyggere og grønlandsksprogede (Kvinde 25-35 år). Der var to, der også havde tilsvarende meninger, som mente, at pauserne imellem udsendelserne er for lange, og at der mangler præsentationer af enkelte programmer (Kvinde 25-35 år; Mand 46-55 år).

Nogle havde meget personlige meninger, som de ville dele. En havde flere meninger om samme emner, som er blevet præsenteret i den forudgående tekst: "Ensidig journalistik kan ikke bruges, der er for dårlig forbindelse og det grønlandske sprog bliver ikke anvendt korrekt" (Kvinde mellem 46-55 år). En kvinde mellem 36-45 år mener, at medierne personforfølger enkelte personer med høje stillinger for meget, og at hun er træt af det. Det er ifølge hende ikke acceptabelt, at man ikke tager hensyn til familien. Når det, der er sket, er hårdt for dem, er medierne med til at ydmyge familien, og det kan evt. føre til mobning.

Én respondent er træt af bestemte værter og synes, at ungdomsshowværterne burde blive skiftet ud (Mand 56-65 år). Én anden synes, at ikke faglærte programværter er en pine, når de begynder at

pjatte i udsendelserne. En anden deltager i undersøgelsen mente, at KNR er blevet for klassisk og burde arbejde mere på at blive nutidigt (Mand 46-55 år). Tiden i liveudsendelserne der ikke bliver overholdt, blev også påpeget af en deltager i undersøgelsen.

Der var to, der havde positive feedback til KNR-TV. Den ene syntes, at det kunne være dejligt at kunne finde gamle programmer på deres hjemmeside (Kvinde 25-35 år). Den anden skrev: ”Jeg syntes KNR er meget gode til at bringe balancerede nyheder som er politiske neutrale. KNR fungerer godt som vagthund og fjerde statsmagt. Ikke for meget sladder som man ellers kunne forestille sig” (Mand 25-35 år).

Alle har ret til deres mening, det gælder også seerne som har tilkendegivet de mere personlige meninger i diverse udtalelser. Altid vil der være kritik som medieinstitutionen kan tage til efterretning og måske vælge at gøre noget ved sagen. Én ting falder dog i øjnene at en seer vælger at skifte over til streaming, når det for personen er kedeligt det de viser på KNR-TV. Hvis man skal tale ud fra de lavere gennemsnitlige tv-forbrug det seneste år, kan man konkludere at streaming i højere og højere grad også indfinder sig som det foretrukne medie i internettets-æra.

Fra de mere personlige kommentarer, bevæger vi også til intime erfaringer fra seerne i næste afsnit.

8.5 Seernes barndoms minder

Udover at finde ud af hvad seerne synes om genudsendelserne på KNR-TV, som blev præsenteret i artikel #3 – har det været interessant at finde ud af, hvad seernes første minde om tv var. Et simpelt spørgsmål, ’Hvad er dit første minde om tv?’, vakte nostalgi i de forskellige svar.

Andre huskede ikke specifikke tv-programmer som deres første minde, men de huskede deres første minde som en erindring om et specifikt øjeblik.

8.5.1 Aldersgruppen 66-75-årige (årgang 1947-1956)

I den ældste aldersgruppe som deltog i undersøgelsen, er deres første minde om tv enten deres første møde med tv-apparatet eller de udsendelser som dengang blev vist. Ingen af dem husker grønlandsk tv, da samtidigheds-tv først så dagens lys i deres ungdoms-eller voksenliv. Som en kvinde på mellem 66-75 år husker langt tilbage til: ”Min forundring over at se tv for første gang i DK i 1966”. Det er et bevis på at grønlandsk national-tv er et ungt medie på kun omkring 40 års historie. Men dertil har mange deltagere i undersøgelsen minder fra KNR-TV og det bevidner om at institutionen har gjort et vigtigt samfundsarbejde i løbet af årene, disse bliver behandlet følgende.

8.5.2 Aldersgruppe 56-65-årige (årgang 1957-1966)

Tre kvinder og en mand i aldersgruppen 56-65-årige fortæller om, en tid da de først blev bekendt med tv-et. Kvinde: ”Sort hvid TV-udsendelse om Trojakrigen - det var før at vi fik fjernsyn derhjemme - vi stod udenfor Polarradio i Sisimiut og så fjernsyn på en lille skærm, som var i udstillingsvinduet. Vi var mange børn, der stod tæt og så på, og vi kunne ikke høre lyden”. En mand beretter om tiden efter at have skaffet sig et tv derhjemme: ”Dengang vi plejede at banke tv-et, når der kom støj”. En anden kvinde der oplevede moderniseringstiden, hvor boligblokke blev bygget erindrer: ”Dengang vi skulle flytte til blokkene, før vores møbler kom, fik vi et tv. Der var ikke andre møbler, kun tv-et, vi lå ned på gulvet og så forundrende på tv-et. Vi var meget betaget af tv-et. Vi så alle programmer uden at vælge noget fra. Bokseampe, tysk musik, film der var forbudt for børn, vi kæmpede for at se filmene for vi ville ellers se med”. Den sidste kvinde har sat hukommelsen ind på, tiden hvor det at have tv hjemme er blevet normaliseret og tv-programmer er blevet en del af hverdagen: Kvinde: ”Mc Cloud, Kikkassen, De uheldige helte, Den hvide sten. Da udsendelserne plejede at komme i videoform til videre udsendelse i Grønland, når vejret var dårligt, var det slemt for os seere. Da vi mistede muligheden for at se serierne på de sædvanlige tidspunkter”.

8.5.3 Aldersgruppe 46-55-årige (årgang 1967-1976)

Den næste aldersgruppe 46-55-åriges tilsagn om deres første minde; først en kvinde: ”Da jeg var barn og der gik mere end en uge før nyhederne kom frem til os. Dengang var det også fedt at se ”Det lille hus på prærien”, ”Dallas”, ”Dollars” med mere. Der var ikke rigtigt andet at vælge imellem”. Hendes tilsagn ligner den forrige årgangs sidste kommentar, i og med at hun også husker specifikke tv-programmer i sine erindringer om tv. En anden kvinde som er opvokset i Danmark nær den tyske grænse, har andre tv-programmer i minderne: ”Sesam Strasse - tysk børne TV. Vi boede tæt på grænsen til Tyskland og havde signal fra tre tyske kanaler. Jeg lærte alfabetet på tysk fra det program, som 4-årig”. Endnu en kvinde erindrer at familien måtte anskaffe sig en parabol for at kunne se tv; ”Min far fik en parabol og det første vi så var MTV”. En deltager, som også er kvinde, husker at spille på tv-spil, samt at det for hende var dansk tv-avis forfærdelig inden hun fik lært at forstå dansk. Deltagerne her i denne aldersgruppe bekræfter igen at det grønlandske medieland har været præget af medieimperialisme med de amerikanske populære udsendelser fra 1980-erne og danske udsendelser, selv for hende der er opvokset i Danmark, har medieimperialisme haft en betydning i hendes liv.

En mand i aldersgruppen har en specifik erindring om at tv-et blev samtidigheds-tv sammen med resten af Grønland, efter statsministerens besøg i Illorsuit (bygd til Uummannaq i Nordgrønland). Manden havde ikke specificeret hvilken statsminister der besøgte Illorsuit, på nogenlunde samme tidspunkt som tv blev direkte i Nordgrønland. Selvom den allerførste udsendelse i KNR-TV i 1982 var for alle i Grønland, var der stadig ikke etableret radiokæde i hele kysten for at alle kunne følge med. Derfor blev der i første omgang kun 15 byer og bygder der kunne kigge med, fra Ilulissat i nord til Nanortalik i syd (AG 03/11-82). Statsminister Poul Nyrup Rasmussen sammen med Grønlands Landsstyreformand Lars Emil Johansen, besøgte Johansens fødebygd i 1993 (AG 02/09-93) og det ville være et godt bud på at tv-signalet var blevet direkte i de nordligste bosteder.

Den sidste respondent i aldersgruppen er en kvinde, husker tilbage til: ”Min far var med i tv-foreningen i Nanortalik, i midten af 1970-erne. Dengang var det foreningens ansvar at sende tv om aftenen. Nogle gange var jeg sammen med ham, når han var ansvarlig for at sende tv. Jeg husker båndene ankom med post. F.eks. DR’s tv-avis. På den måde blev tv-avisen udsendt i Nanortalik med dages forsinkelse. Jeg kan ikke huske præcist hvor lang tid den var forsinket. Jeg kan huske at tv-foreningen havde flere fjernsyn. Dengang var det prestigefyldt at arbejde med tv. Folk var spændte på om nyhederne ville blive vist på de sædvanlige tidspunkter, pga. flyforsinkelse eller

andre forhindringer. Hvis der havde været forsinkelser, kan jeg huske at tv-aviserne kunne blive vist lige efter hinanden. Da Grønland fik Qanorooq var det højtideligt, det var en fed oplevelse”. Det med at tv-mediet engang har været en stor fisk i en lille sø, blev bevist af kvindens tilsagn. Efter hendes mening har det været prestigefyldt at arbejde med tv, i tv-ets begyndelse i Grønland.

8.5.4 Aldersgruppe 36-45-årige (årgang 1977-1986)

En enkelt mand og kvinde i aldersgruppen mellem 36-45 år, har skrevet om deres første minde om tv; manden husker deres forsøg på at se tv, der mislykkedes: ”Dengang vi var børn, kunne man ikke se tv i vores bygd, for der var ikke kanaler. Jeg husker at der blev gjort forsøg på at opfange signal fra en fjeldtop, ved at strække et langt kabel ud med en antenne, men det mislykkedes. Mens kvinden skrev: Min bedstemor og bedstefar optog Qanorooq på video, dengang Qanorooq først begyndte”.

At det havde været vanskeligt for bygdebeboere med at opfange tv-signal dengang, viser at kommunikationsinfrastrukturen i det større byer er altid blevet prioriteret siden dengang. I 2023 har 83 % af alle husstande en internetforbindelse (Tusass 2023: 16). Ifølge Tusass’ plan vil 82 % af befolkningen i 2024 have adgang til 5G-internetforbindelser, i udgangen af 2023 har yderbostederne Qaanaaq-område og fåreholderstederne fået adgang til flatrate-internet via Greensat satellit forbindelse. Derudover har Tusass i sin årsrapport konstateret at internetpenetrationen (andelen af husstande med fast internet) har nået europæisk landes niveau (ibid.).

Det høje internetforbrug som der er i Grønland, har en påvirkning på tv-mediet, der tydeligvis nedsætter tv-forbruget betydeligt de seneste år. Det må siges at KNR har bevæget sig fra: big fish in a small pond to a small fish in a big sea (Jensen 2024). Med den forståelse at KNR indtil internettets frembrud har ageret som ”vindue” mod verden som en stor fisk i medielandskabet i Grønland, til at blive en lille fisk blandt det store internets hav. Der er dog stadig 17 % af alle husstande som ikke har fast internetforbindelse, men der er mere end 59.900 mobilabonnementer, som svarer til at enhver grønlænder ejer en mobiltelefon med abonnement (Tusass 2023: 15). Mobilabonnementer har som regel mobildata og de personer der ikke måtte have fast internetforbindelse i hjemmet, kan let tilgå internet fra deres mobiltelefon.

8.5.5 Aldersgruppe 25-35-årige (årgang 1987-1997)

Kvinderne mellem 25-35 år er den aldersgruppe som har skrevet flest eksempler på deres første minde om tv: 1) ”Meget elektrisk når man tænder for den og meget sløret”. Sagde hun om det tv, vedkommende og familien havde da hun var barn. 2) ”Qanorooq og at børnetimen på fjernsynet var kun på max 30 min., hvor vi blev tvunget til at spise færdig inden vi kunne se børne-tv. 3) Qanorooq og fjernsyn for børn som blev udsendt i spisetiden, hvis man ikke var færdig med at spise, kunne man optage udsendelsen på video til senere brug”. Børnetimen som respondenterne huskede som deres første minde er ikke overraskende, da både Qanorooq og børnetimen var normaliseret under den aldersgruppes opvækst.

4) ”Når man tændte for tv, var der den farverige klokke synlig, der var flere udsendelser, der ikke blev genudsendt. Udsendelserne var også organiseret mere spændende”, sagde hun, lidt utydeligt for hvad hun mener med en mere spændende programlægning. 5) ”Det var det eneste ”vindue” vi havde mod verden, alle de gange vi så tv sammen, når Qanorooq kom blev vi børn bedt om at være stille, når udsendelser for børn kom, undrede forældrene over at det kun blev udsendt i aftenmadstiden, når vi børn havde været med til at se nyhederne kl. 21 var vi klar over at vi var meget sent oppe. 6) Da jeg af min gudfar/mor fik et tv i gave. 7) Jeg var 4 år da Diana blev begravet, jeg så det sammen med min familie på direkte tv. Fjernsynet var gammelt uden en fjernbetjening”. Samt 8) ”Tekst tv. Jeg var meget glad for at bladere i tekst-tv, for at se hvad jeg kunne læse”.

Det er meget tydeligt at minderne dækker over en anden æra, et tidspunkt uden internet og programlægningen på tv som var med til at styre seernes hverdag. En seer som mente at tv-et var ”vindue” mod verden er et godt billede på, at tv-et var medvirkende til befolkningens måde at følge med i verdenen, før internettets frembrud. Tekst-tv var for den aldersgruppe daglige nyheder, der i dag svarer til net nyheder. TV var også med til at dække de enkeltstående begivenheder dengang, hvor Prinsesse Dianas begravelse blev nævnt som en af eksemplerne.

9. Diskussion/Konklusion

Her i det sidste kapitel vil jeg konkludere på resultaterne af min undersøgelse og diskutere deres betydning for medielandskabet i Kalaallit Nunaat. Kapitlet dækker over diskuterende konklusion, som svar på problemformuleringens overordnede spørgsmål. De spørgsmål, der står foruden, bliver besvaret med hvert sit afsnit. Spørgsmålene er:

- Hvad har den kulturelle medie-imperialisme betydet i for de grønlandske medier?
- Hvordan har de grønlandske medier bidraget til at skildre samfundsudviklingen?
- Hvordan bliver grønlænderne påvirket af medieprodukter både udefra og indefra?
- Sidst men ikke mindst: Hvor meget ukendt arkivmateriale er der i grønlandske arkiver, som det er værd at få frem og analyseret?

9.1 Bidrag til medieimperialisme i de grønlandske medier

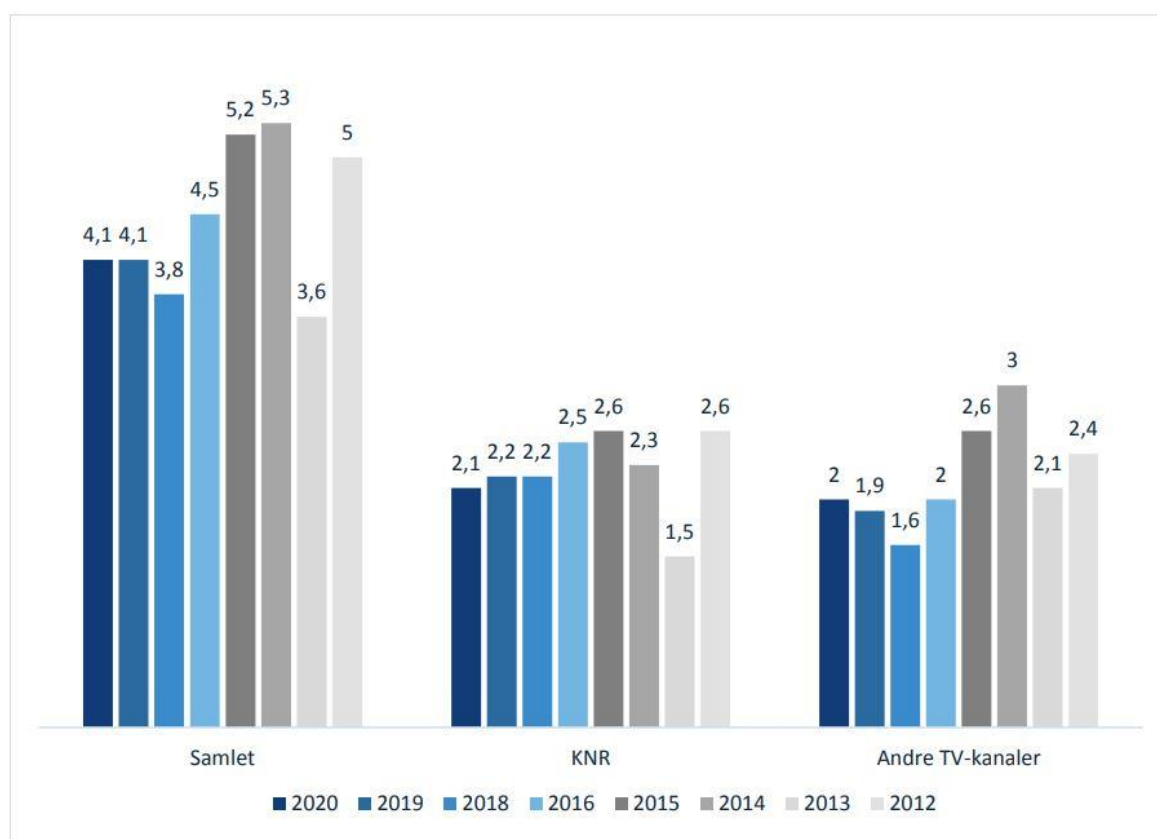
Lige fra begyndelsen af samtidigheds-tv den 01. november 1982 har KNR-TV haft egenproduktion. Det nedenstående skema viser, egenproduktionen i antal timer i udvalgte år.

Årgange	1983	2010	2013	2023
Egenproduktion i KNR-TV	100 timer	279 timer	695 timer	852 timer

Figur 31. KNR-TV's egenproduktion i udvalgte år. Kilde: Nielsen og Kleivan 1984:11; KNR 2011; KNR 2014 & KNR 2024.

Overgangen fra en flow-kanal til niche-kanal i 2013 er tydeligt at se, for det betød at, egenproduktionen blev tvungen til at vokse støt. I årene mellem 1982 og 2012, hvor KNR var flow-kanal, var seerne næsten ufrivilligt påvirket af medieimperialisme, for udsendelser fra enten Danmark eller udlandet var blandet sammen med de grønlandske udsendelser. Det kan også tydeligt mærkes i de minder, som seerne husker som deres første minde om tv, eller i deres angivelse af de gamle programmer som de husker fra KNR-TV. I de programmer, som de angav, var det ikke kun KNR-TV 's egenproduktion, som blev valgt, det var lige så meget importerede programmer, som seerne huskede som de gamle programmer, de har set. Seerne havde mindre mulighed for at undgå påvirkningen fra medieimperialismen, dengang KNR-TV var en flowkanal (1982-2012).

Da tv-forbruget blev målt første gang i 2005, stod den gennemsnitligt på 5,4 timer om dagen (Radio- og tv-nævnet 2005: 44). De seneste års tv-forbrug som ses i nedenstående figur 32, viser et faldende tv-forbrug i årene 2012-2020. I min receptionsanalyse, som blev foretaget ud fra dataindsamling i februar 2022, tyder det på at tv-forbruget er faldet drastisk til kun 1,56 timer om dagen.

Kilde: KNRs Seer- og lytterundersøgelsen 2012 (N=683), 2013 (N=556), 2014 (N=665), 2015 (N=681), 2016 (N=668), 2018 (N=670) 2019 (N=684) og 2020 (N=679). Note: Spørgsmål formuleringen er: Hvor mange timer om dagen plejer du normalt at se følgende kanaler? En svarkategori er ændret fra "Ser aldrig KNR" i 2018 til "Ser sjældent/aldrig KNR" i 2019.

Figur 32. Seernes gennemsnitlige tv-forbrug 2012-2020. Kilde: KNR 2020: 12.

Som konklusion, på at medieimperialismen ikke er blevet mindre med årene, kan argumenteres med, at det høje internet-og streaming forbrug, som er blevet normaliseret for det grønlandske folk i løbet af de sidste 10 år, er med til at opretholde en medieimperialisme. Overgangen fra højt dagligt tv-forbrug op til 2015 til en højere forbrug af internet/streaming i dag, har fået KNR-TV til for alvor at bevæge sig i retningen af: Big fish in a small pond to a small fish in the big sea (Jensen 2024).

9.2 Grønlandske mediers bidrag til at skildre samfundsudviklingen

Den første artikel i artikelrækken viste det sig at samfundsudviklingen i den grad kan læses i grønlandske mediers dækning af f.eks. Hans Egede (Fleischer 2021). Igennem 50 år fra 1971-2021, viste analysen at den grønlandske befolkning har bevæget sig fra at være autoritetstro i 1970-erne til at være oprørere mod beslutningstagere i 2020-erne. De forskellige årtiers dækning af Hans Egede, var med til at belyse samfundets ståsted i de respektive årtier. Punktnedslagene i dækningen af Hans Egede i medierne, tydeliggør hvordan samfundet har udviklet sig. I 1970-erne kunne man ikke forestille sig at autoriteter eller særligt den kristne religion mødte modstand fra befolkningen. Men i 2020-erne er i hvert fald en samfundsgruppe på unge kunstnere, med til at kæmpe imod opfattelsen af Hans Egede som vejen til en moderne Grønland og cementerede opfattelsen af Egede som kolonisateur. Lige præcis samme modstand mod autoriteter blev først mødt gennem musikken i 1980-erne i eksplicite og implicite sange om Hans Egede fra musikgrupperne Piitsukkut og Unneraarsuit. Denne ændrede opfattelse delte befolkningen i to grupper i 2020-erne: dem som var for og imod fejringen af Hans Egedes ankomst for 300-året i 2021. Ikke alene bliver samfundsudviklingen skildret af de etablerede mediers dækning, men denne udvikling kan også findes i de mere private lokale tv-ets arkiver. Dette blev bekræftet i afdækningen af indholdet af det forhenværende lokal-tv's arkivmaterialer i Aasiaat. Arkivmaterialerne fra Aasiaat er med til at sikre den moderne historie for Grønland. I de materialer, som jeg gik igennem, bliver man klogere på et varierende indhold, som viste bylivet i 1990-ernes Aasiaat. Fra interviews med Piitaaraq Brandt, der ville rejse Grønland rundt i qajaq og ski, til optagelser af f.eks. nationaldagen, hvor der spilles grønlandsk fodbold med en bold af en oppustet sælskind. Den skik er sjældent set i dagens Grønland.

Konklusionen er at medierne er med til at skildre samfundsudviklingen i Grønland, til dette argument er denne afhandling et bevis deraf.

9.3 Bidrag til hvordan grønlænderne bliver påvirket af medier både fra Grønland og udlandet

Spørgeskemaundersøgelsen fra februar 2022 er med til at bekræfte, at befolkningen bliver påvirket af medier fra både Grønland og udlandet. 29 udenlandske programmer blev nævnt i respondenternes angivelse af deres første minde fra tv, mens der var 9 grønlandske programmer, som blev angivet. Nogle af de udenlandske programmer som blev nævnt i undersøgelsen var:

Disney sjov, Bamses billedbog, Dallas, Det lille hus på prærien, Krummernes jul, Dollars, MTV, Tips-Lørdag, Karate Kid, VM i fodbold 1986, dansk tv-avis, Cirkeline, Husets på Christianshavn, Sigurds Bjørnetime, Emil fra Lønneberg og Pippi Langstrømpe. En blanding af danske og udenlandske programmer, flest børneprogrammer (16 ud af 29) og det afspejler KNR-TV 's programflade i 1980-1990-erne, hvor mange af respondenterne var børn på det tidspunkt. De grønlandske programmer som blev nævnt, var: *Atsa Rosa* (børneprogram), børneprogrammer med værten Erna Lyng og *Nissikkut* (Grønlands første julekalender sendt første gang i midt 1980-erne), *Anngannguujunnguaq* (grønlandsk sagn optaget som tv-udsendelse i 1988), *Karius og Baktus* (grønlandsk version), *Sofa Aappalaartoq* (grønlandsk ungdomsprogram fra 00'erne), *Avatangiisivut* (grønlandsk naturprogram), *Eqqorpa eqqunngila* (grønlandsk quiz-show fra 1990-erne) og *KNR-TV's nytårsshow*. Det tyder på at serierne (6 ud af 9) er det, som respondenterne husker bedst, samt de programmer som jævnligt blev genudsendt (*Anngannguujunnguaq* samt *Karius og Baktus*). Dermed kan man konstatere at populærkulturen viser sig igennem de foretrukne programmer fra seerne og som er værd at huske på.

Som endnu et eksempel på hvordan kalaallit bliver påvirket af medierne fra udlandet og fra selve Grønland, er første artikel et stærkt bud på et bevis dertil (Fleischer 2021). 2020-ernes demonstrationer og ønske om at fjerne Hans Egede statuen begyndte med sagen om George Floyd og Black Lives Matter. Den bevægelse, som fandt sted i sommeren 2020, startede hos en kunstnergruppe og bredte sig i det grønlandske samfund, og endte med en afstemning for og imod fjernelsen af statuen. Medierne og samfundet i samspil kan sætte dagsorden i samfundet. Dermed er TV-ets og de andre mediers funktion som 'vindue mod verden' gældende stadig i dag, selvom internettet er blevet et dominerende medie der fører folk ud til hvad som helst fra deres egne interesser. Larsens og de andre oprindelige medie-producere idé med at udveksle programmer imellem sig (Fleischer 2023a), kan overvejes at opstarte for at diversificere mediepåvirkningen udover Danmark og Amerika.

Som konklusion på at mediepåvirkningen udefra og inde fra Grønland, er altid eksisterende, kalder jeg det for en allestedsnærværende affære i det grønlandske samfund.

9.4 Bidrag til beskrivelsen af arkivmaterialer i det grønlandske mediearkiver

TV-arkivernes indhold er enormt. I november 2024 er KNR-TV 's beholdning på deres system på 276.234 filer (Kleemann 15/11-24). Det er alt fra dækbilleder, *Qanorooq*, sportsudsendelser og reklamer m.m. Som et muligt fremtidigt projekt kan arkivet i KNR-TV yderligere forskes i, alt efter hvilket emne man er interesseret i. Denne afhandling er kun starten på en analyse af KNR-TV 's arkiv. I forløbet har jeg fundet arkiver, der har lidt af pladsmangel, vandskade, skimmelsvamp, og negligering af dets betydning. En tilstand der delvist ændrede sig med indrømmelsen af vigtigheden af arkivets rolle, der blandt andet førte til digitaliseringsprocessen i årene 2021-2024 af 9000 tv-bånd (Fleischer 2023b). Et samarbejde med professionelle arkivarer og et professionelt arkiveringssystem er helt sikkert et nyttigt foretagende for KNR for yderligere at professionalisere deres arkiveringssystem. Det vil gøre det nemmere for KNR at håndtere deres store databeholdning.

Det er en anden fortælling, når man bevæger sig væk fra public-service-stationen KNR og lander i f.eks. Aasiaats museum, der rummer et forhenværende lokal-tv-stations analoge arkiver. Ifølge den grønlandske arkivlov (2015) og lov om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminder fra 2010 beskyttes de arkivalier ikke af loven – pga. at de bliver opfattet som private arkiver. I en sammenligning af arkivforholdene med forholdene i de nordiske lande og visse afrikanske lande bliver det klart, hvilke udfordringer de lokal-tv-arkiver står overfor i Grønland. I Botswanas nationale arkiv og dokument services bygninger er forholdene tilpasset til arkivering af analoge filer. Bygningerne har reoler, der kan rulle frem og tilbage, de har justerbare hylder, filmopbevaring, syrefrie arkiv bokse og generelt moderne faciliteter. Det er meget langt fra forholdene i Aasiaat museum, hvor de kæmper med insektangreb, gamle bygninger (til tider uopvarmede) samt uorganiserede og uregistrerede arkivalier. Generelt lider de af mangel af på moderne faciliteter som f.eks. Botswanas nationale arkiv har. Selve den moderne historie ligger gemt i lokal-tv foreningers arkivalier rundt om i Grønland. Hvis det er ønsket at bevare den historie for eftertiden, burde arkivloven samt loven om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminder revideres til også at omfatte de private arkiver, og arkiver der rummer nyere materiale og immateriel kulturarv.

Konklusionen på arkivfoldene er: Det nuværende arkivforhold i Aasiaat er uacceptable og utidssvarende, og handling fra NKA som overordnet ansvarlig må ske i snarest muligt. Der ligger et enormt materiale af stadig næsten ukendt arkivmateriale fra lokal-tv-arkiverne i hele Grønland,

som venter på ordentlige arkivforhold, så de kan blive genstand for fremtidige undersøgelser i stil med Laas' undersøgelse af arkiverne i Island (Fleischer 2023c).

10. Litteraturliste

Abankwah, R.

2008: *The management of audio-visual materials in the member states of the East and Southern Africa Regional Branch for the International Council on Archives (ESARBICA)*. PhD Thesis. University of KwaZulu-Natal, Pietermaritzburg.

Abercrombie, Nicholas & Longhurst, Brian

1998: *Audiences*. Sage publications, London, Thousand Oaks & New Delhi.

Alasuutari, Pertti, Karen Armstrong & Juha Kytömäki

1991: *Reality and Fiction in Finnish TV Viewing*. Research Report 3/1991. Helsinki. OY. Yleisradio Ab.

Alia, Valerie

1999: *Un/Covering the North. News, Media and Aboriginal People*. Vancouver. UBC Press.

Anderson, Benedict

1983: *Imagined Communities: Reflections on the Origins and Growth of Nationalism*. New Left Books, London.

Ang, Ien

1985: *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. Methuen, London.

Atuagagdliutit

- 1982: Så er der TV på! Uge 36, 03/11-1982, årgang 122.

- 1993: Jeg er Illorsuits tillidsmand. Uge 34, 02/09-93, årgang 133.

- 2021: En sag der splitter. Uge 27, 07/07-21, årgang 160.

- 2021: Pejlemærker er vigtige. Uge 27, 07/07-21, årgang 160.

Bak, Greg & Rostgaard, Marianne (red.)

2024: *The Nordic Model of Digital Archiving*. Routledge, Taylor and Francis Group, London & New York.

Barker, Martin

1989: *Comics: Ideology, Power and the Critics*. Manchester University Press, Manchester.

Bird, S. Elizabeth

2003: *The Audience in Everyday Life – Living in A Media World*. Routledge, New York & London.

Bryman, Alan

2016: *Social Research Methods*, 5th edition. Oxford University Press.

Cardoso F. H. & Faletto E.

1970/1979: *Dependency and development in Latin America*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles & London.

Claus, Peter & Marriott, John

2017: *History. An introduction to theory, method and practice*. 2nd edition. Routledge, New York.

Creswell, J. W. & Miller D.

2000: *Determining validity in qualitative inquiry*. Theory in practice, 39 (3).

Creswell, J. D. & Creswell J. W.

2023: *Research design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sixth edition. Sage Publications, inc.

Danmarks Radio

2021: DR's strategi frem mod 2025 – Sammen om det vigtige. [DR's strategi frem mod 2025: Sammen om det vigtige | Organisationen | DR – https://dr.dk/om-dr/organisationen/drs-strategi-frem-mod-2025-sammen-om-det-vigtige](https://dr.dk/om-dr/organisationen/drs-strategi-frem-mod-2025-sammen-om-det-vigtige)

Dohrmann, Jan

31/10-24: Nu er det slut med at sende 'Julehilsen til grønland'. [Nu er det slut med at sende 'Julehilsen til Grønland' | Nyt fra DR | DR](https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/nu-er-det-slut-med-sende-julehilsen-til-groenland) – <https://www.dr.dk/om-dr/nyheder/nu-er-det-slut-med-sende-julehilsen-til-groenland>

Edmondson, R.

2004: *Audiovisual archiving: philosophy and principles*. UNESCO, Paris.

Fairclough, Norman

- 1992: *Discourse and social change*. Polity Press, Cambridge.

- 1995/2008: *Kritisk diskursanalyse – en tekstsamling*. Hans Reitzels Forlag.

Fleischer, Aviaq

- 2021: Forestillinger om Hans Egede: Fra radiospil til en hovedløs statue – Hans Egede set igennem de sidste 50 år i de grønlandske medier (1971-2021). I: (Red.) Rydstrøm-Poulsen, Reimer & Lauritsen: *Tro og samfund i Grønland – i 300-året for Hans Egedes ankomst*. Aarhus Universitetsforlag.

- 2023a): Samarbejdet mellem Danmarks Radio og Kalaallit Nunaata radioa ved opstarten af samtidigheds-tv. I: (Red.) Høiris, Marquardt & Andreasen: *Magt og autoritet i Grønland*. Syddansk Universitetsforlag

- 2023b): (Gen)udsendelse af grønlandsk kultur, sprog og historie – en undersøgelse af KNR-TV's arkivforhold og brug af genudsendelser. I: (Red.) Nielsen, Øgaard, Hejlsted, Lauritsen, Juul & Pedersen: *Grønlandsk Kultur-og Samfundsforskning 2022-23*. Ilisimatusarfik.

- 2023c): Private audiovisual media archives in Greenland: A case study of TV-Aasiaat's audiovisual archives from the 1990s. I: (Red.) Bak & Rostgaard: *The Nordic Model of Digital Archiving*. Routledge.

Floridi, Luciano

2010: *Information: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, Oxford.

Foucault, Michel

1977: *Discipline and punish. The birth of the prison*. Penguin Group, London.

Geertz, Clifford

1973: *The Interpretation of Cultures*. Basic Books, New York.

Grønland

- 19/05-2010: ”Inatsisartutlov nr. 11 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminde.” <https://lovgivning.gl/lov?rid={a8872163-73b9-4a97-91df-872c10e4f15d}>

- 03/06-2015: ”Inatsisartutlov nr. 5 om arkivvæsen,”

[https://nka.gl/fileadmin/user_upload/documents/inatsisartutlov nr 5 af 3 juni af 2015 om arkivvvaesen.pdf](https://nka.gl/fileadmin/user_upload/documents/inatsisartutlov_nr_5_af_3_juni_af_2015_om_arkivvvaesen.pdf)

Grønlands Selvstyre

- 2020: Finanslov for 2021.

- 2023: Finanslov for 2024.

Hall, Stuart

- 1977: Culture, the Media and the “Ideological Effect” I: Curran et ál: *Mass Communication and Society*. Arnold, London.

- 1980: Encoding – Decoding. I: Greer: *Crime and Media – A reader*. Routledge student readers, London & New York.

Heilmann, Steffen

2011: Mindeord om Peter Frederik Rosing. KNR.gl 30/05-2011. [Mindeord om Peter Frederik Rosing | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public service](#) – <https://knr.gl/da/nyheder/minde-ord-om-peter-frederik-rosing>

Hepp, Andreas

2013: Cultures of Mediatization. Polity Press, UK & US.

Jacobson, Danielle & Mustafa, Nida (2019): *Social Identity Map: A Reflexivity Tool for Practicing Explicit Positionality in Critical Qualitative Research*. International Journal of Qualitative Methods, volume 18: 1-12. Sage.

Holm, Mads Malik Fuglsang

2023: Hun blev advaret, men Marianne Stenbæk valgte alligevel Grønland. KNR.gl 19/02-2023. [Hun blev advaret, men Marianne Stenbæk valgte alligevel Grønland | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public service](#) – <https://knr.gl/da/node/98768>

Hussain, Naimah

2018: *Journalistik I små samfund. Et studie af journalistisk praksis på grønlandske nyhedsmedier*. Roskilde Universitet.

Hviid, Hanna Vestergaard

2023: KNR har fået ny bestyrelse. KNR.gl, 09. marts 2023. <https://knr.gl/da/nyheder/knr-har-faaet-ny-bestyrelse>

Ilisimatusarfik:

- 02/09-24: [Ilisimatusarfiks forskningsetiske retningslinjer \(uni.gl\)](#)
<https://da.uni.gl/media/wi4mcsuq/ilisimatusarfiksfor forskningsetiske/retningslinjer-050224.pdf>

-07/11-24: [Ph.d.-uddannelse \(uni.gl\)](#) - <https://da.uni.gl/uddannelse/phd-skole/>

Jacobson, Danielle & Mustafa, Nida

2019: Social Identity Map: A Reflexivity Tool for Practicing Explicit Positionality in Critical Qualitative Research. *International Journal of Qualitative Methods*, vol. 18, 2019.

Jensen, Pia Majbritt

2024: Offentligt foredrag: Viscerality, mood control & media literacy, Ilisimatusarfik 12/09-24.

Johnson, Catherine

2019: *Online tv*. Routledge, Taylor & Francis Group. London & New York.

Jørgensen, Claus Møller & Nielsen, Carsten Tage (red.) (2001): Historisk analyse – nye teorier og metoder. Roskilde Universitets Forlag.

Jørgensen, Marianne Winther & Phillips, Louise

1999: *DISKURSANALYSE som teori og metode*. Samfundslitteratur, Roskilde Universitetsforlag.

Kane, Eileen

1985: *Doing your own research – how to do basic descriptive research in the social science and humanities*. Marion Boyars, London & New York.

Katz, Elihu; Blumler Jay G. & Gurevitch, Michael

1973: Uses and gratification research. *The public opinion quarterly*, Vol. 37, no. 4. Oxford University Press.

Kleemann, Niels Pata

15/11-24: Mailkorrespondance om KNR-TV 's beholdning i tv-arkivet.

Kleivan, Inge

1976: Fjernsyn og sprog i Grønland, *Tidsskriftet Grønland*, Nr. 7.

KNR

- 2011: Public Service Redegørelse 2010. ([Microsoft Word - KNR Public Service redeg\370relse 2010](#)) – https://knr.gl/sites/default/files/knr_public_service_redegorelse_2010_002.pdf

- 2014: Public Service Redegørelse 2013. [Microsoft Word - KNR PSR tal og tabeller 2013 –
https://knr.gl/sites/default/files/knr_publicserviceredegoereles_tal_og_tabeller_2013_da.pdf](https://knr.gl/sites/default/files/knr_publicserviceredegoereles_tal_og_tabeller_2013_da.pdf)

-2016: Public Service Redegørelse 2015. [public_service_redegoerelse_2015.pdf \(knr.gl\) -
https://knr.gl/sites/default/files/knr_public_service_redegoerelse_2015.pdf](https://knr.gl/sites/default/files/knr_public_service_redegoerelse_2015.pdf)

- 2021: Public Service redegørelse 2020. [knr_public_service_redegoerelse_2020_dk.pdf -
https://knr.gl/sites/default/files/knr_public_service_redegoerelse_2015.pdf](https://knr.gl/sites/default/files/knr_public_service_redegoerelse_2020_dk.pdf)

-2024: Public Service Redegørelse 2023. [Public Service Redegoerelse 2023.pdf \(knr.gl\) -
https://knr.gl/sites/default/files/2024-06/Public%20Service%20Redegoerelse%202023.pdf](https://knr.gl/sites/default/files/2024-06/Public%20Service%20Redegoerelse%202023.pdf)

- 13/11-24: Sprogpolitik i KNR. [Sprogpolitik i KNR | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq /
Grønlands public service – https://knr.gl/da/sprogpolitik-i-knr](https://knr.gl/da/sprogpolitik-i-knr) - <https://knr.gl/da/sprogpolitik-i-knr>

KNR.gl

- 17/09-17: KNR går brugere i møde med ny teknik. [KNR KNR går brugerne i møde med ny teknik |
KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public service – https://knr.gl/da/nyheder/knr-
g%C3%A5r-brugerne-i-m%C3%B8de-med-ny-teknik](https://knr.gl/da/nyheder/knr-g%C3%A5r-brugerne-i-m%C3%B8de-med-ny-teknik)

- 24/11-24 [Aqqusaaq, KNR 22.11.2024 | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public
service - https://knr.gl/da/tv/aqqusaaq-live-show/aqqusaaq-knr-22112024](https://knr.gl/da/tv/aqqusaaq-live-show/aqqusaaq-knr-22112024)

KNR og Naalakkersuisut

2023: Public service resultatkontrakt 2023-2026. [Public Service resultatkontrakt DK.pdf \(knr.gl\) -
https://knr.gl/sites/default/files/2024-01/Public%20Service%20resultatkontrakt%20DK.pdf](https://knr.gl/sites/default/files/2024-01/Public%20Service%20resultatkontrakt%20DK.pdf)

Kristiansen, Rune Hvistendahl

07/03-2023: Lønnen tvinger KNR i knæ: Peter Olsen kan ikke blande sig.
<https://knr.gl/da/nyheder/loennen-tvinger-knr-i-knae-peter-olsen-kan-ikke-blande-sig>

Kristensen, Kassaaluk

2020: Kommunalbestyrelse afslutter Hans Egede debat. Sermitsiaq.ag 01/09-20.

[Kommunalbestyrelse afslutter Hans Egede debat \(sermitsiaq.ag\)](#)

<https://sermitsiaq.ag/samfund/kommunalbestyrelse-afslutter-hans-egede-debat/334319>

Kristensen, Kurt

-2021a: 300 år med Egede i Grønland. Sermitsiaq, uge 26, 02/07-2021, årgang 63.

- 2021b: Politiet efterforsker stadig Hans Egede-hærværk. Sermitsiaq, uge 26, 02/07-2021, årgang 63.

- 2021c: Nedtælling slut. Sermitsiaq, uge 26, 02/07-2021, årgang 63.

Laas, Piret

2009: *Preserving the national heritage: Audiovisual collections in Iceland*. University of Iceland, Reykjavik.

LaCapra, Dominick

2013: *History, Literature, Critical Theory*. Cornell University Press, Ithaca.

Lancaster University

18/09-24: [Norman Fairclough - Lancaster University](#) -

<https://www.lancaster.ac.uk/linguistics/about/people/norman-fairclough#:~:text=Profile%20page%20for%20Norman%20Fairclough%20at%20Lancaster%20University>

Larsen, Teitur

- 2023a: Grønlands medieforbund dybt bekymret for KNR: Der må vises handling fra politisk side. KNR.gl, 28. februar 2023. <https://knr.gl/da/nyheder/groenlands-medieforbund-dybt-bekymret-knr-der-maa-vises-handling-fra-politisk-side>

- 2023b: SIK modsiger Peter Olsen i KNR-sag: Politikere kan godt blande sig i lønnen. KNR.gl, 09. marts 2023. <https://knr.gl/da/nyheder/sik-modsiger-peter-olsen-i-knr-sag-politikere-kan-godt-blande-sig-i-loennen>

Larsen, Teitur & Lyberth, Jaaku

2023: Kulturudvalget vil hæve lønnen for KNR's nyhedsjournalister. KNR.gl, 10. Marts 2023. <https://knr.gl/da/nyheder/kulturudvalget-vil-haeve-loennen-knrs-nyhedsjournalister>

Larson, Magali Sarfatti

1977: *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*. University of California Press, Berkeley.

Lindstrøm, Merete

- 2020: Dialogmøde: Egede skal blive på bakken. Sermitsiaq.ag, 21/07-20. [Dialogmøde: Egede skal blive på bakken \(sermitsiaq.ag\)](https://sermitsiaq.ag/samfund/dialogmode-egede-skal-blive-pa-bakken/458457) - <https://sermitsiaq.ag/samfund/dialogmode-egede-skal-blive-pa-bakken/458457>

- 2023: Peter Olsen er trådt tilbage efter mistillidsvotum. Sermitsiaq.ag, 30/05-2023. [Peter Olsen er trådt tilbage efter mistillidsvotum \(sermitsiaq.ag\)](https://sermitsiaq.ag/samfund/peter-olsen-er-tradt-tilbage-efter-mistillidsvotum/536347) – <https://sermitsiaq.ag/samfund/peter-olsen-er-tradt-tilbage-efter-mistillidsvotum/536347>

Livingstone, Sonia

2013: The Participation Paradigm in Audience Research. *The Communication Review*, 16: 1-2. Routledge Taylor & Francis Group.

Lowe, Gregory Ferrell & Nissen, Christian S.

2011: *Small Among Giants – Television Broadcasting in Smaller Countries*. Nordicom, Sweden.

Marquardt, Ole

1991: *Historisk metode*. Ilisimatusarfik, Nuuk.

Matangira, V.

2010: Understanding the basics of audio-visual archiving in the East and Southern African Regional Branch of the International Council on Archives. *ESARBICA Journal* 22(1).

Mulauzi, Felesia; Bwalya, Phiri; Soko, Chishimba; Vincent, Njobvu; Jane, Katema & Silungwe, Felix

2021: Preservation of audio-visual archives in Zambia. *Esarbica journal, Journal of eastern and southern Africa regional branch of the international council on archives. Vol. 40.*

Møller, Ann-Sophie & Kilime, Aviâja

2023: KNR's direktør Karl-Henrik Simonsen forlader posten. KNR.gl, 22. februar 2023.

<https://knr.gl/da/nyheder/knrs-direktoer-karl-henrik-simonsen-forlader-posten>

Ncala, M.B.N.

2017: *Preservation of, and access to audio-visual records at the National Film, Video and Sound Archives of South Africa*. MIS Thesis. University of KwaZulu-Natal, Pietermaritzburg.

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C.T., Eddy, K., & Nielsen, R.K.

2023: *Reuters Institut Digital News Report 2022*. Reuters Institute. University of Oxford.

Nielsen, Ulla Hjorth & Birna Marianne Kleivan

1984: *KNR-TV's første år*. Nuuk.

Oregon State University

06/09-24: [What is the Institutional Review Board \(IRB\)? | Division of Research and Innovation | Oregon State University](https://research.oregonstate.edu/ori/irb/what-institutional-review-board-irb) - <https://research.oregonstate.edu/ori/irb/what-institutional-review-board-irb>

Ordnet.dk

241124: [hegemoni — Den Danske Ordbog \(ordnet.dk\)](https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=hegemoni)

<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=hegemoni>

Peacock, A.

1986: *Report on the Committee on Financing the BBC*. HMSO, London.

Pedersen, Birgit Kleist

1999: Medieprofil blandt 12-19-årige i Nuuk, Grønland. Et pilotprojekt med fokus på videobrug og filmpræferencer. I: *Børn, unge og medier: Nordiske forskningsperspektiver*. (ed.) Christa Lykke Christensen. Nordicom. Göteborgs Universitet.

Pedersen, Martin

2023: Ny bestyrelsesformand vil gøre KNR til en attraktiv arbejdsplads. KNR.gl, 14. marts 2023.

<https://knr.gl/da/nyheder/ny-bestyrelsesformand-vil-goere-knr-til-en-attraktiv-arbejdsplads>

Pécseli Benedicta

1980: Massemedier i Grønland. *Tidsskriftet Grønland*, Nr. 1.

Piitsukkut

1980: *Palasi*. Ulo 10.

Plantin, J. C. et al

2018: *Infrastructure Studies Meet Platform Studies in the Age of Google and Facebook*. *New Media and Society*, 20(1).

Protonvpn.com

18/11-24: [How to watch RTVE Play with Proton VPN | Proton VPN](#)

<https://protonvpn.com/support/watch-rtveplay-with-vpn>

Ravn-Højgaard, Signe

2023: *Offentligheden i mikrosamfund: et casestudie af det grønlandske mediesystem*.

Ilisimatusarfik.

Ritzau & Sermitsiaq.ag

23/06-20: [Mand sigtet for hærværk mod Hans Egede-statue \(sermitsiaq.ag\)](https://sermitsiaq.ag/samfund/mand-sigtet-for-haervaerk-mod-hans-egede-statue/272078)

<https://sermitsiaq.ag/samfund/mand-sigtet-for-haervaerk-mod-hans-egede-statue/272078>

Roosvall, Anna & Inka Salovaara-Moring

2010: *Communicating the nation. National Topographies of Global Media Landscapes*. Nordicom, University of Gothenburg. Litorapid Media AB, Göteborg, Sweden, 2010.

Rygaard, Jette

- 1999: Fjernsyn og identitet i et bikulturelt samfund De 12-19 åriges TV-præferencer i Nuuk, Grønland. I: *Børn, unge og medier: Nordiske forskningsperspektiver*. (Red.) Christa Lykke Christensen. Nordicom. Göteborgs Universitet.

- 2004: 'En TV historie' IN: *Grønlænder og Global*. (Red.) Birgitte Jacobsen, Karen Langgård, Birgit Kleist Pedersen & Jette Rygaard. Nuuk. Ilisimatusarfik/Atuagkat.

- 2011: Qanorooq? Identitet i mediealderen. I: (Red.) Høiris & Marquardt: *Fra vild til verdensborger*. Aarhus Universitetsforlag.

- 2015: KNR- lille tv station blandt giganter. Udfordringer for TV og public service i Grønland I: (Red.) Jørgen Fink, Klaus Georg Hansen & Ole Marquardt. *Grønland i Tal. Kilder og cases gennem 300 år* Århus. Århus University Press.

Savitt, Ronald

1980: Historical research in marketing. I: *Journal of marketing*, Vol. 44, Fall 1980.

Schiller, Herbert I.

- 1978: Media and imperialism. I: *Revue Francaise d'Etudes Américaines*. N° 6. Mass media ét idéologie aux Etats-Unis. Pp. 269-281.

- 1979: 'Transnational Media and National Development', I: Nordenstreng & Schiller et ál :*National Sovereignty and International Communication*. Ablex, New Jersey.

Schrøder, Kim; Drotner, Kirsten; Kline, Stephen & Murray, Catherine

2003: *Researching audiences*. Arnold, a member of the Hodder Headline Group, London & Oxford University Press Inc., New York.

Schrøder & Blach-Ørsten

2017: Tillid. Kan vi stole på nyhedsmedierne? *Politiken*, 23/12-2017.

Schrøder, Kim Christian; Blach-Ørsten, Mark; Eberholst, Mads Kæmsgaard

2023: *Undgåelse af nyheder, podcast og danskernes syn på public service Temarapport: Danskernes brug af nyhedsmedier*. Roskilde Universitet. DOI: 10.5281/zenodo.7965043

Seminar i forbindelse med KNR-TV's 40-års jubilæum

(31/10-22). Ilisimatusarfik.

Sermitsiaq.ag

-11/09-19 [Insekt-angreb lukker museum \(sermitsiaq.ag\)](https://sermitsiaq.ag/kultur/insekt-angreb-lukker-museum/571711)

<https://sermitsiaq.ag/kultur/insekt-angreb-lukker-museum/571711>

Simon, Phil

2013: *The Age of the Platform: How Amazon, Apple, Facebook, and Google Have Redefined Business*. Revised Ed., Motion Publishing, Las Vegas.

Stat.gl

18/11-24: Kort over kommunefordeling i Grønland, [KOMMUNERNE \(stat.gl\)](https://stat.gl/publ/da/sa/201102/oversigtkommuner.htm) –

<https://stat.gl/publ/da/sa/201102/oversigtkommuner.htm>

Søndergaard, Niels Krogh

2014: Populært at sms-stemme i KNR. KNR-net nyheder, 18/12-14.

The London School of Economics and Political Science

14/11-24: Terhi Rantanen

https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/people/academic-staff/terhi-rantanen/?_gl=1*t79ta4*_gcl_au*NjEyNjI1OTkuMTczMTYwNTczMQ..*_ga*MTQwMjY0MTU5Ni4xNzMxNjA1NzMw*_ga_LWTEVFESYX*MTczMTYwNTczMS4xLjEuMTczMTYwNTc0Mi40OS4wLjA.

The University of Texas at Austin

10/07-24: [Joe Straubhaar \(utexas.edu\)](https://journalism.utexas.edu/faculty/joe-straubhaar) - <https://journalism.utexas.edu/faculty/joe-straubhaar>

Thompson, John B.

1995: *The Media and Modernity. A social Theory of Media*. Dansk udgave: Hans Reitzels Forlag A/S, København 2001.

Thurston, Anne

2015: *Managing Records and Information for Transparent, Accountable, and Inclusive Governance in the Digital Era: Lessons from Nordic Countries*. The Right to Information Series, The World Bank.

Tomlinson, John

1991: *Culturel imperialism*. John Hopkins University Press, Baltimore.

Trinczek, Rainer

2009: How to interview managers? Methodical and Methodological Aspects of Expert Interviews as a Qualitative Method in Empirical Social Research. I: *Interviewing experts*. Palgrave Macmillan, England.

Tusass

2023: *Årsrapport 2023*. [2023 tusass annual report da web.pdf](https://tusass.gl/assets/organisation/reports/annual/2023_tusass_annual_report_da_web.pdf) – https://tusass.gl/assets/organisation/reports/annual/2023_tusass_annual_report_da_web.pdf

United Nations

2005: *World Population Prospects*.

United States National Archives and Records Administration 2016. Federal Enterprise Architecture (FEA) Records Management Profile, Version 1.0, Washington DC: Office of Management and Budget, Architecture and Infrastructure Committee, Federal Chief Information Officers Council.

Unneraarsuit

1984-85: *Toornaarsuk*. I: Ataatsimut 2, Ulo 30.

Vaus, David de

2001: *Research Design in Social Research*. Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi.

Villadsen, Steffen

23/05-24: Mediekrisen i Grønland er nu så ”katastrofal”, at mediebosser i kor råber om hjælp.

[Mediekrisen i Grønland er nu så ”katastrofal”, at mediebosser i kor råber om hjælp - Journalisten](https://journalisten.dk/mediekrisen-i-groenland-er-nu-saa-katastrofal-at-mediebosser-i-kor-raaber-om-hjaelp/) – <https://journalisten.dk/mediekrisen-i-groenland-er-nu-saa-katastrofal-at-mediebosser-i-kor-raaber-om-hjaelp/>

Williams, Raymond

1983: *Keywords*. Fontana, London.

Zinyengere, I.

2008: African audio-visual archives: bleak or bright future: a case study of the situation at the National Archives of Zimbabwe. *International Preservation News* 46.

Aarhus Universitet

27/08-24: [Claus Møller Jørgensen — Aarhus University](https://pure.au.dk/portal/en/persons/hiscj@cas.au.dk)

<https://pure.au.dk/portal/en/persons/hiscj@cas.au.dk>

Appendix

Bilag 1. Spørgeskema

Aluu,

Una misissuineq KNR-TV-ip aallakaateqqittagaanut aallakaatittagaanullu tunngassuteqarpoq. Inersimasut 25-ileereernikut Kalaallit Nunaanni najugallit peqataasinnaapput. Apeqquutillu akinissaanut 5 minutsipajaaq atorineqassalluni. Peqataasut iPadimik makitsinermi ilaatinneqassapput. Misissuineq ph. d.-nngorniutigalugu allaaserisassamut atorineqassaaq.

Immersuilluarina:

Aviaq Fleischer
Adjunkt ph. d.-nngorniartooq
Oqaasilerinermi, atuakkialerinermi tusagassiutilerinermilu immikkoortortaqarfik
Ilisimatusarfik

Hej,

Denne undersøgelse fokuserer på KNR-TV's udsendelser og genudsendelser. Voksne fra 25 år der er bosat i Grønland kan deltage i undersøgelsen. Det vil tage omkring 5 minutter at besvare spørgsmålene. Respondenter har mulighed for at vinde en iPad. Undersøgelsen vil blive anvendt som data til en artikel.

God fornøjelse:

Aviaq Fleischer
Adjunkt med ph. d. forløb
Afdeling for Sprog, Litteratur og Medier
Grønlands Universitet

1. Ilinnut paasissutissat tunngasut/Person oplysninger

- (1) m Arnaq/Kvinde
- (2) m Angut/Mand
- (3) m Alla/Andet: _____

2. Qassinik ukioqarpit?/Hvor gammel er du?

- (1) m Ukiut/Alder:
- (2) m 25-35
- (3) m 36-45
- (4) m 46-55
- (5) m 56-65
- (6) m 66-75
- (7) m 76-85
- (8) m 86-ogether

3. Sumi najugaqarpit?/Hvor bor du?

- (2) q Avannaata kommunia
- (3) q Kommune Qeqertalik
- (4) q Qeqqata kommunia
- (5) q Kommuneqarfik Sermersooq
- (6) q Kujataata kommunia
- (7) q Suminngaanneerpiaq/Hvor præcis? _____

4. Oqaatsit sorliit ilitsoqqussaraagit? Hvilket sprog anser du som dit modersmål?

- (1) m Kalaallisut/grønlandsk
- (2) m Qallunaatut/dansk
- (3) m Tuluttut/engelsk
- (4) m Allat/Andet: _____

5. Oqaatsit sorliit ilitsoqqussarinngisatit paasisinnaavigit? Hvilke andre sprog udover dit modersmål forstår du?

- (1) q Kalaallisut/grønlandsk
- (2) q Qallunaatut/dansk
- (3) q Tuluttut/engelsk
- (4) q Allat/andet: _____

6. Tusagassiutininik atuinerit/Medieforbrug

	1-5	6-10	11-20	21-40	41-50	50+	TV- qanngila nga/Jeg har ikke TV
--	-----	------	-------	-------	-------	-----	--

Qassinik kanaleqarnerlutit allaguk/Marker hvor mange kanaler du har	(2) m	(3) m	(4) m	(5) m	(6) m	(7) m	(1) m
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

7. Agguaqatigiisillugu qanoq sivistigisumik ulluinnarni tv-tarpit?

(Streaminngiunngitsoq/internetsiminngaanniinngitsoq/DVD-unngitsut) Hvor lang tid bruger du i gennemsnit på at se tv hverdag? (Ikke streaming, ikke internet eller dvd)

Sivikits uaqqami k/få minutter	Akunne rup affaa/ha lv time	Akunne rup ataatsip missaan i/ca. 1 time	Akunne rit marluk missaan i/ca. 2 timer	Akunne rit pingasut missaan i/ca. 3 timer	Akunne rit sisamat missaan i/ca. 4 timer	Akunne rit talliman iit sivisune rmik/Ov er 5 timer
---	--------------------------------------	---	--	--	---	--

Ataasinngornermi it tallimannngornerm ut (ullormut)/Manda g til fredag (pr. dagen)	(2)	q	(3)	q	(4)	q	(5)	q	(6)	q	(7)	q	(9)	q
--	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---

Arfininngornermi/ Om lørdagen	(2)	q	(3)	q	(4)	q	(5)	q	(6)	q	(7)	q	(9)	q
----------------------------------	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---

Sapaammi/Om søndagen	(2)	q	(3)	q	(4)	q	(5)	q	(6)	q	(7)	q	(9)	q
-------------------------	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---

8. Ullup qanoq ilinerani tv-nerusarpit?/Hvornår på døgnet ser du mest tv?

- (1) m Nal./Kl. 08.00-12.00
- (2) m Nal./Kl. 12.00-16.00
- (3) m Nal./Kl. 16.00-20.00
- (4) m Nal./Kl. 20.00-24.00

9. KNR-TV isiginnaartarpiuk?/Ser du KNR-TV?

- (2) m Aap/Ja
- (3) m Naamik/Nej

10. KNR-TV tutsuiginartuuvoq/KNR-TV er troværdig

- (1) m 0: Isumaqataanngilanga/Helt uenig
- (2) m 1
- (3) m 2
- (4) m 3
- (5) m 4
- (6) m 5
- (7) m 6
- (8) m 7
- (9) m 8
- (10) m 9
- (11) m 10: Isumaqataaqaanga/Helt enig
- (12) m Naluara/Ved ikke

11. Suna takusarpiuk?/Hvilke programmer ser du?

- (1) q Qanorooq
- (2) q Illeq
- (3) q Ikuma
- (5) q Meeqqanut/Udsendelser for børn
- (6) q Inuusuttunut/Ungdomsudsendelser
- (7) q Timersorneq/Sport

- (8) q Tallimannngornermi filmi/Fredagsfilm
- (9) q Pinngortitamut tunngasut/Naturprogrammer
- (4) q Aallakaateqqitat, assersuuteqarlutit atia allassinnaavat/Genudsendelse, eksempelvis: _____

12. KNR-TV-mi aallakaatitassiat qanganisat suut eqqaamasaqarfigaagit?/Hvilke gamle programmer husker du fra KNR-TV?

13. Suut allakaateqqitat soqutiginerusarpigit?/Hvilke genudsendelser er du mest interesseret i?

- (1) q Tallimannngornermi aliikkutassiat/Fredagsunderholdning
- (2) q Qanorooq/nyheder
- (3) q Sinerissamiit/fra kysten
- (4) q Kulturimut tunngasut/kulturprogrammer
- (5) q Timersorneq/sportsudsendelser
- (6) q Politik
- (7) q Oqallinneq/debat
- (8) q Meeqqanut/Børneudsendelser
- (9) q Inuusuttunut/Ungdomsudsendelser
- (10) q Pinngortitamut tunngasut/naturprogrammer
- (11) q Alla/andre: _____

14. Aallakaateqqitat sukkut takusarpigit?/Hvor ser du genudsendelserne?

- (1) q KNR-TV
- (2) q www.KNR.gl
- (3) q Youtubekkut ujarlugit/Via Youtube
- (4) q Aallakaateqqitat isiginnaarusunneq ajorpakka/Jeg vil helst ikke se genudsendelser

15. Aallakaateqqitat ilaat ilisimavigit?/Kender du til nogle af følgende genudsendelser?

- (1) q Pinngortitaq ilisimaviuk? (Kelly Berthelsen)
- (2) q Unnuk manna (Niels-Henrik Lynge 1998)
- (3) q Najugarput nunarsuarput (Niels-Henrik Lynge 1998)
- (4) q Soqutigintut (2004)
- (5) q Sisak 2 (2021)
- (6) q Nerisassiullammaat (Georg Olsen)
- (7) q Namminersortut aallarnisaasut (Aannguaq Reimer-Johansen 2021)
- (8) q Tamassa (2014)
- (9) q Avatangiisivut (Niels-Henrik Lynge)
- (10) q Nunap inoqqaavi (Aviaaja Kielsen/Erna Lynge 2005)
- (11) q Qulaani allassimasut ilisimannilakka/Jeg kender ikke ovenstående programmer

16. Aallakaateqqitanik isiginnaaraangavit qanoq misigisarpit?/Kan du beskrive hvordan du føler når du ser genudsendelser?

- (2) m Nuannarisannilakka/Jeg kan ikke lide genudsendelser

- (3) m Naammaannarisarpakka/Jeg synes ikke særligt om genudsendelser
- (4) m Nuannarinagillu ajorinngilakka/Neutral
- (6) m Ajorinngilakka/Jeg har ikke noget imod genudsendelser
- (7) m Nuannarisarsappakka/Jeg kan godt lide genudsendelser

17. Akissutit itisileruk/Uddyb dit svar

18. Aallakaateqqitanik isiginnaaraangavit suna pissarsiaqaatigisarpiuk?/Hvad får du ud af at se genudsendelser?

19. TV-mut tunngasoq eqqaamasat siulleg suua?/Hvad er dit første minde om TV?

20. KNR-TV pillugu arlaannik isorisassaqaarpit?/Er du evt. utilfreds med KNR-TV af følgende ting?

- (1) q Allakaatitassiat ikippallaarput/Der er for få udsendelser
- (2) q Politikikkut saqqummiuttakkat apeqquernarput/Indholdet er politisk skævt
- (3) q KNR-TV kisermaassivallaarpoq/KNR-TV er for dominerende i markedet
- (4) q Aallakaatitseqqiivallaarput/Der vises for mange genudsendelser
- (5) q Nipaa ajortarpoq/Lyden på programmer er dårlig
- (6) q Oqaatsinik atuineq ajorpoq/Ukorrekt brug af sproget
- (7) q Aallakaatitassiat pitsaanngippallaarput/Kvalitetet i programmerne er for dårlig
- (8) q Allagartalersuinngippallaarput/Manglende undertekster på programmer
- (9) q KNR-TV isornartussaqaartinngilara/Jeg er ikke utilfreds med noget ved KNR-TV
- (10) q Naluara/Ved ikke
- (11) q Alla/Andet: _____

21. KNR-TV pillugu arlaannik nersualaagassaqaarpit?/Er du evt. tilfreds med KNR-TV af følgende ting?

- (1) q Allakaatitassiat amerlassusaat ajunngilaq / Der er tilstrækkelige udsendelser
- (2) q Politikikkut saqqummiuttakkat pitsaapput/Indholdet er politisk varieret
- (3) q KNR-TV tamatigoortuuvoq/KNR-TV er alsidig

- (4) q Aallakaateqqittagai nuannerput/Der vises gode genudsendinger
- (5) q Nipaa ajunngilaq/Lyden på programmer er god
- (6) q Oqaatsinik atorneqartut paasinarluartarput/Sproget er godt
- (7) q Aallakaatitassiat pitsaasuupput/Kvalitetet i programmerne er god
- (8) q Allagartalersuineq amigaataanngilaq/Undertekster på programmer er ikke en mangelvare
- (9) q Naluara/Ved ikke
- (10) q Alla/Andet: _____

22. Peqataaninnut qujanaq/Tak for din deltagelse (A B-luunniit toqqakkit/Vælg A eller B)

- (2) m A. Attaveqarfigineqaqqikkusunngilanga / Jeg ønsker ikke at deltage yderligere
- (1) m B. Attavigeqqissinnaagukkit apeqqtissat allat pillugit, iPadimik makitsinissamut peqataasinnaavutit. E-mailit telefonivilluunniit normua allakkit. /Såfremt jeg har mulighed for at kontakte dig for yderligere spørgsmål, deltager du i lodtrækningen om en iPad. Venligst angiv e-mail adresse og telefonnummer. _____